

๙๐๙. 10๗1Z

๙๖Z๖๐

๕. 3

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
กับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

ปริญญาพนธ์

ของ

จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี

13 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

187711

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอก
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัศรีนครินทร์วิไล

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. ชติมา เขียมศิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัศรีนครินทร์วิไล

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2536

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุน

การวิจัย "ทุนภูมิพล"

ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ประกาศคุณูปการ

ข้าพระพุทธเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทาน ทุนอุดหนุนการวิจัย "ทุนภูมิพล" แก่ข้าพระพุทธเจ้า

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดี ตลอดจนความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ของท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองขึ้น ท่านอาจารย์ ชุตินา เจียมศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี รังสิมันท์ ท่านอาจารย์พิศศรี แจ่มโพธิ์ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัมชสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรภิน ท่านอาจารย์สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช แห่งกรมวิชาการ ท่านอาจารย์ปราณี บุญชุ่ม ศึกษานิเทศก์กรุงเทพฯ ท่านอาจารย์วิวัฒน์ บุรทัต ร.ร.มัธยมสาธิต ประสานมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิวัฒน์ วิชระหิรัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีระ สุทธิเทพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรศักดิ์ บุญทน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร (สุทธิเทพย์) ธัญลักษณ์นันท์ ท่านอาจารย์ชัย ดิยัง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฤทธิเมศร์ ปรารถนาดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา กัลยารัตน์ ที่ให้ความรู้และกรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่ดียิ่ง ขอขอบคุณศูนย์คอมพิวเตอร์ สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาการมัธยมศึกษา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ สมพงษ์ ศิริวัฒน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย ท่านอาจารย์มาโนช วาฬทุภะนะ อาจารย์หมวดวิชาภาษาไทย และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/8, 5/9 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนสุนทรารีวิทยา ที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการทดลองหาคุณภาพของ เครื่องมือ ในการทดลองเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา อาจารย์สมปัญญา ศรีภคานนท์
อาจารย์สุพจน์ แก้วกล้า และขอขอบพระคุณศูนย์คอมพิวเตอร์โรงเรียนยานนาเวศน์วิทยา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ พี่ ๆ น้อง ๆ ครอบครัว กมลชัย และครอบครัววงศ์คำดี
คุณณัฐ วงศ์คำดี ที่คอยช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนช่วยเหลือซึ่งผู้วิจัยที่ได้กล่าวนามในที่นี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ
สุภณ คุณแม่เจียม กมลชัย ครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้ ตลอดจนมีส่วนในการวาง
รากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี

สารบัญ

บทที่	หน้า	
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	40
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์	48
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	49
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ วัดสมรรถภาพ ทางสมอง ด้านการคิดอย่างอเนกนัยทางภาษา	52
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง	68
	สมมติฐานการวิจัย	70

บทที่	หน้า
3	70
วิธีดำเนินการทดลอง	70
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	70
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	71
การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง	72
ตัวอย่างบางส่วนของแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง	81
การสร้างแผนการสอน	83
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง	85
เกณฑ์พิจารณาในการตรวจร้อยกรอง	86
แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง	87
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	91
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4	97
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
5	105
บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	105
สมมติฐานในการวิจัย	105
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	106
สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผลการทดลอง	109
ข้อเสนอแนะ	115

บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	134
แผนการสอนชุดที่ 1	135
แผนการสอนชุดที่ 2	138
แผนการสอนชุดที่ 3	141
แผนการสอนชุดที่ 4	144
แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 1	147
แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 2	190
แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 3	231
แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 4	272
แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง	289
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง	299
ประวัติย่อผู้วิจัย	309

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการวิจัย Randomized Control Group Pretest - Posttest Design	90
2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ ในการเขียนร้อยกรองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู	99
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู	100
4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู	101
5 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู	102
6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ	103
7 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงทฤษฎีโครงสร้างทางสถิติของกิสพอร์ด.....	17
2 แสดงการคิดอเนกนัยแบบกระจาย.....	19
3 แสดงการคิดเอกนัย.....	19
4 การเปรียบเทียบความคิดอเนกนัยกับเอกนัย.....	20
5 แผนภูมิสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์.....	22
6 แสดงแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	33
7 แสดงแผนผังบังคับของภาพยยานี 11.....	62
8 แสดงแผนผังบังคับของภาพยฉมัง 16.....	64
9 แสดงแผนผังบังคับของภาพยสุรางคนางค์ 28.....	66
10 แสดงแผนผังบังคับของภาพยสุรางคนางค์ 28.....	67

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษามิถหมายบทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคม กล่าวคือภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ความคิด และวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์อย่างแน่นแฟ้น ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันดีไปกว่าการพูดภาษาเดียวกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติและระหว่างชาติ การรับรู้และสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง จะทำให้บุคคลนั้นได้เปรียบ และเป็นที่ยอมรับในสังคมมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะด้อยกว่าในการใช้ภาษา ความสามารถทางภาษาเป็นสิ่งที่ได้รับการเน้นมาตั้งแต่การศึกษา วาทศิลป์สมัยกรีก (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี. 2529 : 1 - 7) ภาษาจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่คนในชาติจะต้องศึกษาหาความรู้ ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดีและมีความภาคภูมิใจในภาษาประจำชาติ

การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา นั้น เป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ผู้ที่จะใช้ภาษาได้ดีนั้นจะต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแอนเดรียส (Andreas. 1960 : 339) ที่แสดงให้เห็นว่าการที่จะใช้ภาษาได้ดีนั้นมิใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การเป็นภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ซึ่งต้องอาศัยทั้งวุฒิภาวะและประสบการณ์ ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาต้องอาศัยทักษะทางภาษาเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การอ่าน การพูด การฟังและการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเป็นกระบวนการสื่อความหมายที่สลับซับซ้อน เพราะเป็นการแสดงออกของความคิดเป็นตัวหนังสือเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นทราบความคิดของผู้เขียน โดยไม่มีเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา หรือแสดงท่าทางประกอบ เช่น การพูด จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องทักษะการเขียน นิติยา ฤทธิโยธิน

(2518 : 60) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนว่าครูส่วนมากมีความเห็นว่า การสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักเขียน เป็นเรื่องยากส่วนนักเรียนก็มักคิดว่า การเขียนเป็นงานหนัก และยากเกินความสามารถของตนไม่ทราบจะเขียนเรื่องอะไร คิดไม่ออก เขียนไม่ได้ ไม่มีพรสวรรค์ ฯลฯ นักเรียนบางคนแต่งประโยคไม่เป็น ไม่รู้จักลำดับข้อความ เลือกใช้คำไม่เหมาะสม จากผลงานวิจัยของรักดี วิศิษฐอนุพงษ์ (2529 : 3) พบว่านักเรียนไม่รู้จักการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้เขียน เพื่อถ่ายทอดความคิดหรือสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพรวมถึงการขาดความรู้ในเรื่องที่จะเขียน และตัวครูก็ขาดวิธีการสอนที่น่าสนใจ

ในการสอนการเขียน สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2522 : 137) กล่าวว่า การเขียนร้อยกรองนั้นเป็นทักษะที่มีความยากมากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง เป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น การสอนการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง จึงดูเป็นเรื่องยากสำหรับครู ในด้านตัวนักเรียนเองก็รู้สึกว่าจะไม่เข้าใจของง่าย

การเขียนร้อยกรองยากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ความคิดเห็นหรือจินตนาการที่กว้างไกล แสดงออกอย่างมีศิลปะ รู้จักใช้ถ้อยคำไพเราะ ชวนซึ่งยกระดับจิตใจผู้อ่าน จากงานวิจัยของ อุบลรัตน์ ตะปินดา (2524 : 62) ที่ได้ศึกษาพบว่า ลักษณะการสอนทักษะการเขียนที่ครูเลือกสอนน้อยที่สุด คือการแต่งร้อยกรอง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี สายสิทธิ์ (2524 : 85) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการสอนของครูพบว่า ครูเน้นการเขียนตอบคำถามมากกว่าการเขียนเรียงความและการแต่งร้อยกรอง นัยนา สุทธิธรรม (2518) ได้กล่าวถึงปัญหาการสอนแต่งคำประพันธ์ว่า ในการสอนแต่งคำประพันธ์ นักเรียนมีความสนใจแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง โดยนักเรียนมีความเห็นว่า การแต่งร้อยกรองมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับมาก และไม่ได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จันทร์เพ็ญ (2524 : 5) ที่ว่าการเรียนการสอนแต่งบทร้อยกรองยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะผู้สอนมักมุ่งที่ฉันทลักษณ์ และการอ่านบทร้อยกรองจากหนังสือหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์ ความหมาย เนื้อเรื่อง ของบทร้อยกรองเป็นสำคัญ

✓ การเขียนหรือยกรอง เป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ บุคคลใดมีความคิดสร้างสรรค์สูง ก็จะสามารถผลิตงานเขียนที่แปลก ใหม่ มีความหมายต่อตนเอง และสังคม ความคิดสร้างสรรค์ จึงมีความจำเป็นต่อการเขียน และความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ปรียดา ตรีศาสตร์ (2530 : 2) ได้กล่าวว่า ในการให้การศึกษาแก่เด็กนั้นเราไม่สามารถจะ สอนทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้ได้ เด็กต้องคิด และหาทางเอาเองว่าจะนำ ความรู้ที่ครูสอนนั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาอย่างไร เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ย่อมมีโอกาสในการใช้ความรู้ได้ดีกว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ในระดับต่ำ ดังนั้นถ้าเราสอนให้รู้แต่ไม่สอนให้ คิด ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ วรณี โสมประยูร (2527 : 17) ได้เสนอแนะว่าวิชาภาษาไทยเหมาะแก่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพราะมีลักษณะ ไม่จำกัดเนื้อหา และสามารถฝึกทักษะทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน เด็กมีโอกาส ฝึกคิดได้อย่างมีอิสระ เสรี ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปตามความเหมาะสม และวุฒิภาวะของแต่ละคน ข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2522 : 1) ว่าความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่า คุณภาพด้านอื่น ๆ ครูคือบุคคลสำคัญที่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และทฤษฎีของความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายสูงสุด ทั้งยังช่วยให้นักเรียนทุกคนทุก ๆ ด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตาม เป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพของประชาชน

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะเป็นบุคคล ที่มีความคิดอิสระอยู่เสมอ ไม่ตัดสินใจง่าย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ดี นอกจากนี้ ยังมีผลทำให้สังคมไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนภาษาไทย จึงควร ตระหนักในภาระหน้าที่ของตนในการที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนตามควร แก่วัยและศักยภาพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 1 - 2)

จากเหตุต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้การเรียนการสอนการเขียนในโรงเรียนมัธยม ไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงควรที่ครูจะปรับปรุงการสอนใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิด ความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุด ถ้าครูต้องการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการคิดเสมอ

จำเป็นต้องใช้วิธีฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา เพราะการฝึกหรือการกระทำบ่อย ๆ จะช่วยให้ผู้ฝึกได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ทำให้มีประสิทธิภาพในการคิดมากขึ้น มาสิมิล รั๊กบ้านเกิด (2526 : 5 - 6) ได้กล่าวว่า การนำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะแบบฝึกหัดมีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียน สำหรับผู้สอนแบบฝึกช่วยประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน ช่วยให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ส่วนนักเรียนนั้น การใช้แบบฝึกหัดทำให้ได้ฝึกฝนทบทวน เป็นการเสริมทักษะให้คงทนและเห็นความก้าวหน้าของตนเอง อุดมลักษณ์ ช้อยศิริ (2521 : 3) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหัดที่แจ้งผลการฝึกให้ผู้เรียนทราบทันที จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ และยังช่วยให้ปฏิบัติต่อไปให้ดีขึ้นกว่าเดิม

หลักการและแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ เกิดความสนใจที่จะทดลองเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยคิดหากลวิธี การสอน และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อฝึกฝนทักษะการเขียนของนักเรียน โดยเฉพาะการเขียนร้อยกรองเพราะผลงานด้านร้อยกรองของนักเรียน คือการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ อย่างหนึ่ง ซึ่งแต่ละคนจะมีแนวคิดต่างกันไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัย ได้สร้างแบบฝึกการเขียนร้อยกรองเฉพาะ ภาพยนตร์ ภาพยนตร์ และภาพสร้างสรรค์ โดย ำหรับร้อยกรองที่ได้รับรางวัลเป็นรูปแบบในการฝึก เพื่อเร้าความสนใจ ให้เด็กเกิดความคิด สร้างสรรค์ สามารถเลือกใช้คำในการเขียนตามความคิด จินตนาการ และความถนัดของแต่ละบุคคลให้สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การสอนกวีนิพนธ์จะต้องสัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียน ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูในการแก้ปัญหา การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับกิจกรรมตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยได้ทราบปัญหาการเรียนการสอนร้อยกรอง และสามารถเลือกแบบฝึกที่เหมาะสมสำหรับฝึกทักษะการเขียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนร้อยกรองของนักเรียน และให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของบทร้อยกรองอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาการแต่งคำประพันธ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนวิชา ท 043 การแต่งคำประพันธ์ ซึ่งเป็นวิชาเลือกของวิชาภาษาไทยที่เพิ่งเปิดใหม่ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสุนทรวิทยา อ.เมือง จ.นครราชสีมา ที่เรียนวิชาการเขียน ท 041 ใ้ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2534 จำนวน 6 ห้องเรียน 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสุนทรนาวิวิทยา อ. เมือง จ. นครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 2 ห้องเรียน จัดแบบคละกัน แล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้รับการฝึกจากแบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 30 คน ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาตรงตามหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1 โดยผู้วิจัยเลือกใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนของ กุหลาบ มลลิกะมาศ และ วิพุธ โสภวงศ์

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนการเขียนร้อยกรอง 2 แบบ คือ

5.1.1 การเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

5.1.2 การเรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง

5.2.2 ความคิดสร้างสรรค์

นียมคัพท์เฉพาะ

1. ร้อยกรอง หมายถึง งานประพันธ์ที่นำคำมาเรียบเรียงขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย ตลอดจนงานประพันธ์ อันเป็นร้อยกรองประเภทที่มีกฎเกณฑ์ และไม่มีการผิดตามฉันทลักษณ์โบราณ แต่งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ที่พบมากในบทเรียนในระดับนี้เท่านั้น

2. การเขียนร้อยกรอง หมายถึง การแสดงความสามารถทางการเขียนโดยถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์เดิมรวมกับประสบการณ์ใหม่ของผู้เขียนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนสามารถเขียนอย่างมีอิสระทางความคิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ และรู้สึกได้ด้วยภาษาที่ขัดเกล่าอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามประเภทของงานเขียนนั้น ตลอดจนสามารถพิจารณาคุณค่าของงานเขียนร้อยกรองประเภท กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ได้ อย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณางานเขียน แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1. ฉันทลักษณ์ 2. เนื้อหาสาระ 3. การใช้ถ้อยคำ 4. กวีโวหาร

3. การเรียนการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง การเรียนวิธีเขียนร้อยกรองโดยครูหรือผู้วิจัย สอนเนื้อหา การเขียนร้อยกรองตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหนังสือและคู่มือการเขียน 1 (ท 041) ของ กุหลาบ มลลิกะมาศ และวิพุธ โสภวงศ์ แล้วใช้แบบฝึกเสริมทักษะทางการเขียนร้อยกรอง ซึ่งสร้างจากหลักการแนวความคิดสร้างสรรค์ของ กิลฟอร์ด ประกอบการเรียนการเขียนร้อยกรอง ระยะเวลาตามตารางสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 14 คาบ

4. การเรียนการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู หมายถึง การเรียนวิธีเขียนร้อยกรองโดยครูหรือผู้วิจัยสอน เนื้อหาการเขียนร้อยกรองตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหนังสือและคู่มือการเขียน 1 (ท 041) ของ กุหลาบ มลลิกะมาศ และวิพุธ โสภวงศ์ แล้วใช้แบบฝึกหัดจากหนังสือและแบบฝึกหัดจากคู่มือครู ประกอบการเรียนการเขียนร้อยกรองในเวลาที่เรียนตามตารางสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 14 คาบ

5. แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองที่สร้างเพื่อฝึกความคิด เพื่อพัฒนาทักษะทางการเขียนร้อยกรอง โดยใช้หลักการและแนวความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด เป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ วิธีคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) โดยใช้ภาษา (Semantic) เป็นสิ่งเร้า ผลของความคิดจะอยู่ในรูปของหน่วย จำพวก ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป และการประยุกต์ โดยจะมีขั้นตอนการฝึกเป็นไปตามลำดับ 4 ขั้นตอนคือ

1. การแสดงความคิดเป็นคำ เป็นการสร้างคำโดยฝึกความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปแบบหน่วย (Units) จำพวก (Classes) ความสัมพันธ์ (Relations) และระบบ (Systems)

2. การแสดงความคิดเป็นวลี เป็นการสร้างวลีโดยฝึกความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปกลุ่ม หรือจำพวก (Classes) ความสัมพันธ์ (Relations) ระบบ (Systems)

3. การแสดงความคิดเป็นข้อความโดยฝึกความคิดอเนกนัยทางภาษา ในรูปความสัมพันธ์ (Relations) ระบบ (Systems) และการแปลงรูป (Transformations)

4. การแสดงความคิดเป็นเรื่องราว โดยฝึกความคิดอเนกนัยทางภาษาในรูป ความสัมพันธ์ (Relations) ระบบ (Systems) การแปลงรูป (Transformations) และการประยุกต์ (Implications)

แบบฝึกนี้ จะประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เนื้อหา ตัวอย่างบทร้อยกรอง และบทร้อยกรองร่วมสมัยประเภทต่าง ๆ กิจกรรมเสนอแนะ ข้อสังเกตแบบฝึกหัด และงานฝึกทักษะของนักเขียนที่ได้รับรางวัลและเป็นที่ยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระยาอุปกิตศิลปสาร นายชิต บุรทัต อังคาร กัลยาณพงศ์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ คมทวน คันธนู จิรนนท์ พิศรปริษา วิสา คัญทัพ พิชา ถาวรรัตน์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ศิวกานต์ ประทุมสูติ เป็นต้น ซึ่งจะใช้ฝึกความสามารถทางการเขียนร้อยกรองได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง หมายถึง คุณลักษณะความรู้ความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เกิดจากการเรียนการเขียนร้อยกรอง ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ประเภท ได้แก่ ความรู้ - ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการ

ประเมินค่า ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหาคุณภาพแล้ว

7. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหลายทิศทาง คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดนี้จะทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เมื่อเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วจะมองเห็นความสัมพันธ์ ระลึกถึงสิ่งที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เห็นออกมาได้มากที่สุด แล้วรวมสิ่งที่สัมพันธ์กันเข้าเป็น สิ่งใหม่ที่มีความหมาย เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นจริง ซึ่งเป็นความสามารถทางสมองที่ คิดได้กว้างไกลหลายทิศทางหรือเรียกว่าลักษณะการคิดอเนกนัย หรือคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) ซึ่งประกอบด้วย

7.1 ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา หรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่ม หรือที่เรียกว่าเป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

7.2 ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ว่างกันในเรื่อง เดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น

7.2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว

7.2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดภายในเวลาที่ กำหนด

7.2.3 ความคล่องแคล่วทางด้านการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคหรือข้อความ ที่ต้องการ

7.2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถในการคิดหาสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด

7.3 ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของความคิด แบ่งออกเป็น

7.3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility)

เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้หลายอย่าง อย่างอิสระ

7.3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility)

เป็นความคิดที่ไม่ซ้ำกัน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา

7.4 ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ความคิดละเอียดลออเป็นคุณลักษณะ

ที่จำเป็นในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่เป็นพิเศษให้สำเร็จ

8. การวัดความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการของกิลฟอร์ด ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการทางสถิติ

- ฉบับที่ 1 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปหน่วย (Divergent Semantic Unit : DMU) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
- ฉบับที่ 2 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปจำพวก (Divergent Semantic Class : DMC) วัดความคล่องในการคิด (Fluency) และความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
- ฉบับที่ 3 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปความสัมพันธ์ (Divergent Semantic Relation : DMR) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
- ฉบับที่ 4 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูประบบ (Divergent Semantic System : DMS) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
- ฉบับที่ 5 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปการแปลงรูป (Divergent Semantic Transformation : DMT) วัดความคล่องในการคิด (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่มครั้งแรก (Originality)
- ฉบับที่ 6 แบบทดสอบการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปการประยุกต์ (Divergent Semantic Implication : DMI) วัดความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตาม
ลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์วัดสมรรถภาพทางสมองด้าน

การคิดอย่างอเนกนัยทางภาษา

10. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 6) ให้นิยามของการเขียนว่า การเขียนคือการแสดงความคิด
ความรู้สึกและความรู้ซึ่งอยู่ในใจออกให้ผู้อื่นรู้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2517 : 92) กล่าวว่า การเขียนคือ
การแสดงความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจ

ศศิธร (สุทธิแพทย์) ัญลักษณ์พันธ์ (2530 : 13) กล่าวว่า การเขียนคือการถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด หรือการสื่อสารกันด้วยลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นการเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์เพื่อแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียน

หลักสำคัญของการเขียน

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 1 - 7) ได้ให้หลักสำคัญในการเขียนไว้ 2 ประการ คือ

1. ความพิถีพิถัน คือ พิถีพิถันในเรื่องความคิดและพิถีพิถันในการเขียน ในด้านความคิด นั้น ผู้เขียนควรมีแนวความคิดที่แปลกใหม่และกว้างไกล ส่วนในด้าน การเขียน ผู้เขียนจะต้องเป็น คนที่รู้คำมาก รู้จักสังเกตวิธีการใช้คำที่ตีสละสลวยและนำมาใช้เป็นแนวในการเขียนของตน

2. ผู้เขียนต้องเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในเชิงการประพันธ์และชีวิตจริง ไม่ควรลอกแบบ ท่วงทำนองการเขียนของผู้อื่น แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องรู้จักและเห็นลักษณะของนักเขียนอื่นด้วย การคิดกับการเขียนเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ผู้เขียนจะต้องคิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิด ได้แจ่มแจ้งแล้วจึงเลือกถ้อยคำมาใช้ให้ได้ความหมายตามที่ต้องการ ความคิดจึงมีความสัมพันธ์กับการเขียนอย่างแยกกันไม่ออก ผู้ที่จัดได้ว่าเป็นคน "คิดเป็น" ก็จะมี "เขียนเป็น"

ดังนั้น ความคิดเป็นสิ่งสำคัญมากในขบวนการเขียน ฉะนั้นในการสอนเขียนจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะการเขียนควบคู่กันไปกับการฝึกความคิด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพด้านหนึ่งของสมอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 121) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการรับรู้ปัญหาหรือตั้งดวงข้อมูลสร้างสมมติฐาน ทดสอบ สมมติฐานและสื่อความหมายให้ทราบผลลัพธ์

ฟรอยด์ (Freud. 1938 : 193) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากการขัดแย้ง ซึ่งถูกขับดันออกมาโดยพลังจิตใต้สำนึก ขณะที่ความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นในคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมีความคิดอิสระเกิดขึ้นอย่างมาก แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีความคิดอิสระเกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับเรื่องสมรรถภาพทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ จนสามารถสรุปแนวคิดทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์และจากแนวคิดนี้จึงทำให้มีการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น ในเวลาต่อมา กิลฟอร์ดอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิด อเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมถึงการคิด ค้นพบ วิธีการแก้ปัญหา ได้สำเร็จด้วย และเขายังอธิบายเพิ่มเติมความคิดอเนกนัยว่าประกอบด้วยลักษณะความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

ดังนั้นความคิดอเนกนัย หรือความคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) จึงตรงกันข้ามกับความคิดเอกนัย (Convergent Thinking) หรือความคิดในทิศทางเดียว ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่มุ่งเน้นเพียงความคิดเดียวเท่านั้น ในขณะที่ความคิดอเนกนัยมุ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดมาก หลากหลาย ทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดอเนกนัย จะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์

เทลเลอร์ (Taylor. 1959 : 51 - 82) และทอแรนซ์ (Torrance. 1964 : 5) ได้ให้ทัศนะว่าผลของความคิดสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นสูงสุดดังเช่น การคิดค้นประดิษฐ์ สิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างทฤษฎีที่ต้องใช้ความคิดด้านนามธรรม แต่อาจจะเป็นขั้นหนึ่งขั้นใดใน 5 ขั้นต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่แสดงออกอย่างอิสระในด้านความคิดริเริ่ม โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน

ขั้นที่ 2 งานที่เป็นผลผลิต ขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง

ขั้นที่ 3 เป็นงานประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร

ขั้นที่ 4 เป็นการปรับปรุงขั้นที่ 3 ให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 5 เป็นงานที่เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงสุด เช่น ค้นพบทฤษฎีหรือหลักการใหม่ ๆ

วอลเลซ และโคแกน (Waklach and Kogan. 1965 : 13 - 20) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึงความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นคำว่า ปากกาก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ ขวดหมึก โต๊ะ เก้าอี้ สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 90) สรุปว่า การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการความคิดที่แตกต่างจากความคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ตรงที่ความคิดสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ ๆ ที่ตรงข้ามกับความคิดแบบเดิม หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความคิดของคนอื่น ๆ การสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่เลือกจากประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา เพื่อสร้างรูปแบบ (Pattern) อย่างใหม่ ความคิดใหม่ หรือผลผลิตใหม่ การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่บุคคลเป็นเจ้าของในระดับต่าง ๆ กัน ทุกคนเกิดมาพร้อมกับมีศักยภาพการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ขึ้นทุกระดับอายุและทุกสาขาวิชา ถ้าจัดประสบการณ์ได้เหมาะสม

จากแนวความคิดของนักศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดออก เนกนัย เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับสิ่งเร้าต่าง ๆ จนเกิดความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นมา

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford) ได้อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่าลักษณะการคิดออกเนกนัยหรือการคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดา หรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มหรือที่เรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

2. ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค กล่าวคือสามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของความคิด แบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้หลายอย่าง อย่างอิสระ เช่น คิดได้ว่าประโยชน์ของก้อนหินมีอะไรบ้างหลายอย่าง

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความคิดที่ไม่ซ้ำกัน มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้ไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่เป็นพิเศษให้สำเร็จ

จะเห็นได้ว่าความคิดริเริ่มเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นความคิดที่แตกต่างจากความคิดเดิม และอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดถึงมาก่อน พฤติกรรมของผู้มีความคิดริเริ่มจึงมักเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าเสี่ยงและเล่นกับความคิดของตน ส่วนความคิดคล่องแคล่วนั้นนับว่าเป็น

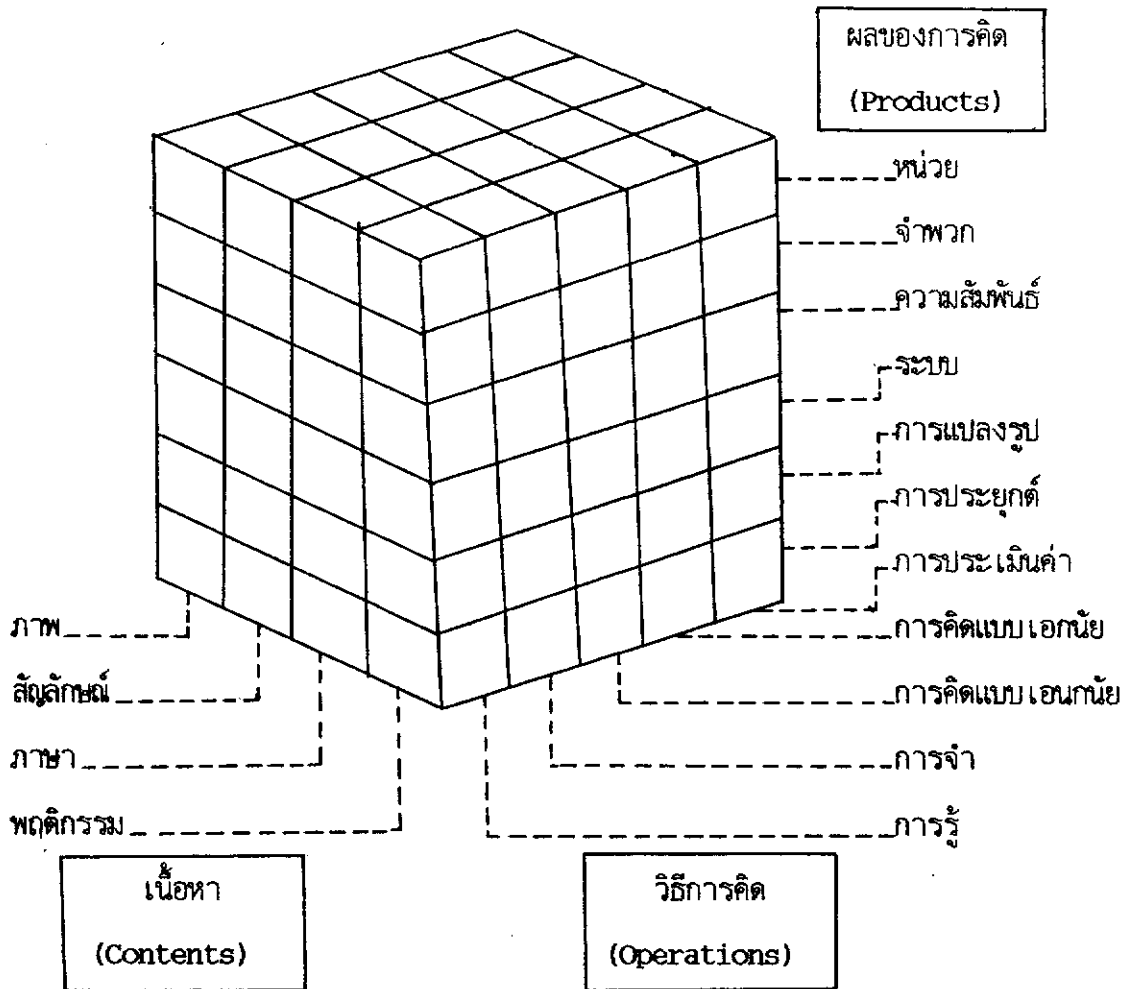
ความสามารถอันดับแรกในการที่จะพยายามเลือกพื้นที่ได้ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด และยังช่วยจัดหาทางเลือกอื่น ๆ ที่อาจเป็นไปได้อีกด้วย หลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนหรือเพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้น ด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่และหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น แม้ว่าลักษณะความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วยความคิดหลายลักษณะทั้งความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดคล่องตัวก็ตาม แต่ลักษณะความคิดละเอียดลออก็จะขาดเสียมิได้ หากปราศจากความคิดละเอียดลออเสียแล้วก็ไม่อาจทำให้เกิดผลงานหรือผลผลิตสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ และตรงจุดนี้เป็นจุดสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่เรามุ่งเน้นผลผลิตสร้างสรรค์เป็นสำคัญด้วย

หลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดมุ่งไปที่ความสามารถของบุคคลที่จะคิดได้รวดเร็ว กว้างขวางและมีความคิดริเริ่ม ถ้ามีสิ่งเร้ามากกระตุ้นให้เกิดความคิดนั้น ๆ สิ่งเร้าที่จะมากกระตุ้นให้เกิดความคิดนั้นมีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

1. รูปร่าง (Figural)
2. สัญลักษณ์ (Symbolic)
3. ภาษา (Semantic)
4. พฤติกรรม (Behavioral)

ทฤษฎีพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์

พฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์นั้น กิลฟอร์ด (ฮารี รังสินันท์. 2527 : 28 - 34; อ้างอิงมาจาก Guilford. 1967) ได้จัดไว้ในมิติหนึ่งของโครงสร้างทางสติปัญญา หรือโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติด้านเนื้อหา (Contents) มิติด้านการปฏิบัติงาน (Operations) และมิติด้านผล (Products) ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด

จากโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง หรือทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา กิลฟอร์ด ได้แบ่งสมรรถภาพทางสมองออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1

เนื้อหา (Content) หมายถึง มิติด้านเนื้อหา ข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิด สมองรับเข้าไปคิด แบ่งออกได้ 4 ลักษณะ คือ

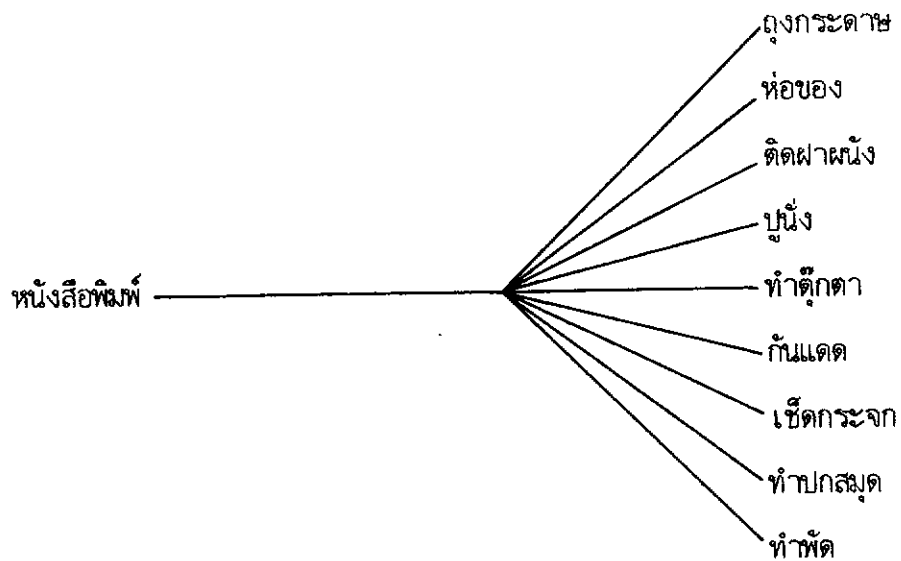
1. รูปร่าง (Figural) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นนามธรรม หรือรูปที่แน่นอน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพ เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ข้อมูลอยู่ในรูปเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญญาณต่าง ๆ ด้วย
3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของถ้อยคำ ที่มีความหมายต่าง ๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ชอบ โกรธ เสียใจ เป็นต้น
4. พฤติกรรม (Behavioral) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กิริยา อากักร การกระทำที่สามารถสังเกตเห็น รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ การคิด เป็นต้น

มิตินี้ 2

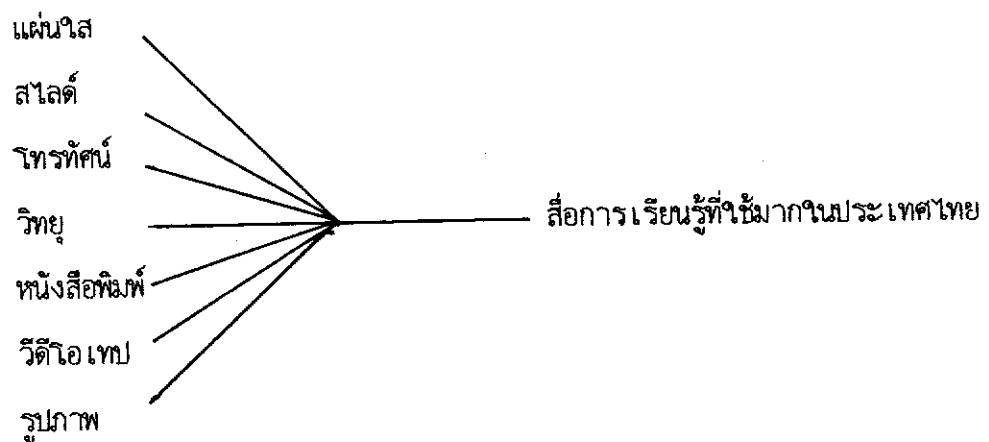
วิธีการคิด หมายถึง มิตินี้แสดงถึงลักษณะ กระบวนการทำงานของสมอง แบ่งออกตามลำดับ ได้ 5 ลักษณะดังนี้

1. การรู้การเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถในการตีความของสมอง เมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้ เข้าใจในสิ่งนั้นและบอกได้ว่าเป็นอะไร เช่น เมื่อเห็นของเด็กเล่น รูปร่างกลม ทำด้วยยางผิวเรียบก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล
2. การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ไว้ได้ และสามารถระลึกได้ เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำหมายเลขประจำตัว การชี้ตัวคนร้ายได้
3. การคิดแบบอเนกนัย หรือความคิดกระจาย (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่หลายมุม แตกต่างกันไป เช่น หนังสือพิมพ์ใช้ทำอะไรได้บ้าง ให้ออกมาให้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลกมีเหตุผล คือ ผู้ที่มีความคิดอเนกนัย และกิลฟอร์ดได้อธิบายว่าความคิดอเนกนัยก็คือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง จากตัวอย่างแสดงคำตอบได้โดยเขียนแผนผังดังนี้

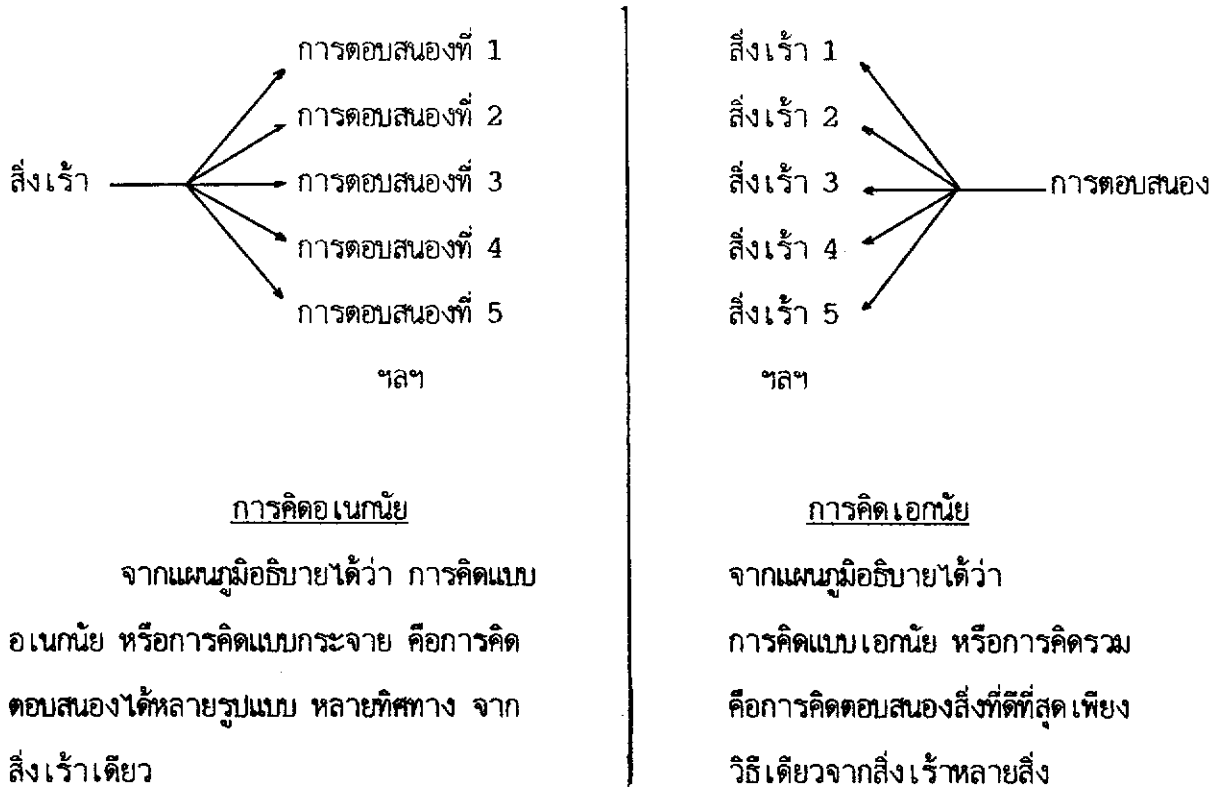
ภาพประกอบ 2 แสดงการคิดอเนกนัยแบบกระจาย

4. การคิดแบบเอกนัย หรือความคิดรวม (Convergent Thinking) เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบที่ดีที่สุด จากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนดและคำตอบที่ถูกต้องก็มีเพียงคำตอบเดียว จากตัวอย่าง

ภาพประกอบ 3 แสดงการคิดเอกนัย

การเปรียบเทียบความคิดอเนกนัยกับเอกนัย

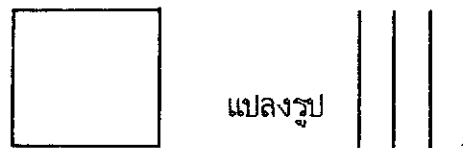
ภาพประกอบ 4 การเปรียบเทียบความคิดอเนกนัยกับเอกนัย

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสิน
 หรือประเมินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องดีสมเหตุสมผล และเป็นไปตามกฎเกณฑ์

มิติที่ 3

ผลของการคิด หมายถึง มิติที่แสดงถึงผล (Product) ที่ได้จากการทำงานของสมองเมื่อ
 สมองได้รับข้อมูลจากมิติที่ 1 และใช้ความสามารถในการตอบสนองต่อข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับในมิติที่ 2
 แล้วผลที่จะได้จะออกมาเป็นมิติที่ 3 หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างว่าผลของการคิด เกิดจากการทำงาน
 ของมิติที่ 1 และมิติที่ 2 นั้นเอง ซึ่งผลของการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

1. หน่วย (Units เขียนย่อว่า U) หมายถึง สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างกันไปจากสิ่งอื่น เช่น คน แมว กระดานดำ บ้าน เป็นต้น
2. จำพวก (Classes เขียนย่อว่า C) หมายถึง ประเภท หรือจำพวกหรือกลุ่มของหน่วยที่คุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข ช้าง หรือประเภทผลไม้ ได้แก่ เงาะ ฝรั่ง ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น
3. ความสัมพันธ์ (Relations เขียนย่อว่า R) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภท หรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจจะอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า เป็นต้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย
4. ระบบ (Systems เขียนย่อว่า S) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้า โดยอาศัยกฎเกณฑ์ หรือระบบแบบแผน เช่น 1, 3, 5, 7, 9 เป็นระบบเลขคี่
5. การแปลงรูป (Transformations เขียนย่อว่า T) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ตัดแปลง ตีความ ขยายความ ให้ความหมายใหม่ หรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้า หรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรง ดังรูป

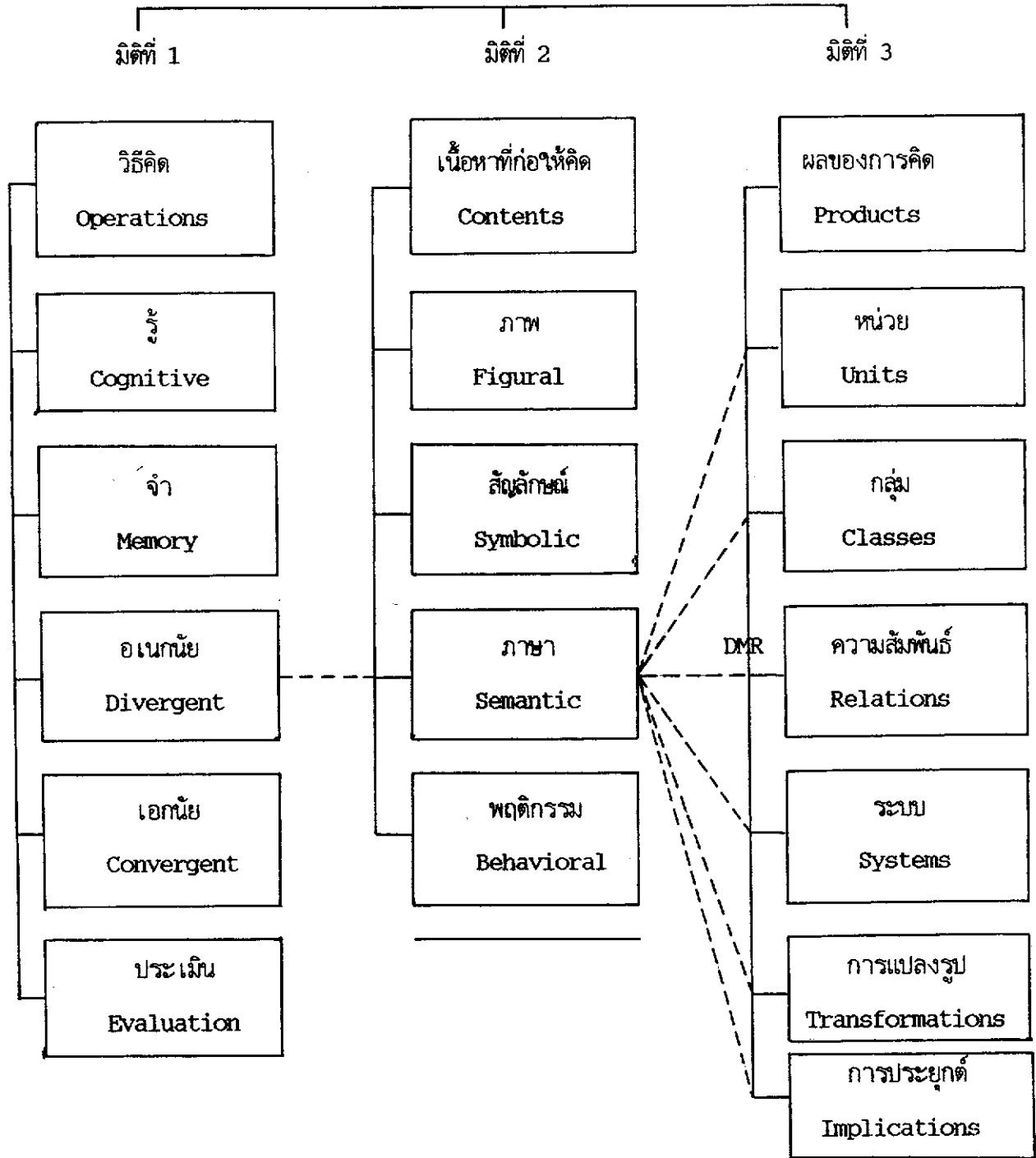

6. การประยุกต์ (Implications เขียนย่อว่า I) หมายถึง การคาดคะเน หรือทำนายจากข้อมูลสิ่งที่กำหนดให้ เช่น คาดว่าเป็นกระต่าย หรือความเข้าใจในการนำข้อมูลไปใช้ขยายความเพื่อการพยากรณ์หรือคาดคะเนข้อความในตรรกวิทยา ประเภทถ้า แล้ว"

ก็เป็นพวกใช้คะเนโดยอาศัยเหตุและผล

พฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ในมิติด้านการปฏิบัติงาน ในขั้นที่เป็นการคิดหลายทิศทางหรือการคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking)

จากรายละเอียดดังกล่าว นำมาเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

การส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อารี ลัดทอวี (2510 : 305) กล่าวไว้ว่า การศึกษาเพื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงมีปัญหามากเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเยาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เติบโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วย เด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้สมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ได้พัฒนาเต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อาจด้วยการฝึกหัดให้เขาเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสงสัย คิดหาเหตุผลในการทำงาน โดยอาศัยหลักตรรกวิทยาเข้าช่วย นอกจากนี้อาจจะต้องพยายามฝึกหัดผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self Confidence) ในการแก้ปัญหาในการทำงานที่เกิดขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้เขามีมโนคติ (Will Power) ในการทำงานสูง มีผู้เข้าใจผิดกันว่าคนฉลาดหรือคนที่มีพรสวรรค์เท่านั้นจึงจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงอยู่ในตัวมันเอง (วนิดา วงศ์คำวัน. 2519 : 30 - 33) ทั้งนี้เพียงแต่ว่าไม่สามารถนำออกมาใช้ได้ด้วยสาเหตุหลายประการ และการศึกษาที่มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริม การปฏิบัติตนในการคิดสร้างสรรค์ เกทเซล และ แจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 : 293) ซึ่ง ไฮเดรด (Hidreth. 1966 : 572) เห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนในห้องที่จะส่งเสริมให้เด็กคิดควรเป็นอิสระ ไม่เคร่งเครียดเกินไป นอกจากนั้นครูควรจะแนะแนวทางให้แก่เด็กแต่ละคนได้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance. 1969 : 416) ที่ว่าเด็กที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ต้องเป็นเด็กที่ชอบถามปัญหา การค้นหาความหมายการได้ลงมือกระทำ การทดลอง หรือแม้แต่การเล่นที่ปราศจากจุดหมายก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าสิ่งดังกล่าวเป็นการกระทำที่พยายามค้นหาความจริง (Truth) อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกทเซล และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 : 25) ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดหาคำตอบหลายทางเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าจึงมักเกิดกับบุคคลที่อยู่ในเรื่องเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง ซึ่งทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์แต่อาจมีปริมาณต่าง ๆ กัน ถ้าศักยภาพได้รับการส่งเสริมก็จะช่วยยให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ สโตรม (Strom. 1969 : 416) เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อารี รังสินธ์ (2520 : 50) ให้ความสำคัญเห็นว่า

คุณลักษณะบางประการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมคือ

1. มีความอยากรู้อยากเห็น มีความกระหายใคร่รู้อยู่เป็นนิจ
2. มีความประหลาดใจ ชอบซักถาม และถามคำถามแปลก ๆ
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ดีที่สุด
4. ชอบเดา ชอบตั้งสมมติฐาน สนุกสนานกับการใช้ความคิด
5. ตัดสินใจได้เด็ดขาด
6. ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย
7. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง
8. ช่างคิดช่างฝัน สนใจสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
9. มีอารมณ์ขัน มองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ตลกที่แปลกและสร้างอารมณ์ขันอยู่เสมอ
10. มีความมานะบากบั่นให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
11. ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่นอย่างง่าย ๆ
12. ทำงานเพื่อความสุขของตนเองโดยมิได้หวังผลตอบแทนหรือการยกย่องจากคนอื่น
13. มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการและทำงาน

ได้อย่างเหมาะสม

14. มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง (Divergent Thinking)
15. มีความคิดริเริ่ม

นอกจากนี้ ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1964 : 47) ยังได้กำหนดหลักการส่งเสริม

ความคิดสร้างสรรค์คือ

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดา โดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่า ทำให้มีการเสริมแรงภายใน (Intrinsic rewards) เกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาสเพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้โดยไม่ต้องประเมินผล (Period of Nonevaluated Practice or Learning) เด็กอาจจะต้องการเวลาซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

กิลฟอร์ด (Guildford. 1959 : 339 : 339 - 340) เชื่อว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องมีความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดที่เป็นตัวของตัวเองโดยเฉพาะ (Originality) ผู้ที่มีลักษณะสามประการนี้สูงในกระบวนการคิด ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งครูสามารถฝึกให้เด็กเกิดความคิดเช่นนี้ได้

จากความคิดนี้ถ้านำมาใช้ในการเรียนการสอนจะสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งมีแนวทางที่จะสนับสนุนสามประการคือ

1. การเปิดรับประสบการณ์ คือไม่ยึดถืออะไรที่ตายตัว (Rigidity) มีใจกว้างในสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเคลือและสามารถยอมรับข้อสนเทศที่ขัดแย้งกัน
2. มีศูนย์รวมแห่งการประเมินอยู่ในตน โดยแต่ละบุคคลตัดสินด้วยตนเอง โดยอิสระจากความกดดันภายนอก
3. ความสามารถที่จะสัมผัสกับความรู้เบื้องต้นและสิ่งที่ยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานความมั่นคงของบุคคล (Ego Strength) คุณค่าแห่งตน (Self Worth) และความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ (Psychological Freedom) สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความงอกงามของการรับรู้แบบของชีวิต (Life Style) หรือการปฏิสัมพันธ์ด้านแรงจูงใจกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามความคิดของ วิจิตร วรตบามกุล (2520 : 11) คือ

1. ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual's Knowledge) อย่างน้อยผู้หนึ่งจะต้องทราบว่ามีปัญหาที่เขาประสบในปัจจุบันและในอดีต เขาแก้ปัญหาอย่างไร
2. จินตนาการ (Imagination) อย่างน้อยต้องคิดว่าจะมีทางอื่นหรือวิธีอื่นที่จะแก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้ามีอะไรบ้าง
3. การพิจารณา (Judgement) ต้องมีการใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ได้ว่าวิธีแก้ปัญหาอื่นใดสามารถนำไปปฏิบัติได้และเป็นประโยชน์ที่สุด

ในกระบวนการเรียนการสอนครูจะต้องให้นักเรียนได้ทราบว่าเขามีความรับผิดชอบที่จะต้องเรียนรู้อะไรบ้างและครูจะต้องสร้างสถานการณ์หรือบรรยากาศให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ทดลอง คิดค้น ชักถามปัญหาโดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าเขาจะไร้เพื่อน ไร้ครู เพราะมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคนอื่น ช่างสงสัยมากกว่าคนอื่น ในทุกครั้งที่เรบอกเด็กว่าอะไรเป็นอะไรเสียเองนั่นเป็นการทำลายความสุขในชีวิตอย่างหนึ่งของเด็ก ความสุขในการค้นพบอะไรบางอย่างด้วยตนเอง ความสุขในการชนะอุปสรรคบางอย่าง สาเหตุที่เด็กไม่มีความคิดสร้างสรรค์อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ การเคยชินกับการสอนให้รู้แต่ไม่ทำให้รู้สึก (เดียนตา สุวรรณจินดา. 2520 : 87) ปัญหาและอุปสรรคทางด้าน การส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยของเด็ก ปรากฏว่าเด็กที่ไม่กล้าแสดงออกทางด้านความคิดทำให้ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

ไสว เลี่ยมแก้ว (2514 : 55) ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2513 โรงเรียนเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 424 คน แบ่งเป็นชาย 251 คน หญิง 173 คน โดยใช้แบบทดสอบของวอลเลสและโคแกน ผลปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียนเป็นความสามารถต่างประเภทกัน

เขาวนา ยุทธิสุริยพันธ์ (2514 : 80 - 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตกับนักเรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 360 คน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับปรุรงมาจากแบบทดสอบของวอลเลสและโคแกน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นเรียน แต่นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เท่านั้น จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะคงที่

เกรียงศักดิ์ พรราวศรี (2516 : 114) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ทางภาษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตการศึกษา 5

รวม 9 แห่ง จำนวน 320 คน พบว่าความคิดสร้างสรรค์ทางภาษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการฟัง การสะกดคำ ความสามารถในการอ่าน

บังอร พุ่มสะอาด (2517 : 53) ศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2516 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดโรงเรียนราษฎร์ และสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 395 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของ โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 146) พบว่าภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ได้แก่ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองมีค่า ได้รับการยอมรับรวมทั้งภาวะที่มีเสรีภาพทางด้านจิตวิทยาโดยไม่ถูกวิจารณ์หรือถูกประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคูณ (Coon. 1959 : 79) ที่พบว่าวิธีการแบบกลุ่มที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผล เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

เดวิดสัน (Davidson. 1971 : 6273-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของครูกับคำตอบของนักเรียนในขณะที่มีกิจกรรมการอ่านแบบธรรมดากับการอ่านแบบที่ใช้ความคิดในขณะอ่าน โดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ที่มีระดับการเรียนอยู่ในขั้นสูง ปานกลางและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อ่านโดยได้รับการฝึกให้คิดอยู่เสมอขณะมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามไปในรูปเชิงวิจารณ์และมีใจที่แสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่อ่านแบบธรรมดาโดยไม่ค่อยได้ใช้ความคิดที่ลึกซึ้งก็จะตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้แต่มีแนวโน้มที่ขาดความคิดสร้างสรรค์และไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นของตนออกมา สรุปผลว่าพฤติกรรมของครูและนักเรียนสองกลุ่มมีความสามารถต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ในปี ค.ศ. 1974 จากการศึกษานี้ของบาร์เรย์ (Barry. 1974 : 7577-A) เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีใจกว้างกับครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครู 20 คน นักเรียน 240 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครู

ที่มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่ได้พบนี้ บาร์เรย์ได้สรุปว่าบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

แบลคเคนชิพ (Blankenship. 1976 : 7147-A) พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้โดยทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 1 เมืองฮันติงตัน (Huntington) รัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยฝึกให้กลุ่มทดลองได้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีกิจกรรมให้ 15 ชนิดในเวลา 10 ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเขตที่กลุ่มควบคุมไม่มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์เลย

และโมเรโน และโฮแกน (Moreno and Hogan. 1976 : 91 - 95) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของโครงการฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของเด็กที่มีพื้นฐานด้านผิวและฐานะทางสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 และ 6 จำนวน 218 คน ทั้งหมดจะได้รับการทดสอบโดยใช้ Torrance test of Creative Thinking (TTCT), Form A กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกใน Productive thinking program และกลุ่มควบคุมจะได้เรียน The Gates-peardom Reading Exercises เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการทดสอบ TTCT, Form B ผลปรากฏว่าการเข้าร่วมใน Productive Thinking Program จะช่วยให้เด็กได้ปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผิวและฐานะทางสังคมไม่มีผลต่อความสามารถของเด็กในการเพิ่มพูนทักษะเหล่านี้เลย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคล สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ย้าย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออกการฝึกหัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งและการที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาให้ได้ผลดีครูผู้สอนจะต้องให้อิสระในการแสดงออกทางการเขียนตามความรู้ ความคิดและจินตนาการของนักเรียน รวมไปถึงบทบาทของครูที่ให้ความสำคัญกับตนเองให้นักเรียนได้แสดงออกและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

เจือ สตะเวทิน (2522 : 3) ให้ความหมายว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึงการเขียนที่ใช้ความคิดของผู้เขียนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเราทำการอย่างหนึ่งที่แสดงสติปัญญาของตนเอง ไม่เขียนตามแบบใด ไม่คัดลอกใคร

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2524 : 1) ให้ความหมายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่ขัดเกล่าอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทหรือเนื้อหา ที่แสดงออก

ศศิธร (สุทธิแพทย์) ธัญลักษณ์นันท์ (2530 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนสร้างสรรค์ เป็นผลมาจากการพัฒนาการเขียนที่เคยปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ ให้เป็นการเขียนในระดับสูงขึ้นมา นอกจากจะเป็นการสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจแล้วยังต้องมีศิลปะในการสร้างคำและความ ใช้ความคิดจินตนาการสร้างผลงานใหม่ขึ้น โดยมิได้ลอกเลียนแบบผู้ใด ผู้เขียนจะมีความเป็นตัวของตัวเองในการคิดหารูปแบบใหม่ ๆ ใช้ภาษาแปลก หรือภาษาสละสลวย โดยไม่สร้างความจำเจ ซึ่งมีความแปลกใหม่หมุนเวียนกันเข้ามามิได้ขาด ดังนั้นนอกจากโลกจะมีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มนุษย์รู้จักวิทยาการใหม่ ๆ ในทางศิลปะภาษา เรายังมีการถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ เพื่อให้ความเพลิดเพลินและสร้างสติปัญญาแก่ผู้อ่านด้วย

ฮุก (Hook. 1967 : 143) ได้กล่าวสรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ

1. ความคิดริเริ่มที่ได้จากการมองสิ่งคุ้นเคยในแนวใหม่ หรือการวัดสิ่งที่รู้แล้วใหม่
2. ไม่ว่างานเขียนใดก็ตามที่แสดงความคิดริเริ่มจะถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

แต่งงานชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเชิงสร้างสรรค์มากกว่างานอีกชิ้นหนึ่ง

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียน เรียบเรียง ความรู้ ความคิดมวลประสบการณ์ อารมณ์และจินตนาการ โดยใช้ภาษาสละสลวย เป็นสื่อถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นทราบ

ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเทิน มหาพันธ์ (2519 : 124) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักกระบวนการความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น
2. เพื่อให้เข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ได้
3. เพื่อให้เกิดความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม

ลักษณะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประภาศรี สีหอำไพ (2521 : 1 - 3) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. มีแนวการเขียนเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ ผู้เขียนควรมีข้อสังเกตประสบการณ์ ความนึกคิด ความเห็นหรือจินตนาการเป็นของตนเอง การเขียนแบบย่อความ เรียงความ เขียนข่าว เขียนนิยาม รายงาน ถอดคำประพันธ์ การแปล วมจัดว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. มีความแปลกใหม่ และมีความสามารถในการแสดงออก ผู้เขียนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตามที่ตนต้องการได้ด้วยการใช้ถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร งานเขียนสร้างสรรค์จึงเป็นการสื่อความหมายในท่วงทำนองที่แปลกใหม่ ตามสำนวนลีลาของผู้เขียน งานเขียนที่เกิดจากจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ล้วนแต่อยู่ในลักษณะการเขียนสร้างสรรค์ทั้งสิ้น
3. การเขียนสร้างสรรค์ มิได้หมายเฉพาะความเรียงเชิงศิลป์ในรูปร้อยแก้วเสมอไป คุณภาพของงานอยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนที่มีศิลปะในการเขียนอย่างแท้จริง จนถึงระดับวิจิตรได้
4. งานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากจะเสนอแนวคิด คำโคลง เรื่องที่แปลกใหม่แล้ว อาจไม่ยึดจับหลักเกณฑ์ตามรูปแบบคำประพันธ์เดิม เช่น ตัวอย่างที่ได้เสนอมาข้างต้น

5. ให้ความสำคัญทางจิตใจและสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์มีไม่เพียงแต่จะเสนอสิ่งแปลกใหม่ หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิดและจินตนาการตามด้วยวิจารณ์งาน ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีก่อให้เกิดความ เรืองปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวม

องค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์

เวสต์ (West. 1973 : 267 - 271) ได้กล่าวว่า การเขียนทั้งหลายนั้นเป็นการ สร้างสรรค์ ถ้าหากว่าเราจะรู้จักเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่า แต่ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เสริมความคิดใหม่เข้าไป มีการแสดงออกใหม่ ๆ ทางจินตนาการ ผลงานนั้นก็จะเป็งานเขียนใหม่ที่สมบูรณ์ ขอบแต่เพียงให้ผลงานนั้นมาจากตัวของเราเองด้วยความ ซาณฉลาด มิได้เป็นการลอกเลียนแบบใคร และมีใช้เพื่อการสื่อสารกันโดยทั่วไปเท่านั้น เวสต์ได้ กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งมีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ความจริงใจ
2. อารมณ์
3. ความคิดริเริ่ม
4. การสร้างประสบการณ์

1. ความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะงานเขียนใด ๆ ถ้าขาดความจริงใจแล้ว จะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไปมาก ผู้เริ่มฝึกการเขียนหลายคนพยายามที่จะเขียนให้มีความสั้น ๆ เขียนเป็นบรรทัด ๆ ลงมา ๑ สัปดาห์และจึงหวัะวรรคตอนลงตามที่เหมาะสม แต่ถ้าขาดความจริงใจ ข้อเขียนนั้นจะดูขัด ๆ รูปแบบก็ดูจะไม่เหมาะกับข้อเขียนนั้น ส่วนเนื้อความจะดูไม่สมจริงขึ้นมาทันที ผู้เขียนเองจะสับสนในการเขียน ทั้งใจความสำคัญที่ควรจะกล่าวถึง คงมีแต่ส่วนประกอบย่อยที่ไม่ สามารถทำให้อ่านประทับใจได้

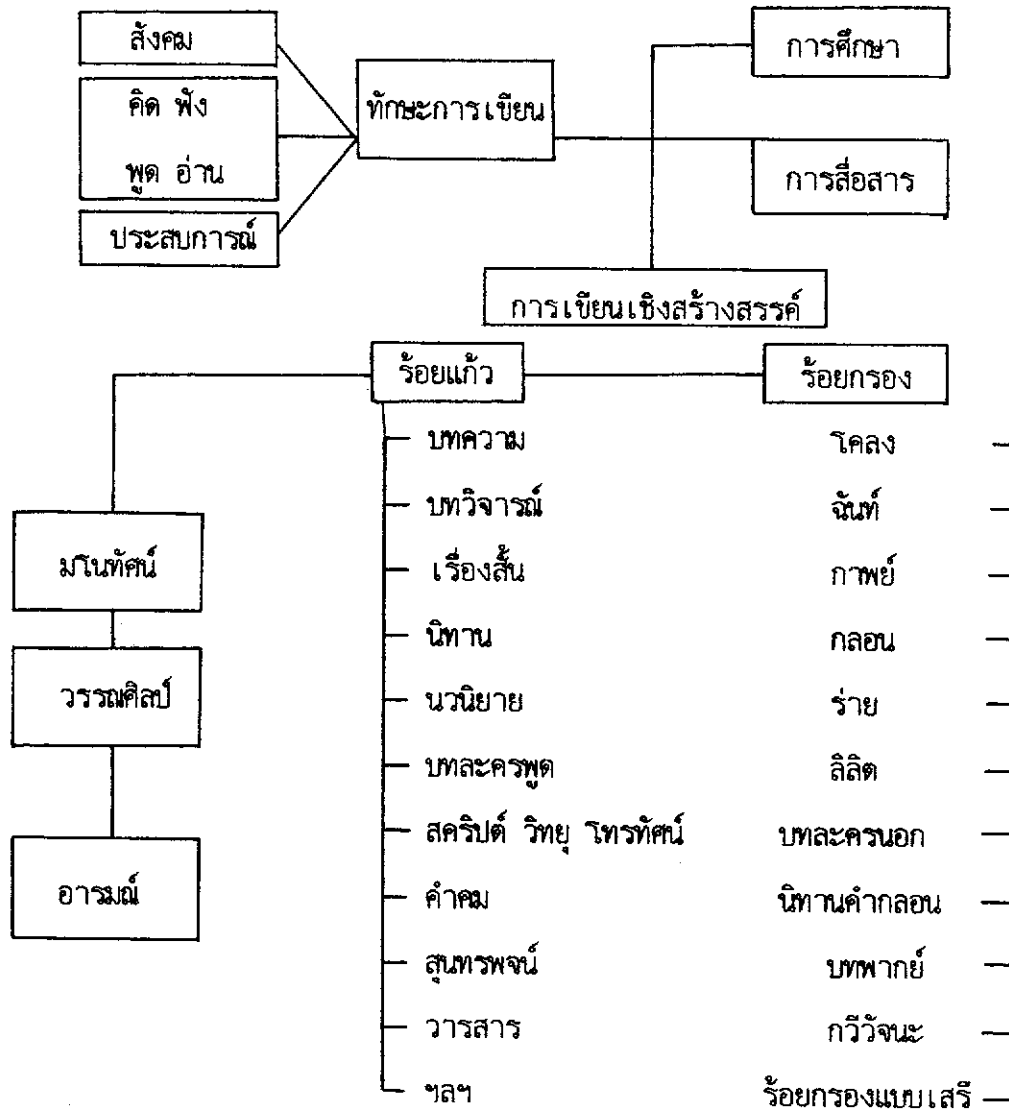
2. อาวรณ์ การเขียนสร้างสรรค์ที่ตื้นเขิน ผู้เขียนต้องให้ความสนใจในการเสนอข้อเท็จจริงน้อยกว่าการเสนอจินตนาการ ทศนคติ และอาวรณ์ความรู้สึก การบรรยายที่ให้อรรถรสละเอียดลออ แต่เป็นข้อเท็จจริงมากกว่าการพรรณนา จึงไม่ใช่การเขียนสร้างสรรค์ เพราะเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านคิดถึงความน่าเชื่อถือ และความสมจริง แต่การพรรณนานั้น เป็นการทำให้ผู้อ่านรู้สึกด้วยอาวรณ์ แล้วพยายามจินตนาการให้กว้างไกลออกไป แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า การเขียนแบบบรรยายจะเป็นการเขียนสร้างสรรค์ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับผู้เขียนจะใช้ความสามารถทางศิลปะภาษาทำให้เป็นไปได้น้อยเพียงไร

3. ความคิดริเริ่ม คนแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง มีความนึกคิด และสามารถอยู่ในตน ผิดแผกแตกต่างกันออกไป ต้องพยายามค้นพบความคิดแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ ๆ ออกมา อย่างมีวามคิดริเริ่มหรือพยายามลอกเลียนแบบผู้อื่น เพราะ "ความริษยาเป็นความเขลาและการลอกเลียนแบบเป็นการฆ่าตัวตาย" คนที่ประสบความสำเร็จคือคนที่นับถือตนเอง รู้จักคิด และรู้จักสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ในทางที่เป็นประโยชน์

4. การสร้างประสบการณ์ การเขียนสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน ถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง และเสียงนั้นจะเข้าแทนประสบการณ์ ต้องไม่ใช่คำที่เป็นนามธรรมมากเกินไป เพราะนามธรรมไม่สามารถให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านได้เท่าที่ควร ผู้เขียนจะเพิ่มเติมบทสนทนา ใ้ภาษาและเสียงของภาษาถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านด้วยวิธีใดก็ได้ ใ้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความนึกคิด และติดตามเรื่องไปโดยตลอด เมื่อเขาอ่านเรื่องของเรา ต้องใ้เขารู้สึกว่าเขาได้รับสารไปสร้างประสบการณ์ใหม่ได้ ไม่ควรใ้วิธีการจำเจอยู่แต่ในแบบเดิม ใ้ความคิดเดิม แม้จะเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เขียนก็ตาม เพราะสิ่งนั้นไม่ใช่การเขียนสร้างสรรค์

งานสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีขอบเขตกว้างขวางมาก ของไทยเราแบ่งประเภทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามลักษณะของการเรียบเรียงถ้อยคำ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2520 : 30) ได้เสนอแบบจำลองของแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ตามภาพประกอบที่ 6

แบบจำลอง "แนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์"

ภาพประกอบ 6 แสดงแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แนวการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

อารี รังสิมันท์ (2522 : 95) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก สามารถแสดงออกทางกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การประดิษฐ์ ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี เต้นรำ การเล่น ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ
 2. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นได้ โดยการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดเกินไป และควรส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
 3. การสอนความคิดสร้างสรรค์ จะต้องสอนต่อเนื่องกันไปเป็นส่วนสำคัญในทางตรงได้แก่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในทางอ้อม ได้แก่ การปรับปรุง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนความเข้าใจเรื่องพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
 4. สนับสนุนและกระตุ้นการแสดงความคิดหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์
 5. เน้นสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถอันนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เป็นต้น ตลอดจนไม่จำกัดการแสดงออกของนักเรียนให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน
 6. อย่างพยายามหล้อหลวม หรือกำหนดแบบให้นักเรียนคิด และบุคลิกภาพเหมือนกันไปหมดทุกคน แต่ควรสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสิ่งที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ตลอดจนความคิด และวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้วย
 7. อย่าเข้มงวดกวดขัน หรือยึดมั่นอยู่กับจารีตประเพณี ซึ่งยอมรับการกระทำหรือผลงานอยู่เพียงสองสามอย่างเท่านั้น สิ่งใดนอกเหนือไปจากระเบียบเป็นสิ่งที่ผิดไปหมด
 8. อย่าสนับสนุนหรือให้รางวัล เฉพาะผลงานหรือการกระทำที่ได้มีผู้ทดลองทำและเป็นที่ยอมรับกันแล้ว ผลงานแปลก ๆ ใหม่ ๆ ก็น่าจะมีโอกาสได้รับรางวัล หรือคำชมเชยด้วย
- วิลเลียม (อารี รังสิมันท์. 2522 : 98 ; อ้างอิงมาจาก Williams. 1971) ได้ศึกษาถึงการสอนความคิดสร้างสรรค์ซึ่งพบว่า "การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นการสอนเด็ก

ให้รู้จักการคิด การแสดงความรู้สึกและการแสดงออกในวิถีทางของความคิดสร้างสรรค์" ออสบอร์น (อาร์ รังสินธ์. 2527 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Osborn. 1957) ก็กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ คือความคิดจินตนาการประยุกต์ ซึ่งหมายถึงจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบ มิใช่เป็นจินตนาการที่ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย และทอร์แรนซ์ก็สนับสนุนว่า ความคิดสร้างสรรค์ นั้นมิได้เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเท่านั้น แต่บ่อยครั้งที่ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความคิดฝัน หรือเป็นจินตนาการที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือมีทางเป็นไปได้ยาก (Torrance. 1962 : 117)

จากแนวคิดเหล่านี้ เดวิส ได้เสนอแนวการสอนความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้ (อาร์ รังสินธ์. 2522 : 99 - 100 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1972)

1. สอนให้เกิดจินตนาการ การสอนเพื่อให้เกิดจินตนาการ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กคิดแปลกใหม่ และคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และดูประหนึ่งจะไม่มีทางเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ยาก
2. สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรค์โดยการกระทำ แนวคิดในการสอนข้อนี้สนับสนุนความคิดของดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า Learning by doing หรือเน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งทอร์แรนซ์ และมายเยอร์ (Torrance and Mayers. 1970) เน้นการสร้างสภาวะสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดการตอบสนองหลายรูปแบบ เช่น การทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกกับเหตุการณ์ที่น่าประหลาดใจ ด้วยการคิดและบอกความรู้สึกจริง ๆ หาสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เช่น ลองบรรยายเกี่ยวกับ "ผู้ชายที่ร้องไห้" "ครูที่ไม่ค่อยพูด" "สุนัขที่ไม่เห่า" เป็นต้น
3. สอนให้เด็กเรียนรู้วิธีการระดมพลังสมอง (Brainstorming)
การระดมพลังสมอง หรือการระดมความคิด เป็นเทคนิควิธีหนึ่งในการแก้ปัญหา ซึ่งมีมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีความคิดหลายทิศทาง คิดได้มาก ในช่วงเวลาที่จำกัด

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนการสร้างผลงานทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนภาษาไทย การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสอนให้เขียนจินตนาการและความรู้สึกของผู้เขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างดีและต้องมีความปรารถนา

ที่จะเขียน ฉะนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องกระตุ้นและแนะแนวทางวิธีการเขียนให้นักเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ทัศนคติเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของครูเองก็เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าครูไม่ใจกว้างไม่อดทน ไม่เห็นอกเห็นใจ ไม่ส่งเสริม หรือยอมรับความคิดของเด็กแล้ว เด็กก็ไม่กล้าที่จะเขียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นครูผู้สอนที่เข้าใจในเรื่องนี้ จะต้องเป็นผู้อดทนใจเย็น แสดงความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะปูพื้นฐานในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก (นิตยา ฤทธิโยธี. 2518 : 62)

การปลูกฝังความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ มีสภาพการณ์ที่ครูอาจจะใช้จูงใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก หลายประการ

เรื่องหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ ได้มีนักการศึกษาหลายคนกำหนดหลักการสอนไว้ดังนี้

ระปะนีย์ นาคทรพรพ (2518 : 1 - 3) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. แนะนำให้เด็กรู้จักงานสร้างสรรค์ทางภาษาที่ดี สมควรเป็นตัวอย่างได้ เช่น บทกลอนที่ไพเราะ เรื่องสั้นที่ถูกลัทธิวิชา นิทานที่อ่านสนุก โดยอ่านให้ฟังหรือแนะนำให้อ่านเอง
2. แนะนำให้เด็กสังเกตเสียงของคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะ และให้เริ่มหาคำมาผูก หรือร้อยกรองขึ้นตามใจความที่กำหนดให้ หรือที่เด็กสมัครใจจะคิดเอง
3. แนะนำให้สังเกตธรรมชาติ และเลือกเฟ้นคำที่จะพรรณนาธรรมชาติได้ใกล้เคียงกับความจริง โดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีผู้เขียนไว้แล้ว และเปรียบเทียบแง่ดีแง่ด้อยของตัวอย่างนั้น ๆ
4. การช่วยๆ ให้เด็กสนใจที่จะแต่งคำประพันธ์ หรือแต่งเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น โดยเริ่มจากของง่ายไปหายาก เช่น อาจแปลงนิทานอีสปเรื่องง่าย ๆ เป็นกาพย์กลอน หรืออาจแทรกบทสนทนาขึ้นในนิทานเรื่องเดิม เพื่อให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น
5. การประกวดงานประพันธ์ต่าง ๆ ตามโอกาส เช่น ประกวดบทร้อยกรองว่าด้วยดอกไม้ สัตว์ วันสำคัญ บุคคลสำคัญ ประกวดเรียงความ สุนทรพจน์ ตามเนื้อเรื่องที่กำหนดให้

7. กิจกรรมและอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมเรื่องนี้ เช่น
 - 7.1 เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูด แนะนำวิธีแต่งร้อยกรอง
 - 7.2 ใช้เครื่องบันทึกอัดเสียงทำนองเสนาะจากคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ และนำมาเปิดให้นักเรียนฟัง
 - 7.3 หาภาพมาให้นักเรียนเขียนพรรณนาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ
 - 7.4 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง ร้อยแก้ว บทสวดดี อวยพร บทความสารคดีต่าง ๆ มาติดป้ายประกาศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง และวิจารณ์ว่าดี หรือบกพร่องอย่างไร
 - 7.5 หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ สำนวนเปรียบเทียบให้ดูว่าแต่ละสำนวนดี หรือด้อยจนเชิงเลือกเฟ้นคำ ข้อคิดที่แยบคาย และการเล่นสัมผัสสอกันเป็นอย่างไร
 - 7.6 เมื่อได้ฟังคำประพันธ์หรือการพรรณนาความใด ๆ แล้ว อาจให้นักเรียนวาดภาพ ประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสรรค์งานศิลปะชนิดอื่น ๆ ขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ บั๊นรูป แกะสลัก เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปะศึกษา
 - 7.7 นำไปศึกษานอกสถานที่ เช่น วัดวาอารามที่สำคัญโบราณสถานอื่น ๆ
 - 7.8 ให้นักจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำวัน เพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสแต่งบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง มาลงในหนังสือพิมพ์นั้น จัดให้นักเรียนมีประสบการณ์จริงในการกล่าวอวยพร สวดดี ไว้อาลัย ในโอกาสที่เหมาะสม
 - 7.9 แนะนำรู้จักวิธีเล่นลับแลกลอนสด ต่อลึกลงา หรือประกวดดอกสร้อย
 - 7.10 ให้นักมีการร้องเพลงจากร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง โดยใช้ทำนองเพลงไทยที่เหมาะสม
 - 7.11 รวบรวมบทร้อยกรองของนักเรียนที่แต่งได้ดีถึงขนาดคัดหรือพิมพ์ติดไว้ในสมุดร้อยกรองของชั้น

สมิท (Smith. 1973 : 9) ได้แนะนำหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายข้อคือ

1. จะต้องมึสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างกันออกไป หรือมีลักษณะเฉพาะตัว สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ ผลผลิตและกระบวนการที่ใช้ในสิ่งใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์ เรื่องโคลงกลอน นักเรียนต้องผลิตโคลงกลอนใหม่ ๆ
2. เน้นความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) การคิดแบบอเนกนัยนี้มิได้หมายถึงคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว การคิดแบบนี้ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลายคำตอบ
3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่จะก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น บรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด การชมเชย การกระตุ้นให้นักเรียนคิด ให้นักเรียนได้ทำงานตามสบาย
5. กระบวนการในการทำงานมีความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน
6. ควรใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กคิดไปได้หลาย ๆ แนว ข้อปัญหาหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความคิดนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่เด็กคิดได้จากความทรงจำ การสังเกตจากที่เคยพบ เคยเห็นหรือเคยได้ยินมาก่อน ครูควรยอมรับความคิดเห็นเห็นของทุกคน โดยไม่มีการตำหนิความคิดของใครว่าใช้ไม่ได้หรือโง่
7. การสอนแบบนี้ควรจัดห้องเรียนให้สบาย และควรมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นในการทำแบบฝึกหัด
8. การให้อ่านเรื่องและเขียนอย่างสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักแนวทางการเขียนสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น
9. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย สร้างกฎในการเรียนร่วมกัน
10. การสอนแบบสร้างสรรค์ คือการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดของตนออกมา ครูควรเน้นและชมเชยความแตกต่าง ลักษณะเฉพาะ ความเป็นตัวของตัวเอง และความคิดริเริ่ม

ประโยชน์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประจุมพร สุวรรณตรา (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลายประการดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก
2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักวางค้ำพ้อมากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่านและก่อความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเขียน
3. ทำให้เด็กรักการเขียน
4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. เด็ก ๆ จะแสดงความรู้สึกนึกคิด แสดงปัญหาที่พบออกมาในการเขียน ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น
6. การเขียนแบบสร้างสรรค์ จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้มีความนับถือยอมรับตนเอง ภูมิใจตนเองและรู้จักยอมรับผู้อื่น
7. การสอนแบบสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กที่มีความรู้ เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมที่เด็กจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
8. การเขียนแบบสร้างสรรค์จะเป็นการฝึกให้เด็กใช้ความสังเกตธรรมชาติ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญญาและความรู้สึกอันดีงามความเห็นอกเห็นใจ ความรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ
9. การเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นงานที่สนุกสนาน ทำท่าย เพราะมีการวางแผนหากลวิธีในการสอน ซึ่งเป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความเชื่อมั่นและคุณค่าให้กับผู้สอนเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันทั้งยังมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้วย เช่น การเขียนในรูปแบบนวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น เป็นต้น

จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องปลูกฝังให้เด็กได้ฝึกตนเองจนสามารถสร้างสร้งงานเขียนที่มีคุณภาพได้ตามวัยและศักยภาพของตน การฝึกให้เด็กได้คิดแล้วเขียนออกมาจะช่วยทำให้เด็กได้มีพัฒนาการทางการเขียนดีขึ้น และการฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอ หลังจากให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักเกณฑ์แล้วจะเป็นเครื่องช่วยทำให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของ มนัส จรรย์รงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" ปรากฏผลว่า การสอนโดยเรื่องสั้นของ มนัส จรรย์รงค์ เป็นสื่อ หรือ โดยวิธีแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าการสอนโดยแบบธรรมดา หรือสอนโดยให้หลักเกณฑ์การเขียน

จิมลัม โกววิทยากร (2530 : 70 - 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา "ผลสัมฤทธิ์ทัศนคติ และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนอย่างเอกนัย" ปรากฏผลว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างเอกนัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์โดยวิธีรูปภาพสูงขึ้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบนท์เลย์ (Bentley. 1965 : 269 - 272) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีนิสิตมหาวิทยาลัยมินเนโซตา จำนวน 75 คน โดยวิธีแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของมินเนโซตา Form X ผลปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจ และความจำไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า การสอนให้เด็กเพียงแต่ท่องจำ

และเข้าใจเท่านั้น ไม่ได้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและอาจเป็นการสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอีกด้วยเพราะถ้าทุกคนมุ่งแต่จะท่องจำแล้ว ความคิดความอ่านก็ไม่คล่อง ดังนั้น การเรียนการสอนควรทำให้เด็กรู้จักคิดและคิดได้หลายแง่หลายมุม ไม่เชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว และต้องสอนให้เด็กรู้จักประเมินค่าด้วย

แซนต์ โรเมน (St.Romain. 1975 : 244) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเด็ก ก่อนหน้านั้นเคยมีการสำรวจหนังสือเรียนวิชาภาษา ชั้นประถมศึกษาที่ตีพิมพ์ออกมาใหม่ ๆ ได้พบว่า ประเด็นอภิปรายและ/หรือ รูปภาพ นับว่าเป็นสิ่งเร้าที่เหมาะสมกับการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาอย่างไรก็ตาม ได้มีการวิจัยภายหลังอีกเพียงเล็กน้อยที่ยืนยันว่า องค์ประกอบของหนังสือเรียนดังกล่าวเป็นสิ่งเร้าที่ใช้การได้สำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การวิจัยนี้ ได้ศึกษาถึงการนำภาพยนต์และภาพนิ่ง เพื่อเป็นสิ่งเร้าในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ปรากฏสิ่งเร้าทั้งสองอย่างนี้มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน

โวลเตอร์ (Volter. 1976 : 65 - 75) ได้ศึกษาเรื่องผลของการส่งผลย้อนกลับในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่ยังไม่มีทักษะในการเขียนทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะการให้เขียนเรื่องอดีตชีวิตสัตว์ ๗ พร้อมกับครูให้คำติชม เพื่อเสริมกำลังใจ จะช่วยให้นักเรียนได้รับปรับปรุงวิธีเขียนของเขาให้ดีขึ้นได้
2. นักเรียนที่รู้จักประเมินผลตัวเองในการเขียนอยู่เสมอ พร้อมทั้งมีการเขียนกราฟแสดงความก้าวหน้าในการเขียน อย่างน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีความสามารถทัดเทียมกับนักเรียนที่คอยรับฟังคำติชมจากครูแต่ฝ่ายเดียว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกวรรณคดี พวงสุวรรณ (2518 : 34 - 37) กล่าวถึงหลักในการสร้าง

และวางแผนการสร้างแบบฝึกซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้

ในการสร้างแบบฝึก สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2522 : 52 - 62)

กล่าวว่า ต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งกล่าวว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้ว ย่อมจะทำให้ทำไม่ได้หรือไม่ดี
 2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความถนัด ความสามารถและความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ แบบ
 3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป
 4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย
- ริเวอร์ (River. 1968 : 97 - 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้
1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ
 2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ผีกรอบสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

โรเซนบาวน์ (Rosenbaum. 1969 : 112 - 115) กล่าวว่าในการจัดทำแบบฝึกนั้น ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่ แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากที่สุดที่เด็กทั้งเก่งและอ่อน จะเลือกทำได้ตามความสามารถ และแบบฝึกนั้นควรชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การใช้หลักจิตวิทยาของเด็ก และการเน้นความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่แล้วจัดทำแบบฝึกนั้น ควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การใช้หลักจิตวิทยาของเด็ก และการเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสร้างแบบฝึก ของโรเซนบาวน์ นี้ ได้ตรงกับความเห็นของ รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517 : 412 - 413) ที่กล่าวถึง หลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะว่า

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก และลำดับขั้นของการเรียนเด็กแรกเกิดยังมีประสบการณ์น้อย แบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปแบบ สีสวย ชูใจเด็ก และเป็นไปตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่ามุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับความมุ่งหมายที่วางไว้ ครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามสามารถแล้วจัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี
4. งามแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้
5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาให้ถี่ถ้วน อย่างให้มีข้อผิดพลาดได้

6. การให้เด็กทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก
เด็กเล็ก ๆ ย่อมสนใจจะทำสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน

7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริมให้เกิด
ความคิด

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ในการสร้างแบบฝึกสำหรับเด็กมีองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้
ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษาพบว่าแบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้น
ที่จะทำเป็นแบบฝึกที่มีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

เช่นเดียวกับ นิตยา ฤทธิโยธี (2520 : 1) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับ วัยหรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมคือไม่ใช้เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

ริเวอร์ (River. 1968 : 97 - 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่ง ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ
2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในในชีวิตประจำวันได้

แบบฝึกวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ครูจะต้องฝึกฝนหรือให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ ดังนี้
กมล ดิษฐกมล (2509 : 41) กล่าวว่าสิ่งที่จะช่วยพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นนั้นคือการนำความรู้
ที่ได้เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้นโดยอาศัยแบบฝึกทักษะโดยตรง หัวใจของ
การสอนวิชาทักษะอยู่ที่ "การฝึก" การฝึกอย่างถูกวิธีเท่านั้นที่จะทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่ว
ว่องไว ทักษะ ในด้านภาษาเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องฝึกให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการ
ติดต่อสื่อความหมายกัน อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการสอนภาษา

ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2514 : 1 - 2) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ครูต้องเตรียมแบบฝึกให้รอบคอบว่า จะต้องการให้เกิดทักษะใดใช้แบบฝึกแบบไหน
ใช้อย่างไร
2. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ แต่หลายแบบ เพื่อฝึกทักษะอันเดียวกันนั้นจนเกิดความแม่นยำ แบบฝึก
ควรมีหลายแบบเด็กจะได้ไม่เบื่อ
3. ให้ฝึกในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น คัดบนกระดานดำ คัดบนกระดาษมาปิดไว้ให้อ่าน

4. ประเมินผล การประเมินผลขณะที่ฝึกหัดนั้น ต้องประเมินเพื่อดูว่าเด็กเกิดความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด อาจให้เด็กออกมาพูดว่าทำอะไรไม่ได้ในแบบฝึกนั้น ๆ หรืออาจหาวิธีอื่นเพื่อค้นคว้าเด็กทำแบบฝึกนั้น ๆ ไม่ได้เพราะอะไร ถ้าเราไม่ประเมินผลเราจะไม่มีโอกาสฝึกให้เกิดทักษะที่ต้องการได้

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก เพ็ตตี (Petty. 1963 : 469 - 472) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ช้าจะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสดูฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น
10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษใบทุกครึ่ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

จากเอกสารที่เกี่ยวกับแบบฝึกดังกล่าว สรุปได้ว่าแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนและการฝึกแต่ละทักษะนั้นควรจะมีหลาย ๆ แบบ เพื่อนักเรียนจะได้ไม่เบื่อแบบฝึกนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนทักษะทางภาษาของนักเรียนแล้วยังมีประโยชน์สำหรับครูในการสอนทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะนั้น ๆ ของเด็ก และเห็นข้อบกพร่องในการเรียนซึ่งจะได้แก้ไขปรับปรุงได้ทันทีที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์

ยุพา ขอนคราม (2519 : 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสร้างแบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ตามแนวทฤษฎีของ กิลฟอร์ด แล้วหาประสิทธิภาพของแบบฝึกโดยการออกแบบสอบถามความคิดของครูประถมศึกษา ผลของการวิจัยพบว่าครูโรงเรียนประถมศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่าแบบฝึกการเขียนนี้เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้ประกอบการสอนร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสมมาก

นราวัลย์ พุทธิพัฒน์ (2523 : 86) สร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสร้างแบบฝึกดังกล่าวแล้วหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่าแบบฝึกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

สุกัญญา จันทร์เพ็ญ (2524 : 44) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ผลการวิจัยเปรียบเทียบ ความสามารถในการเขียนกลอน เชิงสร้างสรรค์ ก่อนฝึกและหลังฝึก ผลปรากฏว่าความสามารถ ในด้านความคิดและการเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษาและความไพเราะสละสลวยในด้าน จินตลักษณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.1 และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอน เชิงสร้างสรรค์ ก่อนฝึก และหลังฝึก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความแตกต่าง เป็นไปในทางเพิ่มขึ้น แสดงว่าภายหลังการฝึกเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์โดยแบบฝึกแล้ว นักศึกษา มีความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับผลการวิจัยในประเทศไทย ไสว เลี่ยมแก้ว (2514 : 38) ได้ทำการศึกษากับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2513 จำนวน 424 คน โดยใช้แบบทดสอบของวอลเลซและ โคแกน ผลปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์กับความถนัดทางการเรียนเป็นความสามารถต่างประเภทกัน ในเปิดต่อมา พรหมิ เดชกำแหง (2515 : 34) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิด- สร้างสรรค์ด้วยด้านความคล่องในการคิดและความยืดหยุ่นในการคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .38 และ .40 ตามลำดับ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับด้านความคิดริเริ่ม ซึ่งพรหมิ ได้อภิปรายผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กัน ในด้านความคล่องในการคิดและความยืดหยุ่นในการคิด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่มอาจเป็น เพราะว่าการเรียนการสอนนั้น นักเรียนจะต้องเชื่อฟังครูเวลาเรียนต้องจดตามครูสอน เวลาสอบ ก็ต้องตอบตามที่ครูสอนไว้ นักเรียนไม่ได้ใช้ความคิดริเริ่มโดยเฉพาะ ใช้แต่ความคล่องในการคิดและ ความยืดหยุ่นในการคิด จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นไปดังกล่าว ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการที่ผลการวิจัยของ พรหมิ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความคิดริเริ่มอาจเป็นเพราะครูยังขาด เทคนิคการสอนที่เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มของนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

เฟลด์ฮูเซน และคนอื่น ๆ (Feldhusen and others. 1971 : 35 - 39) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแบบทดสอบที่ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 11 จำนวน 356 คน พบว่าความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกิทเชลล์ และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 : unpaqed) ก็ได้ศึกษาถึงลักษณะของนักเรียนมัธยมที่มีความคิดสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์จากกลุ่มนักเรียนที่เรียนตีปราคาพบว่านักเรียนที่เรียนดียอดเยี่ยมมักจะคิดไม่สร้างสรรค์เพราะเด็กที่เรียนดียอดเยี่ยมมักจะคิดในทางเดียว คือคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ส่วนนักเรียนที่คิดสร้างสรรค์เป็นกลุ่มนักเรียนที่ค่อนข้างดี แต่ไม่ถึงกับยอดเยี่ยม เด็กพวกนี้มีความคิดหลายทาง (Divergent Thinking) คือมีคำตอบหลายแบบและแปลก ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์มีค่าค่อนข้างต่ำ แต่ผลการวิจัยดังกล่าวทั้ง 2 ท่านขัดแย้งกับผลการวิจัยของเดอบัวร์ (De Baer. 1965 : 3968) ที่ได้ศึกษากับเด็กเกรด 6 จำนวน 195 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 4 แห่ง ซึ่งมี 11 ชั้นเรียน โดยใช้แบบทดสอบของเกิทเชลล์และแจคสัน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า .71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาดตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด

อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 375 - 376) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบของกิลฟอร์ด และคริสเตนเสน (Guilford and Christensen) ที่ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไว้ดังนี้

1. ผลการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของหน่วย (DMU) ใช้แบบทดสอบที่ให้เขียนสิ่งของที่อยู่ในพวกเดียวกัน เช่น ของเหลวที่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ น้ำมันก๊าด แก๊สโซลีน แอลกอฮอล์ ฯลฯ เป็นต้น

2. ผลการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของกลุ่ม (DMC) ใช้แบบทดสอบที่ให้ออกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้ เช่น ให้ออกประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ ประโยชน์ที่นอกเหนือจากการอ่าน เช่น ใช้ทำเชื้อเพลิง ใช้กันของแตก ฯลฯ เป็นต้น

3. ผลการคิดออกแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของความสัมพันธ์ (DMR) ใช้แบบทดสอบที่ให้เขียนคำต่าง ๆ ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันหรือตรงกันข้ามกับคำที่กำหนดให้

4. ผลการคิดออกแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของการแปลงรูป (DMT) ใช้แบบทดสอบที่ให้ออกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ ตัวอย่างเช่น ถ้าคนไม่จำเป็นต้องนอนพักผ่อนจะเกิดผลอะไรบ้าง คนทำงานได้มากขึ้น ไม่จำเป็นต้องใช้นาฬิกาปลุกและอื่น ๆ

5. ผลการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของการประยุกต์ (DMI) ใช้แบบทดสอบที่ใช้บอกรายชื่อของงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ เช่น ได้แก่ วิศวกรไฟฟ้า เจ้าของโรงงานทำหลอดไฟฟ้า และอื่น ๆ

ยังมีแบบทดสอบเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอีกหลายประเภท ดังที่ พจน์ สะเพียรชัย (2519 : 13 - 17) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของหน่วย (DMU) รูปแบบของข้อสอบชนิดนี้ส่วนมากจะเป็นการกำหนดประเภทสิ่งของที่มีลักษณะเฉพาะมาให้ แล้วให้ออกสมาชิกของสิ่งนั้น ๆ เช่น จากการศึกษาของคริสเตนเสน และกิลฟอร์ด (Christensen and Guilford, 1956) ที่ใช้แบบทดสอบให้ออกประเภทของที่เป็นโลหะ เป็นของเหลว หรือให้ออกชนิดของปลามาให้มากที่สุด

จากผลการวิจัยพบว่าคะแนนที่ใช้แทนความสามารถในการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปแบบของหน่วยที่เหมาะสม คือคะแนนที่นับจำนวนคำตอบถูกต้องทั้งหมดในเวลาจำกัด ซึ่งคะแนนนี้บางคนเรียกว่าคะแนนความคล่องในการคิด

2. การคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของกลุ่ม (DMC) ลักษณะของแบบทดสอบที่จะใช้วัดความสามารถด้านนี้ วิลสัน (Wilson, 1954) ได้ศึกษาพบว่า แบบทดสอบประเภทให้ออก

ประโยชน์ของสิ่งของสามารถวัดความคิดแบบยืดหยุ่นได้ เช่น จงบอกประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้มากที่สุด คนหนึ่งตอบว่าใช้สร้างบ้าน โรงเรียน ร้านค้า ธนาคาร กำแพง ฯลฯ จะได้คะแนนความคล่องในการคิด 5 คะแนน คะแนนความยืดหยุ่นเป็นศูนย์ แต่ถ้าอีกคนหนึ่งตอบว่าใช้สร้างบ้าน ถ่างของให้จมน้ำ ทำที่ค้ำหนังสือ กรองน้ำ ทำผงสีแดง ฯลฯ คนนี้จะได้คะแนนความคล่องในการคิด 5 คะแนน และคะแนนความคิดยืดหยุ่น 5 คะแนน

3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของระบบ (DMS) จะวัดได้โดยใช้แบบทดสอบการแต่งประโยคจากอักษรที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของคริสเตน เสนและกิลฟอร์ด เช่น

พยัญชนะที่กำหนดให้	น	ห	น	ก
	นก	หา	น้ำ	กิน
	หนู	เห็น	นก	แก้ว

4. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของการแปลงรูป (DMT) ซึ่งเป็นผลการศึกษาของเมดนิค (Mednick, 1964) พบว่าแบบทดสอบที่ใช้ตัวเร้า 3 ตัว และให้หาคำตอบ 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับคำทั้งสาม จะสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาด้านนี้ได้ เช่น กำหนดคำว่า กะทิ แม่ ใจ คำตอบคือ น้ำ

5. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของการประยุกต์ (DMT) แบบทดสอบที่ใช้วัดด้านนี้เรียกว่า "Possible Job" คือกำหนดภาพสัญลักษณ์ให้และให้บอกว่าภาพนั้นสามารถใช้แทนกลุ่มคน หรืออาชีพอะไรได้บ้าง เช่น ใช้แทนอาชีพไฟฟ้า นักเรียนที่เรียนเก่ง
ร้านขายเครื่องไฟฟ้า

จากลักษณะแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่ามุ่งให้นักเรียนหาคำตอบให้มากที่สุด คำตอบนั้นต้องเป็นไปในแนวกว้างและมีลักษณะเฉพาะตน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนร้อยกรอง

ความหมายของร้อยกรอง

ในตำราวจนวลลักษณ์ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2493 : 350 – 351) ได้กล่าวว่า โยราณ เรียกคำประพันธ์ที่เป็น กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ ต่าง ๆ ว่า "บทกานท์" หรือ "คำกานท์" ซึ่งมักเอาไว้ทำย เช่น ถ้าเป็น กลอน ก็เรียน "กลอนกานท์" ถ้าเป็นโคลงก็เรียก "โคลงกานท์"... คำกานท์ทั้งหลายเกี่ยวกับข้อบังคับ เป็นต้นว่า ลัมผัสคล้องจองกัน และวรรคตอนได้จังหวะ... คำกานท์ของไทยมีหลายประเภท ต่างก็มีลักษณะไม่เหมือนกัน

เสฐียรโกเศศ (2507 : 6) ได้ให้ความหมายของร้อยกรองไว้ว่า

ร้อยกรอง หมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งมีถ้อยคำที่นำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาดมาตราเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา และสั้น ยาว ตามแบบรูปที่กำหนดไว้ แบบรูปที่กล่าวนี้มีมากด้วยกัน ไม่จำเป็นจะต้องมีเฉพาะแต่ที่กำหนดไว้ในตำรา ซึ่งว่าด้วยการแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน หรือฉันท์ลักษณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 758) ให้ความหมายของ "ร้อยกรอง" ไว้ว่า "สอดผูกให้ติดต่อกัน ประดิษฐ์ทำ แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ ร้อยและเย็บดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ"

ประเภทและลักษณะบังคับของร้อยกรอง

ร้อยกรองของไทยมีหลายประเภท หากจัดตามลักษณะการแต่งแล้วจะได้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กาพย์ แบ่งเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. กลอน แบ่งเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกนั้นยังมีกลอนดอกสร้อย สักวา เสภา นิราศ กลอนกลบทแบบต่าง ๆ

3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพและยังมีโคลงต้น
โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร

4. ฉันท์ แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทรวีเชียรฉันท์ ภูษงคประยาตรฉันท์ มาณวกฉันท์ ฯลฯ

5. ร่าย แบ่งเป็นร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายต้น และร่ายยาว

นอกจากนี้ ยังมีประเภทที่นำร้อยกรองบางประเภทมาตั้งรวมกัน เช่น ร่าย แต่งรวมกับ

โคลง เรียกว่า ลิลิต โคลงแต่งรวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์เห่เรือ หรือกาพย์ห่อโคลง เป็นต้น

การแต่งร้อยกรองตามปกติจะต้องกระทำตามแบบแผนที่มีบัญญัติไว้ ซึ่งเรียกว่าฉันทลักษณ์
ฉันทลักษณ์ของร้อยกรองแต่ละประเภทอาจมีเหมือนกัน หรือแตกต่างกันบ้าง

ฉันทลักษณ์ของร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. ลักษณะคดะ
2. ลักษณะสัมผัส
3. ลักษณะคำครุ คำสุ
4. ลักษณะคำเอก คำโท
5. ลักษณะคำเป็น คำตาย
6. ลักษณะเสียง วรรณยุกต์
7. ลักษณะพยางค์
8. ลักษณะคำนำ
9. ลักษณะคำสร้อย

ลักษณะบังคับทั้ง 9 ประการนี้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2518 : 219) ได้ผูกเป็นกาพย์
สุรางคนางค์ เพื่อให้จำได้ง่าย โดยเรียกว่า เนาวลักษณ์ ดังนี้

คดะ พยางค์

สัมผัสจัดวาง

จำไว้ให้ดี

ครุสุเสก

เอกโทวิธ

คำเป็นตายมี

ใช้ให้เหมาะสม

เสียงวรรณยุกต์ไช้

มีกำหนดไช้	ตามที่นิยม
<u>คำนำคำสร้อย</u>	ร้อยกรองชวนชม
แต่งคำบ่คม	ยลแบบภาษาไทย

1. คณะ เป็นลักษณะบังคับของร้อยกรองทุกประเภท กำหนดเกี่ยวกับรูปแบบของร้อยกรอง แต่ละประเภทว่าจะต้องประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ อะไรบ้าง คำที่เป็นส่วนย่อยของคณะ ได้แก่ บทบาท วรรค คำ เช่น กาพย์ยานี กำหนดคณะไว้ว่า 1 บทจะมี 2 บท แต่ละบาทประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ดังนี้ เป็นต้น

2. พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ อาจจะมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ ในการแต่งร้อยกรอง เราถือว่า พยางค์ก็คือคำนั่นเอง ร้อยกรองแต่ละประเภทที่การกำหนดพยางค์ไว้แน่นอนว่าแต่ละวรรคจะมีกี่พยางค์

3. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท นอกจากมีสัมผัสในร้อยกรองแล้ว ไทยเรายังนิยมมีสัมผัสในสำนวน และกาพย์ต่าง ๆ เช่น ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด พุดไปสองไฟเบียด นิ่งเสียด่าสิ่งทอง น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย ฯลฯ

สัมผัสที่นิยมกันในภาษาไทย มี 2 ชนิด คือ

ก. สัมผัสสระ ได้แก่ คำที่มีเสียงสระพ้องกันตามมาตรา ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกด ก็ต้องเป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดแม่เดียวกัน เช่น กา - ขา - ลา - มา, กิน - ดิน - พิน - ริน - ชิน เป็นต้น

ข. สัมผัสอักษร ได้แก่ คำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน อาจเป็นตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะเดียวกัน หรือพยัญชนะที่มีเสียงสูง ต่ำ เข้าคู่กันก็ได้ หรือพยัญชนะควบคู่เดียวกันก็ได้ เช่น สวย - ชื่อ - ศรี - สร้อย - โศก - ทริพย์, ปรับ - บรุง - ปราบ - ปริ - ไปรง

ประเภทของสัมผัส สัมผัสทั้ง 2 ชนิดดังกล่าว ยังแบ่งเป็น 2 ประเภท อีกคือ

1. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสบังคับ ได้แก่ สัมผัสที่ส่งและรับกันนอกวรรค เช่น ในกลอนแปด

คำสุดท้ายของวรรคแรกจะไปสัมผัสกับคำที่ 3 หรือคำที่ 5 ของวรรคต่อไป เช่น

เพื่อพักผ่อนนอนหลับในทับทิม พิย ย ชมดาววิ วิแววมยงในอ้อมสรวง
 (สุดสงวน - ประยอม ช่องทอง)

สัมผัสนอกใช้เฉพาะสัมผัสสระเท่านั้น

2. สัมผัสใน เป็นสัมผัสบังคับ มีคำสัมผัสคล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกันอาจเป็นสัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษรก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม และความพอใจของผู้ประพันธ์จะมีหรือไม่มีก็ได้ สัมผัสในช่วยให้ท่วงท้อยกรอนมีความไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

ตะวันร้อนอ่อนอัน ออัปยัมแสง ง ง ดูดวงแดงดั่งจะพานำ าดาไหล ล
 ยंत्रอรั้ง รสิ่งฟ้าด้วย ออาลัย ย ย ค่อยไรไร รื่องลับ บวิญญาน น
 (นิราศพระปฐม - สุนทรภู่)

4. คำครุ คำสุ เป็นคำที่บังคับใช้เฉพาะร้อยกรองประเภทฉันทน์ เท่านั้น

ครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่ คำที่ประสมกับสระเสียงยาวในมาตราแม่ ก.กา และคำที่ประสมกับสระเสียงสั้น หรือยาวในมาตราวัดตัวสะกดทุกมาตรา เช่น กา ตี ภู เพลิน จิต เลายหมด แรง เป็นต้น

สุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่ คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในมาตราแม่ ก.กา และคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น กิ ฌ ป ธิ (สำหรับคำที่มีสระอำประสมถือว่าเป็นคำครุ แต่บางทีก็อนุโลมให้เป็นสุได้)

5. คำเอก คำโท หมายถึง พยางค์ที่บังคับด้วยไม้เอกและไม้โท ใช้บังคับในร้อยกรองประเภทโคลง และร่าย

คำเอก คือ พยางค์ที่มีไม้เอกบังคับทั้งหมด เช่น พี่ เล่า ไม้ ลือ และ หมายถึงพยางค์ที่เป็นคำตายทั้งหมดจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใดก็ได้ เช่น ดาบ หอก เจ็บ ปวด พัก พวก นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการใช้เอกโทษ คือ คำที่ไม่เคยใช้ไม้เอก แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์

เป็นเอก เช่น จิ้ง เปลี่ยนเป็น จิ้ง ลิ่น เปลี่ยนเป็น ชิ่น ลู้ เปลี่ยนเป็น ชู่ ทวย เปลี่ยนเป็น ท่วย หล้า เปลี่ยนเป็น ยา ห้าง เปลี่ยนเป็น ฮ่าง

คำโท คือ พยางค์ที่มีไม้โทบังคับทั้งหมด ไม่ว่าจะออกเสียง เป็นวรรณยุกต์อื่นใดก็ตาม เช่น คล้าย แจ้ โฉน มุ่ง และหมายรวมถึงพยางค์ที่ใช้โทษ คือ คำที่ไม่เคยใช้ไม้โท แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์เป็นโท เช่น พี่ เปลี่ยนเป็น พี่ เสน เปลี่ยนเป็น เหล้น เป็นต้น

6. คำเป็น คำตาย คำตายใช้แทนเสียงเอกในคำประพันธ์ประเภทโคลง

คำเป็น หมายถึง คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในมาตราแม่ ก. กา รวมทั้งคำซึ่งประสมด้วยสระ อำ ไอ โอ เอา และคำที่สะกดในมาตราแม่ กง กน กม เกย เกอว เช่น จงหนันชมเชยดาว นารี ปรีชา เอาใจ จำคำ นงราม ท่องเที่ยว ชมเชย กันยา

คำตาย หมายถึง คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นหรือยาวในมาตราแม่ กก กค กย เช่น กะทึ ธูระ กุกัก จับจต คช คลุก ผลุด จุต ทวิทย์

7. เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง ตามอักขรวิธีเป็นลักษณะสำคัญ ทั้งบังคับใช้ในกลอน และกาพย์บางชนิด เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

8. คำนำ หมายถึง คำที่ใช้ขึ้นต้นหรือกรองบางประเภท เช่น กลอนบทละคร ขึ้นต้นด้วย เมื่อนั้น บัดนั้น

9. คำสร้อย คือ คำที่ใช้เติมลงท้ายวรรคบ้าง ท้ายบทบ้าง ท้ายท่อนบ้าง เพื่อความไพเราะหรือเพื่อทำให้เต็มข้อความ เช่น พี่ อา ฮา เฮย นา ฯลฯ คำสร้อยส่วนใหญ่จะปรากฏในบทหรือกรองประเภทโคลง และร่าย

ความเป็นมาของร้อยกรองในอดีต

ไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้ว่า ร้อยกรองของไทยเราก่อเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด แต่ถ้าหากจะเชื่อตามทฤษฎีที่ว่าร้อยกรองเก่ากว่าร้อยแก้ว และเชื่อตามที่เคยกล่าวกันมาว่าไทยเป็นชาตินักกลอนแล้ว ร้อยกรองก็ต้องมีมาก่อนที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช จะทรงประดิษฐ์อักษรไทยในปี

พ.ศ. 1826 แต่เป็นร้อยกรองชนิดที่บันทึกอยู่ในสมมอ และถ่ายทอดกันด้วยปาก หรือที่เรียกว่า กลอนสดนั่นเอง

ร้อยกรองปรากฏอย่างเป็นหลักฐานครั้งแรกในวรรณคดี เรื่องลิลิตโองการแช่งน้ำหรือประกาศแช่งน้ำโคลงห้า ซึ่งเชื่อกันว่าแต่งในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 เป็นร้อยกรองประเภทโคลงกับร่าย ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นนี้ มีร้อยกรองแทบทุกประเภท ยกเว้นกลอน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง การแต่งบทร้อยกรองเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การแต่งฉันทลักษณ์และโคลงสี่สุภาพได้รับความนิยมมากกว่าร้อยกรองประเภทอื่น ภาพย่นหรือโคลงก็เริ่มนิยมแต่งกันในระยะนี้

บทร้อยกรองประเภทกลอนเริ่มได้รับความนิยมอย่างสูงในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย และในสมัยนี้มีการแต่งร้อยกรองครบทุกประเภท

สมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ 1 นับได้ว่าเป็นระยะที่มีการฟื้นฟูวัฒนธรรมทุก ๆ ด้าน มีการแต่งร้อยกรองขึ้นใหม่พอ ๆ กับการรวบรวมของเก่าที่ขาดสูญหายไปตั้งแต่คราวเสียกรุงศรีอยุธยา พอถึงรัชกาลที่ 2 การแต่งร้อยกรองได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นทุกประเภท บทร้อยกรองเริ่มมีรูปแบบแน่ชัดตามตัว กวีต่างเสนองานออกมาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลอนสุภาพได้ก้าวหน้าเพื่อมุ่งเมื่อสุนทรภู่ได้พัฒนาให้มีสัมผัสแพรวพราวยิ่งขึ้น ยุคนั้นนับว่าเป็นยุคทองของวรรณคดียุคหนึ่ง ในรัชกาลที่ 3 ร้อยกรองประเภทกลอนโดยเฉพาะกลอนเพลงยาวยังคงมีผู้นิยมแต่งกันมาก และได้รับการยกย่องว่าแต่งดีที่สุดในรัชสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 6 ก็ยังคงนิยมร้อยกรองกันมาก และเป็นสมัยที่เครื่องครัดเรื่องฉันทลักษณ์มากกว่าสมัยใด ๆ ที่ผ่านมาและในระยะนี้เองที่ความนิยมในการแต่งร้อยแก้วได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเมื่อประมาณหลังรัชกาลที่ 6 โฉมหน้าของร้อยกรองก็เปลี่ยนแปลงไป

บทร้อยกรองในอดีตส่วนใหญ่เป็นร้อยกรองขนาดยาว มีทั้งที่เป็นเรื่องเล่าบทพรรณนา และบทที่เข้าขบร้อง เนื้อเรื่องก็มีทั้งที่เป็นสารคดี และบันเทิงคดี โดยครอบคลุมเรื่องทางศาสนา คำสอน นิทาน บทแสดง บทสดุดี ประวัติ พงศาวดาร ฯลฯ การแต่งร้อยกรองในอดีต กวีจะเน้นอุดมคติด้านความงาม และความประพจน์ นิยมแต่งเรื่องประเภทจินตนาการ และเรื่องใกล้ตัว เช่น เรื่องยักษ์ เทวดา นรก สวรรค์ ป่าหิมพานต์ ฯลฯ ทั้งยังเน้นแง่ความงามในการตกแต่งถ้อยคำ เช่น เล่นคำ

เล่นความ เน้นเสียง เน้นโวหารให้ไพเราะด้วย ซึ่งใจด้วยความยิ่งกว่าเนื้อเรื่องและแนวคิดอื่น ๆ
 มีผู้กล่าวว่า ร้อยกรองไทยในอดีตมีลักษณะ เป็นฉันทศิลป์ คือ เน้นในเรื่องการเรียบเรียง
 ถ้อยคำให้ไพเราะ ลีลาจังหวะ ให้มีความไพเราะ งดงามมากกว่า เน้นแง่คิดหรือปรัชญา นั่นคือ
 ร้อยกรองในอดีตเป็นวรรณกรรมเพื่ออารมณ์มากกว่าที่จะเป็นวรรณกรรมเพื่อปัญญา

ร้อยกรองในสมัยปัจจุบัน

หลังสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา ร้อยกรองเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด
 สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปมีทั้งในด้านความคิด ลักษณะการแต่ง และขนาดของร้อยกรอง
 การคลี่คลายขยายตัวของร้อยกรองสมัยใหม่สัมพันธ์กับความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงของสังคม
 อย่างแยกจากกันไม่ออก การติดต่อเจริญไมตรีกับคนต่างชาติ ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไป
 กว้างขวางจึงไม่ได้เขียนเพื่อสนองอารมณ์ตน หากแต่สะท้อนภาพและวิพากษ์วิจารณ์สังคมตามไปด้วย
 ร้อยกรองในอดีตนั้นมีขนาดสั้น และเสนอความคิดหรือเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา นอกจากเพื่อ
 ความรวดเร็ว และง่ายต่อความเข้าใจ กวีได้หันเข้าหามวลชน ด้วยการเสนอความคิดผ่านรูปแบบ
 กวีนิพนธ์ที่ง่ายต่อการรับ เช่น กลอน และลำนำพื้นบ้าน ร้อยกรองประเภทฉันทศิลป์ ซึ่งยากต่อการเขียน
 และการอ่าน เริ่มหมดความนิยมลง ความคิดของผู้แต่งร้อยกรองรุ่นใหม่เริ่มขยายแวงกว้างขวาง
 ออกไปจากเดิม ทำให้เนื้อเรื่องของร้อยกรองมีทั้งบทพรรณนา บทบรรยายความรู้สึกต่าง ๆ บทวิจารณ์
 การเมือง สังคม สภาพการณ์ปัจจุบัน และความเป็นอยู่ของสามัญชน ของชาวไร่ ชาวนา กรรมกร
 ผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวมากกว่าร้อยกรองสมัยก่อน ศิลปะแบบฉันทศิลป์ในการแต่งร้อยกรอง
 ที่เคยนิยมนั้นถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับรองลงไปจาก "ความคิด" จึงมีผู้กล่าวว่า ร้อยกรองในยุคนี้
 เป็นภาพยกกลอนแห่งความคิด (Poem of Ideas) มากกว่าที่จะเป็นภาพยกกลอนแห่งอารมณ์ (Poem
 Appeals to the Senses)

ทางด้านฉันทลักษณ์ นักเขียนร้อยกรองรุ่นใหม่สนใจในเรื่องกำหนดคณะต่าง ๆ น้อยลงกว่า
 เรื่องความคิด จึงอาจเขียนผิดแบบแผนไปบ้าง เช่น กาพย์ กลอน ของอังคาร กัลยาณพงศ์
 ร้อยกรอง ของจ่าง แซ่ตั้ง แต่ก็ยังมีผู้ยึดถือฉันทลักษณ์เดิมอยู่บ้างเหมือนกัน บางคนพยายาม
 ปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็นลักษณะแบบฉบับของตน การเลือกฉันทลักษณ์มาแต่งส่วนใหญ่จะนิยม

แต่งคำประพันธ์ง่าย ๆ เช่น กลอน กาพย์ และโคลง กลอนได้รับความนิยมมากที่สุด นอกจากนี้ยังนำเอาเพลงพื้นบ้าน หรือบทกล่อมเด็ก มาเป็นสื่อในการเสนอแนวความคิดใหม่อย่างแนบเนียนด้วย

การใช้ถ้อยคำส่วนใหญ่ใช้ถ้อยคำกระทบอารมณ์ มีทั้งถ้อยคำประณีตอ่อนหวานและถ้อยคำรุนแรงก้าวร้าว ใช้ถ้อยคำในชีวิตประจำวันได้ทุกคำ แม้บางคำจะไม่สุภาพนัก โวหารที่ใช้มักเป็นโวหารเปรียบเทียบเป็นส่วนใหญ่

ในด้านแนวความคิด บทร้อยกรองในยุคนี้ มักเสนอแนวคิดที่รุนแรง วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีอารมณ์ มุ่งให้สะเทือนใจด้านสังคม (ความจริง) มากกว่าความไพเราะ หรือเขียนตามแนวความคิด Realistic มากกว่า Idealistic นักเขียนส่วนใหญ่ยึดหลัก "ศิลปะเพื่อศิลปะ" และ "ศิลปะเพื่อชีวิต" หรือ "ศิลปะเพื่อประชาชน"

ร้อยกรองที่ผู้วิจัยมีความสนใจ ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 กาพย์ทั้ง 3 ชนิดนี้ เป็นกาพย์ที่กวีนิยมแต่งมากกว่ากาพย์ประเภทอื่น ๆ และพบมากในบทเรียนระดับมัธยมศึกษา ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสร้างแบบฝึกร้อยกรองประเภทกาพย์ทั้ง 3 ชนิดขึ้น

กาพย์

โดยคำศัพท์ กาพย์ แปลว่า "คำของกวี" หรือ "เหล่ากอแห่งกวี" มาจากคำว่า กวี ในภาษาบาลี คือ แผลง อี เป็น ย เป็น กวย แล้วเติม "า" เป็น กาวย แล้วแผลง ว เป็น พ เป็น กายะ เราเรียกว่า กาพย์

คำว่า กวี แปลว่า ผู้คงแก่เรียน ผู้เฉลียวฉลาด คำ กวี หรือ กวี มาจากรากศัพท์เดิมคือ กุธาตุ แปลว่า เสียงทำให้เกิดเสียง

กาพย์ มีที่มาเป็นสองความเห็น คือ

1. วิวัฒนาการจากลำน้าพื้นบ้านไทยเรา
2. มาจากคัมภีร์กาพย์ของชาวอินเดีย คือ คัมภีร์กาพย์สารวิลาสินี และคัมภีร์กาพย์คันทะ

หรือคันทะ

กาพย์มีลักษณะที่สำคัญ คือ บังคับจำนวนคำ และสัมผัสนอก หนังสือไทยที่มีคำประพันธ์ประเภทกาพย์ เรื่องแรก คือ มหาชาติคำหลวง สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถโปรดฯให้นักปราชญ์ราชบัณฑิตแต่งขึ้น เพื่อใช้สวดในพระราชพิธีเข้าพรรษา เรียกกันต่อมาว่า สวดไอ้เอวihararay

รูปแบบภาพที่กวีไทยแต่งมีชื่อแยกแยะไว้ถึงหลายชนิด ได้แก่

1. ภาพยยานี 11
2. ภาพยฉมัง 16
3. ภาพยสุรางคนางค์ 28
4. ภาพยสุรางคนางค์ 32 หรือภาพยธัญชยางค์ 32 คือ ภาพยสุรางคนางค์ 28 น.ม.ส. ได้เพิ่มวรรคเข้าไปอีกหนึ่งวรรคต่อจากวรรคที่ 2 ของภาพยสุรางคนางค์ 28 นั้นเอง (คิวกานต์ ปทุมสูติ. 2533 : 99)
5. ภาพยสุรางคนางค์ 36 หรือภาพยขับไม้ คือ ภาพยสุรางคนางค์ 28 ที่เพิ่มเข้าไปอีก 2 วรรค คือ เพิ่มเข้าไปทำยวรรคที่ 4 และทำยวรรคที่ 6 ของภาพยสุรางคนางค์ 28 นั้นเอง
6. ภาพยนางกราย คือ การประสมประสานกันระหว่างภาพยสุรางคนางค์ กับภาพยยานี นั้นเอง โดยการนำสามวรรคต้นของภาพยสุรางคนางค์ ต่อด้วยภาพยยานีอีกสองวรรค แล้วเรียกว่า ภาพยนางกราย 23
7. ภาพยห่อโคลง คือ คำประพันธ์ที่แต่งโดยใช้ภาพยยานี สลับกับโคลงสี่สุภาพนั้น จะต้องมีย่อความอย่างเดียวกัน ลักษณะการแต่งภาพยห่อโคลง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ
 - 7.1 แต่งภาพยยานี 1 บท แล้วแต่งโคลงสี่สุภาพ ซึ่งมีเนื้อความอย่างเดียวกันกับภาพยยานี แต่งสลับกันไป
 - 7.2 แต่งโคลงสี่สุภาพ 1 บท แล้วแต่งภาพยยานี 1 บท ซึ่งมีเนื้อความเดียวกันกับโคลงสี่สุภาพ แต่งสลับกันไป
8. ภาพยเห่เรือ คือ การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง 1 บท แล้วแต่งภาพยยานี พรรณนาข้อความยืดยาวจนสุดกระแสความ จะแต่งภาพยก็บทก็ได้ แต่ต้องให้บทต้นมีเนื้อความ เช่นเดียวกับโคลง เช่น ภาพยเห่เรือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์
9. ภาพยขับไม้ห่อโคลง คือ การแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพยขับไม้ และโคลงสี่สุภาพ ซึ่งมีเฉพาะท่อน 4 ตำแหน่ง ไม้บังคับคำเอก จะต้องแต่งตอนละ 2 บทคู่กันไปเสมอ ใช้ขับประสานเสียงคู่กับเพลงขอ หรือบรรพชาะวี ในพระราชพิธีสมโภชขึ้นสู่ง เช่น สมโภชพระมหาเศวตฉัตร
10. ภาพยลำนาน่าเกล้าสมเด็จพระบรมม

คำภาพยี่ห้อที่กวีนิยมแต่งกันมาก มี 3 ชนิด คือ ภาพยี่ห้อ 11 ภาพยี่ห้อ 16 และภาพยี่ห้อ
สุรางคนางค์ 28

ภาพยี่ห้อ 11

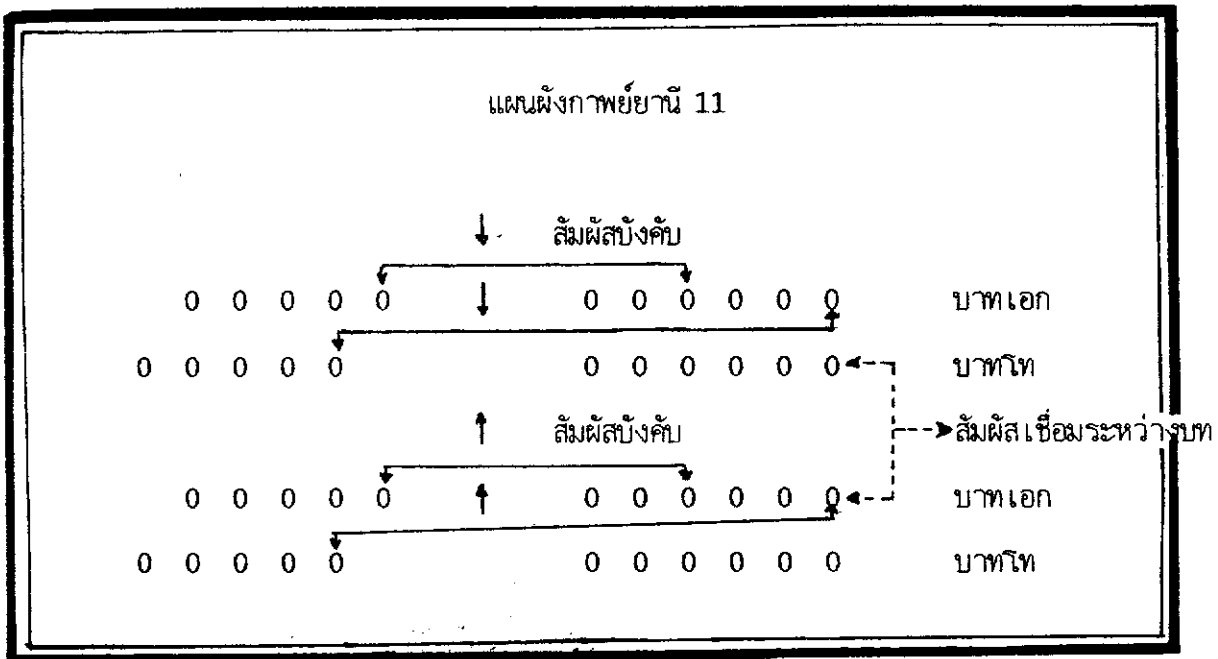
ภาพยี่ห้อ 11 ใช้ในเรื่องมหาชาติคำหลวงเป็นเรื่องแรก แต่เหลืออยู่เพียงสองบทในกัณฑ์ภัทร
พระโหราธิบดียกข้อความตอนเดียวกันนี้ไปเป็นตัวอย่างประกอบในจินตมณี ถ้อยคำบางคำต่างกันบ้าง
และมียาวต่อไปอีกหนึ่งบท ภาพยี่ห้ออย่างดังกล่าวมีรูปแบบค่อนข้างหายาก คงเป็นเพราะอยู่ในยุคเริ่ม
ทดลองแต่ง ภาพยี่ห้อรุ่นถัดมาในเรื่องราชาพิลาปคำฉันท์ แม้รูปแบบจะชัดเจนขึ้นก็คล้ายอินทวิเชียรฉันท์
มาก จนบางตอนยากที่จะตัดสินได้ว่าเป็นภาพยี่ห้อหรือฉันท์

ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ภาพยี่ห้อที่มีพัฒนาการมากทั้งในเรื่องรูปแบบและที่ใช้รูปแบบ
เลี้ยงการใช้สูกในตำแหน่งที่อินทวิเชียรฉันท์บังคับ ทำให้คำประพันธ์ทั้งสองชนิดนี้แตกต่างกันอย่าง
เห็นได้ชัดเจน พระศรีมโหสถได้ปรับปรุงการใช้สัมผัสในโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัมผัสสระทำให้ภาพยี่ห้อ
มีลักษณะความไพเราะเฉพาะตัวต่างจากฉันท์ในแง่ที่ใช้ เดิมภาพยี่ห้อแต่งปนกับฉันท์ แต่มาถึงยุคนี้
ได้แยกตัวออกมาจากฉันท์ไปใช้ร่วมกับโคลง ภาพยี่ห้อโคลงและภาพยี่ห้อเห่เรื่อนับว่าเป็นอิสระจากฉันท์
อย่างแท้จริง ภาพยี่ห้อของพระศรีมโหสถมีอิทธิพลต่อเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ (กุ้ง) มาก จนกล่าวได้ว่า
ท่านเป็นผู้วางรากฐานให้แก่ยุคทองของภาพยี่ห้อ ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

คำว่า "ยี่ห้อ" นั้นมาจากคำขึ้นต้นของตัวอย่างฉันท์อินทวิเชียร อันเป็นต้นแบบของภาพยี่ห้อ
ยี่ห้อ ปรากฏในหนังสือจินตมณีของพระโหราธิบดี ใช้ในภริยาเมตตสูตร ซึ่งแยกเป็นคำตามแบบฉันท์
หรือภาพยี่ห้อ ดังนี้

ยี่ห้อธิดา	นิสมาคทานิ
ภุมมานิวายา	นิวอนตลิกเบ

1. แบบแผนบังคับของกาพย์ยานี 11

ภาพประกอบ 7 แสดงแผนผังบังคับของกาพย์ยานี 11

ตัวอย่างกาพย์ยานี 11

ยามมีแบบมา	มีวรรคหน้าวรรคหลังนำ
หน้าห้าหลังหกคำ	กำหนดไว้ให้ฟัง
คำทำยในวรรคหน้า	สัมผัสพามาวรรคหลัง
บาทโทคำท้ายยัง	รับรับคำสัมผัสคง
	(เนาวรัตน์-พงศ์ไพฑูริย์ - ร้อยกรอง)

2. ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 11

2.1 คณะ กาพย์ยานี มีคณะดังนี้

บทหนึ่งมี 2 บาท

บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ รวมเป็น 11 คำ

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก บาทที่สองเรียกว่า บาทโท จะต้องแต่งให้จบในบาทโทเสมอ

2.2 สัมผัส

สัมผัสบังคับ คือ คำที่ 5 ของวรรคแรกบาทเอก สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 ในบาทเดียวกัน และคำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 3 ในบาทโท

สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่ตั้งเกินกว่าหนึ่งบท ต้องส่งสัมผัสเชื่อม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทโท ส่งสัมผัสเชื่อมกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบาทเอกของบทต่อไป

สัมผัสสน ไม่บังคับ นิยมเช่นเดียวกับกลอน คือ มีทั้งสัมผัสอักษร และสัมผัสสระ

ภาพย์ฉิม 16

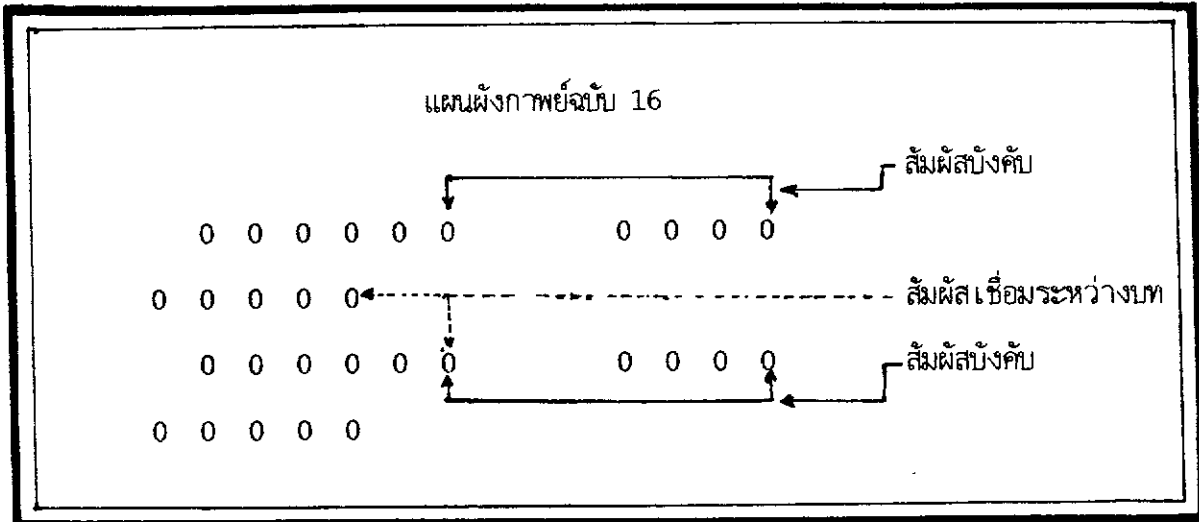
ภาพย์ฉิมมีมาก่อนภาพย์ยานี 11 และภาพย์สุรางคนางค์ คำว่า ฉิม ซึ่งเป็นชื่อภาพย์นั้น เป็นภาษาเขมร แปลว่า "รบ" (จิตร ภูมิศักดิ์. 2519 : 219) ตัวโองการในพระไอยการพิธีฐานี ตำนาลุยเพลิงซึ่งตราเมื่อ พ.ศ. 1899 แต่งเป็นภาพย์ฉิม แม้รูปแบบจะสมบูรณ์มากจนเชื่อได้ว่าต้อง ถูกคนรุ่นหลังแก้ไขบ้าง แต่ถือว่าเป็นของใหม่ทั้งหมดก็ไม่ได้ เพราะคนโบราณที่เชื่อกฤตยากรรมไม่ยอม เปลี่ยนแปลงอะไรง่าย ๆ นัก คงจะดัดแปลงเพียงบางแห่งและรักษาเค้าของเดิมไว้เท่าที่จะทำได้

ภาพย์ฉิมในมหาชาติคำหลวงกัณฑ์มหาพน ซึ่งเป็นของเก่า รูปแบบประณีตถึงขั้นเล่นคำซ้ำ ทำนองกระทัดตอนต้นของทุกบทตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

พณคณภคณาษา	รอนรื่องโดยกา	ละเข้าชรเสียงเทียงคิน
พณคณภคณัมภิน	บมิกหจยมยีน	ตรสักรสยกพรยกไพร

ภาพย์ฉิมรุ่งเรืองมากในสมัยอยุธยาตอนกลาง สมุทรโฆษคำฉันท์ตอนต้นใช้ภาพย์ฉิมเป็น พื้นยาวถึง 942 บทเป็นภาพย์ฉิมที่ เปลื้อง ณ นคร เห็นว่า "แต่งได้ถึงขั้นดีที่สุด" ในจินตคณิต แสดงแผนผังและตัวอย่างภาพย์ฉิมไว้หลายแห่ง ใช้ชื่อเรียกต่าง ๆ กันหลายชื่อ เช่น โคลงสิ่งฉิมฉิม ขันวร 15 กลอน 4 ทำนุก มงคลรัตนฉิมฉิมกลอน 6 ทำนุกฉิมฉิมคำกลอน 4 มีบทหนึ่งแต่งเป็นกลบท นาคบริพันธ์ (เปลื้อง ณ นคร. 2523 : 83)

1. แบบแผนบังคับของกาพย์ฉมัง 16

ภาพประกอบ 8 แสดงแผนบังคับของกาพย์ฉมัง 16

ตัวอย่างกาพย์ฉมัง 16

ฉับสิบหกคำควร	ถ้อยคำสำนวน
ฟังเลือกให้เพราะเหมือนกัน	
วรรคหน้าวรรคหลังรำพัน	วรรคหนึ่งฟังสรร
ใส่วรรคละหกคำเพอญ	
วรรคสองต้องสี่คำเชิญ	แต่งเสนาเพราะเพลิน
ใครได้สลับจับใจ	

(กำชัย ทองหล่อ - หลักภาษาไทย)

2. จินตลักษณ์ของกาพย์ฉมัง 16

2.1 คณะ กาพย์ฉมังมีคณะดังนี้

บทหนึ่งมี 3 วรรค

วรรคหน้ามี 6 คำ

วรรคที่สอง 4 คำ

วรรคหลัง 6 คำ

ดังนั้นกาพย์ฉมังหนึ่งบท จึงมีคำรวม 16 คำ

2.2 สัมผัส

สัมผัสบังคับ บทหนึ่งจะมีสัมผัสหนึ่งแห่ง คือ คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 และ สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่แต่งมากกว่าหนึ่งบท จะต้องส่งสัมผัส เชื่อม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่สาม ต้องสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไป

สัมผัสใน นิยมแบบเดียวกับสัมผัสในของกลอน กล่าวคือ มีทั้งสัมผัสสระและ สัมผัสอักษร

กาพย์สุรางคนางค์ 28

กาพย์สุรางคนางค์คงจะมีมาก่อนกาพย์ยานี ในมหาชาติคำหลวงสำนวนกรุงศรีอยุธยา มีทั้ง กาพย์สุรางคนางค์ 28 และ 32 รูปแบบเหมือนที่นิยมใช้กันในยุคหลังแล้ว กาพย์สุรางคนางค์นี้ บางที ก็เรียกว่า "สุรางคนา" แปลว่า "นางฟ้า" หรือ "นางสวรรค์" เหตุที่เรียกว่าสุรางคนางค์เข้าใจ ว่าน่าจะได้อาจมาจากวรรคแรกของตัวอย่างกาพย์ชนิดนี้ในจินดามณี ซึ่งแต่งเป็นภาษาบาลีและอธิบาย วิธีแต่งไว้ดังนี้

"สุรางคนา สุโสมณา ปริปโรก สมานสิ ภิวทันโน สเรนโก รัตตทิวา ๖28ฯ 2529

ชื่อวิสาลาวิกฉันท์ ในกาพย์สารวิลาสินีมีได้กำหนดครุสสุ กำหนดแต่กลอนพดกันไทยนิยมนั้น"

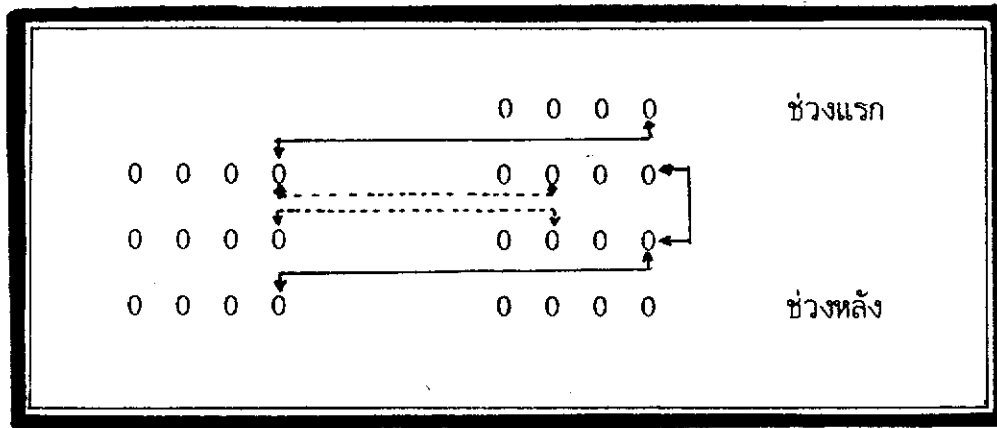
(พระโหราธิบดี. 2512 : 57)

จากข้อความนี้ช่วยให้เข้าใจว่าชื่อวิสาลาวิกฉันท์หรือกาพย์สุรางคนางค์นี้ได้มาจากคัมภีร์ กาพย์สารวิลาสินี แต่ไม่มีชื่อทั้งสองนี้ในคัมภีร์กาพย์เล่นนั้นเลย คำประพันธ์ในคัมภีร์กาพย์ที่มีรูปแบบ เหมือนกาพย์สุรางคนางค์คือ กาพย์ทัศนิกาในคัมภีร์กาพย์คันถะ ซึ่งตอนคำอธิบายวิธีแต่งได้อ้างอิงถึง กาพย์สุรางคนางค์ด้วย ดังกล่าวมาแล้วจึงเชื่อได้ว่าคัมภีร์กาพย์ทั้งสองเล่มไม่ใช่ว่ามาแรกเริ่มของ กาพย์สุรางคนางค์อย่างแน่นอน ในจินดามณีเรียกชื่อกาพย์ชนิดนี้ต่างกันหลายชื่อ เช่น สุรางคนาปฐมฉันท์ กลอน 4 ปฐมรัตนฉันท์ 35 กลอน 5 ทำนุก ในบทละครกรุงเก่าเรื่องมิ่งป้าเรียกกาพย์สุรางคนางค์ ว่ารัตนมาลาฉันท์ ซึ่งในจินดามณีใช้เป็นชื่อของกาพย์ยานี แสดงว่าระยะแรก ๆ ชื่อกาพย์ชนิดนี้คงเรียก สับสนกันหลายอย่าง ภายหลังชื่อสุรางคนางค์จึงได้รับความนิยมที่สุด

ภาพยี่สิบแปด 28 แยกได้เป็นสองช่วง ช่วงแรกสามวรรค ช่วงหลังสี่วรรคดังแผนผัง

1. แบบแผนบังคับ

แผนผังภาพยี่สิบแปด 28

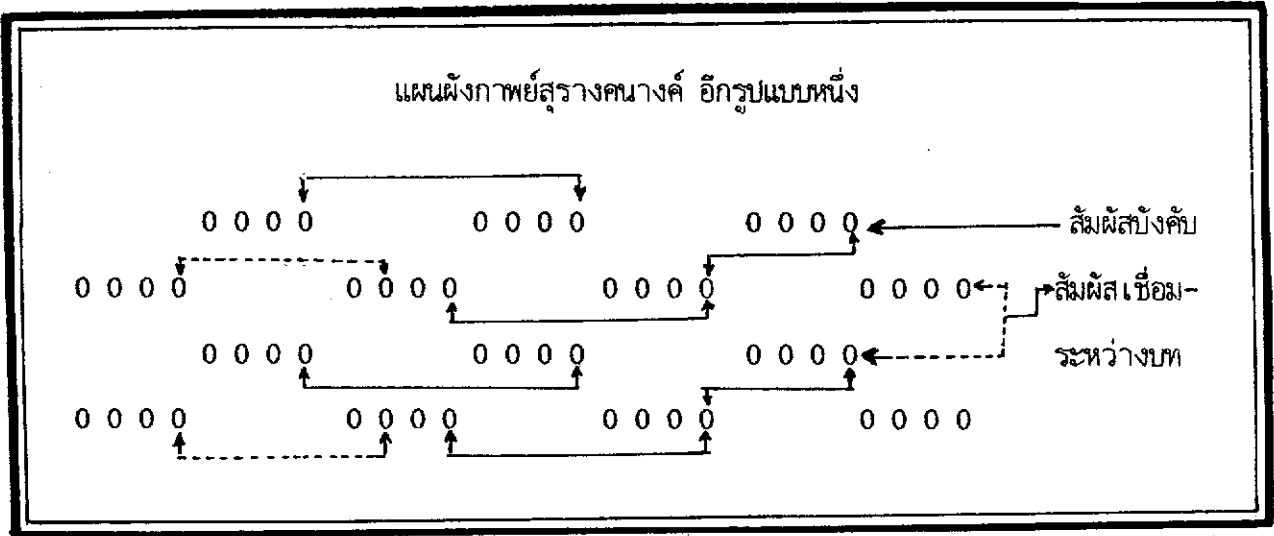

ภาพประกอบ 9 แสดงแผนผังบังคับของภาพยี่สิบแปด 28

ตัวอย่างภาพยี่สิบแปด 28

	ยี่สิบแปด
เจ็ดวรรคจัดวาง	ตัวอย่างเยี่ยงยล
ทำยวรรคหนึ่งสอง	ห้องสัมพัทธ์
ทำยวรรคสามดล	วรรคห้าหกทำย
	สัมพัทธ์เชื่อมวรรค
สองสี่หกขัด	เชื่อมวรรคถัดหมาย
เชื่อมบทต่อบท	กำหนดแบบคาย
คำสุดบทปลาย	รับทำยวรรคสาม
	(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ - ร้อยกรอง)

สัมพันธ์ระหว่างวรรคสองกับสามและวรรคสี่กับห้าเดิมไม่บังคับ มานิยมกันทั่วไปในชั้นหลังจาก
รูปแบบเดิมจะเห็นว่ากระสวนสัมพันธ์เหมือนภาพย้งทั้งสองช่วง จำนวนคำเป็นสี่ตลอด น้อยกว่าราย
หนึ่งคำเท่า ๆ กับคำพูดคล้องจองในภาษาไทยทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นจึงพออนุมานได้ว่า ถ้าเราไม่ได้รับรู้
แบบภาพย้งสร้างคมาจากคำประพันธ์ต่างชาติแล้ว ก็อาจจะดัดแปลงมาจากคำประพันธ์พื้นบ้าน
ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือจากภาพย้งก็ไม่ได้ การดัดแปลงรูปแบบร้อยกรอง เดิมให้เป็นชนิดใหม่ที่มี
อยู่เสมอ เช่น กวีพื้นบ้านภาคใต้ตัดเอาภาพย้งสร้างคสามวรรคไปรวมกับภาพย้งยานีบาทแรกเป็น
"ภาพย้งนางกรวย" (ล้อม เพ็งแก้ว. 2525 : 60) ภาพย้งสร้างค 32 และ 36 ก็ปรับปรุง
ไปจากภาพย้งสร้างค 28 โดยเพิ่มคำเข้าอีกหนึ่งและสองวรรคพร้อมสัมพันธ์นั่นเอง

ภาพประกอบ 10 แสดงแผนผังของภาพย้งสร้างค 28

ตัวอย่างภาพย้งสร้างค 28

วันจันทร์	มีดารากร	เป็นบริวาร
เห็นสิ้นดินฟ้า	เงาท่าธาร	เงาก้านอรชร
เย็นฉ่ำน้ำฟ้า	ขึ้นชะพกา	วายุพาขจร
สารพันจันอิน	รินกลิ่นเกสร	ว่าวอนเวียงระวัง

(ภาพย้งพระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

2. จินตลักษณ์ของภาพย์สร้างคนางค์ 28

2.1 คณะ

ภาพย์สร้างคนางค์ มีคณะดังนี้

บทหนึ่งมี 7 วรรค

วรรคหนึ่งมี 4 คำ แบ่งจังหวะคำออกเป็นคู่ คู่ละ 2 คำ ทุกวรรค

ดังนั้นภาพย์สร้างคนางค์หนึ่งบทมี 28 คำ

2.2 สัมผัส

สัมผัสบังคับ มี 4 แห่ง คือ

คำที่ 4 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับ คำที่ 4 ของวรรคที่ 2

คำที่ 4 ของวรรคที่ 3 สัมผัสกับ คำที่ 4 ของวรรคที่ 5 และที่ 6

คำที่ 4 ของวรรคที่ 4 สัมผัสกับ คำที่ 2 ของวรรคที่ 5

สัมผัสใน นิยมเช่นเดียวกับกลอน คือ มีทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร

สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่แต่งมากกว่าหนึ่งบท ต้องมีสัมผัสเชื่อม คือ

คำสุดท้ายของวรรคที่ 7 ในบทแรก สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 3 ในบทต่อไป

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการสร้างแบบฝึกทำให้ผู้วิจัยสนใจในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง โดยเลือกเอาเฉพาะบทร้อยกรองประเภทภาพย์ 3 ชนิด อันได้แก่ ภาพ्यानัน 11 ภาพย์ฉับ 16 และภาพย์สร้างคนางค์ 28 มาทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู เพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนด้านร้อยกรองให้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน

2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน
4. ความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุรนารีวิทยา อ. เมือง จ. นครราชสีมา ที่เรียนวิชา ท 041 การเขียน 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 250 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เลือกกลุ่มตัวอย่างมา 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน แล้วทำการสุ่มอีกครั้งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องจำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมอีก 1 ห้อง จำนวน 30 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนมี 2 แบบ คือ
 - 1.1 แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง
 - 1.2 แผนการสอนการเขียนร้อยกรอง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง
3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ร้อยกรอง

การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง

แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองที่ใช้ในการทดลองศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบฝึกวิชาภาษาไทย การเขียน 1 (ท 041) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เลือกเนื้อหาสำหรับสร้างแบบฝึกเสริมทักษะร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และศึกษาคู่มือครูวิชา

ท 041 การเขียน 1 ของ กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น

4 ชุดดังนี้

- ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับร้อยกรอง
- ชุดที่ 2 การเตรียมคำและการเลือกใช้คำในร้อยกรอง
- ชุดที่ 3 การศึกษาแนวความคิดและการเชื่อมโยงความคิด
- ชุดที่ 4 การเขียนร้อยกรอง

เนื้อหาทั้งหมดนี้ ใช้เวลารวม 14 คาบ คาบละ 50 นาที

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ

2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายเนื้อหา หนังสือแบบเรียน คู่มือครูวิชาการเขียน 1 (ท 041) เอกสารงานวิจัยและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

2.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึก เพื่อทราบแนวทางการสร้างแบบฝึกที่ดี

2.4 ตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

2.5 ศึกษาลักษณะของภาพที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายน่าจะสนใจและเป็นภาพที่ช่วยทำให้เกิดจินตนาการ เพื่อนำมาประกอบในแบบฝึก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ดเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง โดยใช้วิธีแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ทางภาษา (Semantic) ให้ครอบคลุมผลการคิด (Products) ทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ หน่วย กลุ่ม ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป และการประยุกต์ แบบฝึกจะมีขั้นตอนเรียงไปตามลำดับการคิดเป็นคำ เป็นวลี เป็นประโยค เป็นข้อความ และเป็นเรื่องราว

2.6 นำแบบฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การเขียนร้อยกรองตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบฝึกมาแก้ไข เรื่องการใช้ภาษาและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกณฑ์การฝึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.7 ทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนารีวิทยาที่เรียนวิชาการเขียน 1 (ท 041) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 เพื่อศึกษาความเหมาะสมและเวลาที่ใช้

2.8 ปรับปรุงแบบฝึกเสริมทักษะแล้วหาความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีทางสถิติ

ตัวอย่างบางส่วนของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง

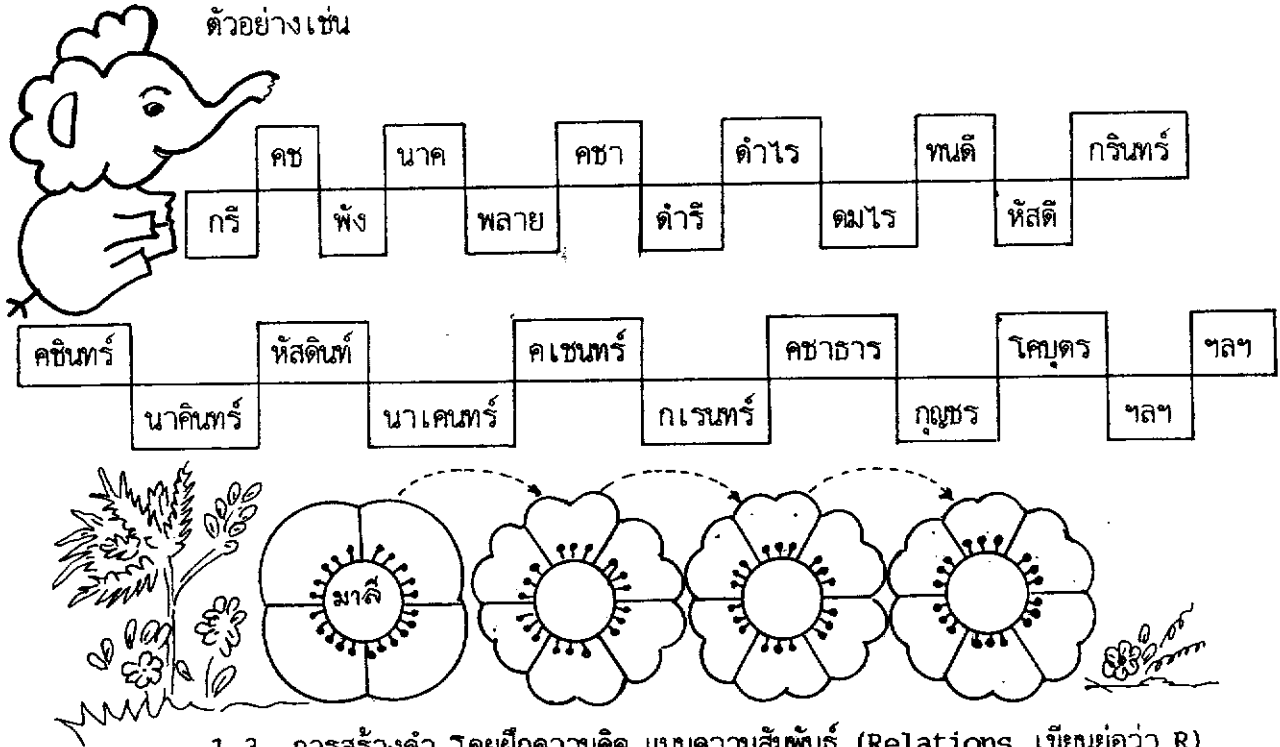
1. การแสดงความคิดเป็นคำ

1.1 การสร้างคำโดยฝึกความคิดแบบหน่วย (Units เขียนย่อว่า U)

หมายถึงสิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และแตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการแสดงความคิดในรูปหน่วยดังนี้

จงเขียนคำไวพจน์ให้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที

ตัวอย่างเช่น

1.3 การสร้างคำ โดยฝึกความคิด แบบความสัมพันธ์ (Relations เขียนย่อว่า R)

หมายถึงผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภท หรือหลายประเภท เข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะ บางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับ ระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการสร้างคำโดยฝึกความคิดในรูปความสัมพันธ์ดังนี้

ก. จงเลือกคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่าง ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของ

คำประพันธ์ประเภทกาพย์ฉมัง 16 ภายในเวลา 5 นาที

ยวน บาน ยิ้ม ยอง ใย น้ำ คลอง ลอง

ดอกไม้เต็มแต่้มแย้ม มาลีแลลาน

ก็เลยตะลึงแลมอง

ไม้สูงยุงยางใย ห้วยน้ำลำ

ไสดั่งเกล็ดแก้วแวววาว

(ชีวิตมีใจความฝัน - วิสา คัญทัพ)

ข. จงสร้างคำแล้วนำมาเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทกาพย์ให้ได้ความหมายและความไพเราะ ภายในเวลา 5 นาที

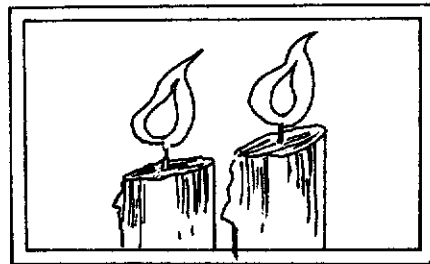
ชีวิตสั้นยืนยาว
ที่พร่างที่พราวพรรณ
ชีวิตนี้พร้อมยอมตาย
ไว้กับภูษาป่าสวรรค์

สติเสด็จ
ฝังใจแล

(ชีวิตมีเช่ความฝัน - วิสา คัญทัพ)

ค. จากภาพนี้ ให้นักเรียนคิดหาคำที่เหมาะสมมาเติมลงในช่องว่างของภาพยานี้ 11 ภายในเวลา 3 นาที

เรื่องแสงเทียน

ส่องนำทางให้ก้าวหน้า

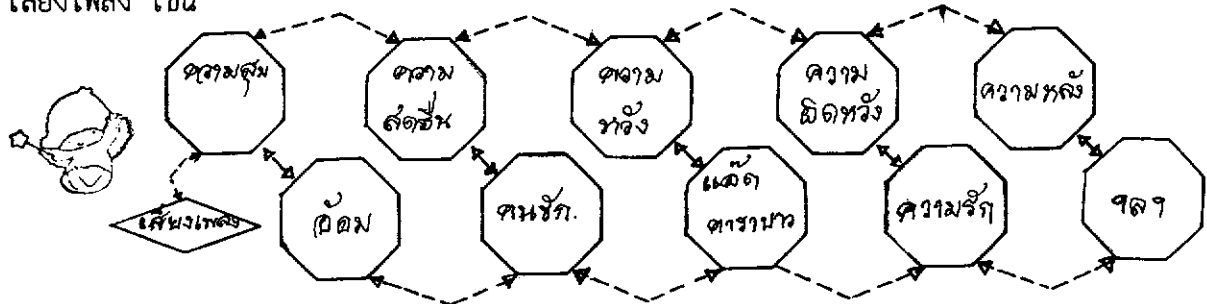
ความรู้ก่อปัญญา

จุดแสงเทียนโชติชีवाल

1.4 การสร้างคำโดยฝึกความคิดแบบระบบ (Systems เขียนย่อว่า S) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้าโดยอาศัย กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน บางอย่าง เช่น 1, 3, 5, 7, 9 เป็นระบบเลขคี่ นั้น ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการฝึกความคิดในแง่ของระบบ ดังนี้

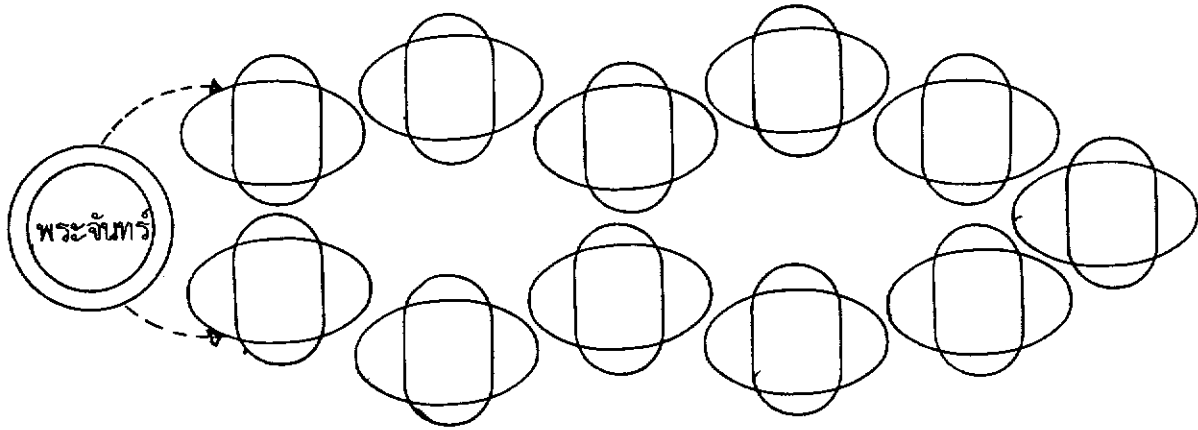
ก. เมื่อมองเห็นคำว่า เสียงเพลง นักเรียนจะคิดถึงสิ่งใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับ

เสียงเพลง เช่น

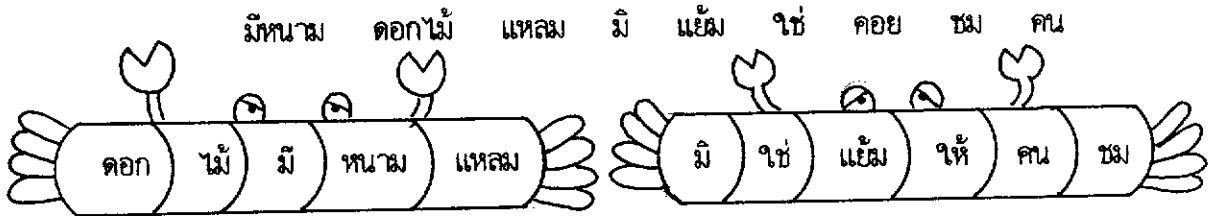
เมื่อมองเห็นภาพดวงจันทร์ จงหาคำที่เกี่ยวข้องกับดวงจันทร์มากที่สุด ภายในเวลา

3 นาที

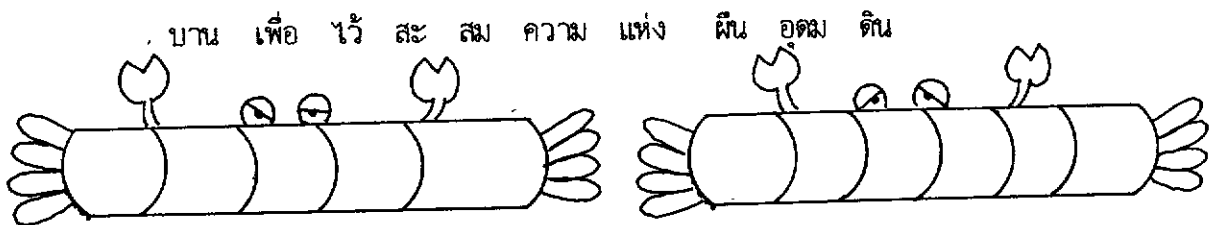
บ. จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จงนำมาเรียงลำดับให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ของคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 เช่น

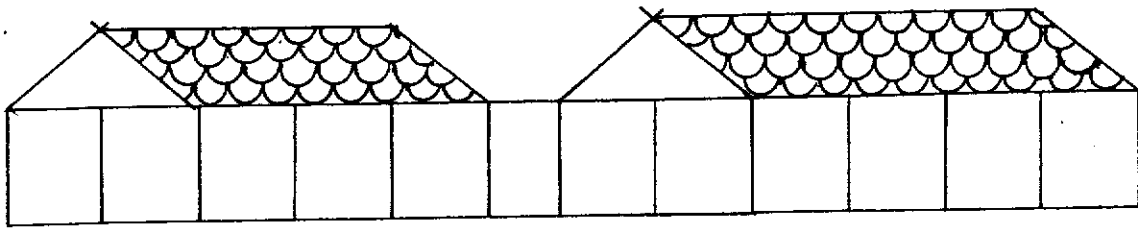
จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จงนำมาจัดเรียงลำดับให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ของคำประพันธ์

ประเภทกาพย์ยานี 11

ค. จงสร้างคำ แล้วนำมาเรียงกันให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

ประเภทกาพย์ยานี 11

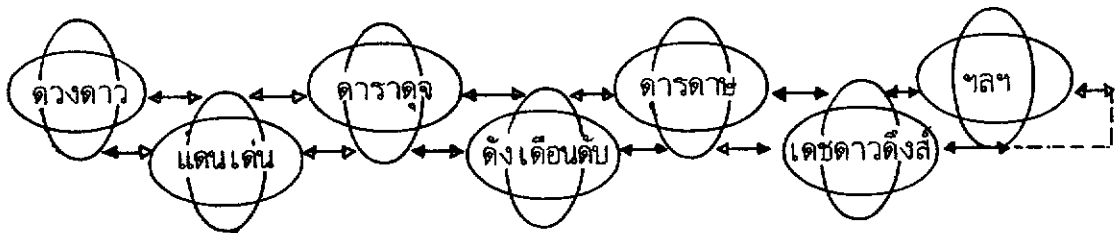

2. การแสดงความคิดเป็นกลุ่มคำ (วลี)

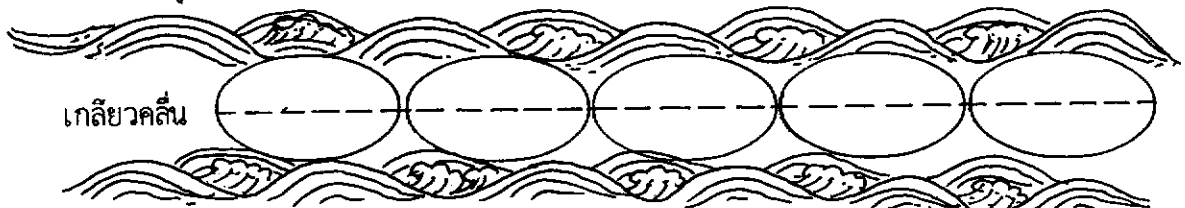
2.1 การสร้างกลุ่มคำ (วลี) โดยฝึกความคิดแบบกลุ่ม หรือจำพวก (Classes เขียนย่อว่า C) ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการสร้างกลุ่มคำโดยฝึกความคิดในรูปของกลุ่มดังนี้

ก. จงสร้างกลุ่มคำโดยใช้หลักสัมผัสอักษรแล้วเขียนกลุ่มคำให้มากที่สุดตาม

เวลา 5 นาที เช่น

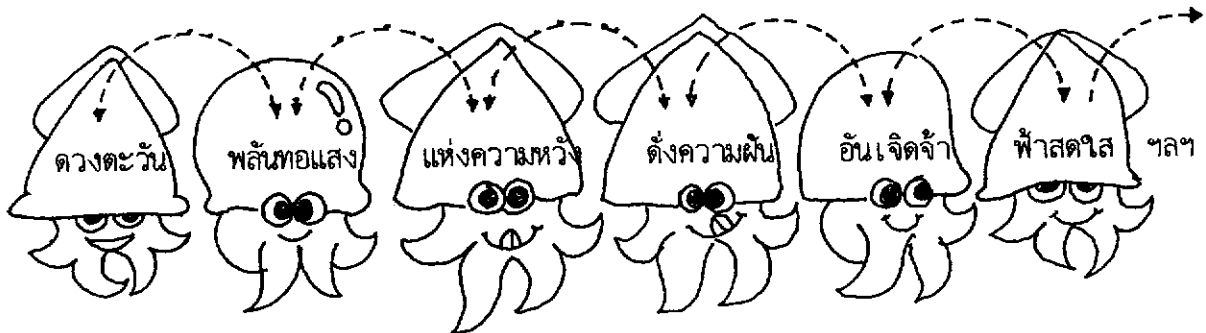
จงสร้างกลุ่มคำ (วลี) โดยใช้หลักสัมผัสอักษร

เกลียวคลื่น

ข. จงสร้างกลุ่มคำโดยใช้หลักสัมผัสสระ เขียนกลุ่มคำได้มากที่สุดภายในเวลา

5 นาที เช่น

2.2 การสร้างกลุ่มคำโดยฝึกความคิด แบบความสัมพันธ์ (Relations เขียนย่อว่า

R) ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการสร้างกลุ่มคำ โดยฝึกความคิดในรูปของความสัมพันธ์ดังนี้

ก. จงเลือกกลุ่มคำที่กำหนดให้ เขียนลงในช่องว่าง

กรุณา ถูกลง บาดแผลสน กู้มา ยามแรง หมุนมา เปลี่ยนแปลง โอตโอโย

ชีวิต	ที่	ช่างแร้นแค้น	และหิวโหย
ชีวิต	ที่	ใครจะเอื้อ	~~~~~
ดอกเอ๋ย	ดอกกระแหง	~~~~~	ยิ่งแตกอ้า
เงินหมุน	ที่ ~~~~~	อัตราพอก	ดอกเป็ยบาน

ข. จงหากกลุ่มคำที่ขาดหายไป คือ วรรคที่เท่าใดของคำประพันธ์ประเภท

กาพย์ยานี 11 เช่น

ขึ้นกตกททุกข์ยาก มันเฝือกเลือกเผาไฟ กินผลไม้ได้เป็นแรง

ตอบ วรรคที่ 2 (แสนลำบากจากเวียงชัย) (กาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

วรรคใดของคำประพันธ์ต่อไปนี้ ขาดหายไป จงขานใบให้ชัดเจน

คนจนลีแสนจน และไร้นคอยค้าชู และภาพทุกข์เวทนา

(สุท้หาละองดิน - พืชา ถาวรรัตน์)

ตอบ

2.3 การสร้างกลุ่มคำ โดยฝึกความคิดในรูปของระบบ (Systems เขียนย่อว่า S)

ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการสร้างกลุ่มคำโดยฝึกความคิดในรูประบบดังนี้

ก. จงตัดส่วนเกินออก คงเหลือเฉพาะส่วนที่ต้องการ แล้วนำมาจัดเรียงลำดับ

ให้ได้ใจความใหม่ และถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ของคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11

ทวนน้ำ นำคน ขึ้นเหนือน้ำ เพื่อเห็นน้ำ ที่อยู่เหนือ คอยจนเจือ

ตอบ ทวนน้ำขึ้นเหนือน้ำ เพื่อเห็นน้ำที่อยู่เหนือ

ถ่อเรือ สวนทางเรือ ใบบางน้ำ เพื่อเห็นเรือ ที่เฒ่า

ตอบ

ข. จงนำกลุ่มคำที่กำหนดให้ถ้าคำเกินตัดออกแล้วนำมาจัดเรียงใหม่ได้

ความหมายและคล้องจองกันถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภท กาพย์ฉม้าง 16

เป็นแผ่แพร พรู่วะริก ไหวเอนเอน ไบมา	เป็นแผ่พรู่วะริวไบมา
สมส่าย พายจัด พัดมา	สมจัดพัดพา
มหาวาดภัย ใจจันไม่ หวันเกรง	มหาวาดภัยไม่เกรง

ตอบ

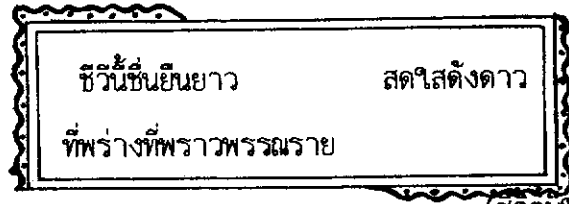
เป็นแผ่พรู่วะริวไบมา	สมจัดพัดพา
มหาวาดภัยไม่เกรง	

ค. จงนำกลุ่มคำที่กำหนดให้มาเรียบเรียงใหม่ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์

ประเภทกาพย์ฉม้าง 16 เช่น

สติเสด็จดาว ชีวิตขึ้นยืนยาว ที่พรางที่พราวพรรณราย

ตอบ

(ชีวิตมีใช้ความฝัน - วิสา คัญทัพ)

3. การแสดงความคิดเห็นเป็นข้อความ เป็นประโยค โดยการแปลงรูป (Transformations เขียนย่อว่า T) ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ดีความ ขยายความ ำให้ยามใหม่ เช่น เขียนสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ โดยใช้ความรู้สึก และจินตนาการของนักเรียนเอง เขียนข้อความให้ต่อเนื่องกลมกลืนกับข้อความที่นำมา และผูกหลัก จินตลักษณ์

บึงหน้าหนองใหญ่น้ำใสเย็น

คลื่นเป็นฟองผอยริมฝั่ง

แม่จ๋า เขาคือใครกัน

เขานั่นเพื่อนห้องน้องพี่

หรือ ถ้าฉันเป็น

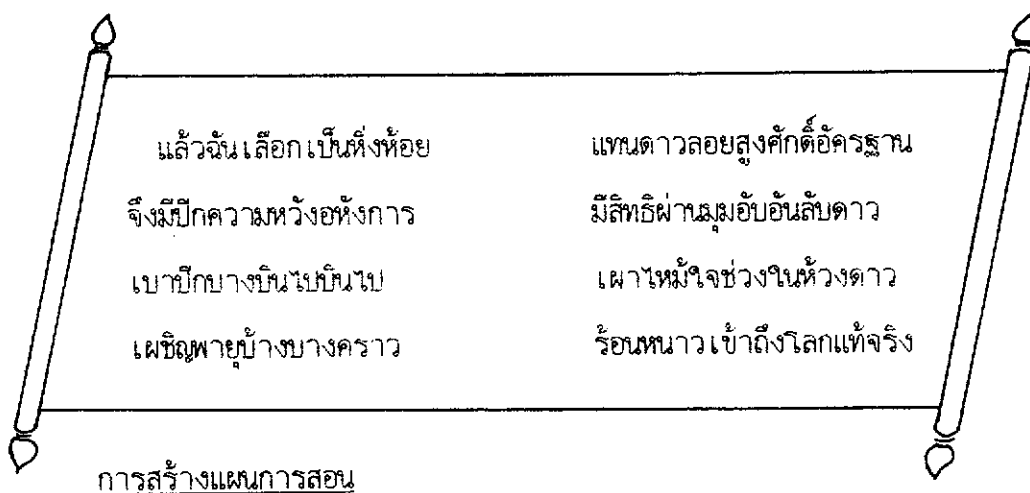
.....

ถ้าฉันมีปีก

.....

4. การแสดงความคิดเป็นเรื่องราว โดยการประยุกต์ (Implications เขียนย่อว่า I) เป็นการคาดคะเน ทำนายจากข้อมูลที่กำหนดให้ เช่น ำให้นักเรียนตีความหมายจากภาพที่กำหนดให้ ออกมาเป็นข้อความที่คล้องจองกันตามลักษณะ บังคับของร้อยกรอง

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนโดยใช้แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมส่วนกลางกลุ่มที่ 9 และคู่มือครูวิชา ท 041 การเขียน 1 เป็นแนวทางมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาเช่นเดียวกับแบบฝึก แล้วนำมาสร้างแผนการสอน 4 ชุด รวม 14 คาบ ดังนี้

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 1	เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรอยกรอง	3 คาบ
แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 2	เรื่อง การเตรียมคำและเลือกใช้คำ	3 คาบ
แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 3	เรื่อง การศึกษาแนวความคิดและ การเชื่อมโยงความคิด	4 คาบ
แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 3	เรื่อง การเขียนทรอยกรอง	4 คาบ

2. ศึกษาแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมส่วนกลางกลุ่มที่ 9 และคู่มือครูวิชา ท 041 การเขียน 1 แล้วกำหนดสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2.1 ขั้่นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 2.2.2 ขั้่นดำเนินการสอน
 - 2.2.3 ขั้่นสรุป

2.3 สื่อการเรียนการสอน

2.4 การประเมินผล

3. สร้างแผนการสอนทั้ง 4 หน่วย

4. นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทยตรวจ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนารีวิทยา อ. เมือง จ. นครราชสีมา จำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลา แล้วนำแผนการสอนนั้น มาปรับปรุงทั้งกิจกรรมและเวลาให้พอเหมาะ

6. นำแผนการสอนไปทดลองอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน

7. นำแผนการสอนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

ผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มควบคุม โดยใช้แผนการสอนและเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลองภายในเวลา 30 นาที เวลาที่เหลืออีก 20 นาที ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู ซึ่งประกอบด้วยการฝึกเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1	ฝึกความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทร้อยกรอง	จำนวน 3 คาบ
เรื่องที่ 2	ฝึกการเตรียมคำและเลือกใช้คำ	จำนวน 3 คาบ
เรื่องที่ 3	ฝึกความคิดและการเชื่อมโยงแนวความคิด	จำนวน 4 คาบ
เรื่องที่ 4	การเขียนบทร้อยกรอง	จำนวน 4 คาบ

รวมระยะเวลาในการฝึก 14 คาบ

ในการฝึกทักษะการเขียนร้อยกรองนี้ ใช้วิธีการฝึกตามเนื้อหาของแต่ละเรื่องตามคำแนะนำจากคู่มือครู รายวิชา ท 041 การเขียน 1 ของ กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภางค์ ซึ่งมี

ลักษณะของการฝึกเขียนหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็น การฝึกด้วยตนเอง ฝึกกับเพื่อนเป็นกลุ่มโดยที่นักเรียน อาจต้องฝึกเขียนจากเรื่องที่ครูกำหนดให้หรือ เลือกเขียนจากเรื่องที่กำหนดไว้ให้ เลือกหลาย ๆ เรื่อง อาจมีการใช้สื่อ หนังสือ เช่น หนังสือพิมพ์ รูปภาพต่าง ๆ ในการฝึกด้วย ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และดูแลการเขียนอยู่ตลอดเวลา

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบการเขียนร้อยกรองจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัย ต่าง ๆ

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบ

2 ชุด คือ

2.1 ชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

2.1.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนในโรงเรียนสุนารีวิทยา จำนวน 100 คน ซึ่งผ่านการเรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มาแล้ว

2.1.2 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์เพื่อหาระดับ ความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% เลือกข้อที่มีความ ยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 - 0.80 ไว้ 30 ข้อ โดยเป็นข้อสอบที่วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ครบทุกจุดประสงค์

2.1.3 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ทั้ง 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ Kuder - Richardson (KR-20) (ลัคน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8297

2.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัย กำหนดให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องเกี่ยวกับภาพนั้นจากความคิด จินตนาการหรือประสบการณ์ของตนเป็นพ้อยกรอง

2.2.1 ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปภาพที่จะนำมาเป็นแบบทดสอบ

2.2.2 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน และทดลองกลุ่มย่อยอีก 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลา และสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่ง

2.2.3 นำข้อทดสอบมาปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วนำไปทดลองภาคสนามกับนักเรียนกลุ่มที่ทำข้อสอบปรนัย โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนมา 40 คน

2.2.4 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน คือ ผู้วิจัยกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีก 1 คน จากนั้นตรวจกระดาษคำตอบและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (บังอร ภูวภิรมย์บุญ. 2525 : 155) ได้ค่าความเชื่อมั่น .6659

ในการตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบในเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ซึ่งได้วางเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จินตลักษณ์

ตอนที่ 2 เนื้อหาสาระ

ตอนที่ 3 การใช้ถ้อยคำ

ตอนที่ 4 กวีโวหาร

จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบให้คะแนนการเขียนร้อยกรองเพื่อใช้ในการตรวจดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก 5	ดี 4	เกือบดี 3	พอใช้ 2	เกือบพอใช้ 1
1. จินตลักษณ์					
2. เนื้อหาสาระ					
3. การใช้ถ้อยคำ					
4. กวีโวหาร					
รวม (4) ส่วน					

ถ้าผู้ตรวจให้คะแนนเห็นว่าความสามารถด้านใดในงานเขียนนั้น อยู่ในเกณฑ์ใดก็ให้ขีด / ที่ช่องเกณฑ์นั้น เช่น งานเขียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคนที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์ดีก็ขีด / ที่ช่องความคิดสร้างสรรค์ให้ตรงกับเกณฑ์ดี ถ้าความสามารถในการใช้ถ้อยคำปานกลางก็ให้ขีด / ลงในช่องการใช้ถ้อยคำให้ตรงกับเกณฑ์ปานกลาง เป็นต้น จากนั้นนำมาคิดคะแนนโดยนำคะแนนในแต่ละช่องเกณฑ์การพิจารณา แล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนแบบทดสอบอัตนัยจากผู้ตรวจ 1 คน จากนั้นนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งสองคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนชนิดอัตนัยของนักเรียนแต่ละคน

การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง

(วัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดอเนกนัยทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง)

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ที่ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิทางด้านทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ และการเขียนร้อยกรอง จำนวน 4 คน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ร้อยกรอง

1. ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ตามทฤษฎี กิลฟอร์ด (Guilford)
2. ศึกษาความคิดรวบยอด จุดมุ่งหมายและเนื้อหาการเขียนร้อยกรองจากหลักสูตร และคู่มือครู
3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ของ เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2515) บังอร พุ่มสะอาด (2517)
4. ศึกษาลักษณะภาพ (Figural) ที่ก่อให้เกิดจินตนาการ และน่าสนใจสำหรับเด็ก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ดและคริสเตนเซน (Guilford and Christensen) ที่จำลองมหภาค (วิธีคิด - ภาษา - ผล) ทั้ง 6 ฉบับ มาดัดแปลงให้สอดคล้องกับการเขียนร้อยกรอง
6. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และการเขียนร้อยกรองตรวจสอบ ผู้วิจัยนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบให้เหมาะสมที่จะนำไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียน ท 041 การเขียน 1
7. นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน การเขียน 1 (ท 041) เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม จำนวน 40 คน เพื่อปรับปรุงเรื่องภาษา และเวลา แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

7.1 คะแนนความคล่อง ให้คำตอบละ 1 คะแนน สำหรับแบบทดสอบด้าน

DMU DMR DMS

7.2 คะแนนความคล่องและความยืดหยุ่นในการคิดให้คำตอบละ 1 คะแนน สำหรับการทดสอบด้าน DMC

7.3 คะแนนความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่น และความริเริ่ม ข้อละ 5 คะแนน สำหรับการทดสอบด้าน DMI ข้อละ 10 คะแนน สำหรับการทดสอบด้าน DMI ซึ่งวัดความคิดแปลกแตกต่างจากผู้อื่น จะได้คะแนนสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงลักษณะของบทร้อยกรอง

8. นำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสอบซ้ำ แล้วนำผลที่ได้จากการสอบ ทั้ง 2 ครั้ง มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่น ใช้สูตร Pearson product-moment coefficient correlation (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 164)

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองซึ่งวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
ในการเขียนร้อยกรอง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิด เอนกนัยทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง โดยอาศัยแบบจำลองมภาค วิธีการคิด - ภาษา - ผล ตามทฤษฎี โครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด และตัวอย่างของแบบทดสอบที่กิลฟอร์ดได้เสนอไว้ เป็นแนวในการสร้างข้อทดสอบประกอบด้วยแบบทดสอบที่กิลฟอร์ดได้เสนอไว้ เป็นแนวในการสร้าง ข้อทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบ 6 ฉบับ ซึ่งแต่ละแบบทดสอบวัดแต่ละแบบจำลองจุลภาค ดังนี้

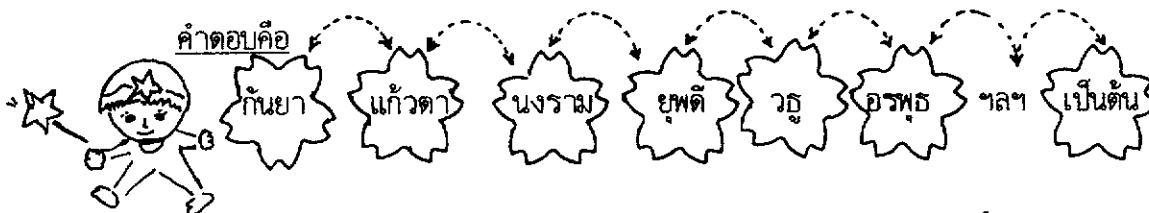
1. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบเอนกนัยทางภาษาไทยร้อยกรองในรูป ของหน่วย (DMU : Divergent Semantic Units) ประกอบด้วยข้อทดสอบ 4 ข้อ ให้เวลาในการตอบแบบทดสอบ 8 นาที ข้อทดสอบเป็นแบบให้นักเรียนเขียนคำตอบให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้ ได้ค่าความเชื่อมั่น .9335

ตัวอย่างของข้อทดสอบมีดังนี้

0) จงเขียนคำสัมผัสอักษร "ส" มาให้มากที่สุด
คำตอบคือ (ส) (สิน) (สฺบ) (สฺต) (สฺง) ฯลฯ เป็นต้น

2. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาร้อยกรองในรูปแบบของจำพวก (DMC : Divergent Semantic Classes) ประกอบด้วยข้อทดสอบ 4 ข้อ ำให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 8 นาที ข้อทดสอบเป็นแบบำให้นักเรียนเขียนคำตอบำให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดำให้ ได้ค่าความเชื่อมั่น .8448 ตัวอย่างของข้อทดสอบมีดังนี้

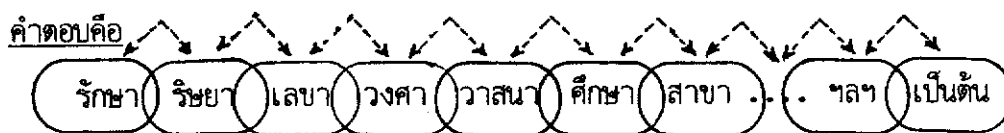
0) จงเขียนคำไวพจน์ "ผู้หญิง" มาให้มากที่สุด

3. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาร้อยกรองในรูปแบบของความสัมพันธ์ (DMR : Divergent Semantic Relations) ประกอบด้วยข้อทดสอบ 5 ข้อ ำให้เวลาในการตอบแบบทดสอบ 10 นาที ข้อทดสอบเป็นแบบำให้นักเรียนเขียนคำตอบำให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดำให้ ได้ค่าความเชื่อมั่น .9675

ตัวอย่างของแบบทดสอบมีดังนี้

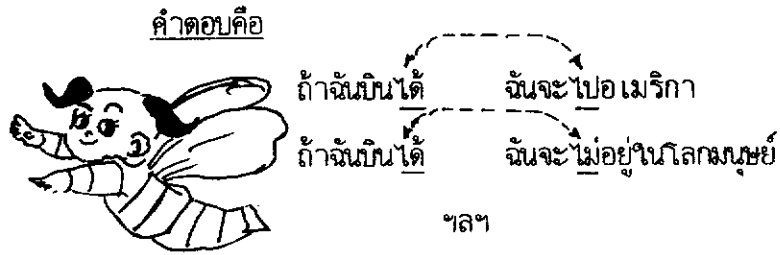
0) จงเขียน คำที่มีวรรณยุกต์ จัตวา และสัมผัสสระมาให้มากที่สุด

4. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาร้อยกรองในรูปแบบของระบบ (DMS : Divergent Semantic Systems) ประกอบด้วยข้อทดสอบ 4 ข้อ ำให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 8 นาที ข้อทดสอบเป็นแบบำให้นักเรียนเขียนคำตอบำให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดำให้ ได้ค่าความเชื่อมั่น .9552

ตัวอย่างของข้อทดสอบมีดังนี้

จงบรรยายความรู้สึกของตนเองตามประโยคแรก โดยำให้คำที่ 1 คำที่ 2 หรือคำที่ 3 มีเสียงสัมผัสสระกับคำสุดท้ายของวรรคแรก เช่น ถ้าฉันบินได้
เขียนมาให้มากที่สุด

5. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาร้อยกรองในรูปแบบของการแปลงรูป (DMT : Divergent Semantic Transformations) เป็นแบบทดสอบที่ให้หาคำมาจัดเรียงลำดับให้ถูกแผนผังจับหลักเกณฑ์ คำประพันธ์แต่ละประเภทที่กำหนดให้ ถ้าคำที่กำหนดให้ขาดหายไป นักเรียนสามารถคิดคำเพิ่มเติมได้ ประกอบด้วยข้อทดสอบ 5 ข้อ ให้ความเวลาในการตอบข้อทดสอบ 20 นาที ได้ค่าความเชื่อมั่น .7750

ตัวอย่างของข้อทดสอบมีดังนี้

0) จงนำข้อความต่อไปนี้มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของคำประพันธ์

ในคืนข้ามีแต่ทรายในฟ้ามีน้ำน้ำตาที่ตกทรายก็รับชานบ่รอซิม

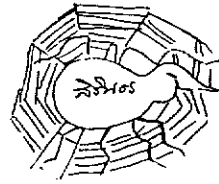
คำตอบคือ	กาพย์ยานี 11
	ในฟ้ามีน้ำ
	น้ำตาที่ตกทราย
	ในคืนข้ามีแต่ทราย
	ก็รับชานบ่รอซิม

6. แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปแบบของการประยุกต์ (DMI : Divergent Semantic Implications) เป็นแบบให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองจากคำและภาพที่กำหนดให้ บรรยายมาให้มากที่สุด ภายในเวลาจำกัด ประกอบด้วยข้อทดสอบ 1 ข้อ ให้ความเวลาในการทดสอบ 20 นาที ได้ค่าความเชื่อมั่น .7340 ตัวอย่างของ แบบทดสอบมีดังนี้

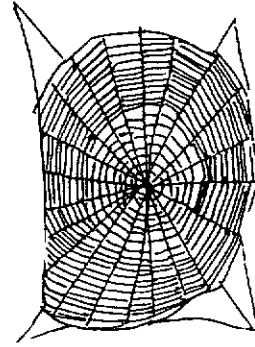
0) จงตีความหมายจากภาพและคำที่กำหนดให้ออกมาเป็นข้อความที่คล้องจองกันตามลักษณะบังคับของบทร้อยกรอง

แมงมุม ใย เลื้อย เพื่อย

คำตอบคือ

แมงมุม

แมง เอ๋ยแมงมุม

ฉลาดนักซึกใยให้วงง

เป็นบทเรียนชีวิตลองคิดเล่น

ขุมวางแผนแยบยลกลอุบาย

เจ้าขุมหลังคาน่าพิศวง

แมลงหลงเข้ามาติดชีวิตวาย

เทียบให้เห็นเลื้อยพาลชานาญหลาย

ใครเคราะห์ร้ายหลงเชื่อเป็นเหยื่อเอ๋ย

(ฐ. นครธรรม)

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น .8683

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัย Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 216)

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัย Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

R	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม Random Assignment
ER	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group) ซึ่งได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
CR	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group) ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
X	แทน	การสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
-	แทน	การสอนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
T ₁	แทน	การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
T ₂	แทน	การสอบหลังการทดลอง (Post test)

การดำเนินการทดลอง

1. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มมา 2 ห้อง เรียนจาก 6 ห้องเรียน จำนวน 60 คน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ซึ่งนักเรียนจาก 2 ห้อง เรียนนี้จัดแบบคละกัน

2. จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนในครั้งนี้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้

3. ทำการทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แผนการสอนและเนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที โดยช่วงแรก สอนเนื้อหาแบบทักษะสัมพันธ์ และในช่วงหลัง ทั้ง 2 กลุ่ม จะทำแบบฝึกหัดต่างกันดังนี้

- 4.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง
 - 4.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสอนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
5. หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ ทำการทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองและแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรอง ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่สอบก่อนการทดลอง
6. ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Different Scores
2. เปรียบเทียบพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test แบบ Different Scores
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง และความคิดสร้างสรรค์ภายในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 :

59) คือ

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	X	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวนโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2531: 63) คือ

$$S^2 = \frac{N \Sigma fX^2 - (\Sigma fX)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวน
	f	แทน	ความถี่ของคะแนนแต่ละตัว
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	X^2	แทน	คะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	N - 1	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ (Degree of freedom)

2. สถิติที่ใช้ตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองแบบปรนัย

โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 - 170)

$$\text{สูตร KR-20} \quad r_{tt} = \frac{n}{n - 1} \left(1 - \frac{\Sigma pq}{S^2_t} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ 1 - p
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองและแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยวิธีสอบซ้ำแล้วนำผลที่ได้จากการสอบทั้ง 2 ครั้งมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นใช้สูตร (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 - 164)

$$r_{tt} = \frac{N\Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	ΣN	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง
	ΣXY	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (X) และคะแนนการสอบครั้งที่ 2 (Y)
	ΣX	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งแรก
	ΣY	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งที่ 2
	ΣX^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2 ของคะแนนการสอบครั้งแรก
	ΣY^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2 ของคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งที่ 2

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง และความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนสอบมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบว่าสองกลุ่มนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่โดยใช้ t-test แบบ Independent Group (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}$$

เมื่อ	X_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลอง
	X_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มควบคุม
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

เมื่อพบว่าสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าสองกลุ่ม

เท่าเทียมกันก่อนเริ่มการทดลอง แล้วจะทดสอบต่อไปโดยหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนและการทดสอบหลังการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คำนวณจากสูตร t-Different Score t-test แบบ Different Scores (Scott and Werthemer. 1962 : 264) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$S_{D_1}^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
	MD ₁	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	S ² _D	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการ ทดสอบหลังการเรี้นกับก่อนการเรี้นของกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม
	S _{MD1 - MD2}	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD ₁ และ MD ₂

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองและความคิด

สร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group

คำนวณจากสูตร (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}; \quad df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-Different
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$S_{D_1}^2$	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
$S_{D_2}^2$	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง
S_D^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
t	แทน ค่าอัตราวิกฤติ t ใน t - distribution
p	แทน ระดับความนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน ความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน การเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง
กลุ่มควบคุม	แทน การเรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูในการเขียนร้อยกรอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้เสนอตามลำดับความมุ่งหมายดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู
2. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู
3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู ได้ผลแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนการทดลอง		ทดสอบหลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
กลุ่มทดลอง	29.95	4.39	41.52	4.50
กลุ่มควบคุม	29.87	3.80	35.18	2.69

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองสูงขึ้น แต่ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมลดลง

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู โดยใช้ t - test แบบ Different Scores ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้
แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	$S_{D_1}^2$	$S_{D_2}^2$	S_D^2	S_{MD-MD}	t
กลุ่มทดลอง	30	11.57	14.41	7.24			
					4.7614	.5634	11.122**
กลุ่มควบคุม	30	5.3	19.26	20.21			

**P < .01

จากตาราง 3 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับ
กลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการเรียนโดย
การใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองกับนักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน บ้อยที่ 1

2. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
กับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่าง
นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับ แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนการทดลอง		ทดสอบหลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
กลุ่มทดลอง	268.06	45.19	377.46	51.59
กลุ่มควบคุม	211.40	31.79	256.00	34.75

จากตาราง 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทั้งสองกลุ่มสูงขึ้น

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู โดยใช้ t - test แบบ Different Scores ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	$S_{D_1}^2$	$S_{D_2}^2$	S_D^2	S_{MD-MD}	t
กลุ่มทดลอง	30	109.4	2041.7	2661.2			
					655.62	6.6112	9.8016**
กลุ่มควบคุม	30	44.6	1010.52	1207.7			

**p < .01

จากตาราง 5 แสดงว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 2

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

กลุ่ม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
กลุ่มทดลอง	30	29.95	14.41	41.52	7.24	27.1533**

**p < .01 df = 29

จากตาราง 6 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

กลุ่ม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
กลุ่มทดลอง	30	268.06	1970.27	377.46	2542.13	19.3892**

**p < .01

จากตาราง 7 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ระหว่างก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกมีความคิดสร้างสรรค์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการเขียนร้อยกรอง และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู แตกต่างกัน

3. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน

4. ความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสุรนารีวิทยา อ. เมืองฯ จ.นครราชสีมา ที่เรียนวิชาการเขียน ท 041 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 6 ห้องเรียน 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสุรนารีวิทยา อ. เมืองฯ จ.นครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 2 ห้องเรียน แล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้รับการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 30 คน ได้รับการเรียนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 หน่วยรวม 14 คาบ

3.2 แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

3.3 แผนการสอนการเขียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวทางการสร้างแบบการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ 9 และคู่มือครูวิชาการเขียน 1 ท.041

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด

1. ข้อสอบปรนัย 1 ชุด 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .8297 โดยใช้สูตรของ Kuder Richardson (KR20)

2. ข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .6659 สัมประสิทธิ์สัมพันธ
ความเชื่อมั่น

3.5 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน
6 ฉบับ

แบบที่ 1 แบบทดสอบวัดความคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปหน่วย
(Divergent Semantic Unit : DMU) วัดความคล่องในการคิด (Fluency) ค่าความเชื่อมั่น
.9335

แบบที่ 2 แบบทดสอบวัดความคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปจำพวก
(Divergent Semantic Class : DMC) วัดความคล่องในการคิด (Fluency) และความคิด
ยืดหยุ่น (Flexibility) ค่าความเชื่อมั่น .8448

แบบที่ 3 แบบทดสอบวัดความคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปความสัมพันธ์
(Divergent Semantic Relation : DMR) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
ค่าความเชื่อมั่น .9675

แบบที่ 4 แบบทดสอบวัดความคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูประบบ
(Divergent Semantic System : DMS) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
ค่าความเชื่อมั่น .9552

แบบที่ 5 แบบทดสอบวัดความคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปการแปลงรูป
(Divergent Semantic Transformation : DMT) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) ค่าความเชื่อมั่น
.7750

แบบที่ 6 แบบทดสอบวัดความคิดอเนกนัยทางภาษาในรูปของการประยุกต์
(Divergent Semantic Implications : DMI) วัดความคล่องในการคิด (Fluency)
ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) ค่าความเชื่อมั่น
.7340

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น = .8683

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนในครั้งนี้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้

4.2 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ในการดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แผนการสอนและเนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดย 30 นาทีแรกสอนเนื้อหาแบบทักษะสัมพันธ์ และในช่วง 20 นาทีหลัง ทั้ง 2 กลุ่ม จะทำแบบฝึกหัดต่างกันดังนี้

4.3.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง

4.3.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสอนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

4.4 หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ ทำการทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองและแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรอง ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่สอบก่อนการทดลอง

4.5 ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Different Scores
2. เปรียบเทียบพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Different Scores
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง และความคิดสร้างสรรค์ภายในกลุ่มทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent Group

สรุปผลการทดลอง

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการทดลอง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู ได้ผลวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกหัดตามคู่มือครู จากสมมติฐานข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าวิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าวิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามคู่มือครู และสอดคล้องกับผลวิจัยของนราวัลย์ พุทธิพัฒน์ (2523 : 87) ซึ่งพบว่า ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนหลังการเรียนจากแบบฝึก

ทักษะดีขึ้นกว่าเดิม นั่นคือการเรียนจากแบบฝึกเสริมทักษะนี้ช่วยพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้มากพอสมควร และสอดคล้องกับผลวิจัยของ วัลลีย์ เร็งเกชตร (2527 : 78) ซึ่งพบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุ 2 ประการคือ

1.1 แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง เป็นแบบฝึกที่สร้างขึ้นจากความความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของ กิลฟอร์ด (Gilford) โดยใช้วิธีการคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ทางภาษา (Semantic) ให้ครอบคลุมผลการคิด (Products) ทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ หน่วย (Unit) กลุ่ม (Class) ความสัมพันธ์ (Relation) ระบบ (System) การแปลงรูป (Transformation) และการประยุกต์ (Implication) ซึ่งแบบฝึกจะมีขั้นตอนเรียงไปตามลำดับการคิด เช่น คิดเป็น คำ เป็นวลี เป็นประโยค เป็นข้อความและเป็นเรื่องราว นอกจากนี้ผู้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะยังนำหลักการทฤษฎีการสร้างแบบฝึกและทฤษฎีทางจิตวิทยา ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ มาสร้างแบบฝึก ทำให้ได้องค์ประกอบในแบบฝึกเสริมทักษะตามลำดับ ได้แก่ คำชี้แจง หัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ คำถามที่เน้นให้เกิดความคิดหลายทิศทาง และเฉลยคำตอบ จากการเพิ่มองค์ประกอบดังกล่าว เพ็ตตี (Petty. 1963 : 469 - 472) ได้กล่าวว่า แบบฝึกเป็นส่วนเพิ่มหรือการเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ และ ฮาร์เรส (Haress. n.d. : 93 - 94) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ว่า การเขียนแบบฝึกต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนและสร้างโดยใช้หลักจิตวิทยาในการแก้และสนองตอบโดยใช้แบบฝึกหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ ให้นักเรียนได้ฝึกการตอบแบบฝึกหัดแต่ละชนิดแต่ละรูปแบบ ว่ามีวิธีการตอบอย่างไร และได้มีโอกาสตอบสนองสิ่งเร้าดังกล่าวด้วยการแสดงออกทางความสามารถและความเข้าใจลงในแบบฝึก เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะจริง

1.2 การทำแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง โดยแบ่งการฝึกออกเป็น 4 ชุด ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการเขียนร้อยกรองยิ่งขึ้น เพราะนักเรียน ได้ฝึกทีละขั้นตามลำดับเมื่อนักเรียนได้ทราบผลการกระทำของตนตั้งแต่ต้นจนจบจะทราบข้อบกพร่องของตนในทันที และตนเองเข้าใจและถูกต้องแล้ว จะทำให้นักเรียนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง นอกจากนี้

แบบฝึกเสริมทักษะยังมีการ์ตูนประกอบจูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจ พยายามที่จะทำแบบฝึกหัดต่อไป จึงทำให้ความสามารถในการเขียนร้อยกรองมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

1.3 การสอนโดยวิธีใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ฝึกหัดให้สังเกต ช่างสงสัยคิดหาคำตอบ หรือเหตุผลมาตอบ เช่น ในปริศนาคำทายในบทร้อยกรอง หรือคำสั่งที่เป็นบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ นับเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากหาคำตอบ เกิดแรงจูงใจในการทำแบบฝึกเสริมทักษะ ตลอดระยะเวลาที่ได้มีการฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป ศิริบังกช (2530 : 75 - 76) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงสรุปผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ว่า การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองเป็นวิธีการที่ดี ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นกว่าการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองกับการเรียนโดยวิธีแบบฝึกหัดตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลีย์ เรืองเกษตร (2527 : 80) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบฝึกเสริมทักษะความคิด และนักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิด มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับปริยดา ตรีศาสตร์ (2530 : 92) ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นรววัลย์

พูลทิพัฒน์ (2523 : 77) ที่ได้ศึกษาพบว่า การเรียนจากแบบฝึกทักษะนี้ ช่วยพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้มากพอสมควร นักเรียนเสนอความคิดได้น่าสนใจ ลำดับความคิดก็ดีขึ้น ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ หากได้รับการฝึกฝน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แบลคเคนชิพ (Blankenship. 1976 : 7147 - A) ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นว่า สามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้โดยใช้เวลา 15 นาที ฝึกกลุ่มทดลองให้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่กลุ่มควบคุม ไม่มีการพัฒนาการด้านการคิดสร้างสรรค์เลย นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ พอร์ด (Ford. 1976 : 6598 - A) ที่ศึกษาผลการฝึกฝนเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่เรียนช้า โดยวิธี New Direction in Creative (NDC) พบว่ากลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงและมีคุณลักษณะในการสร้างสรรค์ดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

2.1 วิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะนี้ ใช้แบบฝึกเสริมทักษะในทางร้อยกรองที่สร้างโดยยึดทฤษฎีและแนวความคิด ของกิลฟอร์ด (Gilford) ซึ่งมีหลักที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยวิธีการคิดแบบอเนกนัยทางภาษา (Divergent Thinking) หมายถึงความสามารถในการตอบสนองสิ่งเร้าหลายรูปแบบ หลายแง่ หลายมุม แตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้นำเอาแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ของกิลฟอร์ด และคริสตินเซน (Guilford and Chridtensen) ที่มีแบบจำลองขนาด (วิธีการคิด ---> ภาษา ---> ผล) ซึ่งผลของการคิดแบบอเนกนัยทางภาษา (ร้อยกรอง) จะอยู่ในรูปของหน่วย (Unit : DMU) กลุ่ม (Class : DMC) ความสัมพันธ์ (Relation : DMR) การแปลงรูป (Transformation : DMT) และการประยุกต์ (Implication : DMI) มาสร้างเป็นแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยึดทฤษฎี ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Use) ความแตกต่างระหว่างบุคคล การจูงใจผู้เรียนโดยการฝึกจากง่ายไปหายาก เช่นให้คิดจากคำวลี ประโยค และข้อความ สอดคล้องกับ ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษาพบว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะทำต้องมีลักษณะดังนี้ ใช้หลักจิตวิทยา สำนวนภาษาช่วยให้ความหมายต่อชีวิต คิดเร็วคิดสนุก ปลูกความสนใจเหมาะสมแก้

และความสามารถ อาจศึกษาด้วยตนเอง ผู้วิจัยยังแทรกการ์ตูน เป็นระยะ ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน สนใจในแบบฝึก มีความกระตือรือร้นที่จะทำแบบฝึกเสริมทักษะ ซึ่งการเขียนร้อยกรองต้องอาศัยศิลปะในการเขียนอย่างสูง เพื่อที่สร้างงานเขียนออกมาได้อย่างมีคุณค่า ฉะนั้นการใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเรียนการสอน จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อนักเรียนได้เห็นคำสิ่งที่ เป็นร้อยกรอง และตัวอย่างที่ชัดเจน จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของตนเองขึ้นมาบ้าง ความคิดสร้างสรรค์นี้ จะได้รับการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตลอดเวลาที่ฝึกหัดเขียนร้อยกรอง

2.2 นอกจากสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองแล้ว ผู้วิจัยยังได้สร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองที่วัดสมรรถภาพสมอง ด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษา โดยอาศัยแบบจำลองมหภาค วิธีการคิด - ภาษา - ผล ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford) คำถามของแบบทดสอบชุดนี้ สามารถตอบได้หลายทิศทาง มีทั้งหมด 6 ฉบับ ที่มุ่งวัดความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เมื่อเด็กทดสอบแล้วจะมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น เพราะได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ โยงความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำ ประโยคเป็น การคิดในรูปของหน่วยกลุ่มความสัมพันธ์การแปลงรูป การประยุกต์ ซึ่งสอดคล้องกับ วอลเลซ และ โควเคน (Waklach and Kogan. 1965 : 13 - 20) ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดที่โยงสัมพันธ์ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือคนที่สามารถโยงความสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นปากกาแล้วนึกถึงกระดาษ ดินสอ ฯลฯ

2.3 ออสบอร์น (อาร์ รังสินธ์. 2527 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Osborn. 1957) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ คือความคิดจินตนาการประยุกต์ ซึ่งหมายถึง จินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบ จากแนวคิดนี้เอง เดวิสได้เสนอแนวทางการสอนความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้ (อาร์ รังสินธ์. 2522 : 99 - 100 อ้างอิงมาจาก Davis. 1972)

2.3.1 สอนให้เกิดจินตนาการ มุ่งให้เกิดคิดแปลกใหม่และคิดสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น

2.3.2 สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรค์ โดยการกระทำ แนวความคิดนี้

สนับสนุน ความคิดของดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า Learning by doing) หรือเป็นการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง ซึ่ง เน้นการสร้างสภาวะสร้างสรรค์ ที่ก่อให้เกิดการตอบสนองหลายรูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำหลักการข้างต้น มาสร้างเป็นแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มทดลอง จึงสูงกว่า กลุ่มควบคุม

2.4 การเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่มีรูปเล่มน่าสนใจ และทราบผลคำตอบของตนเองทุกขั้นตอน อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการในการเขียนร้อยกรองของตนเองทุกระยะ ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเขียนเพิ่มขึ้น ซึ่งผลงานทางด้านร้อยกรองคือการแสดงออก ด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างหนึ่ง

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ จากสมมุติฐานข้อ 3 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การเรียนโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอน ช่วยพัฒนาความสามารถทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมาก ดูจากคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง 29.95 หลังการทดลอง 41.52 ซึ่งนับว่าเพิ่มไปจากเดิมมาก แสดงให้เห็นพัฒนาการของนักเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

4. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

จากสมมุติฐานข้อ 4 ความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะหลังการทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น 109.40 โดยวัดจากค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่วัดโดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองได้ 268.06 หลังการทดลอง ได้ 377.46 แสดงว่าพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาขึ้นได้ในช่วงระยะเวลา 7 สัปดาห์

ถ้ามีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของแบคเคนซิพ (Blankensip. 1976 : 7147 - A) โม่เรโนและโฮแกน (Morena and Hogen. 1976 : 91 - 95) ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาขึ้นได้ในช่องระยะเวลาหนึ่ง แล้วยัง สอดคล้องกับความคิดของอารี รังสันท์. 2527 : 72) และ โชติ เพชรรัตน์. 2522 : 95 - 104 ที่ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่พัฒนาได้ ดังที่ สมิท (Smith. 1973 : 9) ได้แนะนำการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ให้นำความคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ที่มีได้หมายถึง คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ เพียงคำตอบเดียว ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลาย คำตอบ ซึ่งแบบฝึกที่ได้นำไปให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง ได้ฝึกเขียนในครั้งนี้ มีคุณสมบัติทุกประการ แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเขียนหรือยกรองและมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้เพื่อทดลองสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนหรือยกรอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน วิชาการเขียน 1 ท 041 การเขียน 2 ท 042 โดยเฉพาะการเขียน 3 ท 043 ซึ่งเป็นวิชาที่เพิ่งเปิดขึ้นใหม่ ตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง 2535 และอาจเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้เพื่อพัฒนาการสอนการเขียนหรือยกรองต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนหรือยกรองโดยอาศัยแนวความคิดของกิลฟอร์ด นั้น ต้องศึกษาทฤษฎีแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ และมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และนักเขียนหรือยกรองตลอดจนผู้สอนวิชาการเขียน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ
2. ดำเนินการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดว่าด้วยการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณอย่างประหยัด ให้ผลคุ้มค่า ต้องคำนึงถึง

2.1 ระยะเวลาที่นำไปใช้จริงของแบบฝึกเสริมทักษะ

2.2 เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ไม่ควรมากเกินไป คำนึงสภาพของผู้เรียน

2.3 การใช้สื่อการสอน ควรมีแผ่นใส เทปหรือยกรองการอ่านต่าง ๆ แผนภูมิ

ฯลฯ ประกอบการสอน แบบฝึกเสริมทักษะ

2.4 แบบฝึกควรรวบรวมภาษาสำนวนที่อ่านเข้าใจง่าย พิมพ์ชัดเจน

3. เมื่อจะใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร และคำนึงถึงบรรยากาศในห้องเรียน บุคลิกภาพของครู ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

4. การนำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองไปวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ควรตรวจสอบดูก่อนว่า กลุ่มนักเรียนที่จะวัดนั้นเคยมีประสบการณ์ เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบนั้นมาก่อนหรือไม่ เพราะมีผลกระทบต่อผลการวิจัยได้

5. แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง อาจนำไปใช้ในการเรียนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย ทุกระดับ

เพราะภาพทั้ง 3 ชนิดนี้ มีอยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจใช้ส่งเสริมการคิด และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย ให้คิดเป็นระบบ ทำเป็นแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร ฉบับปรับปรุง 2535

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองประเภทอื่น ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

2. ควรนำวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น ๆ เช่นระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อความสามารถในการเขียนร้อยกรอง เช่น แรงจูงใจ ทักษะคิด ความถนัดด้านภาษา เพศ เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ความสามารถในการเขียนร้อยกรอง ระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
5. การนำวิธีสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองไปเปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น เปรียบเทียบกับบทเรียนโปรแกรม บทเรียนโมดูล ตลอดจนมินิคอร์ส
6. การนำวิธีสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ หรือแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล ดิษฐกมล. "กลวิธีการสอนวิชาทักษะ," ศูนย์ศึกษา. 13(1) : 12 - 13 ; 2509.

กรมกิจการพลเรือนทหารบก. เนื่องในโอกาสกบิตสมัย คล้ายวันพระราชสมภพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2 เมษายน 2528. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ป.สัมพันธ์ พาณิชย์, 2528.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. การพูดการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2525.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ฉบับที่ใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2532.

ก่อ สวัสดิพานิช. "แนวการสอนภาษาไทย," คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารการนิเทศการศึกษา
กรมการฝึกหัดครู, 2514.

กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิฑู โสภางค์. การเขียน 1 (ท041). กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, 2531.

_____. คู่มือการเขียน 1 (ท041). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2531.

เกรียงศักดิ์ พราวศรี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย การคิดแบบอเนกนัย
การคิดแบบเอกนัย การสร้างมโนภาพ. ปรินันท์พันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

โกวิท ประวาลพฤกษ์ และสมศักดิ์ สันธระเวชญ์. การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2523.

กรรณิการ์ พวงเกษม. การสอนเขียนเรื่องโดยให้จินตนาการทางสร้างสรรค์ ในระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ 2. 2532.

- คมทวน คันธนู. วันวัยในชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2531. 70 หน้า.
- _____ . นาฏกรรมบนลานกว้าง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2523.
- คณะกรรมการ อำนวยการจัดงานสวนหลวงพิทยกวี. สวนหลวงพิทยกวี. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุธาการพิมพ์ จำกัด, 2533.
- จิระนันท์ พิตรปรีชา. ไปไม่ถึงที่หายไป. กรุงเทพฯ : อานไทย, 2532.
- เจตนา นาควัชระ. ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ดวงกลม, 2524.
- จัมลัม โกวิทยางกูร. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทักษะคิด และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และแบบฝึก การเขียนอย่างอเนกนัย. ปรินท์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- เจือ สตะเวทิน. ตำหรับร้อยกรอง. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์, 2517.
- _____ . "การเขียนอย่างสร้างสรรค์," ใน ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย. หน้า 1 - 80, บรรณาธิการพิมพ์, 2522.
- ชนะ เวชสกุล. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ชลธิภา สัตยาวัฒนา. ผจญภัยร้อยเรียง สำนักพิมพ์ปลาตะเพียน, 2530.
- ชวาล เพ็รัตนกุล. ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบ. จุง เต ฟาน พิมพ์ในประเทศไทยโดยได้รับ อนุญาตจาก E.T.S. แห่งสหรัฐอเมริกา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ชวน เพชรแก้ว. การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเรียนมัธยมร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ ในการสอนแต่งคำประพันธ์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินท์นิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- ชิต บุรทัต. สามัคคีภพคำฉันท์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2502.

- เชาวนา ยุทธสุริยพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับ
ประถมศึกษา และมีถมระหว่างโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514.
อัดสำเนา.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การเขียน 2 ท 042. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2531.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การเขียน 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- _____. การประพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2518.
- _____. "ปัญหาการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร," รายงานการสัมมนาทางวิชาการ
ครั้งที่ 1. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 5 : 1 - 3 ; 2516.
- _____. การเขียน ท 041. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2521.
- _____. การเขียน ท 042. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- _____. คู่มือครูภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2527
- _____. คู่มือครูภาษาไทย รายวิชา ท 042 การเขียน 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2527
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู : หนังสือประกอบ
คำบรรยายวิชาภาษาไทย 5. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ดวงมณ จิตรจ้านงค์. สุนทรียภาพในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2527.
- เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินทรรัฐสิมา คุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ.
การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะ การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย/สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินทร รัฐสิมาคุณากร ปิยะชาติ
สยามบรมราชกุมารี. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินทรรัฐสิมา คุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ.

พุทธศาสนาสุภาษิตคำโคลง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส. 2517.

_____ . คำฉันท์ดุขมิถังเวยและกาพย์ขับไม้. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2527.

_____ . มณีร้อยพลอยแสง.

_____ . คำฉันท์ดุขมิถังเวยและกาพย์ขับไม้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์, 2527.

นราวัลย์ พูนพิพัฒน์. การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ร้อยกรองร่วมสมัยใน
การเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. คำหยาด. กรุงเทพมหานคร, 2521.

_____ . เพียงความเคลื่อนไหว. สำนักพิมพ์ประพันธ์สาร : 2519.

_____ . เพียงความเคลื่อนไหว. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ ก กั, 2529.

ธรรมาธิเบศร์, เจ้าฟ้า. พระประวัติและพระนิพนธ์ร้อยกรอง. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี :
ม.ป.ท., 2513.

นราวัลย์ พูนพิพัฒน์. การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ร้อยกรองร่วมสมัย
ในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

นัยนา สุทธิธรรม. ฉันทลักษณ์ไทยร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2518.

นิตยา ฤทธิโยธี. การทำและการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ. เอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการสอน
ภาษาไทย หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2520. อัดสำเนา.

_____ . "วิธีสอนให้เด็กเขียนอย่างสร้างสรรค์," ศูนย์ศึกษา. 21(7) : 60 - 70 ;

มกราคม - เมษายน, 2518.

- บังอร พุ่มสะอาด. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปริมาณนิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- บังอร ภาวภิรมย์ขวัญ. สถิติประยุกต์ทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ทวีกิจการพิมพ์, 2523.
- นพดล จันทร์เพ็ญ. การศึกษาเจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา
ชั้นสูง ที่มีต่อการเรียนการแต่งคำประพันธ์โดยใช้ผลงานของกวีร่วมสมัยควบคู่กับผลงาน
ของกวีโบราณมาเป็นสื่อการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- บันลือ พงกษะวัน. ศ. พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2533.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- นายผี (อัศนี พงษ์จันทร์). "อีสาน," กล่าวถึงใน เทพศิริ สุขโสภา. ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ศิลปะ. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2518.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์สุวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2517.
_____. "หัวใจของวรรณคดีไทย," วรรณไวทยากร (วรรณคดี พระนคร : โครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.
_____. วิเคราะห์วรรณคดีไทย. พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2517.
_____. แนะแนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี. บัณฑิตการพิมพ์, 2518.
วิเคราะห์สุวรรณคดีไทย. ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร, รศ. ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว, 2525.

- ประจักษ์ ประภาพิตพยากร และคนอื่น ๆ. ร้อยกรอง. (กวีนิพนธ์) กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
นิยมวิทยา, 2517.
- ประจักษ์พร สุวรรณตรา. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการประถมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2523.
- ประเทิน มหาพันธ์. หลักการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2519.
- ประทีป วาทิกทินกร. สุนทรภู่. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- ประทีป ศิริบังกช. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โดยการใช้การสอนเรียงความแบบปกติ กับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
อึดสำเนา.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. ปริศนาคำทาย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์,
2532.
- ประภาศรี สีหอำไพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- ประภาศรี สีหอำไพ, รศ. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
2531.
- ปริญดา ตรีศาสตร์. การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย (ท402) เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
สาธิตทพวงมหาวิทยาลัยของรัฐ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อึดสำเนา.
- ประเมิน เชียงเถียร. วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรอง ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522. อึดสำเนา.
- ประสิทธิ์ ภาพย์กลอน. ภาษากวี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- _____ . การเขียนภาคปฏิบัติ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

- เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. การเขียน. กรุงเทพมหานคร : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2510.
- พจน์ สะเพียรชัย และคนอื่น ๆ. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- พรหม เดชกำแหง. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความวิตกกังวลและพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปีที่ 1 และ 2. ปริณญาทิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- พิชา ถาวรรัตน์. สุฟ้าละอองฝัน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กะรัต, 2530.
- พิศवास ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- พัชรี สายสิทธิ์. การศึกษาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- พิศมัย สิงห์แก้ว. การใช้เรื่องสั้นของมโนส จรรยาดี สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- ไพสิน รุ่งรัตน์. ปรากฏการณ์แห่งกวี. กรุงเทพฯ : คมป่าง, 2530.
- พิงเพย ใจรักธรรม. โฉลก. โรงเรียนมหามงคลคา, 2529.
- เพ็ญแข วิจารณ์สุนทร. ค่านิยมในสำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- ภาควิชาภาษาไทยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เอกสารสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การพัฒนาทักษะการเขียน" 2533. เอกสารอัดสำเนา.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระบรมราชาธิบายในการประพันธ์.

กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, 2517.

มาสิมิล รักบ้านเกิด. การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทยกับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริณยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ยุพา ขนอนคาม. การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

รักดี วิศิษฏ์อนุพงษ์. การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสันสกฤตและเจตคติต่อการ

เขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ. ปริณยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

รัชณี ศรีเพชรธรรม. "แบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กแรกเรียน," คู่มือครู-แนวความคิด

และพรรณนาบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนเด็กเริ่มเรียนพูดภาษาปีที่ 2.

นครราชสีมา สำนักศึกษาธิการเขต 11, 2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,

2526.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด

2531.

วนิดา วงศ์คำวัน. "การนำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้," วารสารข้าราชการ. 21 (1) :

30 - 33 พฤศจิกายน, 2519.

วลัย อติแพทย์, ผศ. การเขียน 1. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2531.

วรรณารด พ่วงสุวรรณ. การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

วันเนา ยูเต็น. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการเขียนกลอน หน่วยที่ 1 ร้อยสัมผัส หน่วยที่ 2

จัดคำ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522.

- วันเนาวิ ยูเต็น. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- วรรณิ โสภประยูร. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการเรียนภาคหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- วิจิตร วรุตบางกูร. "ความคิดสร้างสรรค์สำหรับครู," วารสารศึกษาศาสตร์. 1(2) : 41 ; มกราคม - พฤษภาคม 2520.
- วิสา คัญทัพ. รวมทร้อยกรองชุด "เราจะฝ่าข้ามไป". พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิราป, 2532.
- _____. ชีวิตใช้ความฝัน. กรุงเทพฯ : มิตรเจริญการพิมพ์, 2531.
- ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. คู่มือการเขียนรายงาน ภาคนิพนธ์ และปริณยานิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2521.
- ศิลาการ, กรม. กวีนิพนธ์บางเรื่องของ ชิต บุรทัต. ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุดมศึกษา, 2521.
- ศิวกานท์ ปทุมสุดิ. เพื่อนแก้วคำกาพย์. กรุงเทพฯ : สุวีวิทยาสาสน์, 2529.
- _____. กลวิธีสวนเต็กให้เรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อจำกัด, 2533.
- _____. สร้อยสันติภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2532.
- _____. สมเด็จพระภัทรมหาราช คำฉันท์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2532.
- ศิวกร ไควศวนนท์. การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลา วิชาภาษาไทย ประเภทร้อยกรอง ในระดับมัธยมศึกษา ปริณยานิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- ศศิธร สุทธิแพทย์. แบบฝึกหัดสำหรับสอนเรื่องวลีในวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

- ศศิธร (สุทธิแพทย์) ัญญาลักษณ์นันท์. การเขียนเชิงสร้างสรรค์. นครราชสีมา : สหวิทยาลัยอีสานใต้, 2530. อัดสำเนา.
- สมบัติ จำปาเงิน. การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- สมปอง พิริยะกิจ, ผศ., ศ.พอ. ศุภชัย รัตนโกมล. คู่มือหลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร, 2523.
- ลีธธา พินิจภูวดล และประทีป วาทิกพินกร. ร้อยกรอง. โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิง ปากเกร็ด, 2518.
- ลีธธา พินิจภูวดล และคนอื่น ๆ. การเขียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.
- สุกัญญา จันทร์เพ็ญ. การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- สุจรีต เพียรชอบ. การพัฒนาการสอนภาษาไทย เอกสารคำสอน 414 630. โครงการพัฒนา การเรียนการสอนร่วมกับ โครงการตำราและเอกสารคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. การเขียนเรียงความและการเขียนกลอน. สงขลา : จิงจิงการพิมพ์. 2516.
- สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. การเขียนเรียงความและการเขียนกลอน. หาดใหญ่ : ร้านหาดใหญ่ บรรณาการ, 2516.
- _____. การเขียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง. การเขียน 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับครู).

หน่วย 1 - 8. (74 - 356).

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 7 (วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู). หน่วยที่ 1 - 6.

_____. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 7 (วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู).

หน่วยที่ 9 - 15.

สุนทรภู่. ภาพย์เรื่องพระไชยสุริยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

เสฐียรโกเศศ. การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณคดีสุป. พระนคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2517.

เสนีย์ วิลาวรรณ. คู่มือครู ท041 การเขียน 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2524.

_____. คู่มือครู ท 042 การเขียน 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด, 2524.

_____. คู่มือครูวิชาภาษาไทย ท 042 การเขียน 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปาร์กน้ำ วันเด็กแห่งชาติ ปี 2535. คุรุสภาลาดพร้าว. 2534.

ไสว เลี่ยมแก้ว. ความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514.

อัดสำเนา.

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู. การวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 3. 2522.

อังคาร กัลยาณพงศ์. กวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. เคสดีไทย, 2529.

_____. ปณิธานกวี. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์กระจัด, 2529.

- อัมพร สุขเกษม. การเขียนกลอน. มหาสารคาม ศูนย์บริการคำสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520. อัดสำเนา.
- _____. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับร้อยกรองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524.
- อารี รังสินนท์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- _____. กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- _____. "บทบาทของพ่อแม่และครูที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก," ครูปริทัศน์. 2(4) : 50 ; พฤศจิกายน 2520.
- อารี สัมหลวี. "วิธีสอนแบบสร้างสรรค์," ชุมชนวิชาการ. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พิมพ์ที่สหกรณ์ชายส่งฯ พระนคร, 2510.
- อุดมลักษณ์ ช้อยศิริ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- อุบลรัตน์ ตีะบิดา. การศึกษาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2497.
- อำไพวรรณ พิพัฒน์วัฒนามรรย์. การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

- Anastasi, Anne. Psychological Testing. 5th ed. New York : Macmillan Co., 1968.
- Anderson, Ronald D. and others. Developing Children Thinking Through Science. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1970.
- Andreas, Burton G. Experimental Psychology. New York : John Wiley and Son, Inc., 1960.
- Barry, Gerald C., Jr. Teacher Open-Close Mindedness As A Predictor of Student Creativity Progress," Dissertation Abstracts International. 34 : 7577-A ; June, 1974.
- Bentley, Joseph C. "Creative and Academic Achievement," The Journal of Educational Research. 59 : 269 - 272 ; 1965.
- Coon, Arthur M. "Brainstroming : A Creative Problem solving Technique," Psychological Abstract. 3 : 7a ; June, 1959.
- Davidson, Jane L. "The Relationship between Teacher's Questions and Pupils Responses during a Directed Reading Activity and Directed Reading Thinking Activity," Dissertation Abstracts International. 31(2) : 6273 - 6274-A ; 1971.
- Freud, A. "The Interpretation of Dream," in A - R Brill ZEd. The Basic Writing of Sigmund Freud. p.193. New York : The Modern Library, 1938.
- Getzels, J.W. and P.W. Jackson. Creativity and Intellegence. New York : John Willey' Son Inc., 1962.
- Guildford, J.P. Personality. New York : McGraw-Hill. 1959.
- _____. "A Psychometric Approach to creativity," in John Curtes Gowan, George D. Demo, and E. Paul Torrance., Creativity : Its Educational Implication. New York : Iden Wileys sons, Inc., 1967.

- Hook, Julius N. Writing Creative. Leseington D.C. Health and Company, 1967.
- Moreno, Joseph M. and John D. Hogan. "The Influence of Race and Social - Class Level on the Training of Creative Thinking and Problem-Solving Abilities," The Journal of Educational Research. 70 : 91 - 95 ; November-December, 1967.
- Petty, Green. "Language Workbooks and Proctics Materials," Development Language Skills in the Elementary Schools. New York : Allyn and Bacon, 1963.
- River, Willga M. Teaching Foreign Language Skills. The University of Chicago Press, 1968.
- Roger, G.R. "Toward a Theory of Creative," In Creativity. p.146 - 149. Harmon Worth Penguin Books Ltd., 1970.
- Rosenbaum, Peter S. "Language Instruction and the School," Report of the 20th Annual Round Table Meeting on Lihquistics and Language Studies. p.112 - 115. Washington D.6., George Town University Press, 1969.
- Scott, William A. and Michael Westheimer. Introduction to Psychological Research. 4th ed. New York : John Wiley and Son, Inc., 1962.
- Smith, A. James. Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School. Boston : Ally and Bacon. Inc., 1973.
- St. Romain, Madeleine Duvic. "A Study of Differences in Creative Writing of Children under Varying Stimuli," Dissertation Abstracts. 36 : 244 ; July, 1975.
- Strom, Robert D. Psychology for the classroom. Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs, New Jersey : 1969.

- Taylor, I.A. Creativity. New York : Hasting House, 1959.
- Torrance, Paul E. Guiding Creative Talent. New York : Prentice-Hall Inc., Englewood Cliff, N.J., 1962.
- _____. Education and The Creative Potential. The Lund Press, Inc., Minneapolis, 1964.
- Wallach Michall A. and Kogan Nathan. Mode of Thinking in Young - Children. Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1965.
- Williamson, Judy Ruth Wimbish. "A Study of Three Motivational Techniques for Creative Writing," Dissertation Abstracts. 33 : 3940 : January, 1973.
- Wolter, Daniel Ralph. "Effect of Feedback on Performance on a Creative Writing Task," Dissertation Abstracts. 36 : 6573 ; April, 1976.

ภาคผนวก

แผนการสอนแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 1

วิชา การเขียน 1 รหัส ท 041

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบทร้อยกรอง

จำนวน 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

ความหมายร้อยกรอง คำคล้องจอง ประวัติร้อยกรองไทยประเภทกาพย์ การเรียนรู้ฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง บทร้อยกรองร่วมสมัย พร้อมทั้งตัวอย่างแล้วพิจารณาข้อควรจำ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทร้อยกรอง เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง จากการอ่านบทร้อยกรอง เกิดการพัฒนาการทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง บทร้อยกรองร่วมสมัย
2. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่อง (Fluency)

ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) โดยหาคำสัมผัส นำคำมาเรียงกันเพื่อให้ได้บทร้อยกรองที่ต้องการ ค้นหาข้อความที่ขาดหายไป

2.2 จุดประสงค์นำทาง

- 2.2.1 บอกฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง บทร้อยกรองร่วมสมัยประเภทกาพย์ได้ถูกต้อง
- 2.2.2 บอกรูปแบบเนื้อหาสาระ การเล่นคำ ของบทประพันธ์ประเภทกาพย์ได้
- 2.2.3 เขียนคำสัมผัสสระ สัมผัสอักษร จากคำที่กำหนดให้ได้
- 2.2.4 เลือกสรรคำมาเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้บทร้อยกรองนั้นไพเราะด้วยเสียง

และความหมายได้

- 2.2.5 นำข้อความมาเรียบเรียงใหม่ เป็นบทร้อยกรอง บทร้อยกรองร่วมสมัย ประ

เภทกาพย์ ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ของคำประพันธ์ประเภทกาพย์

3. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ที่เน้นกระบวนการ)

3.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 - 7 คน ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำภาพ โดยครูผู้สอน นำกระดาษข้อความที่เขียนคำประพันธ์ประเภทภาพทั้ง 3 ชนิด คือ ภาพยานี 11 ภาพฉ้าง 16 ภาพสร้างคนางค์ 28 ชนิดละ 2 ชุด นำมาตัดเป็นรูปหลาย ๆ เหลี่ยม แต่ละชุด มีจำนวนชิ้นเท่ากัน แจกกระดาษรูปหลายเหลี่ยม ซึ่งมีข้อความเป็นภาพ ทั้ง 3 ชนิด กลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อขึ้นกระดาษตั้งกล่าวให้ เป็นแผ่นเดียวกัน สามารถอ่านเป็นคำประพันธ์ประเภทภาพได้ใจความ

3.2 กลุ่มที่ต่อขึ้นกระดาษได้เสร็จก่อนอ่านข้อความให้ดูจันท์ลักษณะ และตอบว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด จึงเป็นผู้ชนะ ให้นักกลุ่มตอบคำถามทั้งหมด กลุ่มใดผิด ครูซักถามนักเรียนจนได้ข้อความที่ถูกต้อง โดยฉายแผ่นใสเฉลยและซักถามกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

3.3 ครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของภาพทั้ง 3 ชนิด อันได้แก่ ภาพยานี 11 ภาพฉ้าง 16 ภาพสร้างคนางค์ 28 ให้นักเรียนศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม

3.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกภาพแต่ละประเภทที่ตนสนใจ โดยให้กลุ่มแรกเตรียมอภิปรายประวัติความเป็นมาของภาพแต่ละชนิด กลุ่มที่ 2 สรุปรูปเกณฑ์ จันท์ลักษณะ ของภาพแต่ละชนิด ทั้ง 6 กลุ่ม

3.5 จับฉลากให้ตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปราย ประวัติความเป็นมาของภาพยานี ฉ้าง สร้างคนางค์ จันท์ลักษณะ ภาพยานี ฉ้าง สร้างคนางค์ ครบ 6 กลุ่ม

3.6 ครูฉายแผ่นใส เรื่องอหังการของดอกไม้นี้ ครูเปิดเทปอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง แล้วจึงให้นักเรียนทุกคนอ่านทำนองเสนาะ

3.7 ให้นักเรียนซักถาม วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสรุปรูปที่ใช้แต่งในบทร้อยกรอง รูปแบบคำประพันธ์ กวีทัศน์ โวหารในบทร้อยกรอง

3.8 ผู้เรียนภายในกลุ่มยอมรับข้อเสนอแนะ แก้ไขข้อความที่วิจารณ์ร่วมกัน

3.9 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายเรื่อง อหังการของดอกไม้นั้นแบ่งรูปแบบกวีทัศน์ การเล่นคำ โวหาร

3.10 ผู้สอนสรุปสาระการอภิปรายเพิ่มเติม

3.11 ผู้สอนประเมินผลงานการอภิปรายโดยประเมินจากการอภิปรายแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมเสริม

3.12 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะทำแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 1 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

3.13 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดและกิจกรรมตามคู่มือครู ทำแบบฝึกหัดทำยบทเรียนเรื่อง ภาพยนตร์

3.14 นำผลงานทั้งสองกลุ่มติดป้ายนิเทศ

4. สื่อการเรียนการสอน

4.1 ขອງกระดาษที่ตัดเป็นรูปเหลี่ยม ซึ่งมีข้อความเป็นภาพยนต์ แต่ละชนิด 6 ขອງ

4.2 แผ่นใส ฉันทลักษณ์ ภาพยนตร์ยานี ภาพยนตร์ฉับง ภาพยนตร์สร้างคนางค์ และบทร้อยกรอง เรื่อง อหังการข์ของดอกไม้มั

4.3 ใบความรู้ เรื่องประวัติความเป็นมาของภาพยนต์ทั้ง 3 ชนิด

4.4 แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 1 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

4.5 แผนภูมิภาพยนต์ยานี ภาพยนตร์ฉับง ภาพยนตร์สร้างคนางค์ เป็นไฟฟ้า

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตขณะปฏิบัติงานร่วมนกัน

2. สังเกตการตอบคำถาม การซักถาม การอภิปราย

3. ตรวจแบบฝึกหัดเสริมทักษะ และ ผลการวิเคราะห์ภาพยนต์

4. ตรวจผลงานวิเคราะห์ภาพยนต์ของกลุ่มที่เรียนโดยนงใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และตรวจ

แบบฝึกหัดทำยบท

แผนการสอนแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 2

วิชา การเขียน 1 รหัส ท 041

เรื่อง การเตรียมคำและการเลือกใช้คำในบทร้อยกรอง

จำนวน 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

ความไพเราะงดงามของบทร้อยกรองนั้น ต้องประกอบไปด้วยเสียงและความหมายที่ถึงพร้อมด้วยรสคำและรสความ องค์ประกอบที่ทำให้บทร้อยกรองมีศิลปะ และมีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ได้แก่ เสียงเสนาะ การเล่นเสียงสัมผัส การเล่นเสียงวรรณยุกต์ ลีลาจังหวะ ศิลปะในการเรียบเรียงคำ การเล่นคำ การซ้ำคำ การใช้กลวิธีกวีโวหาร เพื่อพัฒนาการทางความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 เลือกคำมาใช้ในบทร้อยกรองได้ไพเราะด้วยเสียงและความหมายได้

2.1.2 รู้จักแยกประเภทชนิดกวีโวหารได้ และสามารถนำไปใช้ในบทร้อยกรอง

ประเภทกาพย์ได้อย่างเหมาะสม

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 บอกลักษณะคำประพันธ์ประเภทกาพย์ได้

2.2.2 บอกได้ว่า คำประพันธ์บทนั้นไพเราะด้านใด

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (ที่เน้นกระบวนการ)

3.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 - 7 คน ครูผู้สอนฉายแผ่นใสเกมส์ ๖๖๖๖ (ปริศนาคำทายที่เป็นร้อยกรอง)

แห่งนั้นทรหด

แหล่งนักรบต่างโรมรัน

พอจอตทอดทิ้งพลัน

มีมันสร้างคลังปัญญา

กลุ่มใดตอบได้ เป็นกลุ่มชนะ ครู เฉลย สมุทรร สมร สมอ สมอง

3.2 ครูได้ถามชนิดหาคำประพันธ์แล้วสรุปว่า การใช้คำในบทร้อยกรองนี้ นอกจากจะให้ความไพเราะแล้ว ยังให้ความเพลิดเพลิน ผีก็ให้เราได้คิดวิเคราะห์ สนุกสนานด้วย

ฉะนั้นการเลือกใช้คำในบทร้อยกรอง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าเราเลือกใช้คำได้ถูกต้อง นอกจากเกิดความไพเราะแล้ว ยังนำความเพลิดเพลินมาสู่เราด้วย การที่เราจะรู้ว่าคำใดเหมาะสมกับบทกวีนั้น เราจะต้องรู้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบทร้อยกรอง ได้แก่เสียงเสนาะ ศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำ การเล่นคำ การใช้กลวิธีกวีโวหาร

3.3 ครูแจกใบความรู้ให้แต่ละกลุ่มได้ศึกษาในเรื่อง

1. เสียงเสนาะ เสียงสัมผัสวรรณยุกต์ ลีลาจังหวะ
2. ศิลปะการเรียบเรียงคำ การใช้คำเรียบง่าย คำอ่อนหวาน
3. การเล่นคำ การใช้คำซ้ำ คำอุปมา คำโวหาร
4. การใช้กลวิธีกวีโวหาร เช่น อติพจน์ สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ฯลฯ

3.4 ครูให้แต่ละกลุ่มค้นหาตัวอย่าง บทร้อยกรอง ที่มีเสียงเสนาะ มีศิลปะการเรียบเรียงคำที่ดี การเล่นคำ โวหารประเภทต่าง ๆ เช่น อติพจน์ อุปมาอุปมัย อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ฯลฯ ใช้เวลา 20 นาที

3.5 ให้แต่ละกลุ่มออกมาอ่านบทร้อยกรองที่ค้นหามาพร้อมให้เหตุผลว่าไพเราะด้านใดบ้าง ใช้โวหารประเภทใด

3.6 ครูกล่าวเสริมบางกลุ่มที่รายงานยังบกพร่อง และกล่าวชมเชย กลุ่มที่ค้นหาได้มาก และอธิบายได้ชัดเจนถูกต้อง

กิจกรรมเสริม

3.7 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ทำแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 2 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

3.8 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดและกิจกรรมตามคู่มือครู ทำแบบฝึกหัดทำแบบ

3.9 คาบต่อไป ให้นักเรียนไปค้นหาเกมส์ผะหมี่ มาทายกัน

3.10 ฝึกแต่งเกมส์ผะหมี่ (ปริศนาคำทายที่เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์)

4. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 4.1 แผ่นใส เกมสี่พระหมี (ปริศนาคำทายที่เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์)
- 4.2 หนังสือหรือयरองประเภทต่าง ๆ
- 4.3 แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 2 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตขณะปฏิบัติงาน
2. ตรวจสอบผลงานกลุ่ม
3. ตรวจสอบแบบฝึกเสริมทักษะ (ตอน 1 ตอน 2 ชุดที่ 2 ของกลุ่มทดลอง
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัด ตามคู่มือครูของกลุ่มควบคุม

แผนการสอนแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 3

วิชา การเขียน 1 รหัส ท 041

เรื่อง การศึกษาแนวความคิดและการเชื่อมโยงแนวความคิด

จำนวน 4 คาบ

1. สาระสำคัญ

การศึกษาแนวความคิด วิเคราะห์สารจากบทร้อยกรองและบทร้อยกรองร่วมสมัย ประเภทกาพย์ที่ได้อ่าน และตีความหมายของสิ่งต่าง ๆ ออกมาหลายแนวความคิด และเขียนออกมาเป็นข้อความที่คล้องจองกัน ตามลักษณะคำประพันธ์ประเภทกาพย์ เพื่อให้ฝึกเรียนรู้จักความคิดคล้อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) โดยการสร้างคำจากคำ หรือภาพที่กำหนดให้ แล้วเรียบเรียงเป็นข้อความที่คล้องจองกัน รู้จักใช้ความคิดริเริ่ม (originality) โดยเขียนข้อความคล้องจองกัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

- 2.1.1 บอกข้อคิดที่ปรากฏในบทร้อยกรองที่กำหนดให้ได้
- 2.1.2 วิเคราะห์ความคิดหรือเนื้อหาสาระในบทร้อยกรองได้
- 2.1.3 เขียนความคิดของตนเองจากคำหรือภาพที่กำหนดให้ได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

- 2.2.1 สามารถเขียนข้อความที่คล้องจองกันได้
- 2.2.2 เขียนข้อความบรรยายความคิด ความรู้สึกตนเองจากวรรคที่กำหนดให้ได้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (ที่เน้นกระบวนการ)

- 3.1 ครูเปิดเพลง "เปิบข้าว" ของจิตร์ ภูมิศักดิ์ พร้อมฉายแผ่นใส เนื้อเพลง ซึ่งเป็นบทร้อยกรอง

เบิบข้าวทุกคราวคำ	จงสุจำเป็นอาฉิม
เหงื่อที่สู้กิน	จึงก่อเกิดมาเป็นคน
.....
..... ฯลฯ
สายเลือดกึ่งสิ้น	ที่สุชดกำซาบพัน

3.2 ให้ทุกคน ร้องเพลงเบิบข้าว

3.3 ครูฉายแผ่นใส บทความเรื่อง "ทุกข์ของชาวนาในบทกวี" พระนิพนธ์สมเด็จพระเทพฯ ที่วิเคราะห์ความคิดหรือเนื้อหาสาระในบทหรือกรอง ว่าผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายใดบ้าง มีสาระในบทหรือกรองว่าอย่างไร

3.4 ครูให้แต่ละกลุ่มเลือกบทหรือกรองที่จะวิเคราะห์ความคิดเห็น เนื้อหาสาระในบทหรือกรอง ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง ครูกำหนดเรื่องให้ หรือนักเรียนค้นหาบทหรือกรองเอง

1. ชนชนชั้นแลเป็นดี	2. ผานฝันไว้ฝากเดือน
3. ชาย	4. ดอกไม้
5. สมเด็จพระอัยการ	6. สม
7. หลง	8. ป่า

3.5 ครูกำหนดให้ผู้เรียนวางแผนการทำงานของตนเองหรือกลุ่ม ตามลำดับขั้นตอน ดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการอ่านบทหรือกรอง
2. กำหนดวัตถุประสงค์ จะศึกษาแนวความคิดการให้ภาษา การใช้คำเราความรู้สึกอย่างไร ฯลฯ

3. กำหนดขั้นตอนในการทำงาน แจกแจงงาน
4. กำหนดผู้รับผิดชอบ อภิปรายร่วมกัน มีประธานเป็นผู้ดำเนินการ
5. กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน
6. กำหนดวิธีการประเมินผล

3.6 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น แล้ววิเคราะห์บทหรือกรอง เพื่อนำเสนอ

หน้าชั้นเรียน โดยเขียนแผ่นใสออกมานำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง

3.7 จับฉลากให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ผู้สอนเสนอแนะเพิ่มเติม

กิจกรรมเสริม

3.8 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ทำแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 3 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

3.9 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดและกิจกรรมตามคู่มือครู ทำแบบฝึกหัดทำแบบ

4. สื่อการเรียนการสอน

4.1 เทปประกอบการสอน เพลงเบบี๋ข้าว

4.2 แผ่นใส บทความ " เรื่อง ทักษะของชาวนาในบทกวี"

4.3 ใบความรู้ บทร้อยกรอง เรื่อง ชะตม้นแหละดี ขาย ฯลฯ

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตขณะทำงานร่วมกัน
2. ตรวจผลงาน และฟังขณะรายงาน
3. ตรวจแบบฝึกเสริมทักษะ และแบบฝึกหัด
4. ตรวจแบบฝึกหัด กลุ่มควบคุม

แผนการสอนแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 4

วิชา การเขียน 1 รหัส ท 041

เรื่อง การเขียนพ้อยกรองคำประพันธ์ประเภทกาพย์

จำนวน 4 คาบ

1. สาระสำคัญ

การเขียนพ้อยกรอง แสดงความคิดเห็นได้ไพเราะ และถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทกาพย์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ สามารถเขียนเป็นเรื่องราวจากประสบการณ์ โดยแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียน ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคล่องการคิด (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

เขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์พร้อมกับตั้งชื่อ จากภาพที่กำหนดให้ โดยใช้ความคิดและจินตนาการตามความถนัดของแต่ละคนได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 บอกลักษณะ บังคับของกาพย์ยานี กาพย์ฉิ่ง และกาพย์สุรางคนางค์ได้

2.2.2 สรรคามาใช้ให้ไพเราะด้วยเสียง และความหมายได้

2.2.3 อ่านทำนองเสนาะได้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (ที่เน้นกระบวนการ)

3.1 ครูอธิบายการแต่งกาพย์มีด ชี้แนวทางการแต่งกาพย์ให้มีความไพเราะด้วยเสียงและความหมาย

3.2 ครูแจกกระดาษคำขนาดยาว สำหรับเขียนกาพย์ กลุ่มละ 8 แผ่น

3.3 ครูนำภาพและบัตรคำทั้ง 8 คำ ไปติดบนกระดาษคำ พร้อมภาพมตพูดว่า ว้ายเร็วเข้า เขยนั้นมาแล้ว มีปลาว่ายไล่หลัง

3.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันแต่งภาพยี่มิต ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ คือ 10 นาที ทุกกลุ่มนำไปติดบนกระดานดำ

3.5 ครูและนักเรียน ช่วยกันพิจารณากลอนของกลุ่มที่แต่งได้ครบสมบูรณ์ แล้วอภิปรายว่า กลุ่มไหนแต่งได้ดีที่สุด เพราะเหตุใด (สิ่งที่พิจารณา คือคำสัมผัส เสียงเสนาะ การใช้ถ้อยคำการเล่นคำ และกวีโวหาร

3.6 ครูแจกรางวัลกลุ่มที่ชนะเลิศ กลุ่มที่แต่ง ยังไม่สมบูรณ์ ต้องนำไปแต่งเป็นการบ้าน

3.7 ให้นักคนอ่านภาพพร้อมกันด้วยทำนองเสนาะ

3.8 ครูฉายแผ่นใส แผ่นผังภาพยี่มิตซึ่งมีภาพประกอบ และ เจลยภาพยี่ให้นักคนอ่าน

แผนผังภาพยี่มิต

มด
ครว
เล้า
ชี
วิน

ปลา
กิน
ริน
ำป

เจลย

น้ำมาปลา กินมด
น้ำขึ้นทุกครั้ง ครว
น้ำใจมีไหม เล้า
ำให้รินขึ้น ชีวิน

พอน้ำลดมดกินปลา
ำให้รีบตักกวักดื่มกิน
ขอให้เราชักหยดริน
พอได้อยู่สู้ต่อไป

กิจกรรมเสริม

3.8 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ทำแบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 4 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

3.9 กลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดและกิจกรรมตามคู่มือครู ทำแบบฝึกหัดทำยบท

3.10 คาบต่อไป ฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพยี่มิต และภาพยี่สร้างคนางค์

3.11 นำผลงานของทุกกลุ่มติดป้ายนิเทศ

4. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 4.1 บัตรคำ 8 คำ ที่กำหนดให้ ได้แก่ มด ปลา ครา กิน เล่า ริน ชีวิน ไป
- 4.2 แถบกระดาษขนาดยาว
- 4.3 รูปภาพ มดว่ายน้ำหนีปลา
- 4.4 แผ่นใสแผ่นพียงกาทย์มิด
- 4.5 แผ่นใสกาทย์ที่ เจลย

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตขณะปฏิบัติงานร่วมกัน
2. สังเกตขณะอภิปรายซักถาม
3. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ
4. ตรวจสอบแบบฝึกเสริมทักษะแบบฝึกชุดที่ 4
5. ตรวจสอบแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับร้อยกรอง

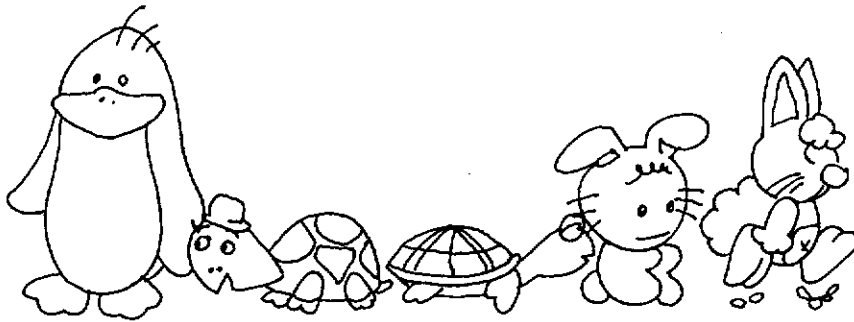
คำอธิบาย

แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 1 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ เป็นตัวอย่างบทร้อยกรอง และบทร้อยกรอง
ร่วมสมัย 3 ประเภท คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ให้นัก
เรียนอ่านตัวอย่างพิจารณาข้อควรจำและแผนผัง ข้อบังคับ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 2 เป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ แบ่งเป็นข้อย่อย 23 ข้อ มี
ตัวอย่างประกอบ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามคำสั่ง และตามตัวอย่างที่ให้ไว้

เวลา 3 ชั่วโมง

บทเรียนเรื่อง กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28

ประวัติของกาพย์

คำประพันธ์ร้อยกรองของไทย เรามักเรียกว่า กาพย์กลอน ซึ่งหมายถึง คำประพันธ์ ร้อยกรองทุกประเภท ตั้งแต่เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน จนกระทั่งวรรณคดีร้อยกรองทุกเรื่อง

กาพย์ คือ คำประพันธ์ชนิดหนึ่งของกวี มีที่มาเป็น 2 ความเห็น คือ มาจากวิวัฒนาการ จากลำนำพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยเรา ส่วนอีกความเห็นหนึ่ง มาจากคัมภีร์ต่างชาติ คือ คัมภีร์ กาพย์สารวิลาสินี และคัมภีร์กาพย์คันธะ กวีไทยแต่งกาพย์ไว้มีชื่อเรียกมากมาย เช่น กาพย์ยานี กาพย์ฉิ่ง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้ กาพย์เห่เรือ กาพย์ห่อโคลง กาพย์นางกราย กาพย์ ลำนำเท่กล่อมพระบรรทม แต่กาพย์ที่กวีนิยมแต่งมาก มี 3 ชนิดคือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 เท่านั้น

กาพย์ โดยคำศัพท์ แปลว่า "คำของกวี" หรือ "เหล่ากอแห่งกวี" มาจากคำว่า กวี หมายความว่า อธิ คือ แผลง อี เป็น ย เป็น กวย แล้วเติม "า" เป็น กวาย แล้วแผลง ว เป็น พ เป็นกาพะยะ เราเรียกว่า กาพย์

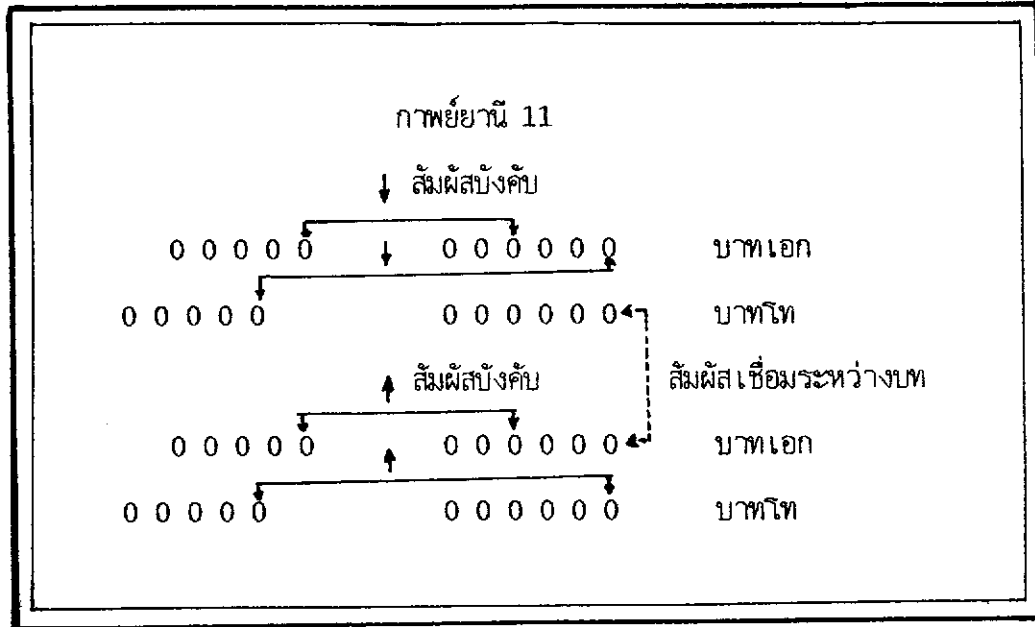
คำว่า กวี แปลว่า ผู้คงแก่เรียน ผู้เฉลียวฉลาด คำกวี หรือ กวี มาจากรากศัพท์เดิม คือ กุ ธาตุ แปลว่า เสียง ทำให้เกิดเสียง

กาพย์ยานี 11

คำว่า "ยานี" นั้นมาจากคำขึ้นต้นของตัวอย่างฉันทลักษณ์อินทรวินเชียร อันเป็นต้นแบบของ กาพย์ยานี ปรากฏในหนังสือจินตามณีของพระโหราธิบดี ใช้ในกรณียเมตตสูตร ซึ่งแยกเป็นคำตาม ฉันท์หรือกาพย์ดังนี้

ยานีธฤตา	นิสมาคทานิ
ภุมมานิวายา	นิวอนตลิกเข

1. แบบแผนบังคับของกาพย์ยานี

ตัวอย่าง

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสระระมา
พ่อแม่ และครูบา	เทวดาในราศรี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กามิ
แก้ไขในเท่านั้น	ตมิต้อย่าบิทา

(กาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

2. ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี

2.1 คณะ กาพย์ยานี 1 บท มี 2 บาท บาทต้นเรียก บาทเอก บาทท้ายเรียก บาทโท
 1 บาท มี 2 วรรค คือ วรรคหน้ากับวรรคหลัง วรรคหน้าที่ 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวม 2
 วรรค มี 11 คำ กาพย์ยานีจึงมีกระบวนจำนวน 11 คำนี้ไว้ทำยชื่อกาพย์ด้วยเป็น กาพย์ยานี 11

2.2 สัมผัส

2.2.1 สัมผัสนอก

1) ระหว่างวรรค คำท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่หนึ่งหรือสองหรือสาม ของวรรคหลัง ทั้งบาทเอก และบาทโท

ตัวอย่างเพื่อจำ

คำท้ายในวรรคหน้า

สัมผัสพามาวรรคหลัง

คือ คำ หน้า สัมผัสกับคำ พา ซึ่งเป็นคำที่สามของวรรคหลัง หรือ

อาจรับสัมผัสตรงคำที่หนึ่งก็ได้ เช่น

คำท้ายในวรรคหน้า

พาสัมผัสดัตวรรคหลัง

หรือรับตรงคำที่สอง เช่น

คำท้ายในวรรคหน้า

คำมารับกับวรรคหลัง

2) ระหว่างบาท คำท้ายของบาท เอกสัมผัสกับคำท้ายวรรคหน้าของบาทโท

ตัวอย่างเพื่อจำ เช่น

บาทเอก คำท้ายในวรรคหน้า สัมผัสพามาวรรคหลัง

บาทโท บาทโทคำท้ายยัง รุ่งรับคำสัมผัสด

คือ คำ หลัง อันเป็นท้ายของบาทเอก สัมผัสกับคำ ยัง ซึ่งเป็นคำท้าย

วรรคหน้าของบาทโท

3) ระหว่างบท คำท้ายของบาทโทสัมผัสกับคำท้ายของบาทเอกบทต่อไป

ตัวอย่างเพื่อจำ

ยามิ่งแบงมา

มีวรรคหน้าวรรคหลังนำ

หน้าห้าหลังหกคำ

กำหนดไว้ให้หึ่งหึ่ง

คำท้ายในวรรคหน้า

สัมผัสพามาวรรคหลัง

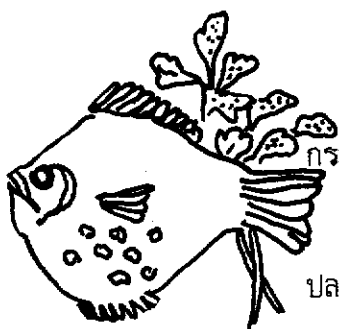
บาทโทคำท้ายยัง

รุ่งรับคำสัมผัสด

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

เคล็ดลับของการแต่งภาพยี่สิบ 11 ให้ไพเราะ

ภาพยี่สิบ 11 มีจังหวะดำเนินไปอย่างเข้มซ้ำ เข้มช้อย นิยมแต่งพรรณาคความต่าง ๆ และอาจแต่งได้มากกว่า อินทรีวิเชียรฉัตร 11 เพราะไม่ต้องห่วงครุฑุ ระวังแต่จำนวนคำเท่านั้น ในเบื้องต้นของการแต่ง ควรแต่งตามเนื้อความของร้อยแก้วก่อน แล้วค่อยคิดแต่งเป็นภาพยี่สิบ 11 ในภายหลัง จะสามารถแต่งได้ง่ายขึ้น ความบันเทิง ความเปรียบอรรถรสที่ดี ฯลฯ จะช่วยให้ คำประพันธ์ไพเราะขึ้นอีกมาก ตลอดจนการเล่นอักษร ล้ออักษร ก็จะช่วยทบทวนศัพท์ที่น่าอ่านน่าฟังขึ้น

เพียรทอง งามตั้งทอง

ไม่เหมือนน้องหม่ตาดพราย

กระแห แทะห่างชาย

ตั้งสายสวาท คลาดจากสม

แก้มซ้ำ ซ้ำใครต้อง

อันแก้มน้อง ซ้ำเพราะชม

ปลาทุกข์ ทุกข์ออกดม

เหมือนทุกข์ที่ ที่จากนาง

(ภาพให้เรือ - เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์)

1. คำประพันธ์ประเภทภาพยี่สิบ มีจังหวะคำ เวลาอ่านต้องได้จังหวะ สอง - สาม สาม - สาม เมื่อจะแต่งก็ควรจัดจังหวะคำให้ลงตามนี้

0 0 / 0 0 0

0 0 0 / 0 0 0

2. สัมผัสเนน ควรจะมีเชื่อมระหว่างคำนั้นจึงจะไพเราะ

0 0 / 0 0 0

0 0 0 / 0 0 0

เพียงหงส์ / ทรงพรหมินทร์

ลิสลาศเลื่อน / เตือนดาชม

3. สัมผัสแบบกลอน สัมผัสของภาพยี่สิบ 11 นั้น ใดยกตกจะไม่ทอดสัมผัสไปยังคำในวรรคที่ 2 ของบาทที่ 2 (บาทโท) ก็ได้ แต่ควิบางท่านเพิ่มสัมผัสขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เป็นสัมผัสแบบกลอนไทย ทำให้มีเสียงไพเราะ

ขึ้นกก / ตกทุกข์ยาก

แสนลำบาก / จากเวียงไชย

มันเผือก / เลือกเผาไฟ

กินผลไม้ / ให้เป็นแรง

(ภาพพระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

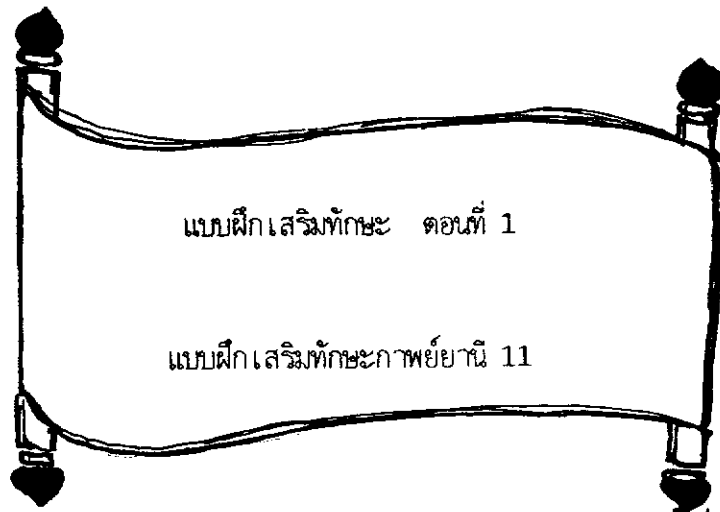
4. คำสุดท้ายวรรคของบาทแรก เลือกคำที่มีเสียงสูง (จัตวา) และไม่ควรรใช้คำอักษรต่ำ
คำตาย ไม่ใช่คำที่มีไม้วรรณยุกต์เอก โท เพราะเวลาอ่านจะทอดเสียงไม่ได้สูง และจะฟังไม่
ไพเราะ เช่น

ไก่ฟ้า / มาตัวเดียว	เดินท่องเที่ยว / เลี้ยวเหลี่ยมเขา (เขา จัตวา)
เหมือนพราก / จากนงเยาว์	เปล่าใจเปลี่ยว / เหลียวทานาง

(กาพย์เห่เรือ - เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์)

ข้อควรจำ	
ยานี้มีแบบมา	มีวรรคหน้าวรรคหลังนำ
หน้าห้าหลังหกคำ	กำหนดไว้ให้ฟังฟัง
คำท้ายของวรรคหน้า	สัมผัสพามาวรรคหลัง
บาทโทคำท้ายยัง	รับรับคำสัมผัสคง
	(เนวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)
สองวรรค เป็นหนึ่งบาท	ซึ่งนักปราชญ์กำหนดลง
บาทเอกบาทโทจง	อย่าซ้ำเสียงหลักเสียงไป
การอ่านในวรรคหน้า	สองสามคำอย่าสงสัย
วรรคหลังสามสามไซ้	ฝึกอ่านไปให้ประจักษ์
ร้อยกรองสมัยใหม่	ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์
คำเกินภายในวรรค	อ่านรวมเสียงร้อยเรียงความ

1.

แผนผังบังคับกาพย์	ดูจากภาพโยงสัมพันธ์
ยานีหนึ่งขีด	ส่งสัมผัส ณ ที่ใด
นักเรียนลองลากเส้น	ชี้ให้เห็นสัมผัสซ้ำ
สัมผัสนอกและใน	จำใส่ใจให้จงดี

○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○

2.

สัมผัสนอกขีดเส้นใต้	สัมผัสในจงวงกลม
อ่านกาพย์ให้รื่นรมย์	พิเคราะห์สมที่ศึกษา
สัมผัสระหว่างบท	บอกกำหนดโยงเส้นมา
เร่งรับนะแก้วตา	อย่ามัวช้าครุรอกอย

พระเอยพระทรงชัย	สุขยิ่งใหญ่นี้ได้สนอง
ใต้เบื้องบาทละออง	ธูลีให้รำลึกพระคุณ
ขอดวายทั้งบุปผา	บูชาแต่พระการุณย์
เทียบรูปอันวิบุลย์	มนัสมอบมโนถวาย
	(สมเด็จพระเทพฯ)

3.

อ่านกาพย์ยานีนั้น	วิเคราะห์พลันมีข้อคิด
กรองคำเพื่อลึขิต	เป็นกาพย์กลอนสิ่งสอนใจ
จงดูจากตัวอย่าง	อุดมการณ์ของหญิงไทย
เลือกสรรค่าความนัย	เป็นอย่างไรให้ตอบครู
วิเคราะห์ทร้อยกรอง	ตีบทพร้อมที่ตรงไหน
เลือกยามสนธยาไซ้	หรือแต่เนื่องผู้หิวโหย

ตัวอย่าง

อหังการของดอกไม้

สตรีมีสองมือ
เกลียวเอ็นจักเป็นงาน
สตรีมีสองตีน
ยืนหยัดอยู่ร่วมกัน
สตรีมีดวงตา
มองโลกอย่างกว้างไกล
สตรีมีดวงใจ
สร้างสมพลังมวล
สตรีมีชีวิต
คุณค่าเสรีชน
ดอกไม้มีหนามแหลม
บานไว้เพื่อสะสม

มันยึดถือในแก่นสาร
มิใช่ร่านหลงแพพรพรรณ
ไว้ปายเป็นความเฝื่อน
มิหมายมันเกินแรงใคร
เพื่อเสาะหาชีวิตใหม่
มิใช่คอยขม้อยชวน
เป็นดวงไฟผืนผวน
ด้วยเธอล้วนก็คือคน
ล้างรอยผิดด้วยเหตุผล
มิใช่ปรนทามารมณ์
มิใช่แยมให้คนชม
ความอุดมแห่งแผ่นดิน !

1. รูปแบบคำประพันธ์ บทร้อยกรองเรื่อง "อหังการณ์ของดอกไม้" แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 เหมาะสมกับเนื้อหา

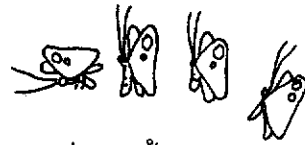
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์ คำประพันธ์บทนี้ เป็นบทกวีเพื่อชีวิต ซึ่งเน้นเนื้อหาและแนวคิด แสดงถึงภาพพจน์ใหม่ของผู้หญิง คัดค้านของผู้นิยมในฐานะมนุษย์ มิใช่เพศที่ 2 ทุกบทฮักเหมิ เต็มเปี่ยมไปด้วยความหวัง การต่อสู้ ความเจ็บปวดที่ถูกละทิ้งด้วยความไม่เป็นธรรม ปลุกใจผองเพื่อนร่วมภณิธานเดียวกัน สร้างสรรอุดมการณ์ในชีวิตเพื่อสังคมและประเทศชาติ

3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)

3.1 ผู้หญิงสมัยก่อนคำนึงถึงความงาม

3.2 เน้นถึงคุณค่าของผู้หญิงควรจะมีประโยชน์ต่อสังคมอย่างไรบ้าง

3.3 มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่าควรจะทำอะไรเพื่อสังคมบ้าง

4. การเล่นคำ คือ การใช้ คำเดียว คำคู่ หรือคำซ้ำ มาจัดวางในตำแหน่งใกล้เคียงกันหรือในความถี่ต่อเนื่องกัน โดยให้มีความหมายแตกต่างกันไป การเล่นคำนี้แยกออกได้เป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ การเล่นคำตามแบบข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ ซึ่งได้แก่ กลบทต่าง ๆ กับการเล่นคำที่นอกเหนือจากแบบข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ คือ

4.1 การเล่นคำซ้ำ ได้แก่ การใช้คำซ้ำกันในที่ต่าง ๆ ของการแต่งคำประพันธ์ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึก และคำมีชีวิตชีวเพิ่มขึ้น หรือเพื่อซ้ำความหมายให้หนักแน่นจริงจังขึ้น เช่น ในเรื่องอหังการณ์ของดอกไม้ เล่นคำว่าสตรี

สตรีมีสองมือ

สตรีมีสองตีน

สตรีมีดวงตา

สตรีมีดวงใจ

สตรีมีชีวิต

4.2 การเล่นคำพ้อง อาจพ้องได้ทั้งรูป ทั้งเสียง และความหมาย เรื่องนี้มีพ้องความหมาย คือ สตรี - ดอกไม้ สร้างสม - สะสม

4.3 การเล่นคำซ้อน ได้แก่ การนำคำคำเดียว 2 คำ ที่มีความหมายหรือเสียงคล้ายกันหรือใกล้เคียงกันมา เข้าคู่กัน โดยตำแหน่งของคำซ้อนอาจอยู่ชิดกันหรือแยกจากกันเพื่อเล่นคำล้อกัน เช่น

ปีนป่าย ยืนหยัด หมายถึงัน ผันผวน สร้างสม

4.4 สัญลักษณ์ ได้แก่ การนำสิ่งหนึ่งไปใช้แทนอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดภาพ และเกิดความเข้าใจได้ชัดเจน โดยปกตินิยมนำรูปธรรมไปใช้ เป็นสัญลักษณ์แทนนามธรรม เช่น ใช้ดอกไม้แทน สีขาว แทน ผู้หญิงสาวบริสุทธิ์ ฟ้าสีเอ้อ แทน ชายหนุ่ม หรืออาจแทน อีสระเสรี ก็ได้

ภาษาสัญลักษณ์ในวรรณคดีเป็นเรื่องของการสร้างคำใหม่ของผู้เขียน เพื่อนำไปใช้ซ้ำในงานของตนอีก และเพื่อให้อ่านเกิดความรู้สึกนึกคิดเป็นพิเศษต่อคำนั้น ๆ การใช้ภาษาสัญลักษณ์อาจใช้เป็นคำ ประโยค ข้อความหรือทั้งเรื่องก็ได้ ภาษาสัญลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในโวหารภาพพจน์เพื่อสร้างความคิดและความรู้สึก ความหมายที่เป็นสัญลักษณ์จะให้ความหมายโดยนัย ทั้งนี้เพราะสัญลักษณ์เป็นเรื่องของกลวิธีในการสร้างภาพพจน์ จิตนาการ และอารมณ์สะเทือนใจแก่ผู้อ่าน ในเรื่อง "อหังการณ์ของดอกไม้" มีคำสัญลักษณ์ ได้แก่

ดอกไม้มีหนามแหลม

มิใช่แย้มให้คนชม

บานไว้เพื่อสะสม

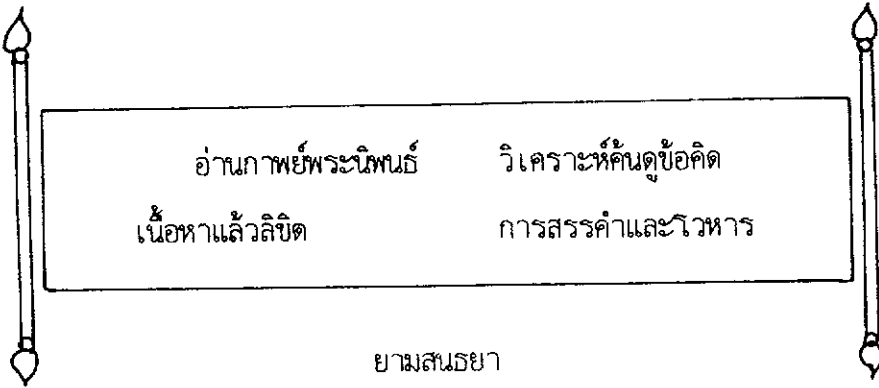
ความอุดมแห่งผืนดิน

ดอกไม้ เป็นคำสัญลักษณ์ ใช้แทน หญิงสาว

4.5 คำสัมผัส

<u>คำสัมผัสสระ</u>	<u>คำสัมผัสอักษร</u>
1. สตรี - มิ	1. ปาย - ปิน
2. มือ - ถือ	2. กว้าง - ไกล
3. สาร - งาน - ร้าน	3. ชะม้อย - ชวน
4. ดิน - มิน	4. พัน - ผวน
5. พรรณ - พัน	5. สร้าง - สม

5. โวหาร ภาษาของผู้เขียนงามแบบเรียบง่าย กระฉ่างชัดต่อการเข้าใจและการรับรู้ มีพลังและความหมายกระชับ ทุกบรรทัดจะให้ความหมายและถ่ายทอดความรู้สึกและความคิดให้แก่ผู้อ่าน

เรไรหรือหรือร้อง	เสียงดังก้องพนาลัย
สุรียลับไศล	แน่นแล้วสนธยา
แว่วแว่วเสียงระฆัง	เสียงแว่วตั้งแต่ไกลมา
วิหคโผนกคลา	กลับร้องนอนพักพ่อนกาย
พิฆัมพรมืดมืด	ดวงอาทิตย์ค่อยลับหาย
แสนสุดเศร้าเสียดาย	มองพฤษชาติดาษดาไป
พระพายชายพัดอ่อน	ทิศอุดรหนาวจับใจ
เหลือบแลชมแบบไข	ลอยเปล่งปลั่งคัมภีร์
สงบวิงเวงสุด	ปราศนาฏนุชนิพ้องพาน
ปราศจากสำเนียงขาน	ดังตายเดียวเปลี่ยวกมล
น้ำค้างปรายปรายซ่า	เปรียบดั่งน้ำอัสสุชล
ยิ่งแสงภาดล	ยิ่งเปล่งใจไร้ดารา
พฤษชาติคราหลับนิ่ง	แสนเพราพร้งยามนิทรา
ยามนี้สุดโคกกา	เพราะไร้มิตรเซยชิดชม

(ยามสนธยา - สมเด็จพระเทพฯ)

13 ธันวาคม 2511

1. รูปแบบคำประพันธ์
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์

3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)

.....

4. การเล่นคำ

4.1 คำซ้ำ

.....

4.2 คำซ้อน

.....

4.3 คำพ้อง

.....

4.4 คำสัญลักษณ์

.....

4.5 คำสัมผัส

คำสัมผัสสระ

คำสัมผัสอักษร

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

5. ลักษณะโวหาร

.....

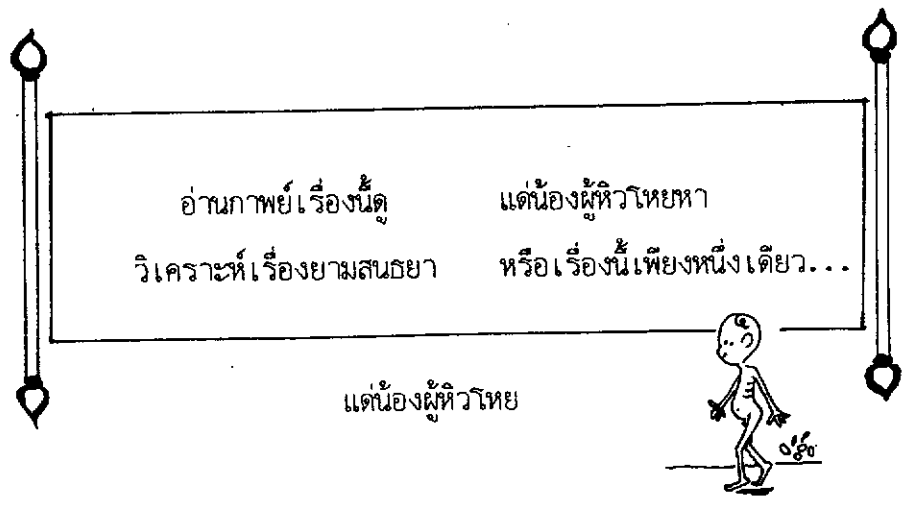
.....

.....

6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

.....

.....

<p>ที่ไรก็ไร้สิ้น ที่ใดจะพอดี มีทุกข์ในเรือนกาย น้ำนมแห่งมารดา ทุกคำคือชีวิต คือคนที่เกิดกาย รู้รู้ชีพแพรพรรณ ขาน้ำเซ่บาเปริยว ดินเอ๋ยไ้อัดินนี้ เพียงเพื่อได้อิ่มวัน ชูบชีวิตและเหลือองเซียว อย่างนิ่มนานามมี แด่นองผู้หิวโหย น้อยหนึ่งนะกรรณา</p>	<p>ที่มกนก็เกินมี คือคำถามประจำมา มีความตายในดวงตา ในสายเลือดยังเหือดหาย ทุกชีวิตมาเรียงราย มาร่วมถื่นแผ่นดินเดียว เป็นร้วอันช้โครงเรียว ที่เดินอวดประกวดกัน ยังพอมิให้แบ่งปัน มิรู้อันตรายมี ดูแห่งเหี่ยวงามมีดี ที่ยากไร้แต่ไรมา เพียงทำนไปรอยความเมตตา ต่อชีวา... ตาดำดำ (แด่นองผู้หิวโหย - วิสา คัญทัพ)</p>
---	---

1. รูปแบบคำประพันธ์
-
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์
-

3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)

.....

4. การเล่นคำ

4.1 คำซ้ำ

.....

4.2 คำซ้อน

.....

4.3 คำพ้อง

.....

4.4 คำสัญลักษณ์

.....

4.5 คำสัมผัส

คำสัมผัสสระ

คำสัมผัสอักษร

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

5. ลักษณะโวหาร

.....

.....

.....

6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

.....

.....

ภาพย์ฉับ 16

ภาพย์ฉับ 16 มีมาก่อนภาพย์ยานี 11 และภาพย์สร้างคนางค์ คำว่า ฉับ ซึ่งเป็นชื่อภาพย์นั้น เป็นภาษาเขมร แปลว่า "รบ" โบราณเรียก ฉับ หรือ ฉ่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงแสดงความเห็นว่า ฉับ มาแต่เขมร คือ คำฉับ จำบัง นั้นเอง เช่นเดียวกับจบบ เป็นฉับ และว่าเป็นไปได้ว่า อำนาจนิศหิตทางสันสกฤต อ่านเป็น ม ทาง มคร อ่านเป็น ง

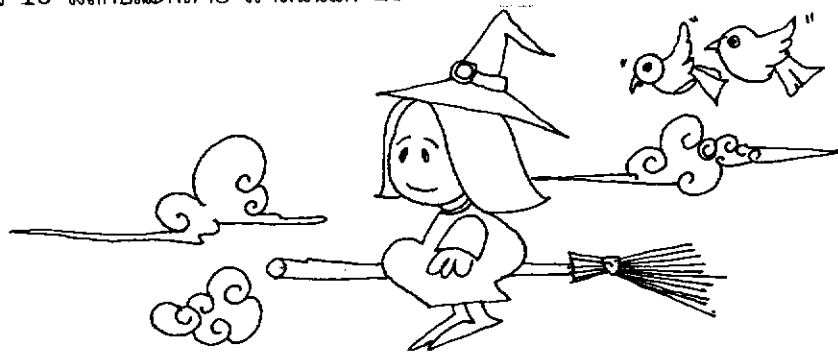
ภาพย์ฉับ 16 ปรากฏในโครงการพระไอยกาพิสูจน์คำน้ำลุยเพลิง ซึ่งตราเมื่อ พ.ศ.1899 ภาพย์ฉับในมหาชาติคำหลวง กัดกัณหากน ซึ่งเป็นของเก่ารูปแบบประณีตถึงขั้นเล่นคำซ้ำ ทำนองกระทู้ตอนต้นของทุกบทตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

พณคนนกทภาษา	ร่อนร้องโดยกา	ละเข้าชรเสียงเที่ยงคืน
พณคนนกกคบัมิ่งหิน	บมึคหจยมยีน	ตรลักตรสยกพรยกไพร

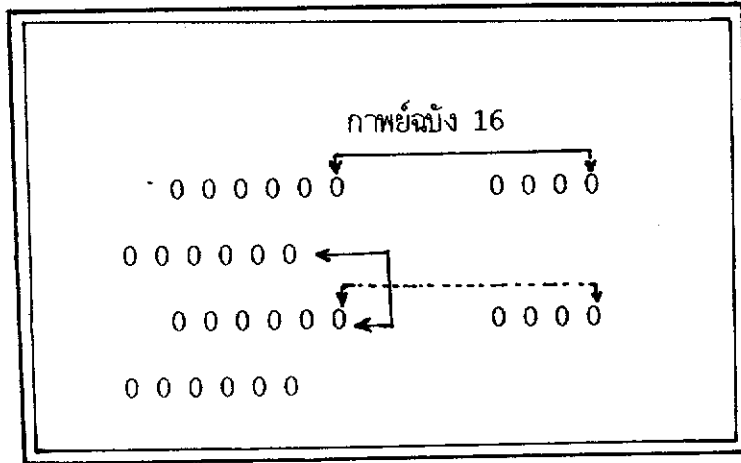
ภาพย์ฉับ 16 รุ่งเรืองมากในสมัยอยุธยาตอนกลาง สมุทรโฆษคำฉันท์ตอนต้น แต่ด้วยภาพย์ฉับยาวถึง 942 บท เปลือง ๗ นคร มีความเห็นว่า ภาพย์ฉับในจินตามณี แต่งได้ถึงขั้นดีที่สุดในที่สุด

การแต่งภาพย์ฉับนั้นนิยมเล่นอักษร ล้ออักษรมากกว่าคำภาพย์ชนิดอื่น ภาพย์ฉับมีลีลาเรื่องซ้ำ ใช้พรรณนาภาพบุคคล ธรรมชาติ การเดินทาง เป็นการย่อ การพรรณนาด้วยฉับยาว ๆ ในหนังสือสมุทรโฆษคำฉันท์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) ใช้ภาพย์พรรณนาโรงราชพิธี ในหนังสือสามัคคีเภทคำฉันท์ใช้ภาพย์ฉับพรรณนาปริยานิยธรรม 7 และการกรีธาทัพของพระเจ้าอชาตศัตรู

ภาพย์ฉับ 16 มีลักษณะคล้าย มาลีฉับ 15

1. แบบแผนมังคับ

2. ฉันทลักษณ์ของภาพย์ฉมัง

2.1 คณะ ภาพย์ฉมังบทหนึ่งมีบาทเดียว แบ่งเป็นสามวรรค วรรคหน้า 6 คำ วรรคกลาง 4 คำ วรรคหลัง 6 คำ รวม 16 คำ ดังนั้น จึงมักเรียกภาพย์ฉมัง 16

ตัวอย่างเพื่อจำ

ภาพย์พิสัยสิบหกคำยล่ง ฉับฉมัง

หนึ่งบาทหนึ่งบทแบบมี

2.2 สัมผัส

2.2.1 สัมผัสนอก มี 2 ชนิด คือสัมผัสระหว่างวรรค และสัมผัสระหว่างบท

1) ระหว่างวรรค คำท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำท้ายวรรคกลาง

ตัวอย่างเพื่อจำ

คำท้ายวรรคหน้าว่าที ผจงพจี

รับคำสัมผัสตัววรรค

คำ ที สัมผัสกับคำ จี

2) ระหว่างบท คำท้ายวรรคหลังส่งสัมผัสให้คำท้ายวรรคหน้า

ของบทต่อไป

ตัวอย่างเพื่อจำ

คำทำยวรรคหน้าวท ผจงพจิ

รับคำสัมผัสถัดวรรค

รับบทต่อบทสลัก คำทำยทายทัก

วรรคหน้าคำนำรับคำ

คำ วรรค สัมผัสกับ สลัก ซึ่งเป็นคำทำยวรรคหน้าของบทต่อไป

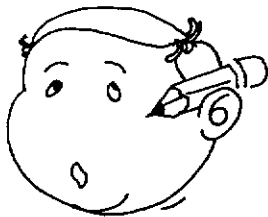
2.2.2 สัมผัสเงา เป็นสัมผัสไม่บังคับ แต่ถ้าจะให้ไพเราะอาจเพิ่มสัมผัสในระหว่างจังหวะคำในวรรคเป็นคู่ ๆ ภาพยฉมังนิมคฺคู่ละสองคำทูกวรรค ถ้าจะกำหนดนับจำนวนก็จะเป็นอย่างนี้

หนึ่งสอง-สามสี่-ห้าหก หนึ่งสอง-สามสี่ หนึ่งสอง-สามสี่-ห้าหก

การวางสัมผัสในจึงต้องคำนึงถึงคู่ของคำดังกล่าว วิธีสัมผัสในจึง

กำหนดวางให้ส่งรับกันเป็นคู่ โดยสัมผัสสระหรืออักษร หรือโดยกลุ่มของคำ

ตัวอย่างเพื่อจำ

สัมผัสชัดเจนเน้น ฉมังฉนำ

จำแบบแยบยลกลกานท์

คำ ผัส-ชัด เจน-เน้น แยก-แยบ ยล-กล คือ คำสัมผัสสระ

ส่วน ฉมัง-ฉนำ นอกจากเป็นสัมผัสอักษร แล้วก็เป็นสัมผัสโดยกลุ่มคำอีกด้วย คือลักษณะคำที่คล้ายกันนั่นเอง

ข้อสังเกต ภาพยฉมัง 16 ไม่บังคับ สัมผัสระหว่างวรรคกลางกับวรรคหลัง จะมีสัมผัสหรือไม่มีก็ได้ บังคับแต่คำทำยวรรคหน้ากับคำทำยวรรคกลางเป็นสำคัญ และสัมผัสในก็เช่นกันจะมีหรือไม่มีก็ได้ เป็นแต่ต้องดำเนินถึงจังหวะของคำคู่ดังกล่าวไว้เท่านั้น คือ อย่าไปแบ่งกลุ่มคำเป็นจังหวะอื่น เช่น วรรคหน้าและวรรคหลังที่มีวรรคละหกคำ ถ้าไม่แบ่งเป็นคู่ละสองตามแบบกลับไปแบ่งเป็นอื่น เช่น แบ่งเป็นจังหวะสามตั้งวรรคหลังของภาพยฉมัง คือ หนึ่งสองสาม-สี่ห้าหก จะเสียรสภาพยฉมังทันที

ตัวอย่างเพื่อจำ

ภาพย์ฉับ 16

ภาพย์ที่พยสี่หกคำขลัง	ฉับฉับ
หนึ่งบาทหนึ่งบาทแบมมี	
คำทำยวรรคหน้าวาที	ผจงพจี
รับคำสัมผัสถ้ววรรค	
รับทต่อบทสลัก	คำทำยทายพัก
วรรคหน้าคำนับรับคำ	
สัมผัสชัด เจน เน้นนำ	ฉับฉับ
จำแบบแยบยลกลกานท์	
	(เนาวิรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

เคล็ดของการประพันธ์ภาพย์ฉับ 16

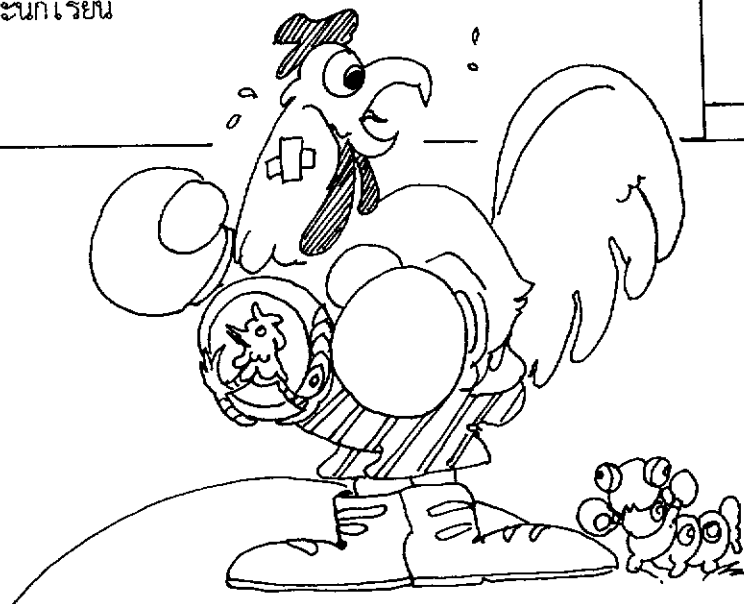
ภาพย์ฉับจัดไว้เป็น 3 วรรค คือ หก สี่ หก นั้น แต่ละวรรคควรคั่นด้วยสัมผัสใน และแบ่งเป็นจังหวะละ 2 คำ แต่ละจังหวะเชื่อมด้วยสัมผัสใน หรือจะคั่นด้วยการสิ้นกระแสความก็ได้ หนึ่งคำสุดท้ายวรรคสองวรรคสาม ถ้าได้คำที่มีเสียงสูง (จัตวา) จะไพเราะขึ้น เช่น

บุพผา / มาลี / สีใส /	สดชื่น / รื่นไฉ
ประพิน / กลิ่นอาย / ไชร์หอม /	
นารี / มีศักดิ์ / จักยอม /	เกลือกกลัว / ม้ามอม
สมญา / กากี / มีโฉน /	

(สมุทรโฆษคำฉันท์ - สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส)

ข้อควรจำ

ฉมังสิบหกคำควร	ถ้อยคำสำนวน
วรรคหนึ่งหกคำวาทิ	
วรรคสองสี่คำวจี	วรรคสามนั้นมี
หกคำกำหนดลงไป	
คำทำยวรรคแรกส่งให้	ทำยวรรคสองไซ้
คำทำยวรรคสามกำหนด	
สัมผัสคำระหว่างบท	คำนี้ปรากฏ
คำทำยวรรคแรกทใหม่	
อ่านแยกสองสอง เรื่อยไป	เสนาะบานใบ
ไพเราะจับใจน่าฟัง	
ไหนลองแต่งภาพย์ฉมัง	สิบหกคำปลั่ง
อย่าช้านะจะนักเรียน	

แบบฝึก เสริมทักษะภาพย้ง

4.

แผนผังบังคับย้ง	จำได้หรือยัง
ลองโยงสัมพันธ์นอกใน	
ลากเส้นส่งสัมพันธ์ไป	รับกับคำใด
จงตอบเร็วพลันทันที	

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0

5.

สัมพันธ์นอกขีดเส้นใต้	วงกลมเน้นไว้
สัมพันธ์ในให้ชัดเจน	
สัมพันธ์ระหว่างบทเน้น	จงรับลากเส้น
ส่งสัมพันธ์พลันทันที	

เห็นกว้างอย่างเอียงช้าเลื่องเดิน เหมือนอย่างยางเข็ญ

พระแสงลำอาจข้างเคียง

เขาสูงผูกหงส์ลงเรียง

สำเนียงนำฟังวังเวง

กลางไพรไถ่ขันธ์บรรเลง

ขอแจ้งจำเรียงเวียงวัง

เริ่งร้องก้องเสียง

ฟังเสียงเพียงเพลง

(ภาพพระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

อ่านคำประพันธ์ทุกบท	ข้อคิดกำหนด
รูปแบบเนื้อหาบทกวีทัศน์	
เลือกสรรคำเจนจัด	ไพเราะเด่นชัด
อย่างไร้แก่นเรียนตรงดู	
ทำเพียงเรื่องเดียวโฉมตรู	ใคร่ครวญให้รู้
สนใจเรื่องใดตอบมา	
สมเด็จพระอัยยิกา	พระเจ้าเมตตา
หรือพระสุริโยทัย	

พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ

แต่

สมเด็จพระอัยยิกา

น้อมเกล้าขอบสดดี

ถวายอัญชลี

ด้วยรำลึกพระกรุณา

ในสมเด็จพระศรีนครา

ทั้งพระเจ้าเมตตา

แก่ข้าพวงชนชาวไทย

คราเสด็จเทศถิ่นฐานใด

ราษฎร์ล้วนดีใจ

ดูจดังได้พิพิธสุธาธาร

พลกนิกรชื่อนบาน

พระราชทาน

ความเกษมสุขทั้งแกือกูล

พระคุณอันล้ำไพบูลย์

ยามประชาอาดูร

ทรงช่วยดับร้อนผ่นผัน

ขุนเขาแสนเข็ญไพรล้นต์

พระเจ้าตั้งต้นต้น

บคิดล้ำยากยากพระองค์

ทรงมั่นในศาสน์ยืนยง
เพื่อธรรมาภังค์ของนิกร
เป็นร่มโพธิ์ทองนาคร
ให้ทรงพระเจริญนิรันดร์

โดยพระเจตจำนง
ต่างถวายพระพร

(มณีน้อยพลอยแสง - สมเด็จพระเทพฯ)

ตุลาคม 2515

1. รูปแบบคำประพันธ์
-
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์
-
3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)
-
4. การเล่นคำ
- 4.1 คำซ้ำ
-
- 4.2 คำซ้อน
-
- 4.3 คำพ้อง
-
- 4.4 คำสัญลักษณ์
-

4.5 คำสัมผัส

คำสัมผัสสระ

1.
2.
3.
4.
5.

คำสัมผัสอักษร

1.
2.
3.
4.
5.

5. ลักษณะโวหาร

.....

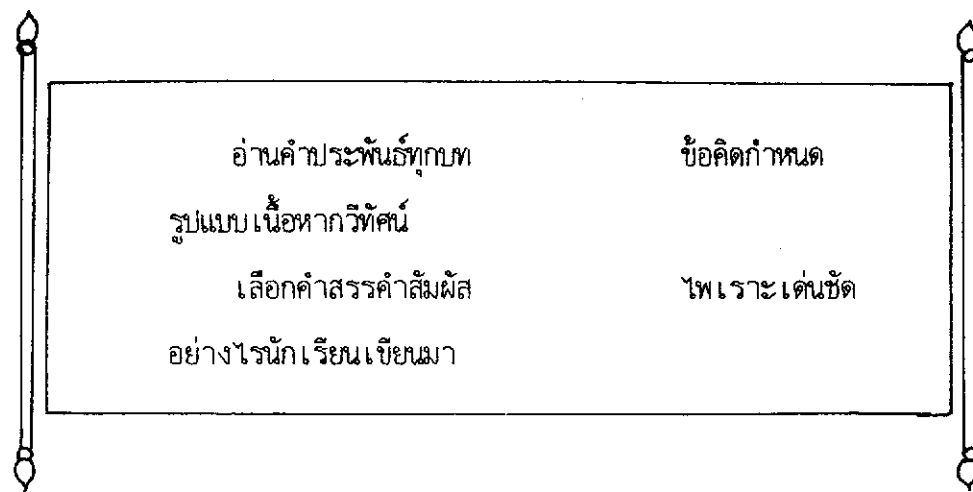
.....

6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

.....

.....

พระสุริโยทัยในความ	เป็นมิ่งเมียงงาม
โดยเงื่อนเสมีอนมิตรสามิ	
ยังเป็นเช่นข้าทาสี	สุดรักภักดี
แต่เจ้านายตนจนตาย	
เป็นพลเมืองดีมีหมาย	มอบแว่นแฉกกาย
โลหิตชีวิตหวังผล	
เพื่อรัฐเพื่อราชชาติตน	เพื่อกตัญญูชน-
ขวยเพื่อแก้กัถเวที	
นามกรสุนทรนารี	เรียกได้ไม่มี
ที่นำครหาแห่งไหน	
สมสรรเสริญศัพท์จับใจ	จำเรื่องเนื่องไป

เป็นเกียรติชื่อกลบาวสาน

(ชุมนุมทางภาษาไทย - ชิต บุรทัต)

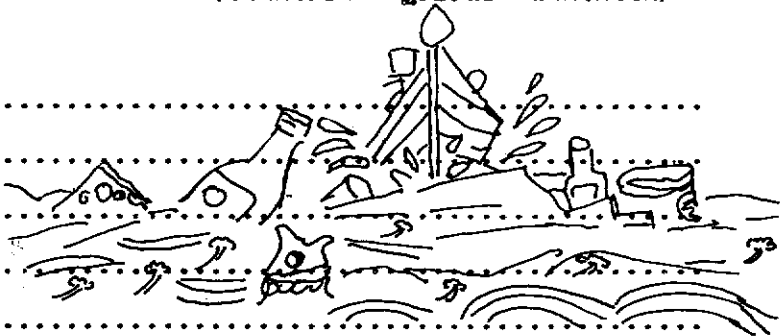
1. รูปแบบคำประพันธ์

2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์

ล่วงกาลผ่านมา บ้านเมืองพัฒนา รวดเร็วเหลือใจ
 แต่สิ่งแวดล้อม พร้อมเสื่อมเร็วไว น้ำเคยเย็นใส ก็กลับเน่าเหม็น
 โอ้เจ้าพระยา ชนไม่น้ำพา จึงขุ่นลำเค็ญ
 ทั้งสิ่งสกปรก หมกเชื้อโรคเรื้อน แต้น้จึกเป็น แหล่งมลภาวะ
 โอ้แสนสงสาร บรรดาชาวบ้าน เด็กน้อยปล่อยปละ
 ลงดำผดควาย โรคร้ายปะทะ ด้วยมีแต่ขยะ พอกเพิ่ม เสริมทวี
 อ้าปวงประชา แม่รักเจ้าพระยา โปรดเอื้ออารี
 งดทั้งสิ่งของ ลงท้องนที เจ้าพระยານี้ ใสงามตามเดิม

(เจ้าพระยา - ฐประณี นาคกรรพ)

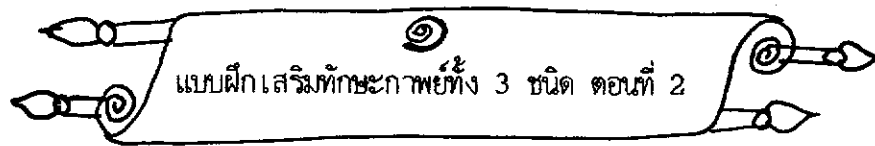
1. รูปแบบคำประพันธ์
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์
3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)
4. การเล่นคำ
- 4.1 คำซ้ำ
- 4.2 คำซ้อน
- 4.3 คำพ้อง
- 4.4 คำสัญลักษณ์
- 4.5 คำสัมผัส

สัมผัสสระ

สัมผัสอักษร

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
5. ลักษณะโวหาร, โวหารภาพพจน์
 6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

1) ภาพยนตร์ไม่ครบบาท ขอน้องลองตรองใหม่ สิ่ง เกิดตรงล้มผีเสื้อ วรรครับล้มผีเสื้อ	เขียนผิดพลาดขาดหายไป ขาดวรรคใดช่วยตอบพี่ จะชี้ชัดส่งวรรคนี้ หรือขาดไปใครครวญดู
--	---

ตัวอย่าง

จากไปไกลสุดไกล
แสนอาลัยเมื่อจากจร
หทัยรอนจำคลาคลาด

(คืนวันเพ็ญ - สมเด็จพระเทพฯ)

เฉลย วรรคที่ 3

1.

ยามนี้พี่ต้องพราภ
ไอ้ว่าใจเอ๋ยใจ
เจ้าปล่อยยให้พี่ผวา

(ยามจาก - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ วรรคที่

2.

โลกสวยและแสนสดใส

ภาพลำพิไล

(เพื่อนเดินร่วมตัวแสนดี - พิชชา ถาวรรัตน์)

ตอบ วรรคที่

3.

วันนั้นจันทร์ มีดารากร
เห็นสิ้นคืนฟ้า งามท่าอาหาร

เป็นบริวาร
เบิกบานอรชร

(กาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

ตอบ วรรคที่

2) รึบร้อนกรองกาพย์ บัดเขียนผิตพลาต สลับวรรคกัน
 จงเรียบเรียงใหม่ เขียนกาพย์เร็วพลัน ร้อยคำจัดสรร ให้ไพเราะความ

ตัวอย่าง

เธอไปไหนไม่เห็น
 มาเห็นห่างรักร้างรา

จากไปไกลสุดไกล
 ทนทุกข์เฝ้าลำเค็ญ
 (ไปไกล - สมเด็จพระเทพฯ)

เฉลย

จากไปไกลสุดไกล
 ทนทุกข์เฝ้าลำเค็ญ

เธอไปไหนไม่เห็น
 มาเห็นห่างรักร้างรา

4. ในดวงจิตโคกไฉน
 ยามนอนก็ฝันคิด

เมื่อตื่นร้างยาใจ
 ดวงหทัยแสนจามัลย์
 (ไปไกล - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ

.....

5.

ดังเสียงเพียงเพลง
 กลางไพรโกกัณมรรลวง
 ขอแจ้งจำเรียงเวียงวัง

(กาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

.....

6.

สายน้ำสายชีพ เพื่อความเป็นอยู่ ข้าหรือเร่งรีบ
 ราษฎรล้วนใช้น้ำ ยามได้น้ำเย็น ชุ่มฉ่ำชื่นชู จากลายหตุ

(เจ้าพระยา - ฐ. นาคทรพรพ)

.....

10. ป่าเอ๋ยป่าสงวนถูกรุกทุกส่วนป่าสงวนราวถล่มทลายรานภูโถงลิ่วโพ้นไพรพนม
น้ำมือโสมมสมคบขบวนการ

ตอบ บทร้อยกรองประเภท

4).	จงเขียนคำคล้องจอง สัมผัสสละ หากมีตัวสะกด เขียนคำสัมผัส	คำนั้นต้องมีเสียงสระ ใช้สระเสียงเดียวกัน ต้องกำหนดมาตรา เพื่อกรองฉันทอย่างง่ายดาย
-----	---	--

ตัวอย่าง สัมผัสสระ

ดาว	ยาว	ราว	ราว	ดาว	ขาว	ลาว
	ขาว	ยาว	พราว	คราว	ขาว	
	ขาว	ทาว	กวาว	ดาว	ดาว	

11. เดือน

○ ○ ○ ○ ○

12. ฟ้า

○ ○ ○ ○ ○

13.

.....

.....

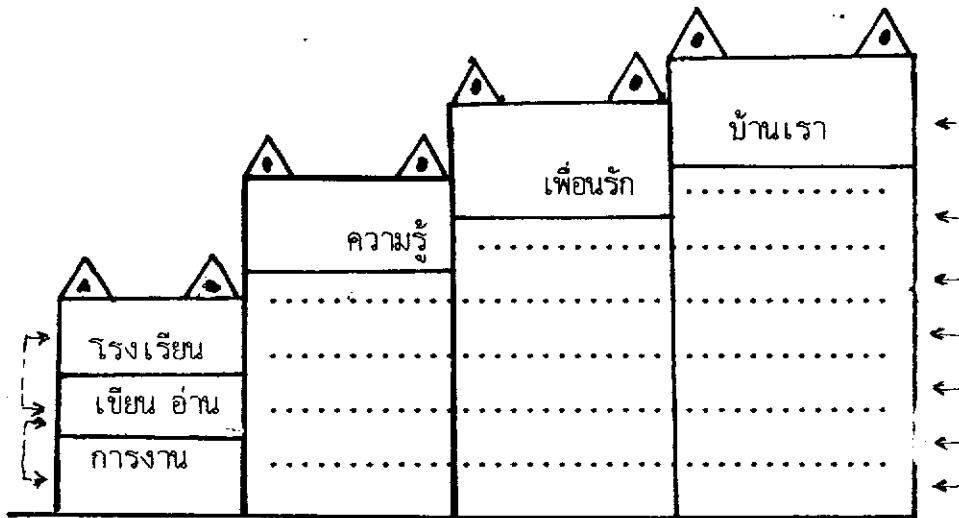
.....

.....

ตัวอย่าง

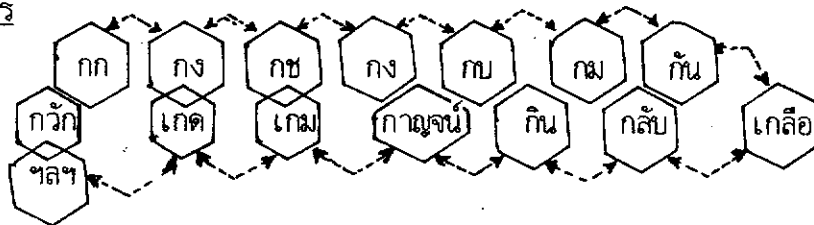
14.

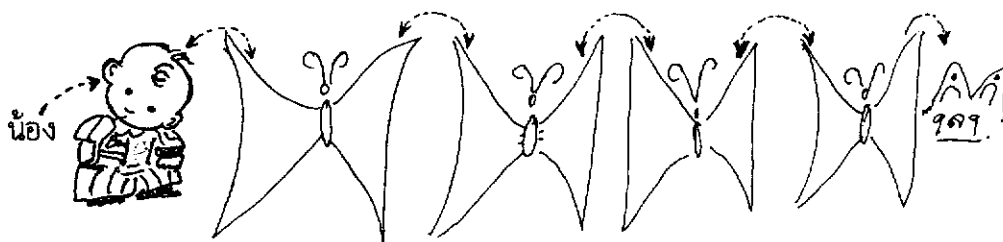
5) . สัมผัสอักษร เพื่อเพียรเขียนกลอน ใช้สัมผัสใน
เสียงพยัญชนะ เสียงเดียวกันไป จดจำใส่ใจ เขียนมามากมาย

สัมผัสอักษร

ตัวอย่าง

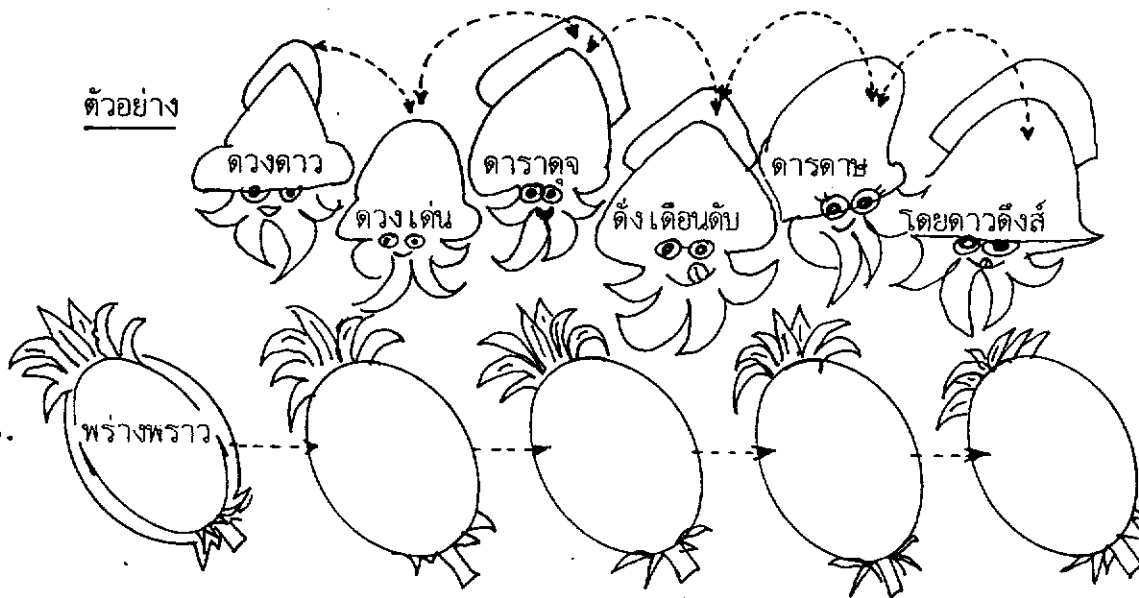

15.

ตัวอย่าง

16.

6) จันทลักษณ์ของกาพย์นี้ ต้องมีสัมผัสซ้ำใหม่
 สัมผัสสระหายไป คิดสรรคำใหม่มาเติม

ตัวอย่าง

ก้าวแรกที่เราย่าง
 ป่าเดือนน 2

จะสร้าง 1 ในทุกที่
 ยังมีไว้ให้รอเดิน

(หนทางแห่งหอยทาก - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

เฉลย 1. ทาง
 2. ปฐพี

17.

ในฟ้าชะอ่า
 เสียงโหยและเสียง

ในดิน ชลาลัย
 คือกาพย์กลอนมากล่อมชน

(บทเพลงแห่งปีศาจ - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

ตอบ 1.
 2.

19.

นครจะได้
 ปากหนึ่งจะ

และบางจากจะได้ทุกข์
 ตูลมทุกจะเป็นวัง

(บทเพลงแห่งปีศาจ - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

ตอบ 1.
 2.

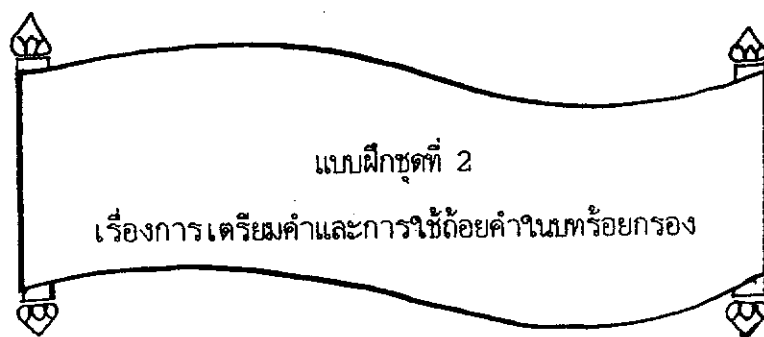
20.

นกร้องก้องครวญชวน
 ชมไพรไก่อฟ้าพญาลอ

มาเปลิดมาเพลิน

(ถดูลม - วิสา คัญทัพ)

ตอบ

คำอธิบาย

แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนพหุรยกรอง ชุดที่ 2 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความไพเราะงดงามของพหุรยกรอง ประกอบด้วย เสียง ความหมาย

สำนวนโวหาร ฯลฯ

ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบคำถามท้ายข้อความนั้น ในเรื่องของ

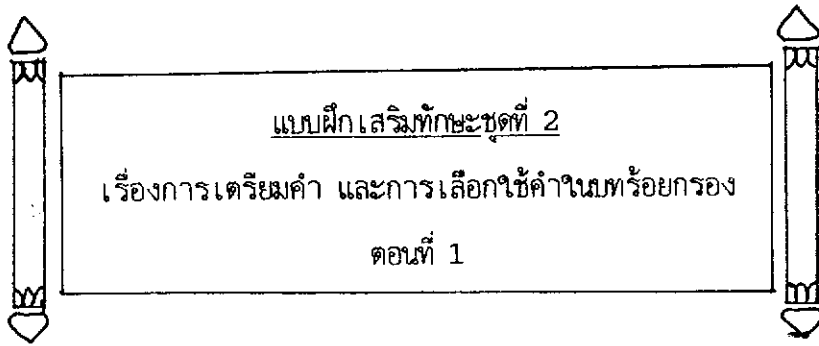
1. คำสัมผัส	7. คำอุปมาอุปไมย
2. คำซ้ำ	8. คำอุปลักษณ์
3. คำพ้อง	9. บุคลาธิษฐาน
4. คำไวพจน์	10. สัทพจน์
5. สำนวน คำพังเพย สุภาษิต	11. อติพจน์
6. คำสัญลักษณ์	

ตอนที่ 2 เป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนเลือกใช้ถ้อยคำในพหุรยกรอง ดังต่อไปนี้

- ค้นหาคำสัญลักษณ์ คำไวพจน์ คำอุปมา คำอุปลักษณ์ จากข้อความที่กำหนดให้
- เล่นเกมปริศนาคำทาย "พะหมี่"
- ค้นหาสำนวน สุภาษิต จากคำประพันธ์
- นำสำนวน สุภาษิต มาเรียบเรียงเป็นคำประพันธ์ชนิดกาพย์
- ฝึกเรียบเรียงข้อความเป็นคำคล้องจองกัน อาจเป็นคำประพันธ์ 1 วรรค หรือ

2 วรรค ก็ได้

เวลา 3 คาบ

ความไพเราะงดงามของบทร้อยกรองนั้น ต้องประกอบไปด้วยความไพเราะทางด้านเสียง และความโดดเด่นทางด้านความหมายที่ถึงพร้อมด้วยรสคำและรสความ แสดงว่าบทร้อยกรองนั้น ๗ เต็มไปด้วยศิลปะการประพันธ์ที่สูงส่งยิ่ง มีคุณค่าทางสุนทรียภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เสียงเสนาะ

เสียงเสนาะ เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะทำให้บทร้อยกรองงดงามในความรู้สึกของผู้อ่าน เสียงเสนาะมีขึ้นได้ด้วย

1.1 การเล่นเสียงสัมผัส กอปรด้วยสัมผัสสระและสัมผัสอักษร บทประพันธ์บางชนิด เล่นสัมผัสอักษร แต่ละบาทหรือทั้งบท ก็มี

1.2 การเล่นเสียงวรรณยุกต์

1.3 ลีลาและจังหวะ (Rhythm) หมายถึง ความไพเราะของเสียงสูงต่ำ สั้นยาว หนักเบา ที่เกิดจากถ้อยคำสัมผัสกระทบกระทั่งกัน การแบ่งจังหวะเป็นช่วง ๆ สลับกันไปหรือ การเลือกใช้คำประพันธ์ให้เหมาะกับบรรยากาศและเนื้อความ เช่น ลีลาจังหวะอ่อนโยน ประเล้าประโลม หลอมใจให้เคลิบเคลิ้ม เป็นบรรยากาศตอนแสดงอารมณ์รัก

1.4 การเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopocia) หมายถึงการนำเอาเสียงของสิ่งต่าง ๆ มากล่าวถึงเสียงนั้นอาจใกล้เคียงมากน้อยจากความเป็นจริงก็ได้ เช่น เสียงปี่ใน เรื่องพระอภัยมณีว่า "ต้อยตะริดติตตีเจ้าพี่เอ๋ย จะละเลยเร่ร้อนไปนอนไหน"

2. ศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำ

ศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำทำให้เกิดความงามและความไพเราะหลายประการ สืบเนื่องจากการใช้คำ การเล่นคำ การซ้ำคำ ซ้ำวลี การซ้ำความหมาย

2.1 การซ้ำคำเรียงง่าย เพื่อให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้รวดเร็ว ผู้อ่านจะรับรู้ได้ทันที ไม่ต้องตีความ เช่น อหังการ้งของดอกไม้

2.2 การใช้คำที่มีเสียงอ่อนหวานประมิตบรรจง

2.3 การใช้คำอัปทาน คือคำซ้ำใช้เสียงพยัญชนะตัวหน้าซ้ำเข้าไปหน้าคำ เช่นคำว่า
กริกริก เป็น ระริก เช่น

ทาน้อยจึงทาเงิน เป็นเงางามวะวามไว้

2.4 การใช้คำที่มีความหมายลึกซึ้ง สูงส่ง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง โดยมาก
จะมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับท้าวไคร้ ไหว้พระ และบทสวดดี เช่น

องค์ภูมิพลพระมหाराช นฤบาทนิริตศรัย

โอมศรีพระตรีรัตนตรัย อติเรกวราภรณ์

สรวมพรพระศรีอริสดับ สุรศักดิ์สโมสร

อาเศียรพาทพระมหิศร คณะฉันทปัญญา

2.5 การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเปรียบเทียบ เช่น

เพชรน้ำค้างพร่างหล่นบนใบไม้ เพชรน้ำค้างมีความหมายเชิงเปรียบเทียบ

ให้เห็นหยาดน้ำค้างที่เกาะติดใบไม้

2.6 การใช้คำน้อยแต่ได้ใจความมาก สื่อความหมายได้รวดเร็ว เช่น โคลงใน
เรื่องชักม้าชมเมืองที่ว่า

กระจ่างแจ่มจับห้วง

เวหน

สาดส่องสู่สากล

แก่หล้า

โลมโลกหล่อใจคน

คล้ายเครียด

เพ็ญพิสาชะฟ้า

พอกด้วยดินเกษม

(ชักม้าชมเมือง - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

โคลงบทนี้มีความหมายลึกซึ้ง เปรียบเทียบด้วยสัญลักษณ์ คือพระจันทร์เป็นรูป
วงกลมคล้ายสัญลักษณ์ของพระธรรม ซึ่งมีรูปเป็นวงกลมอันหมายถึงความว่างนั่นเอง พระจันทร์
ช่วยให้โลกที่มีมืดสว่างขึ้น แจก เช่นพระธรรมที่ช่วยให้ชีวิตพ้นจากความมืดไปสู่ความสว่าง จากความ
ไม่รู้ไปสู่ความรู้แจ้ง

เทพีสายชะฟ้า พอกตัวดินเกษม มีความหมายกว้างหมายถึง เนื่องในวันที่มีพระจันทร์เต็มดวงนี้ สิ่งสูงส่งหรือสิ่งดีงาม (พระธรรม) จะชำระล้างสิ่งไม่ดีในจิตใจทำให้นักบุญไปสู่ความสุข

3. การเล่นคำ

3.1 การเล่นคำเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้บทกวีไพเราะ ฉะนั้นจึงถือว่าการเล่นคำเป็นศิลปะที่สำคัญ จัดเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งของกวี เช่น

คารุศรี คารุศักดิ์ ไว้ วงวรรณ ธรรม ธรรมะ สร้าง สมดุ ลย์

"ก็มี ก็ นี้ นี้" นะ หนอ

จึง ประมวล มา ช ล อ ห ล อ ไว้"

3.2 การเล่นคำซ้อน หมายถึงการนำเอาคำซ้อนมาแยกออกจากกันเพื่อเล่นคำล้อกัน เช่น เหยียบย่ำ และ ร่ำร้อง

ถูก เหยียบ ถูก ย่ำ ร่ำ ล ม แ คว น ร อ น ข ว ญ

เสียง ร่ำ เสียง ร้อง เร ้า ร เ ย ก ำ ใ ห เ คร ย ิน

3.3 การเล่นคำพ้อง ซึ่งมีทั้งคำพ้องรูปและพ้องเสียง เช่น

แ อ น เ ก า ะ ก ิ ง แ อ น แ อ น อ อ น ร ู ท า ง ล ม

ส ั ต ์ ว ร ง ส ั ต ์ ย ศ ร ิ ท ธ า ธ ร ร ม ส ัจ

3.4 การซ้ำคำซ้ำวลี หมายถึง คำหรือวลีที่มีตัวสะกดและความหมายเหมือนกัน ทุกอย่าง ต้องการให้เห็นว่า สิ่งนั้นมีจำนวนมากหรือการเคลื่อนไหว วังเวง เช่น

พ อ ล ม ต ก ล ง ด ำ ต ะ ว น จ ะ ย ำ เ ย ึ น เ ย ึ น

ร า ช ด ำ เ น เ ก ็ บ ่ ล ี ย ึ น บ ่ น ป ำ ช ำ ป ระ ช า ท น

3.5 การซ้ำความหมาย คือการใช้คำที่มีความหมายอย่างเดียวกันมาวางไว้ใกล้กัน เป็นการซ้ำคำซ้ำเพื่อเน้นความหมายให้เด่นชัด บางทีก็เล่นอักษร

ล ะ ม ุ น ล ะ ม ะ ไม ่ ล ะ เม ีย ด พ ร ้อ ม พ ิ ศ ด า ร

ละมุน : อ่อนนุ่ม ไม่กระด้าง ละไม : งามชวนดู ละเมียด : สุภาพเรียบร้อย

ละมุนละไม แปลว่า อ่อนนุ่ม งดงาม ละเมียดละไม แปลว่า สุภาพเรียบร้อย

4.5 การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) ในวรรณคดีมักใช้รูปธรรมแทนนามธรรม เช่น น้ำค้าง แทน ความบริสุทธิ์ พระเพลิง แทน ความร้อน

4.6 อนุนามมัย (Synecdoche) เป็นการสร้างภาพพจน์ โดยการเลือกใช้คุณสมบัติเด่นส่วนใดส่วนหนึ่ง เพื่อแทนความหมายทั้งหมด เช่น เรียก พระสีหัตถ์ แทนพระพรหม ซึ่งมีลักษณะเด่นคือมีสีหน้า

4.7 อนินามมัย (Metonymy) ได้แก่การใช้ชื่อเรียกรวม ๆ แทนบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

ทิงค์ เจาะจง เจตน์

กลเหตุยุง เสริม

กระหน่ำและซ้ำเติม

นฤพิทักษ์การณ์

4.8 สัทพจน์ (Onomatopia) การกล่าวเปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง

ธรรมชาติ

ครืนครืน ไซฟ้าร้อง

เรียงครวญ

หึ่งหึ่ง ไซลมหวล

พีให้

(เจ้าเชียงใหม่)

4.9 อรรถนิภาษ (Paradox) คือการเปรียบเทียบที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือขัดแย้งกัน แต่นำมาใช้เข้าคู่กันเพื่อให้เกิดภาพตัดทอนที่ก่อความรู้สึกให้เห็นภาพพจน์ชัดขึ้น เช่น

จำเพื่อลืม ดื่มเพื่อเมา เหล่าเพื่อโลก

สุขเพื่อโศก หนาวเพื่อร้อน นอนเพื่อฝัน

ชีวิตนี้มีค่านักควรรักกัน

รวมความฝันกับความจริงเป็นสิ่งเดียว

ข้อควรคำนึง	
ร้อยกรองต้องใช้คำ	ควรจดจำคำมากมาย
ข้อความอันไพเราะพราย	มีความหมายอุปมา
กลุ่มคำสัญลักษณ์	ควรรู้จักไม่ศึกษา
โวพจน์ทั้งเพยพา	สุภาพศิลป์ติดกานท์
อุปลักษณ์อดีตพจน์	ข้อกำหนดบุคคลอิฐฐาน
ศัพท์พจน์นั้นเปรียบปาน	เห็นแสงเสียงจินตกวี

คำสัมผัส คือคำที่มีเสียงคล้องจองกัน ถ้ามีพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน หรือเสียงเดียวกัน เรียกว่า สัมผัสอักษร ส่วนคำสัมผัสสระนั้นต้องมีสระเสียงเดียวกัน หากมีตัวสะกด ต้องมีตัวสะกด มาตราเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น

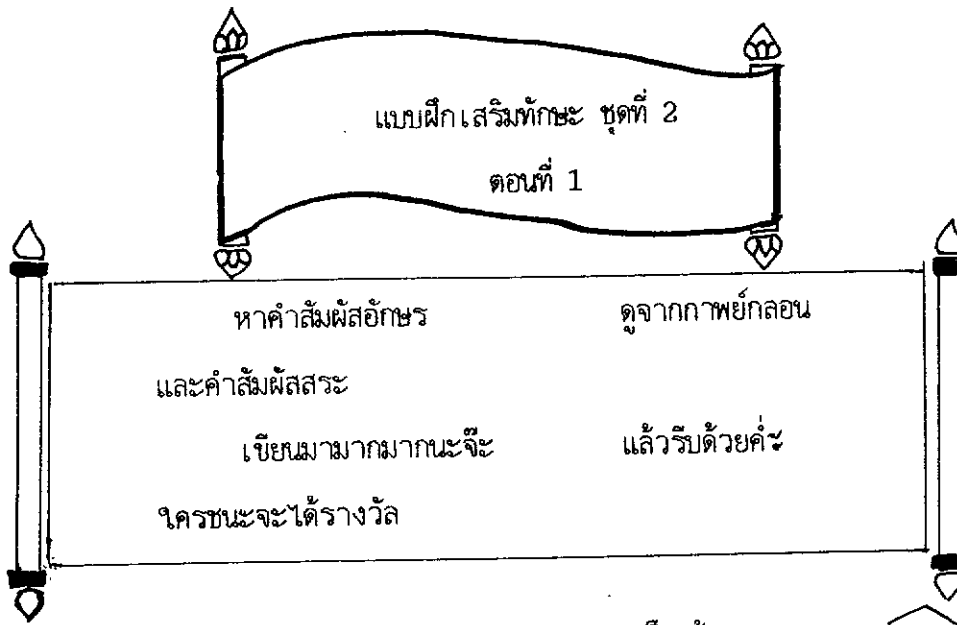
รุนแรงและเร้าร้อน	ร้าวรอนแล้วหลับไหล
เรื่อยเรื่อยและไรโร	จึงโลมไล่ไฟลีลา
ย้อนกลับก่อนยับย้อย	เห็นรื้อรอยคนรื้อยหน้า
มารยาทคือมารยา	เร้นอิจฉาในอารมณ์

(แรคำ ประโตยคำ)

บทร้อยกรองบทนี้เล่นเสียงสัมผัสแล้ว แรคำยังเล่นเสียงคำคู่กัน มารยาท กับมารยา
 เขาสรรหาคำที่คู่กันมาเคียงให้ผู้อ่านเกิดการเปรียบเทียบในความรู้สึกและเพื่อให้เกิดความงาม
 โดยรูปลักษณ์ของรูปคำที่ปรากฏ

คำสัมผัสอักษร รุนแรง - เร้าร้อน - ร้าวรอน - หลับไหล - เรื่อยเรื่อย - ไรโร -
 โลมไล่ - ลีลา - รื้อรอย - ร้อย - เร้น - อารมณ์ ฯลฯ

คำสัมผัสสระ เร้าร้อน - ร้าวรอน, หลับไหล - ไรโร - โลมไล่, ยยับย้อย -
 รื้อรอย, ร้อยหน้า - มารยา - อิจฉา

1. เดือนบัณฑิตคิดกิจการ

สร้างตามสิ่งคมตามควร

เดือนตำราตรวจตรวจไต่สวน

แลแล้วผล เรือนรักไทย

เดือนประชาปวงห่วงใย

คนเฝ้าหน้าที่ดีสม

สุนทรพจน์ให้ เติชชม

นิยมนิยมตามรอย

เห็นคล้ายพลอยตาม

ทหารหาญมวล

ห่วงกิจการใน

ช่วยยั้งสังคัม

(สมเด็จพระภัทรมหาราช - ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

คำตอบ

2.

ความงามเหนือความงาม

แม่เอยที่มีมือเอ็น

ไกวเปลเห่กล่อมลูก

ไกวงานจงเหงือคา

คือผ้าข้ามทุกขล้าเคียด

คือมืออันโอบฟ้ารดา

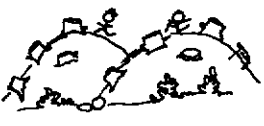
และไกวหูกอยู่นั้นฮา

ทั้งไกวดาบโดยอาจอง

(นาฏกรรมภณลานกว้าง - คมทวน คັນธนู)

คำตอบ

.....

3. ป่าเอยป่าสงวน อนุรักษ์ทุกส่วน ป่าสงวนราวถล่ม
 ทลายรานภูโกลัน ลี้วโพ้นไพรพนม น้ำมือโสมม สมคบบวนการฯ

คำตอบ

.....

คำซ้ำ เป็นการเล่นคำ เพื่อเน้นก่อให้เกิดเสียงมีพลังในมน้าวให้เกิดความรู้สึก เกิดภาพพจน์ไปตามจินตนาการของผู้เขียน

ตัวอย่าง

จงมารวมมารวมรัก

ร่วมสมัครร่วมปรารภ

ร่วมจุดไฟศรัทธา

ประกาศกล้าประชาชน

คำตอบ คำซ้ำที่ใช้ในพริ้วกรองนี้ คือ คำว่า "ร่วม" ในความหมายหลายนัย

คำซ้ำน่าสนใจ โน้มน้าวความรู้สึก	เน้นคำให้เกิดภาพนึก หาคำซ้ำจากภาพยกลอน.
------------------------------------	--

1. สุดตาคือฟ้าไกล
 สุดหวงห้วงคะนึ่ง
 สุดเหงาเฝ้ามองจันทร์
 สุดรักสุดบำเรอ

สุดใจคือใครคนหนึ่ง
 สุดคิดถึงจิ้งละเมอ
 สุดฝันเฝ้ามองเหม่อ
 สุดเพื่อเปลอหทัย

(ผานฝันไว้ฝากเดือน - พิชชา ถาวรรัตน์)

คำตอบ

2. กระเทียมกระทบกระแตก
แต่แพร่กรูสึกในทรวง

ใช้ตกไข่แตก

(กาพย์ - คีตกานท์ ปฐมสูติ)

คำตอบ

3. สะพริบสะพรั่ง ณ หน้าและหลัง ณ ข้ายและขวา

ระหมู่ระหมวด กี่ตรวจกัตรา ประมวลกะมา สิมากประมาณ

(สามัคคีเภทคำฉันท์ - ชิต บุรทัต)

คำพ้อง คือคำที่มีเสียงเหมือนกันแต่เขียนแตกต่างกัน เช่น การ กาญจน์ กานท์ ฯลฯ
เราเรียกว่าคำพ้องเสียง ส่วนคำพ้องรูป ได้แก่คำที่เขียนเหมือนกัน แต่อ่านแตกต่างกัน เช่น
เพลลา (เพลลา) - เพลลา (เพ - ลา)

คำพ้องในหรือยกรอง เป็นการเล่นคำชนิดหนึ่ง อาจเล่นคำพ้องรูป หรือคำพ้องเสียงก็ได้
ตัวอย่าง

นางนวลจับนวลนอน

เหมือนพี่แนบนวลสมรจินตะหรา

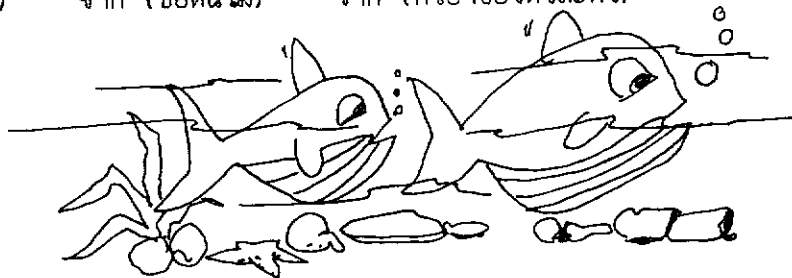
จากพรวกจับจากจ่านรรจา

เหมือนจากนางสการะวาตี

คำตอบ การเล่นคำในที่นี้ เป็นการนำเสียงเหมือนกันมาเทียบกัน การนำคำพ้องเสียง
มาเทียบกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงลักษณะจิตประหวัด (association of mind) เป็นการ
เชื่อมโยงด้วยเสียงเท่านั้น

นางนวล (ชื่อนก) นางนวล (ชื่อต้นไม้) นวลสมร (คำเรียกนาง)

จากพรวก (ชื่อนก) จาก (ชื่อต้นไม้) จาก (กริยาของตัวละคร)

3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)

.....

4. การเล่นคำ

4.1 คำซ้ำ

.....

4.2 คำซ้อน

.....

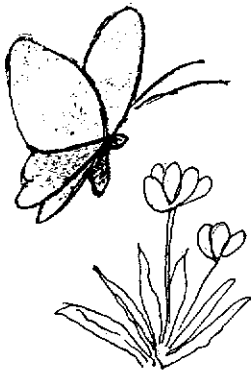
4.3 คำพ้อง

.....

4.4 คำสัญลักษณ์

.....

4.5 คำสัมผัส

คำสัมผัสสระ

คำสัมผัสอักษร

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

5. ลักษณะโวหาร

.....

.....

6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

.....

.....

ภาพย์สร้างนางค์ 28

ภาพย์สร้างนางค์ คงจะมีมาก่อยภาพย์ยานี ในมหาชาติคำหลวง สำนักนครหรืออยุธยา มีทั้งภาพย์สร้างนางค์ 28 และ 32 รูปแบบเหมือนที่นิยมกันในยุคหลัง ภาพย์สร้างนางค์นี้ บางทีก็เรียกว่า "สร้างคนา" แปลว่า "นางฟ้า" หรือ "นางสวรรค์" เหตุที่เรียกว่าสร้างนางค์ เข้าใจว่าน่าจะจะได้มาจาก วรรณกรรมของตัวอย่างภาพย์ชนิดนี้ที่เป็นภาษามคธ ในหนังสือจินตามณี และอธิบายวิธีแต่งไว้ดังนี้

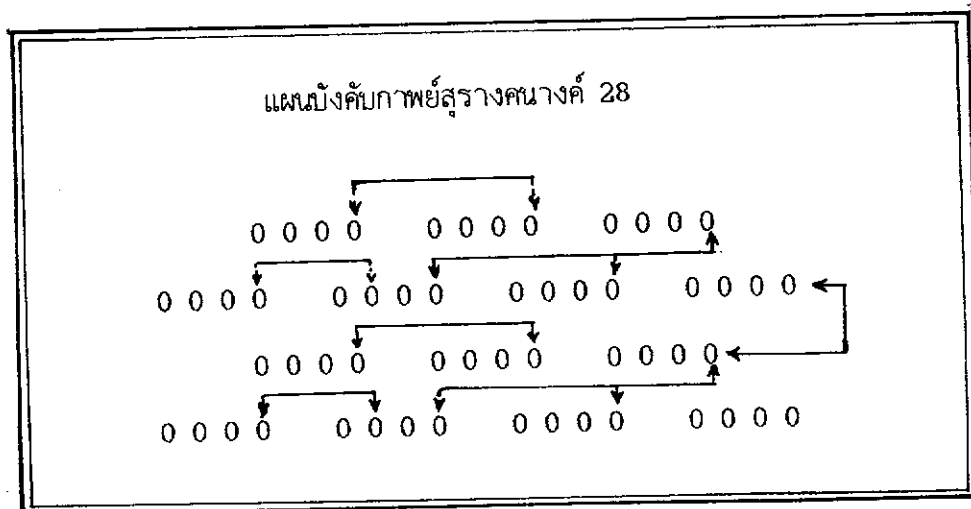
"สร้างคนา สุโสมณา รมิโรโก สมานสิ ภิวทโทเน สเรนโก รัตตทิวา 9289 ในจินตามณี เรียกชื่อภาพย์ชนิดนี้ต่างกันหลายชื่อ สร้างคนาพุมฉันท์ กลอน 4 พุมรัตนฉันท์ 35 ในบทละครกรุงเก่าเรื่องมิงป่าเรียกภาพย์สร้างนางค์ว่า รัตนมาลาฉันท์

ภาพย์สร้างนางค์ 28 มีลักษณะคล้ายวิชุมาลาฉันท์ มาฉวมฉันท์ หรือจิตรบาทาฉันท์

ภาพย์สร้างนางค์ 28 นิยมแต่งพรรณนาธรรมชาติ พรรณนาภาพทั้งดงาม ลีลา เป็นไปอย่างแจ่มชัดมีระเบียบ เหมาะแก่การดำเนินข้อความที่ยาว ๆ ได้เสียงไพเราะสอดแทรกอยู่ในระหว่างบทถึงสี่แห่งด้วยกัน

ภาพย์สร้างนางค์

1. แบบแผนบังคับ

2. จินตลักษณ์ของภาพยี่สุรางคณาองค์

2.1 คณะ ภาพยี่สุรางคณาองค์ บทหนึ่งมีบาทเดียว แบ่งเป็น 7 วรรค วรรคละ 4 คำ รวม 28 คำ จึงมักเรียกว่า ภาพยี่สุรางคณาองค์ 28

2.2 สัมผัส

2.2.1 สัมผัสนอก

1) ระหว่างวรรค มีสัมผัสเชื่อมวรรคและสัมผัสท้ายวรรค

สัมผัสท้ายวรรค คือ คำท้ายวรรคแรก สัมผัสกับคำท้ายวรรคสอง

คำท้ายวรรคสาม สัมผัสกับคำท้ายวรรคห้าและคำท้ายวรรคหก

ตัวอย่างเพื่อจำ

สุรางคณาองค์	เจ็ดวางวรรคจัดวาง	ตัวอย่างเยี่ยงยล
ท้ายวรรคหนึ่งสอง	พ้องสัมผัสต้น	ท้ายวรรคสามดล
		วรรคห้าหกท้าย
		(เนาวรรคณ์ พงษ์ไพบูลย์)

คำ นางค์ สัมผัสกับคำ วาง และคำ ยล สัมผัสกับคำ ต้น และคำดล

ตามที่ขีดเส้นใต้ไว้

สัมผัสเชื่อมวรรค คือคำท้ายวรรคสอง คำท้ายวรรคสี่ คำท้ายวรรคหก

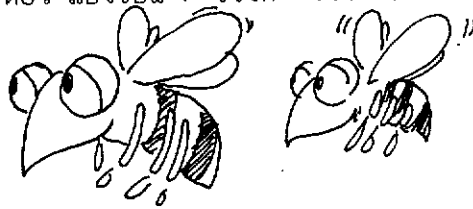
สัมผัสเชื่อมกับคำที่หนึ่งหรือที่สองของวรรคถัดไป

2) ระหว่างบท คำท้ายวรรคเจ็ดที่สุดบท สัมผัสส่งสัมผัสกับคำท้ายวรรค

สามของบทถัดไป

ตัวอย่างเพื่อจำ

สัมผัสเชื่อมวรรค	สองสี่หกขีด	เชื่อมวรรคถัดหมาย
เชื่อมบทต่อบท	กำหนดแยบคาย	คำสุดบทปลาย
		รับท้ายวรรคสาม
		(เนาวรรคณ์ พงษ์ไพบูลย์)

คำ ชัด ทำยวรรคสอง คำ บท ทำยวรรคสี่ และคำ ปลาย ทำยวรรคหก
ส่งสัมผัสไปรับกับสัมผัสเชื่อมวรรคถัดไปด้วยคำ วรรค หนด และ ทำย ดังตัวอย่าง ที่ขีดเส้นใต้
ไว้

ส่วนสัมผัส เชื่อมบทจะเห็นว่าคำ หมาย ซึ่งเป็นคำทำยวรรคสามของบท
รับสัมผัสกับคำทำยของวรรคสุดท้ายในตัวอย่าง เพื่อจำบทที่ว่า

สร้างคนางค์ เจ็ดวรรคจัดวาง ตัวอย่างแย้งยล
ทำยวรรคหนึ่งสอง พ้องสัมผัสต้น ทำยวรรคสามดล วรรคห้าหกทำย

2.2.2 สัมผัสใน กภาพย์สร้างคนางค์ แบ่งจังหวะคำออกเป็นคู่ คู่ละสองคำทุกวรรค
กำหนดนับจำแนกได้ดังนี้

หนึ่งสอง-สามสี่ หนึ่งสอง-สามสี่ หนึ่งสอง-สามสี่ เรียบไปดังนี้ทุก
วรรค ดังนั้น การวางสัมผัสในจึงเป็นไปโดยคู่ของคำดังกล่าว คือ รับส่งเป็นคู่ ๆ ด้วย สัมผัสสระ
หรือสัมผัสอักษร หรือโดยกลุ่มของคำ

ตัวอย่างเพื่อจำ

สัมผัสจัดวาง

สร้างคนางค์

สำอององค์งม

ระเบียบรูปแบบ

แยกคายผลความ

คำคล้องต้องตาม

กำหนดจดจำ

คำ ผัส-จัด คล้อง-ต้อง หนด-จด เป็น สัมผัสสระ

คำ อาง-องค์ เป็นสัมผัสอักษร

คำ สร้าง-คนางค์ ระเบียบ-รูปแบบ แยกคาย-ผลความ เป็น สัมผัสโดยกลุ่มคำ

ข้อสังเกต กภาพย์สร้างคนางค์เคร่งครัดกับสัมผัสนอก คือ สัมผัสทำยวรรคสามส่วนสัมผัส
เชื่อมวรรคไม่สู้จะเคร่งครัดนัก ตัวอย่างจากกภาพย์พระไชยสุริยาในหนังสือมุลบทบรรพกิจ เช่น

วันนั้นจันทร์

มีดารากร

เป็นบริวาร

เห็นลั่นตันท่า

เงาพาท่าธาร

มาลิลีบาน

เงาก่านอรชร

สัมผัสเชื่อมวรรค ระหว่างวรรคสองกับวรรคสามในบทนี้ไม่มี คือ คำ กร ไม่มีคำรับ
สัมผัสในวรรคถัดไป คือ วรรคที่สาม ว่าเป็นบริวารนั้น

นอกจากไม้เครื่องครัดกับสัมผัสเชื่อมวรรคดังกล่าวแล้ว ก็ยังมีไม้เครื่องครัดกับเสียงสระสั้นยาว
ในสัมผัสเชื่อมวรรคนั้นอีกด้วย ดังตัวอย่างเพื่อจำบทว่า

สัมผัสจัดวาง สรุางคนางค์ ลำอางค้งค้งาม
ระเบียบรูปแบบ แยกคายยลคววม คำคล้องต้องตาม กำหนดจดจำ
คำ ตาม กับคำ กำ เป็นสระเสียงยาวกับเสียงสั้นอันอนุโลมให้รับส่งกันได้สัมผัสเชื่อม
วรรคดังกล่าว

ตัวอย่างเพื่อจำ

ภาพย์สรุางคนางค์ 28

สรุางคนางค์ เจ็ดวรรคจัดวาง ตัวอย่างเยี่ยงยล
ทำยวรรคหนึ่งสอง พ้องสัมผัสต้น ทำยวรรคสามดล วรรคห้าหกทำย
สัมผัสเชื่อมวรรค ลองสี่หกขัด เชื่อมวรรคถัดหมาย
เชื่อมบทต่อบท กำหนดแยกคาย คำสุดบทปลาย รับทำยวรรคสาม
สัมผัสจัดวาง สรุางคนางค์ ลำอางค้งค้งาม
ระเบียบรูปแบบ แยกคายยลคววม คำคล้องต้องตาม กำหนดจดจำ
(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

นอกจากนี้ ยังมีภาพย์สรุางคนางค์ 32 ซึ่ง น.ม.ส. แต่ง โดยเพิ่มอีก 1 วรรค เรียกว่า
ภาพย์ธัมมชยา และภาพย์สรุางคนางค์ 36 ซึ่งแต่งสำหรับขับไม้ บางทีเรียกว่า ภาพย์ขับไม้ โดย
เพิ่ม 2 วรรค

เคล็ดของการประพันธ์ ภาพย์สรุางคนางค์ 28

1. เนื่องจากภาพย์สรุางคนางค์นี้แบ่งออกเป็นวรรคละ 4 คำ ถึง 7 วรรคด้วยกัน
ควรแบ่งวรรคหนึ่งออกเป็นสองจังหวะ จังหวะละ 2 คำ เชื่อมโยงด้วยสัมผัสจน จะได้เสียงไพเราะ
2. คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ควรจะเป็นคำเสียงสูง (จัดวา) จึงจะไพเราะ
3. บางวรรคอาจจะเล่นคำ ซ้ำคำ ล้อคำ จะเพิ่มความไพเราะขึ้น
4. ควรสอดแทรกสุภาษิต คำคม คำอุปมาเข้าด้วยจะยิ่งเพิ่มไพเราะยิ่งขึ้น

ข้อห้ามบางประการของการประพันธ์

1. ไม่ควรใช้คำที่เป็นศัพท์เดี่ยวซ้ำ ๆ กันหลายแห่ง ในบทประพันธ์เดียวกัน แม้ว่าจะถูกต้อง เชิงสัมผัสก็ตาม ในกรณีนี้กวีจะหาคำอื่นที่มีความหมายอย่างเดียวกันมาแทน เรียกว่า หลากคำหรือคำไวพจน์ เช่น

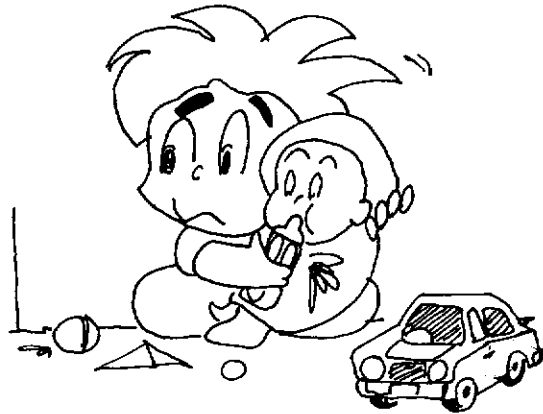
ใจ : ดวงแด ดวงมาน มนัส หทัย จิต ทยางค์ ทยุทัย ฯลฯ

นาง : อรไท งามงอน นงพงา นงเยาว์ นงราม บังอร ฯลฯ

2. ไม่นิยมใช้สัมผัสสระซ้ำกันหลายแห่ง ในบทประพันธ์บทหนึ่ง กวีจะโยกย้ายสัมผัสไปให้แตกต่างกัน เพื่อให้ได้เสียงที่ไพเราะเหมาะสม เช่น บทแรกลงสัมผัสนอก สระอา บทที่ 2 เป็นสระไอ บทที่ 3 สระอี หรือสระอา อย่าให้ซ้ำกันได้ มิฉะนั้นจะเบื่อ จึงควรกระจายสัมผัสให้ หลากเสียงกันออกไป

3. ไม่นิยมซ้ำไ้มย้มก เมื่อต้องการเสียงซ้ำ ให้เขียนคำนั้นซ้ำลงไปอีก เช่น

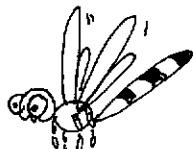

ถึงบางโคก โคกถวิลกลั่นมูหงา

แบบฝึกเสริมทักษะภาพสร้างคนางค์

สร้างคนางค์ เจ็ดวรรคจัดวาง ส่งสัมผัสไป
 ของลากเส้น สัมผัสอกัน รับเร่งขันไข ำให้ทันเวลา

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

สัมผัสออกัน บัดเส้นเร็วพลัน สัมผัสในมี
 วงกลมที่คำ สัมผัสในนี้ โยงเส้นเร็วรี่ สัมผัสระหว่างบท

 คนไทยใจทาส สร้างชนสร้างชาติ สืบเชื้อเกื้อกุล
 ทำมาหากิน ถิ่นไทยใหญ่ลย์ จำเรือกำรุณ สำราญนานเนา
 ภายไทยใจทาส อุบัติญาทวิ ประมาทพลาดเขลา
 นิยมชมชื่น ชาติอื่นรับเอา สิมตัวมัวเมา ชาวไทยใจไท

สรุปร่างคนางค์นี้ อ่านไพเราะดี กวีเขียนอย่างไร
 เนื้อหากวีทัศน์ สรรค่าดีโฉม คิดดเป็นไร แจ่มใจตอบความ

 วิเคราะห์เพียงหนึ่ง ในสองเรื่องซึ่ง จงไขคำถาม
 วารวิสาขะมาส เจ้าพระยานาม เรื่องใดก็ตาม รีบเลือกโดยเร็ว

วารวิสาขะมาส

ภาพย์สรุปร่างคนางค์ 28

วิสาขะมาส	นิยมประกาศ	พิเศษะกาล
ลูเพ็ญพระจันทร์	ณ วันและवार	เสมอสมาน
พระพุทธรองค์	ประสูติและทรง	สุภาภิไธย
อุทธระมะเลิศ	ประเสริฐพิสัย	วิมุตติภัย
ก็กาลจะนี้	สิ้นน้ำจะปี-	ปรินิพพาน
มหัศจรรย์	อันนัตประมาณ	ประเนทย์ฝสถาน
ระลึกพระคุณ	พระเอกอดุลย์	กัตถุชลี
ศิราภิวาท	พระนาถนตรี-	พิภพปติ
ประสาทพระสาสน์	วราธิวาท	อุดมสุธรรม
คณิงพระสงฆ์	ธ ทรงและจำ	แกลงแนะนำ
และแล้วประกอบ	สภถระบอบ	พระพุทธรสอน
ละเว้นวิถี	กลีและถอน	วิวัฒน์บวร
กระนั้นแหละ เช่น-	กะจักษุเห็น	ณ ไตรทวาร
มิเสียประสพ	สุภพและมาน	พระธรรมพิศาล
	มนุษย์ขาน	สมัญญะนาม

ประจักษ์เหตุ	สนองพระเดช	พระคุณเพราะความ-
มนัสตระหนัก	สู้ภัยตั้งงาม	ณัด ณ สาม พระรัตนจรรยา
ประหนึ่งกะบุ-	ชนีย์พระครู	สวัสดิมูล
ประมวลประโยชน์	มกนชฌนุ-	ณ พลพิบูล ประดุงแสดง ฯ

(กวีนิพนธ์บางเรื่องของ - ชิต บุรทัต)

1. รูปแบบคำประพันธ์
-
2. เนื้อหาสาระของบทประพันธ์
-
3. กวีทัศน์ (ข้อคิด)
-
4. การเล่นคำ
- 4.1 คำซ้ำ
-
- 4.2 คำซ้อน
-
- 4.3 คำพ้อง
-
- 4.4 คำสัญลักษณ์
-

4.5 คำสัมผัส

<u>คำสัมผัสสระ</u>	<u>คำสัมผัสอักษร</u>
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

5. ลักษณะโวหาร

.....

6. นักเรียนชอบตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....

.....

เจ้าพระยา... อ่านไพเราะดี... กวีเขียนอย่างไร
เนื้อหาวิเศษ... จัดคำดีใจ... เลือกเรื่องอะไร... ระหว่างวิสาขมาศ

นามเจ้าพระยา... คันทันดา... พวกเราชาวไทย
 บึง วัง ยม น่าน... สีธารมาไกล... หลังน้ำเย็นใส... ไหลมารวมกัน
 ณ ปากน้ำโพ... สายน้ำเดิบโต... กว้างใหญ่สำคัญ
 หล่อเลี้ยงพสกนิกร... ไร่นาสารพัน... ประโยชน์มากครัน... ลองใคร่ครวญดู
 สายน้ำสายชีพ... ช้ำหรือเร่งรีบ... เพื่อความเป็นอยู่
 ราชนครล้านน้ำ... ชุ่มฉ่ำชื่นชู... ใจคลายหดหู่... ยามได้น้ำเย็น
 ไปไหนมาไหน... ล่องเรือทันใจ... ได้รู้ได้เห็น
 น้ำเจ้าพระยา... กุ้งปลาโลดเล่น... ไร่นุกุ้งลำเค็ญ... ได้รอดชีวิต
 แต่ครั้งโบราณ... คึกมาถึงบ้าน... เตรียมรับไพร่
 พึ่งเจ้าพระยา... นาวาเร็วดี... แข็งยุทธวิธี... ไทยไม่แพ้ใคร

ห้องรูปห้องเสียง ความหมายเทียบเคียง เพื่อให้หลากคำ
 กานท์ - กาล, แข - จันทร์ ห้องเสียงรูปนำ บิดเส้นใต้คำ ที่เป็นคำพ้อง

1. พิศิโครงก็โครงผูก
 ประจักษ์ประจານใจ

กระดูกโครงทงคราวไป
 คือภาพดินแดนดิน
 (ประจักษ์ประจານใจ - คิวกานท์ ปทุมสูติ)

คำตอบ

2. หลงเอยหลงวาส-
 หลงคำสำเหนียก

นาอำนาจ

สรรเสริญเยินยอ

คำเพรียกสอพลอ

หลงตั้งนั่งต่อ

ก็ใครเล่าใคร

คำตอบ

3. อัณฺชนฺคิดอัณฺชนฺ
 ขำเลียงเยื้องตาชาย

ทาคั้วมันกันเจ็ดปลาย

ชายชนนั้มักแลตาม

คำตอบ

คำไวพจน์ พจนานุกรมให้ความหมายว่า "เป็นคำคล้ายที่มีรูปต่างกัน แต่มีความหมายคล้ายกัน ดังตัวอย่าง

3. โชชิตโชเซ่ หิ้งถื่นท่าเล ระหะหน
 หางนรับจ้าง หาทางเลี้ยงจน นอนข้างถนน หิ้งเห็นหิ้งหนาว

(ขอทาน - คิวกานท์ ประทุมสูติ)

สำนวน พจนานุกรมเขียนไว้ว่า "สำนวน (น) โวหาร ทำนองพูด"

กลุ่มคำที่ถูกนำมาใช้ให้มีความหมายพิเศษแตกต่างไปจากความหมายเดิม หรือความหมายหลักของกลุ่มคำ คือความหมายแฝง เช่น เสือ กล้วย ตีแตก ญาติดี เลือดเข้าตา สิบเบี้ยใกล้มือ เอน้ำเข้าสบ ฯลฯ

คำพังเพย คือคำที่มีความหมายเป็นกลาง กล่าวขึ้นมาลอย ๆ เพื่อเปรียบเปรยโดยมิได้มีความหมายเจาะจง เป็นคำที่กล่าวขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจกับเรื่อง เช่น ดิ่งข้างทาง ทำนาบนหลังคน กรุงศรีอยุธยาจะไม่สิ้นคนดี คำพังเพยยังไม่เป็นภาษิต เพราะยังไม่เป็นคำสอนอย่างแน่นอน และยังไม่เน้นคำสอนอยู่ในตัว

คำสุภาษิต คือถ้อยคำที่สั่งสอนหรือห้ามโดยตรง เป็นคำกล่าวที่ตั้งใจ มีคำเปรียบเทียบบ้าง ไม่มีบ้าง เช่น คบคนให้ดูหน้าซื้อผ้าให้ดูเนื้อ น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ

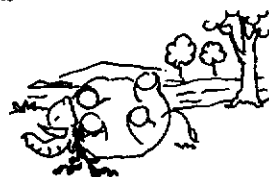
สำนวนพังเพย สุภาษิตเอ่ย เป็นสั่งสอนใจ
 สำนวนตีแตก น้ำขุ่นไว้ใจ ต่างจิตต่างใจ ใคร่ครวญเช่นเคย
 นักเรียนค้นหา สำนวนสุภา - ษิตคำพังเพย
 านมหรือยกรอง ขอ จงเฉลย รีบเร่งเอิ้นเอ่ย เผยคำตอมา

ตัวอย่าง

อย่าคบเด็กสร้างบ้าน คบหัวล้านสร้างเมืองยุ่ง
 เด็กคิดจะสร้างกรุง หัวล้านมุ่งกอบโกงกิน
คำตอบ อย่าคบเด็กสร้างบ้าน คบหัวล้านสร้างเมือง

1. ใส่ถ้อยร้อยความดี
เพียงเพื่อผลกำนัล
น้ำขึ้นให้รับตก
คิดฆ่าข้างเอางา
คำตอบ

เท็จจริงนี้ช่างห้วน
คอร์รับชั้นด้วยปัญญา
แล้วชักแม่น้ำทั้งห้า
ตีสองหน้าหมาสองราง

2. คนติดกน้ำไม่ไหล
น้ำทิ้งเรือเสียฟุ้งป่า
บูดด้วยปากถากด้วยตา
ส่อกริยาบอกระกูล
คำตอบ

ตกไฟไม่ไหม้
สำเนียงบอกภาษา

3. ด้านใต้อายอด น้ำตาลโกล่มต ต้นร้ายปลายดี
รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี สุภาพชนี่ เป็นสิ่งสอนใจ
คำตอบ

คำสัญลักษณ์ (Symbol) คือการนำสิ่งหนึ่งซึ่งกำหนดสมมุติให้หมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง
เพื่อให้เกิดภาพพจน์ เกิดความเข้าใจชัดเจน โดยปกตินิยมนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปใช้เป็นสัญลักษณ์
แทนนามธรรม เช่น

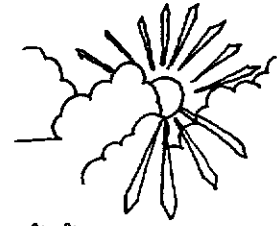
ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แทน ผู้หญิง

ผีเสื้อ เป็นสัญลักษณ์แทน ผู้ชาย

กุหลาบแดง เป็นสัญลักษณ์แทน ความรัก ความเมตตา เป็นสัญลักษณ์แทน ความทุกข์

3. ขोजักับฟ้าคับแค้น
แสงทองก็ต้อม่องพราย

ร่วมสถานล้านแสน

(ฤดูลม - วิสา คัญทัพ)

คำตอบ

.....

คำอุปมา (Simile) คือการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนตามที่ต้องการอธิบาย
ดียิ่งขึ้น มีการเปรียบเทียบว่า เหมือน แจก ดุจดั่ง รวากับ ประหนึ่ง ฯลฯ โดยใช้ข้อความ
สองอย่างมาเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน

ตัวอย่างเช่น

ข่าวผู้แทนผู้เท็จ

เที่ยวสาธิตสาธก

คำตอบ คือเหมือนดอกเห็ดเดือนหก

เหมือนดอกเห็ดเดือนหก

ทุกสมัย

อุปมาเปรียบเทียบเหมือน จงหาความ เปรียบความ	ประดุจ เดือน แจก ดุจ ดั่ง อุปมาอยู่ที่ใด
---	---

1. พี่น้องผองเพื่อนเอ๋ย

ละหอยละให้ยิน

คำตอบ คือ.....

แลลิเหวยด้าวทักษิณ

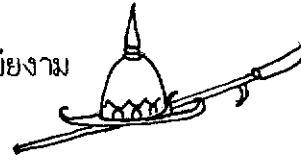
ประหนึ่งปรตทุเรศไทย

บทเพลงแห่งปิตาจ - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

.....

2. พระสุริยทัยในความ

เป็นมิ่งเมียงาม

โดยเจียนเสมือนมิตรสามิ

คำตอบ คือ.....

.....

3. รักเปรียบโรคา บันดาลดวงตา ให้มืดให้มน

เห็นแต่ความดี ไม่ยินไม่ยล กระเลือกกระสน ให้ได้พบเธอ

คำตอบ คือ.....

.....

คำอุปมาอุปไมย (metaphor) ได้แก่ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยนัย ซึ่งเกิดจากการนำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมากล่าวทันที ทำให้เกิดมโนภาพที่ลึกซึ้งกว่า ลักษณะของอุปมาอุปไมยจะไม่มีคำเชื่อมโยง ใช้สิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบแทนลงไปเลย เช่น โอเจ้าดวงตาดุร้ายเนตรเวสสันดรของแม่เอ๋ย การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมยอีกวิธีหนึ่ง ได้แก่ การโยงความคิดอย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างหนึ่ง มักจะมีคำว่า คือ อยู่ในความเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง

คือคงคาขาดชลธี

คือเขตนครี

นिरาคนเรนทร์รังถวัลย์

คือกองกรานต์โหดเหินควัน

คือองอนรณัน

พิโยคธวัชกวักไกว

(สรรพสิทธิ์คำฉันท์)

คำตอบ คือคงคาขาดชลธี คือกองกรานต์โหดเหินควัน ฯลฯ

คำอุปลักษณะเปรียบเป็น	นำลักษณะเด่น
สิ่งที่เปรียบเทียบกัน	
เธอเป็นดวงตาคามี	เทียบเท่าชีวิต
จงรับค้นหาอุปลักษณะ	

1. หญิงชนิดนามศิษย์มีครู
เช่นชายแลหมายสามี
- คือธรรมคำชู

(พระสุริโยทัย - ชิต บุรทัต)

คำตอบ.....

2. เสียงโหยและเสียงไห้
สมโภชยิ่งโอดโอย
- คือเสียงผีที่วู่ววย
ล้อมสมทนามระราวรก

(บทเพลงแห่งปีศาจ - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

คำตอบ.....

3. ฤาโลกคือละคร คิดให้ยอกย้อน นั่นคืออะไร
คิดห้ำหั่นกัน พาดพันเรื่อยไป ยิ้มหัวร่าให้ ต้องตายปิดโรง

คำตอบ.....

บุคคลิษฐาน (Personification) คือความเปรียบที่พรรณนาให้สัตว์ ความคิด
นามธรรม หรือวัตถุ แสดงลักษณะ ไม่ว่าในด้านรูปลักษณ์ ลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือพฤติกรรม
ต่าง ๆ ให้มีพฤติกรรมอย่างมนุษย์ แสดงกริยาอาการอย่างมนุษย์ เช่น ดอกไม้เรไรร่า ผีเสื้อ
กระซิบ พระอาทิตย์โบกมือลา

3. จันทราคลาเคลื่อน กระเวนไพรไก่อ่เดือน เตือนเพื่อนขานขัน

ปู่เจ้าเขาเขิน กู่เกริ่นหากัน สิ้นธุพุดัน ครั้นครั้นหัวนไหว
(ภาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

คำตอบ.....
.....

สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง บ่งให้เห็นลี
แสง ท่าทางจากเสียงของคำ

ตัวอย่าง

ครืนครืน เสียงคลื่นคลั่ง
ปลาใหญ่ไม่ละวาง
ผุดพ่น ชลกระฉอก
ปลาน้อยล่องลอยจร

กระทบฝั่งดังผางผาง
ขึ้นพาด หางกลางสาคร
เป็นละลอกแลสลอน
สมุทรแทบจะทำลาย

(ภาพย์เห่เรือ - ฉันทน์ ขำวิไล)

เนาวรัตน์กล่าวถึงเสียงกอไผ่เสียดสีกัน สามารถใช้คำที่ให้เกิดเสียงและภาพติดเด่นเป็นพิเศษ
ไผ่ซอ้ออเอียดเบียดออก
ออดแอตแอตออดขอดไกว

ลมลอดไล่เลี้ยวเรียวไผ่
แห่ใบไล่น้ำลำคลอง

(คำหยาด "พรมใบไผ่" - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

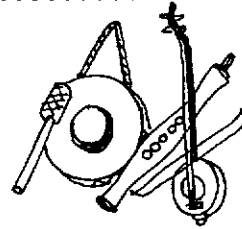
ภาพพจน์เปรียบเทียบ	เลียนเสียงสีเนียบ	มองเห็นแสงสี
จากการสรรค์คำ	จงนำวาที	สัทพจน์เช่นนี้
		อยู่ที่ไหนเธอ

1. เสียงม้องกลองทัด แว่วแว่วจากวัด ปี่แก้วแจ้วเสียง
ระนาดกรอล้อท่อม นุ่มนวลสำเนียง ไพเราะพินเสียง เสียงทพิพย์วิมาน

คำตอบ คำศัพท์ที่ได้แก่.....

2. เสียงร้องหน่อง หน่อง น่อง หน่อง
ขลุ่ย ตลุ่ย ตลุ่ย ตลุ่ย เหนง เหนง

จับที่เต่งต่อง

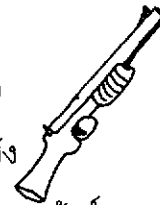
คำตอบ

3. เสียงปืนประเปรี้ยงเปรี้ยง
ไอ้ยแจ่มไปถึงใจ

คือเสียงฟ้าผ่าไฟ

เข็ดจิ้งจอกลิ้นแห้ง

(ลำน่านาทราย - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

คำตอบ

อติพจน์ (Hyperbole) คือการเขียนเน้นความให้หนักแน่นสมจริง เป็นการกล่าวเปรียบเกินจริง เช่น รักคุณเท่าฟ้า คอยมานานปี หิวจะตายซัก เกลียดเข้าไส้

ตัวอย่าง

ย่อสุริยาเป็นข้าทาส

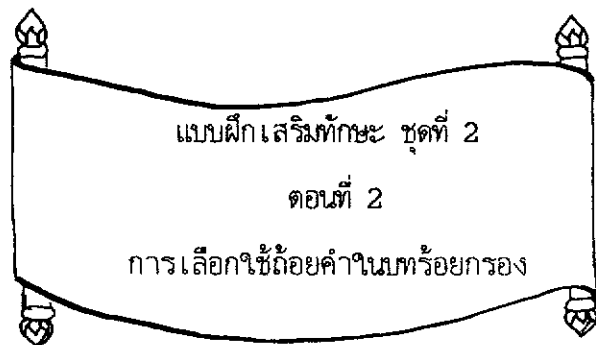
ทำอำนาจขึ้นบริหาร

สิ่งตระวันให้ขยับบริการ

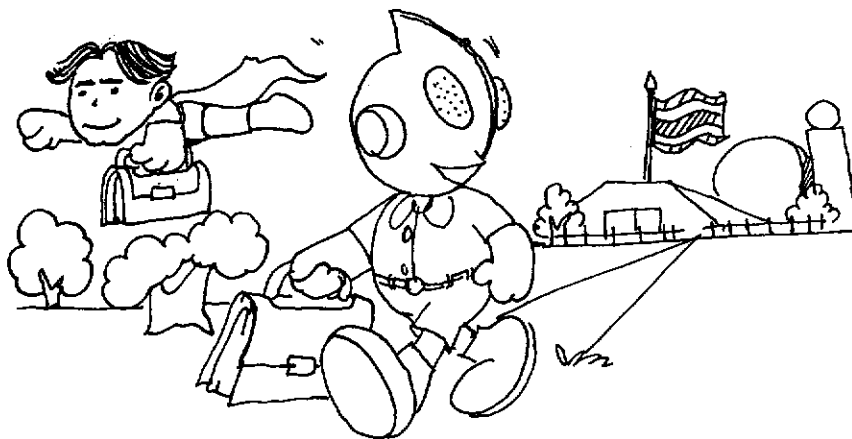
งานแสงทองส่องหล้าฟ้าดิน

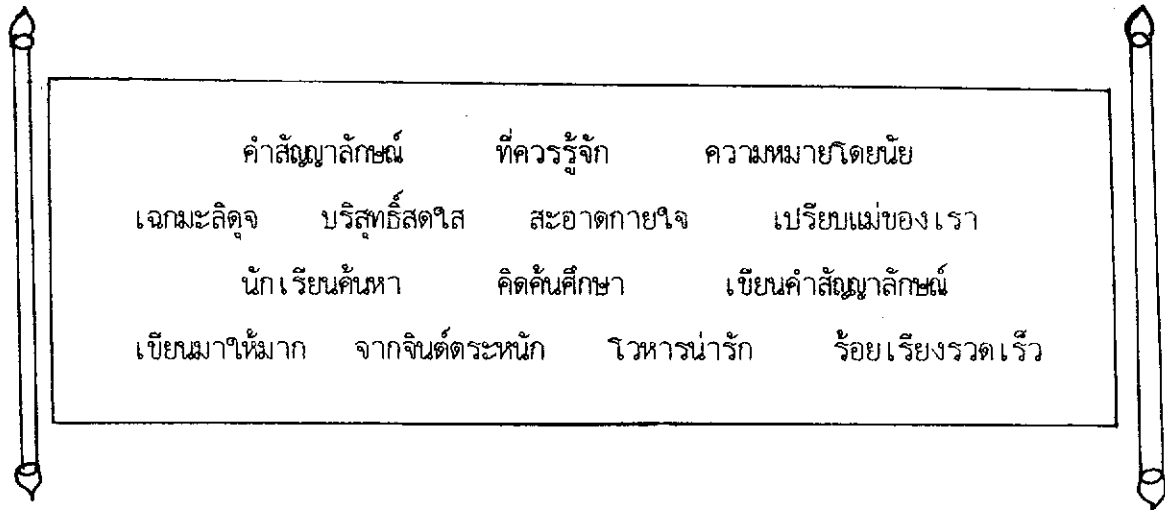
คำตอบ คือ ย่อสุริยาเป็นข้าทาส สิ่งตระวันให้ขยับบริการ

ให้นักเรียนจำ เรื่องคำศึกษา คงจำเข้าใจ
 เล่นคำกลุ่มคำ นิตินัย ขอบงขานไข ำให้ครูยินดี
 เขียนตอบข้อถาม ตอนสองตอบความ ครูให้จงดี
 คำใดขาดไป เต็มลงทันที ภาพพจน์เพราะนี้ ด้วยสรรค์สร้างคำ

ความหมาย → ความทุกข์ → ความตาย → ความหนักแน่นมั่นคง → สีดำ						
	ตัวอย่าง	หงส์	มณี, ขันหอม	หญ้าแพรก	ดอกไม้	สัญลักษณ์
	1	2	3	4	5	

จงหาความหมาย ริม เร่ง ขวน ขวาย คิด คำ สัญญา ลักษณะ
 เต็มในช่องว่าง สอดคล้อง ตระหนัก ไพเราะ เหมาะ นัก จง เลือก สรรค์ คำ

ดารา จันทร์ ระพี

1. กฎหมายที่หมายมุ่ง ช่วยผดุงคนทั้งหล้า
 ตั้ง ที่ส่องมา มุ่ง โคน้ำล้างสังคมทราวม

อินทร์ พุท พรหม

2. อ้นองค์พิมพ์ พิชิตมาร มละโอมกันดาร
 • พาชนพันทุกขั้บรรเทา

(จับที่จุดผู้ตั้ง เวยสมโภชน์พระพุทธรูปหามณิรัตน์นิมิตการ - สมเด็จพระเทพฯ)

เกษตร ชานา ชาวไร่

3. หลังนั้นสู้ฟ้า ลู่ดินนั้นหน้า ใ้อไครหนอไคร

หยาดเหงื่อแรงกาย ไร่เค็ญเพียงใด อดทนเข้าไว้ เขาเหล่า

จงบอกความหมาย สัญลักษณ์ชาย คือความเข้มแข็ง
เติมคำช่องว่าง สร้างคำเปลี่ยนแปลง ใช้เหมาะทุกแห่ง ไพเราะเหมาะสม

คำสัญลักษณ์

ความหมาย

ตัวอย่าง

สดชื่น, ความมีชีวิตชีวา

1.

.....
.....

2.

.....
.....

3.

.....
.....

4.

.....
.....

ความหมาย

คำสัญลักษณ์

ตัวอย่าง คนธรรมดา สามัญชน

ทราย, กา

1. เมืองนครราชสีมา

.....

2. ความรักของหนุ่มสาว

.....

3. ความเจริญรุ่งเรือง ความมีค่า

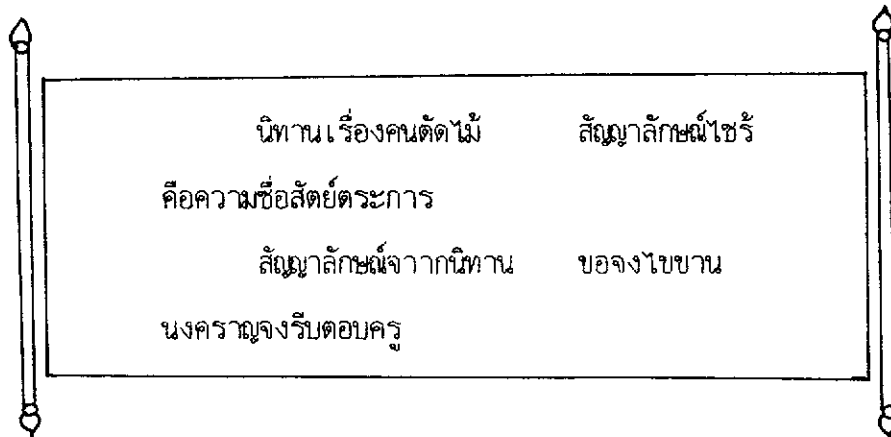
.....

4. ความหนักแน่น มั่นคง

.....

5. แขนงสิ่งสูงค่า หรือคนมีสกุลสูง

.....

นิทานเรื่อง

สัญลักษณ์

ตัวอย่าง กระต่ายตื่นตูม

การขาดสติ

1. นกมีหูหนุมปีก

.....

2. กระต่ายกับเต่า

.....

3. เด็กเลี้ยงแกะ

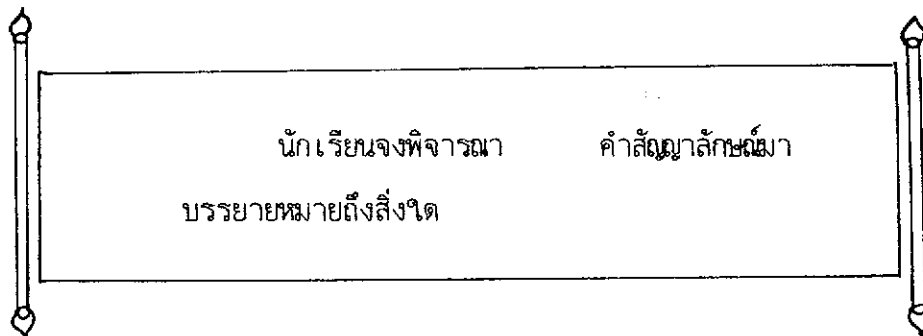
.....

4. ชวานากับงูเห่า

.....

5. กิ้งก่าได้ทอง

.....

1. อนาคตน่าเสียดาย

ฉันทำชีวิตหายครึ่งหนึ่ง

ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง

มีน้ำผึ้งบุหงาลตามาลัย

(อังคาร กัลยาณพงศ์)

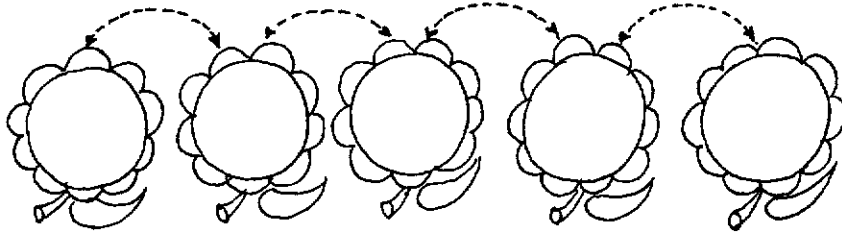
น้ำผึ้ง หมายถึง

บุหงา หมายถึง

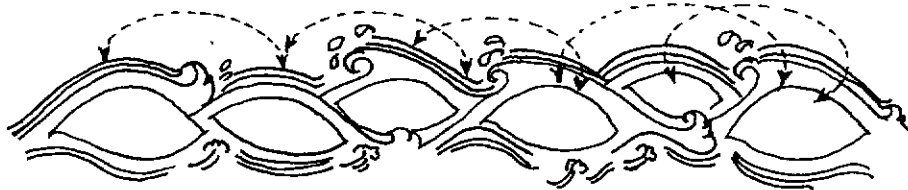
ลตามาลัย หมายถึง

เขียนคำไวพจน์ ตัวอย่างกำหนด ชี้ชัดวิธี
 น้องจรงรีบเขียน เริ่มเพียรเรีวรี ใครเสร็จสามนาที จะมีรางวัล

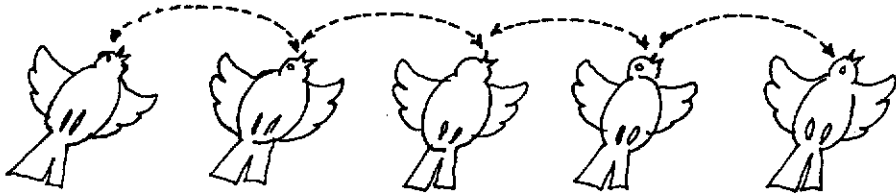
1. ดอกไม้

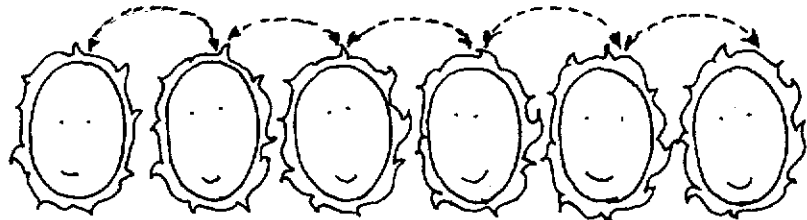
2. แม่น้ำ

3. นก

4. พระอาทิตย์

5. นางฟ้า

คำไวพจน์นั้น กรองกานท์ เร็วพลัน โวหารไวพจน์
ค้นหาคำหลาก ไม่ยากกำหนด จงอย่าเลี้ยวพลต ขอจงตอบมา

ตัวอย่าง

น้ำฟ้าคือความผัน

ข้าวในหม้อนั้นคือความหวัง

ดอกเบ็ญที่รุ่งรัง

จะเปลี่ยนได้ด้วยรวงทอง

(เพื่อนแก้วคำกาพย์ - ศิวกานท์)

คำตอบ ← คำไวพจน์ คือ ข้าว รวงทอง

1.

ปลอมสายสะพายพาด

ขายเครื่องราชล่องอาชญา

เสียงบุญวาสนา

ชะตาดีบอยู่สืบสน

(ขาย - ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

คำตอบ คำไวพจน์คือ

2.

มองโลกพิสุทธ์เสนาหา

ภิญโญโสภา

ป่าเขาลำเนาไพรพิศ

(เพื่อนแก้วคำกาพย์ - ศิวกานท์ ปทุมชาติ)

คำตอบ คำไวพจน์คือ

3.

แต่ว่าวันนี้ อย่าเพิ่งจรลี รีบร้อนจรไป

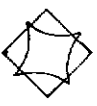
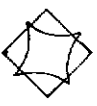
ค้ำบ้านลักคั่น เข้าชั้นสดใส จึงค่อยคลาไคล ในฤกษ์อรุณ

(เพื่อนแก้วคำกาพย์ - ศิวกานท์ ปทุมชาติ)

คำตอบ คำไวพจน์คือ

เติมคำ

1. งามโฉมเฉิดโฉไล ย่างนางในวรรณคดี
งามพิศซึ่งใส กลจะแพ้วภาพย์โสภา
(เพื่อนแก้วคำภาพย์ - ศิวภานท์ ปทุมชาติ)

2. เพื่อนผูกใจเพื่อนลัม ด้วยความดีอัน
สร้างสรรค์สิ่งดีมีคุณ
(เพื่อนแก้วคำภาพย์ - ศิวภานท์ ปทุมชาติ)

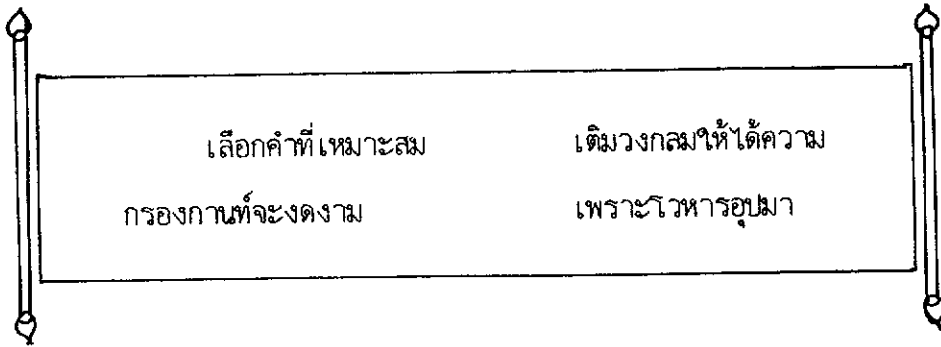
3. แต่งกองทรายก่อ แต่งเป็นเรือนหอ หยอกล้อยินดี
แต่งใบบัวสวย ต่างกรวยวาริ ตักธาร ตีมกลิ่นชื่นทรวง
(เพื่อนแก้วคำภาพย์ - ศิวภานท์ ปทุมชาติ)

อุปมาอุปลักษณ์ เปรียบเทียบรู้จัก เรียงความร้อยคำ
 เกิดจินต ภาพ ไพเราะคมขำ เข้าใจจงจำ เขียนเปรียบเทียบมา

ตัวอย่าง

- คำตอบ ก. ชีวิตเหมือน เดือนทรงกลดกำหนดลง (อุปมา)
 ข. ผมเฝ้าเจ้าดำขลับ คือมดมีแสงสีนวล (อุปลักษณ์)

1.
2.
3.
4.
5.

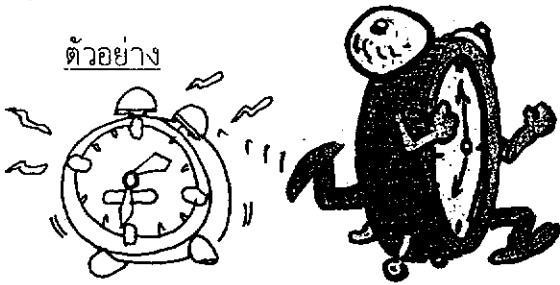

- คือ เปรียบ ประดุจ
1. หัวใจเขา ทราย เม็ดสุดท้ายสีทมนทวน
 วันใดเขาแหลกลาญ ก็วันนั้นแหละนายเอ๋ย
 (ลำน่านบ้านนาทราย - เนารัตน์ พงษ์ไพบูลย์)
- ดั่ง เปรียบ เสมอ
2. ถ้าเธอ กับดอกไม้ กุหลาบสดใส
 แรกแย้มดงามชวนชม
- ดั่ง เปรียบว่า ดุจดัง
3. รักทะเลอันกว้าง รักปาน้ำค้าง รักท้องทุ่งนา
 รักลำเนาไพร รักเค็งท้องฟ้า รักมवलดารา ดวงใจ

สำนวนคำ ภาษิต คำสภาษิต

เพ่งพิศภาพนั้น	ภาษิตที่มี	หรือคำสำนวน
สุภาษิตนั้น	แฝงอยู่ เชิญชวน	ของงใคร่ครวญ
		หาสำนวนคำ

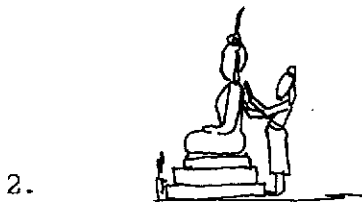

เวลาและวารีไม่ยืนติงจะคอยใคร

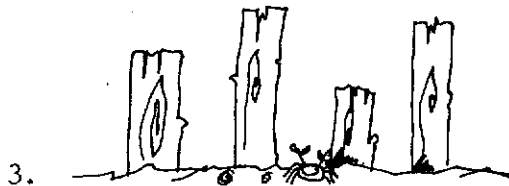
1.

.....

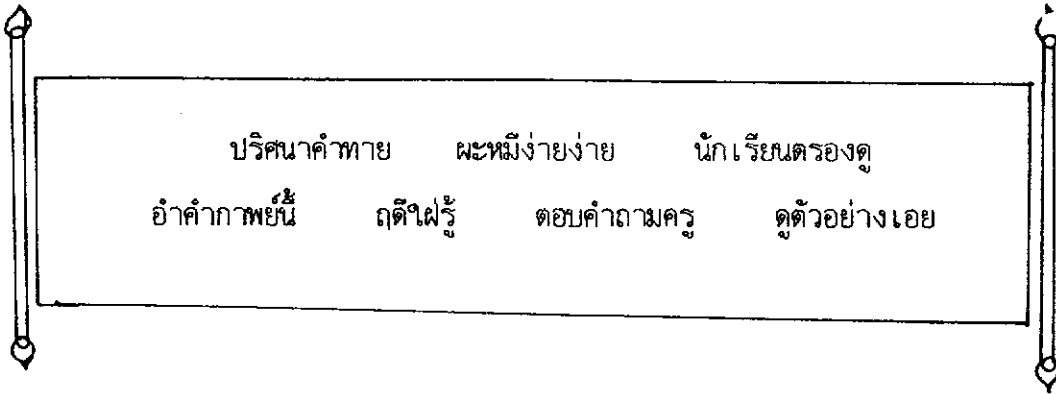
2.

.....

3.

.....

ตัวอย่าง

แห่งนั้นมกรรณพ
พอจดทอดทงพลัน

แหล่งนักรบต่างโรมรัน
มีมันสร้างคลังปัญญา

(ใจึก - พังเพย ใจรักธรรม)

ตอบ

1. คำขายหมายมุ่งงูชี้
สี่บาทผาดผยอง

อาหารไทยเคยล้มลอง
เป็นที่รองพระประธาน

(ปริศนาคำทาย - ผศ.ประเทือง คล้ายสุวรรณ)

คำตอบ.

2. นครหนึ่งอยู่บนฟ้า
วันทาพระธาตุนายแดน

ชื่อ เมืองแม่ย่า

(ปริศนาคำทาย - ผศ.ประเทือง คล้ายสุวรรณ)

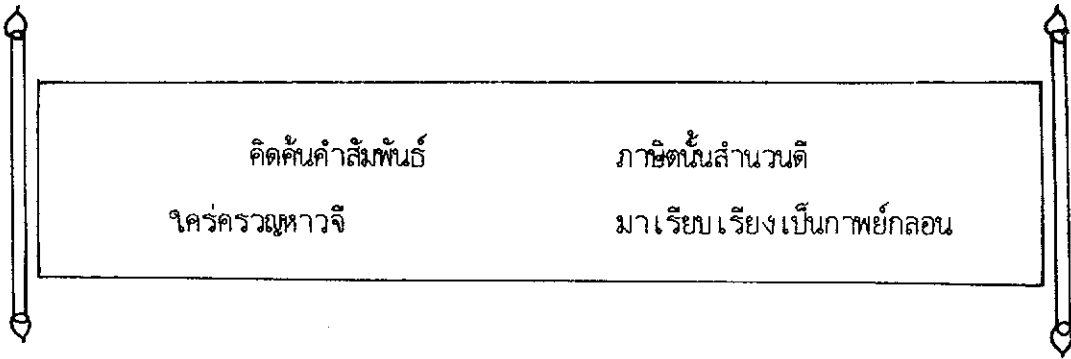
คำตอบ.

3. เป็นที่ขึ้นลง พฤษอยู่ไพรพง ต้องผืนใจทำ

แห่งแล้งน้ำใจ บักรู้ได้แก่งนำ คั่นคิดหาค่า ที่มีเสียงโอ

(จุฑาภรณ์ วงศ์คำดี)

คำตอบ.

ตัวอย่าง

เต็ดบัวให้ไว้ใย
ตกละเก็ดฟ้าฝน

ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
น้ำปัสสาวะรดคนตาบอด

1. สี่เหลี่ยมรูปลาด
น้ำขึ้นเอาไว้
คำตอบ.....

 ยังรู้หลังไป
อันน้ำใส่ไว้ข้างนอก

2. ถอยหลังเข้าคลองถือท้าย
นายพื้งบ่าวเจ้าพื้ง
คำตอบ.....

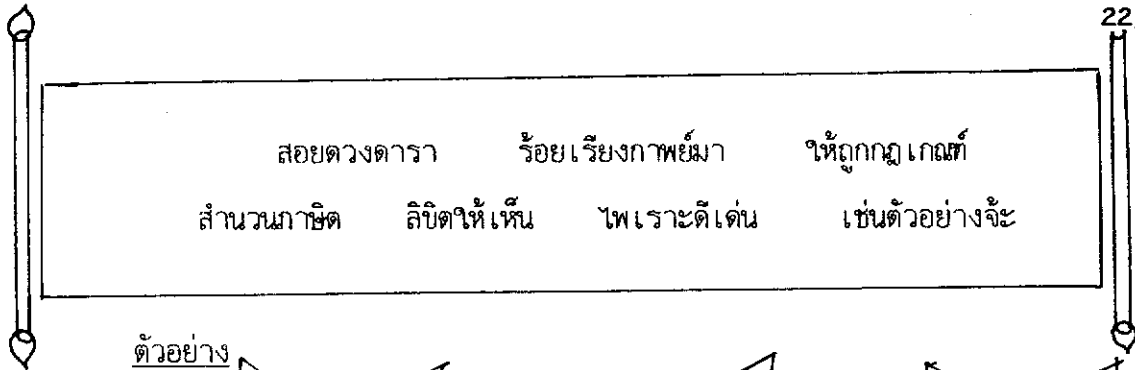
น้ำขี้มบ่อ

3. หน้าเนื้อใจเสือ
ปากเป็นกรรไกร

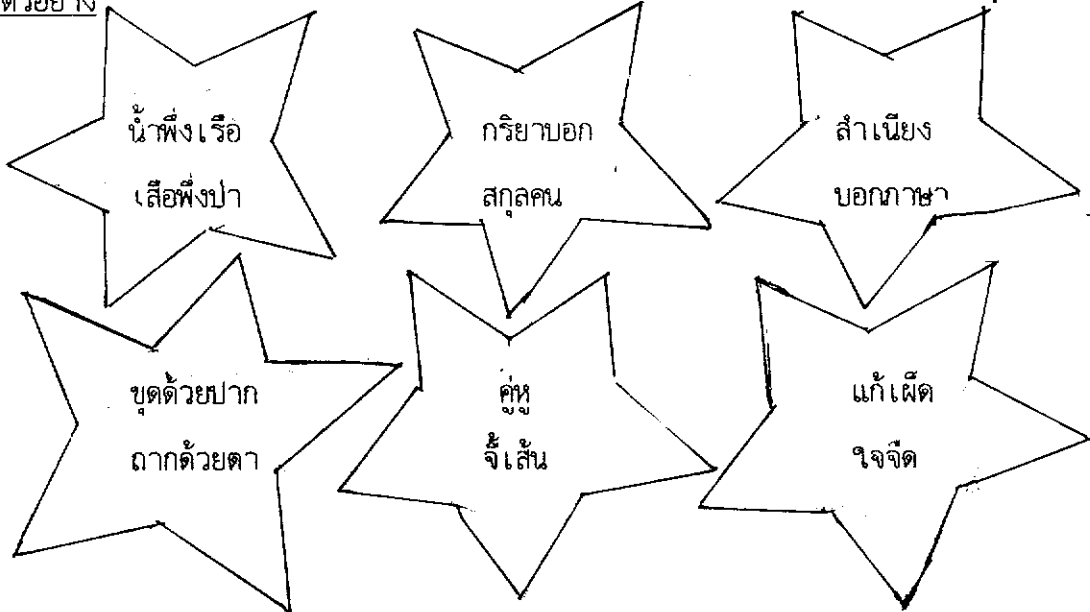
หยิกเล็บเจ็บ
บอกใจ, บอกครู

หนักเอาเบา
ตัวใครตัวมัน

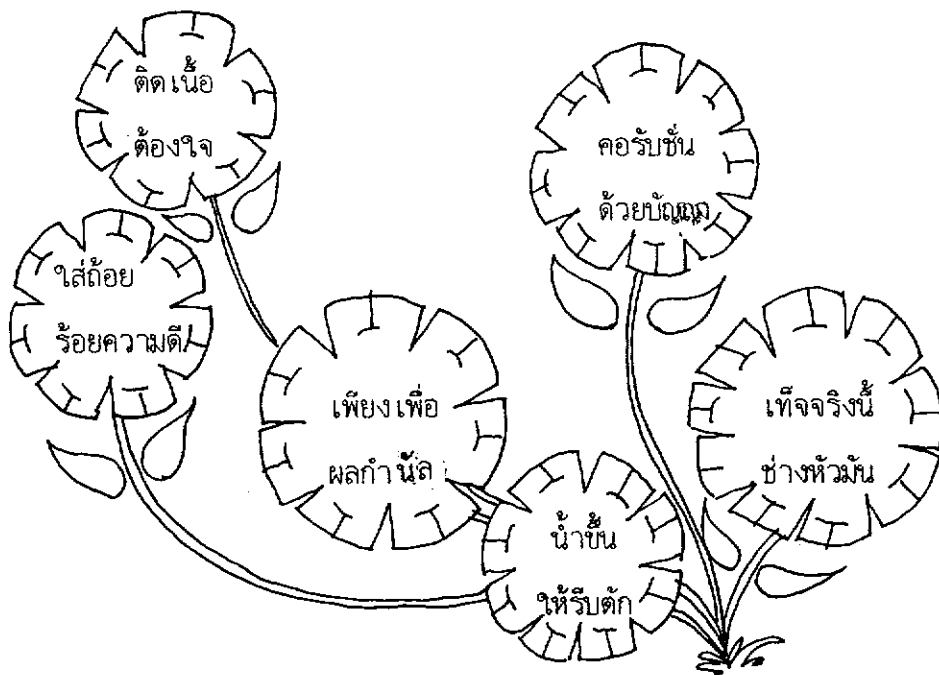

ตัวอย่าง

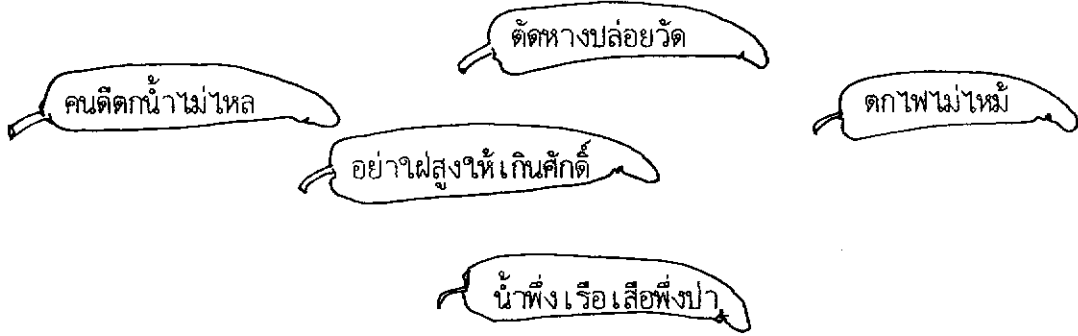
คำตอบ พูดด้วยปากถากด้วยตา สำเนียงบอกภาษา
 กริยาบอกสกกลคน

1.

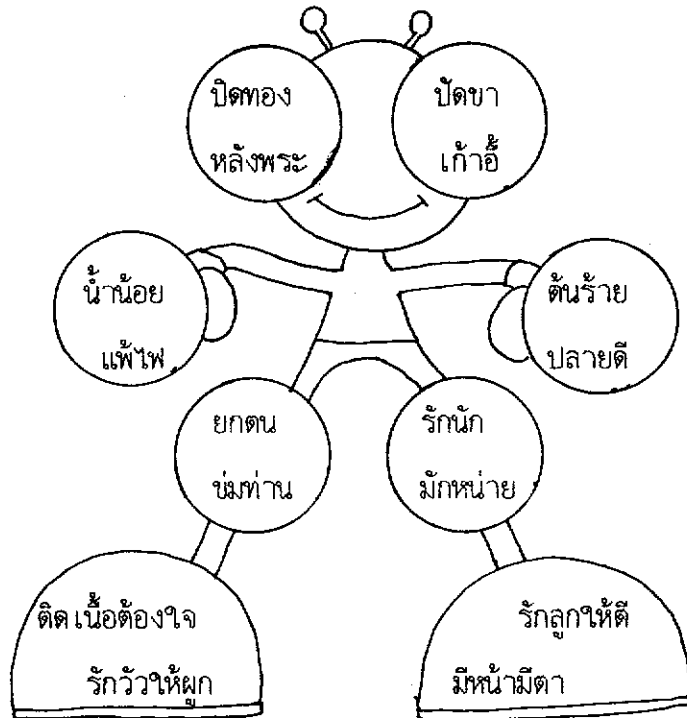
คำตอบ ภาพยานี้ 11

2.

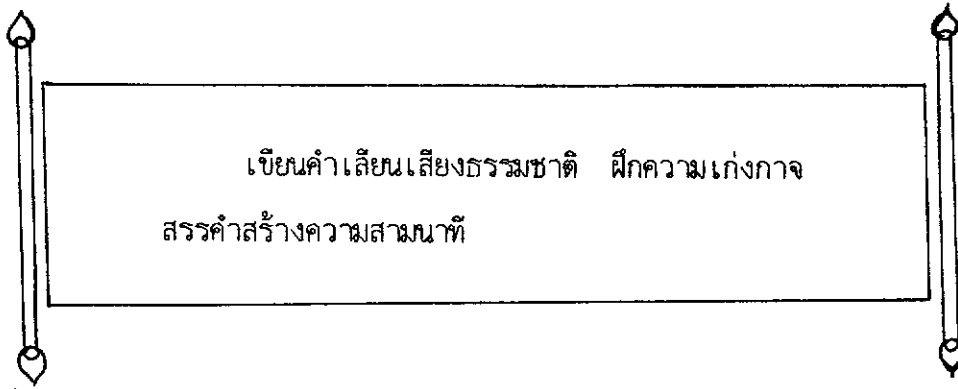
คำตอบ ภาพจิ้ง 16

3.

คำตอบ ภาพสร้างค้คนางค์ 28

คำเลียนเสียงธรรมชาติ

ตัวอย่าง

คำเลียนเสียงธรรมชาติหมายถึง คำที่เขียนเลียนเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ได้แก่ เสียงคน เสียงสัตว์ หรือแม้เสียงที่เกิดจากสิ่งของ เช่น

เสียงเด็ก ๆ หัวเราะ คิกคิก นกจิกอาหาร

ว้าว ร้อง มอมมอ โปรดรอมครับ

ครีนครีน ไขฟ้าร้อง

เรียมครวม

หึ่งหึ่ง ไซลมหวล

ฟ้าให้

1. เสียงนกร้อง
2. เสียง แกวียนดั่ง
3. เสียงเตรรดดั่ง
4. เสียงระฆัง
5. เสียงน้ำตก

ตัวอย่าง

ฉันได้ยินเสียงเพลง

บรรเลง โด เร มี

ฉันได้ยินสุนัขเห่า

บ๊อกร๊อก เบาเบาเหงาดวงจิต

1. ฉันได้ยิน
2.
3.

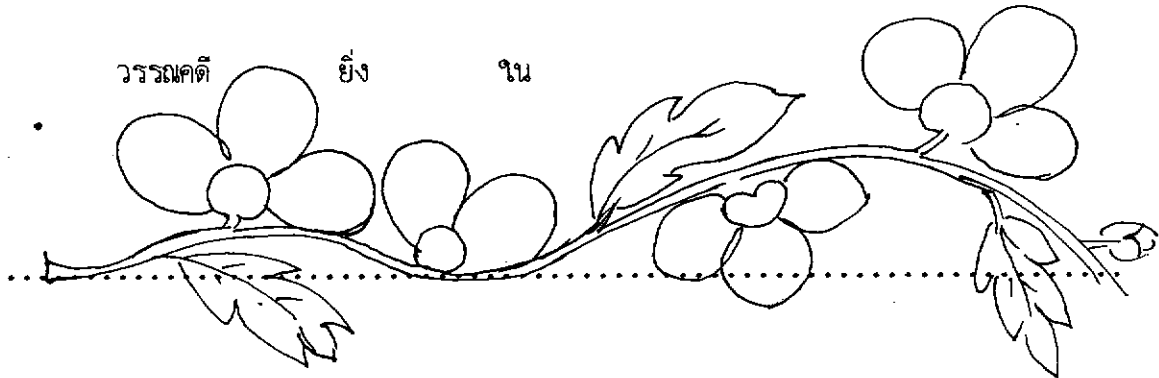
นำคำกำหนด มาเรียบเรียงพจน์ ให้ได้ใจความ
 และคล้องจองกัน จงอย่าครั้นคร้าม ใจว่าหาหนทาง ลองร้อยเรียงดู

ตัวอย่าง

ลออ เดือน ดาว ประดับ ระยิบ ยับ ต้น ราย

1. เจ็ด ไฉไล โฉม งาม นาง

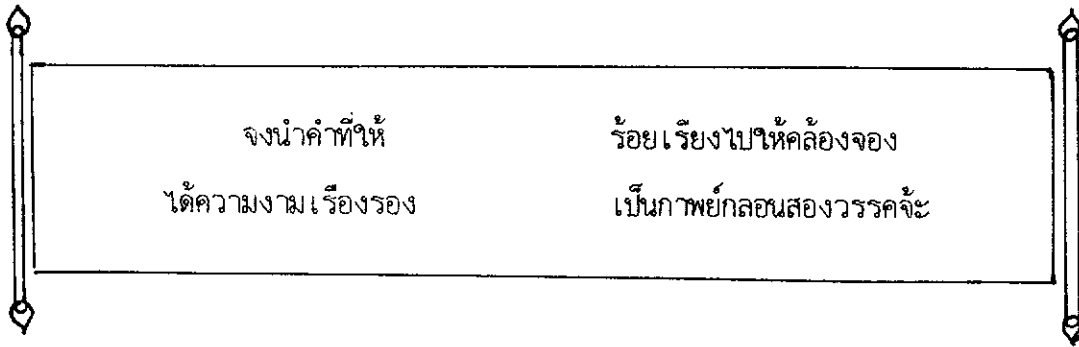

2. กลาง โถ่ พร ชัน บรรเลง ฟัง เพลง เสียง เพียง

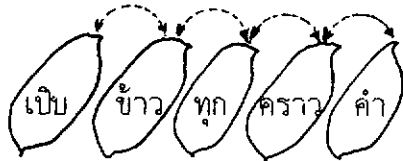
3. เจ้า ชน พระยา ไร่ ชน นำ ไม้ พา

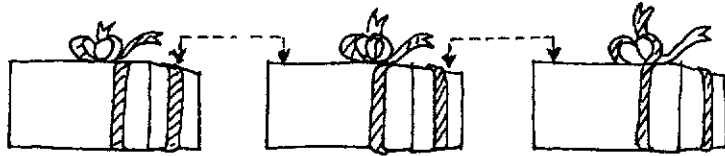

ตัวอย่าง

ข้าว

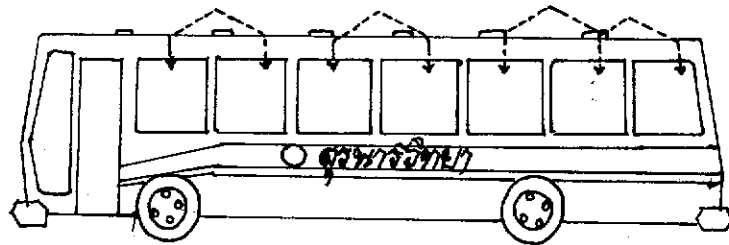
1. ของขวัญ

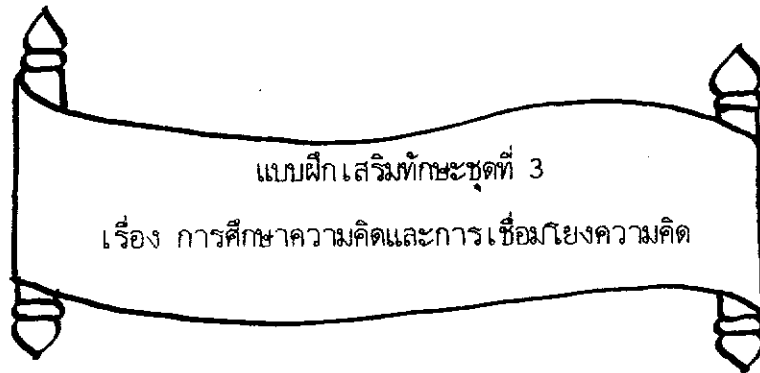

2. เพลง

3. สุรนารี

คำอธิบาย

แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 3 มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ฝึกให้นักเรียนได้ศึกษาแนวความคิดของกวี และการใช้ภาษาให้เกิดภาพพจน์ โดยกำหนดบทร้อยกรองให้นักเรียนอ่าน แล้วตอบคำถามท้ายบท มีทั้งหมด 9 ข้อ

ตอนที่ 2 ฝึกให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความคิดจากภาพ จากคำ เพื่อให้เป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างคำจากคำที่กำหนดให้เป็นคำคล้องจองสั้น ๆ
2. สรรค์คำเติมลงในช่องว่าง
3. จัดเรียงข้อความใหม่ให้เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์
4. เขียนสิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยการคาดคะเนจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้
5. ฝึกแต่งคำประพันธ์ที่ละวรรค มาเพิ่มข้อความที่ขาดหายไป
6. บอกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้มาภายในเวลาที่กำหนด เป็นคำประพันธ์

ประเภทกาพย์ ที่นักเรียนสนใจ

เวลา 4 คาบ

แบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 3 เรื่องการศึกษาแนวความคิดและการเชื่อมโยงความคิด

ตอนที่ 1

ความคิดคนเรา บางคนแสนเศร้า จึงกรองคำมา
 บ้างมีความสุข สนุกทรรษา เรียงโวหารมา มีสุขสดใส
 บ้างมีดวงตา มองเห็นธรรมา เขียนปลุกปลอบใจ
 ทำดีได้ดี จงมีน้ำใจ ชีวิตมอบให้ แก่รศพระธรรม
 บ้างเห็นชีวิต ละครลิต สุกทุกขังกรรม
 ปลุกปลอบดวงใจ สร้างไว้น้อมนำ รักรักรวมชาติล้ำ แม่ฟ้าปกณา
 บ้างเพื่อสังคม ก่อตั้งชมรม อนุรักษ์พัฒนา
 เพื่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกันศึกษา อ่านแล้วพิจารณา พินิจคิดตาม
 เพื่อโยงความคิด ร้อยกรองลิติต ตอบข้อคำถาม
 แบบฝึกเสริมทักษะ ำให้ได้ใจความ ร้อยเรียงพจนาน ความคิดนักเรียน
 สมเด็จพระเทพฯ เขียนข้อสั่งเป ชวนาพากเพียร
 ชมทุกขังทน จนกรอกรอบเวียง ท้องทุ่งโล่งเตียน ปราศจากความหวัง

ตัวอย่าง บทร้อยกรองเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เศรษฐกิจและสังคมไทย

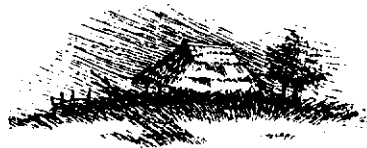
ทุกข์ของชาวนาในทกวี

เมื่อครั้งเป็นนิสิต ข้าพเจ้าได้เคยอ่านผลงานของจิตร ภูมิศักดิ์ อยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้ศึกษา
 อย่างละเอียด หรือวิเคราะห์อะไร เพียงแต่ได้ยินคำเล่าลือว่าเขาเป็นคนที่ค้นคว้าวิชาการได้
 กว้างขวาง และลึกซึ้งถ้านี้ ในสมัยที่เราเรียนหนังสือกัน ได้มีผู้นำบทกวีของจิตรมาใส่ทำนอง
 ร้องกัน ฟังติดหูมาจนถึงวันนี้

เบ็บข้าวมุทคราวคำ	จงสุจำ เป็นอาจัน
เหงื่อที่ลูกัน	จึงก่อ เกิดมา เป็นคน
ข้าวมันะมิรส	ให้ชนชิมทุกชั้นชน
เบ็องหลังสิทุกบัพน	และบมขึ้นจน เคียวควา
จากแรงมาเป็นรวง	ระยะทางนั้น เหยียดยาว
จากรวง เป็นเม็ดพราว	ล้วนทุกขยากล้า เค็ญเข็ญ
เหงื่อหยดลึกก็หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
บุตโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรปรวนมา เบ็บกิน
น้ำเหงื่อที่ เรือแดง	และน้ำแรงอันหลังริน
สายเลือดกึ่งสิ้น	ที่สุขดกำชาบพัน

ดูจากสรรพนามที่ใช้ว่า "กู" ในบทกวีนี้ แสดงว่าผู้ที่พูดคือชาวนา ชวนให้คิดว่าเรื่องจริง ๆ นั้น ชาวนาจะมีโอกาสใหม่ที่จะ "ล้ำลึก" กับใคร ๆ ว่า ถ้าไม่มีคนที่คอยเหนื่อยยากตรากตรำอย่างพวกเขา คนอื่น ๆ จะเอาอะไรกิน อย่างไรก็ตามแต่การล้ำลึกของบุญคุณเลย ความช่วยเหลือที่สังคมมีต่อกันกลุ่มนี้ในด้านของปัจจัยในการผลิต การพยุงหรือประกันราคา และการรักษาความยุติธรรมทั้งปวงก็ยิ่งแทบจะเป็นไปไม่ได้ ทำให้ในหลาย ๆ ประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจ ชาวนาต่างก็ละทิ้งอาชีพเกษตรกรรมไปอยู่ในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริการ ซึ่งทำให้ตนมีรายได้สูงกว่าหรือได้เงินเร็วกว่า แน่ชอนกว่า มีสวัสดิการดีกว่าและไม่ต้องเสี่ยงมากเท่าการเป็นชาวนา บางคนที่ยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรมก็มักจะนิยมเปลี่ยนพืชที่ปลูกจากธัญพืช ซึ่งมักจะได้ราคาต่ำ เพราะรัฐบาลก็มีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมราคามาเป็นพืชเศรษฐกิจประเภทอื่นที่ราคาสูงกว่า แต่ก็ยังมีชาวนาอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีทางเลือกที่จะขยับขยายตัวให้อยู่ในสถานะที่ดีขึ้นได้ อาจแย่งเสียด้วยซ้ำ แล้วก็ไม่มียุติธรรมที่จะอุทธรณ์ฎีกากับใคร ถึงจะมีคนแบบจิตรที่พยายามใช้จินตนาการสะท้อนความในใจ ออกมาให้สะกิดใจคนอื่นบ้าง แต่ปัญหา ก็ยังไม่หมด

(มณีน้อยพลอยแสง - สมเด็จพระเทพฯ)

บทร้อยกรองนี้ กล่าวถึงความทุกข์ยากของชาวนา สมเด็จพระเทพฯ ทรงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนต์เป็นคำประพันธ์ของจิตร ภูมิศักดิ์ ได้มีผู้นำเอาบทกวีมาใส่ทำนองร้องและทรงมีพระดำริถึงชาวนา ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม และไม่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ฎีกากับใคร ข้อสังเกต เพิ่มเติม "ทุกข์ของชาวนาในบทกวี"

1. แนวคิด

2. ด้านภาษา การใช้คำที่เร้าให้เกิดความรู้สึก หรือเกิดภาพพจน์

1. บทร้อยกรองเกี่ยวกับสุภาษิต คำสั่งสอน "ชนะตนนั้นแหละดี" ให้รู้จักการให้อภัย ไม่โลภ โกรธ หลง การชนะบุคคลอื่นไม่แน่นอนยั่งยืนเท่ากับการชนะใจตนเอง

 อดตา หเว ชิต เสยโย
 ชนะตนนั้นแลเป็นดี

คำว่า "ตน" นี้เข้าใจ	คือจิตใจและกาย
ชนะใจตนเองนี้	ประเสริฐกว่าชนะใคร
เพราะยอมรู้ผิดชอบ	ไม่ประกอบสิ่ง เหลวไหล
รู้จักให้อภัย	ไม่โลภหรือโกรธา
การชนะบุคคลอื่น	ไม่ยั่งยืนอาจอัปรา
ชนะด้วยวาจา	หรืออาวุธยุทโธปกรณ์
แแรกชนะเขา	ภายหลังเราอาจแพ้กลับ
ชนะตนของตนนั้น	สิ่งดีแท้ยอมแน่นอนๆ

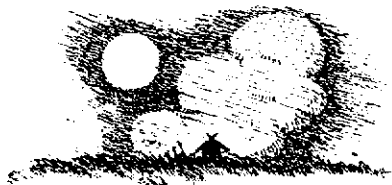
(มณีร้อยพลอยแสง - สมเด็จพระเทพฯ)

10

ข้อสังเกต

- 1. ข้อคิดจากภาพยนต์เรื่องนี้
-
- 2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-

2. บทร้อยกรองเกี่ยวกับความรัก ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อชาติ ศาสนา ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความรักของหนุ่มสาว ตลอดจนการกล่าวถึงความสุข ความสมหวังในความรัก หรือความทุกข์ที่เกิดจากความรัก

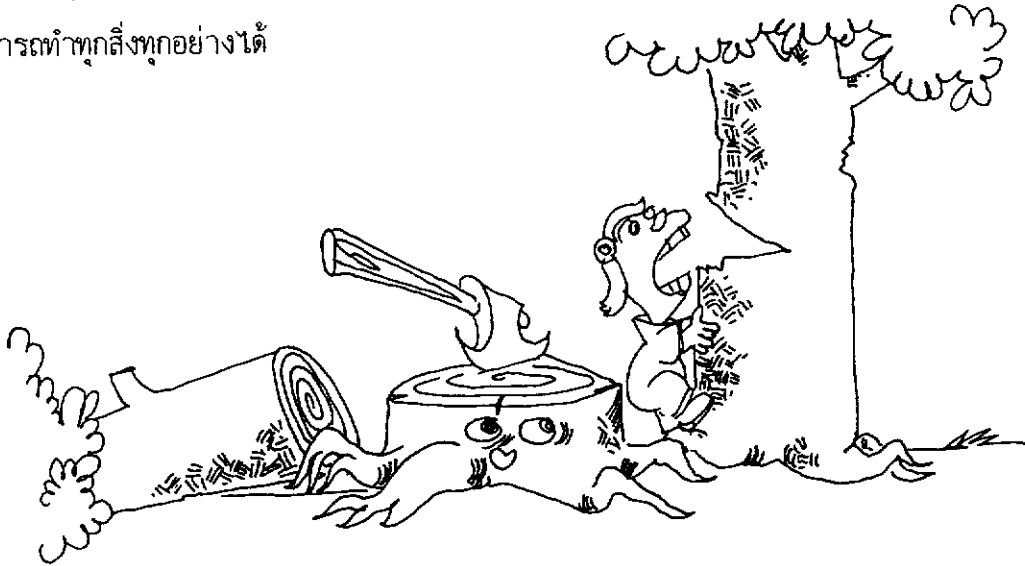
ผานฝันไว้ฝากเดือน

สุดตาคือฟ้าไกล	สุดใจคือใครคนหนึ่ง
สุดหวงห่วงคะเนิง	สุดคิดถึงจึงละเมอ
สุดเหงาเฝ้ามองจันทร์	สุดเฝฝั้นเฝ้ามองเหม่อ
สุดรักรักบำเรอ	สุดเพื่อเผลอหฤทัย
พากฟ้าโยไกลน้ก	พากรักห่างลึกเพียงไหน
ม่านฟ้าโค้งพิไล	ม่านใจมาจรดกัน
สุดท้อรอเมื่อไรมา	เสน่หามาห่างหัน
ดาวน้อยลอยเทียมจันทร์	มาผานฝันไว้ฝากเดือน
	(สูฟ้าละอองฝัน - พิชชา ถาวรรัตน์)

ข้อสังเกต "เรื่อง ผานฝันไว้ฝากเดือน"

- 1. ข้อคิดจาก เรื่องผานฝันไว้ฝากเดือน
-
-
- 2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-

3. บทร้อยกรองเกี่ยวกับวัฒนธรรมของมนุษย์ยุคปัจจุบัน เป็นบทร้อยกรองที่มุ่งเน้นสะท้อนสภาพสังคม วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน เพียงเพื่อตนเองได้ รวย ยอมสั่นทุกอย่าง บทกวีบทนี้มุ่งเน้นสะท้อนสภาพความคิดของมนุษย์ ความเห็นแก่ตนเอง มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากที่สุด สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้

ขาย...

เพียงขอให้กูขาย	ถ้าไรหลายแล้วกูเอา
ฉิบหายอันใดเล่า	ก็ไม่รู้ไม่เห็นฯ
ขายสิทธิ์ทุกทิศที่	ที่ชอกช้ำที่ล่าเคียด
ตกทุบแล้วบุกเข็น	เพราะเหตุขายมาหลายครั้ง
ขายเกียรติอุดมการณ์	ขายวิญญาณทั้งซีหยิ่ง
รับของรับใบสั่ง	คอยรับใช้นายเหนือหัวฯ
นายเงินมักบังคับ	มักมีธูชาเช่นความงัว
หุ่นยนต์ทุกคนตัว	ก็ไม่ต่างในสภาพ

ปลอมสายสะพายพาด	ขายเครื่องราชลัญจกร
เสียงบุญวาสนา	ชะตาอันอยู่สืบสนา
ขายอาวุธสงคราม	ยื่นสงครามมาฆ่าคน
ขายชาติประชาชน	อย่าง เลวชาติอนาถใจ
ขายแดนแผ่นดินอยู่	ให้ศัตรูอยู่อาศัย
จักพอกจักพูนภัย	แก่แผ่นดินมิไยดี
ขายทั่วทุกหัวระแหง	ขายตำแหน่งขายเก้าอี้
สังคมโสมมทวี	ก็ช่างสังคมปะไร
ขายลายสือลายเซ็น	โดย เส้นสนแห่งกลืน
เส้นตรงเส้นโค้งใคร	ไหนจะ เต็มเท่า เส้นคดๆ
ขายจรรยาบรรณผิด	ความถูกต้องที่ปรากฏ
ขายปณิธานพจน์	ที่เคยพร่ำจะบำเพ็ญ
ขายกันทุกโอกาส	เมื่อโอกาสอำนวยเห็น
ทุกกิจการการเป็น	เส้นทางค้าในธานี
เพียงขอให้ถูกรวย	ด้วยการขายในวันนี้
กูไทยใจอัปรีดิ์	มีหรือที่จะไม่ขายๆ

(ตั้งหนึ่งทรายมณี - คิวกานท์ ปทุมสูติ)

ข้อสังเกต "เรื่องขาย"

1. ข้อคิดจาก เรื่องขาย
-
-
-
2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-
-
-

4. บทร้อยกรองเกี่ยวกับความสวยงามของธรรมชาติ กล่าวถึงความงดงามของดอกไม้ ความงามของธรรมชาติ

ดอกไม้

ดอกไม้มีมากมาย

เช่นดอกพุดสาย

ทั้งดอกชงโคชบา

มะลิซ้อนมะลิลา

กลิ่นหอมหนักหนา

บัวใช้บูชาพระดี

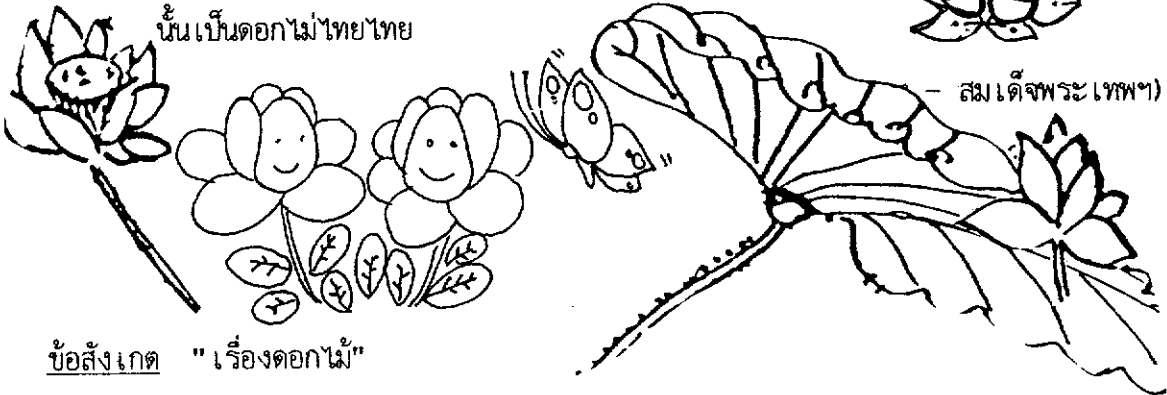
ดอกปีบและสารภี

ทั้งดอกจำปี

นั้นเป็นดอกไม้ไทยไทย

- สมเด็จพระเทพฯ)

ข้อสังเกต "เรื่องดอกไม้"

1. ข้อคิดจาก เรื่องดอกไม้

.....

.....

2. การใช้คำ โหราภาพพจน์

.....

.....

5. บทร้อยกรองเกี่ยวกับอาศรัยวาท สดุดีคุณงามความดีของวีรบุรุษ วีรสตรี หรือบุคคลที่ท่าน
ประยอช้ให้แก่งสังคม ประเทศชาติ

พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ

แต่
สมเด็จพระอัยยิกา

น้อมเกล้าขอบสดุดี	ถวายอัญชลี
ด้วยรำลึกพระกรุณา	
ในสมเด็จพระศรีนคราฯ	ทั้งพระเมตตา
แก่ข้าพวงชนชาวไทย	
คราเสด็จเทศถิ่นฐานใด	ราษฎร์ล้วนดีใจ
ดุดังได้พิพิศุธาธาร	
พสกนิกรชื่นบาน	พระราชทาน
ความเกษมสุขทั้ง เกื้อกูล	
พระคุณอันล้ำไพบุลย์	ยามประชาอาดูร
ทรงช่วยดับร้อนผ่นผัน	
ขุนเขาแสนเบญจไพรสัมภ์	พระเสด็จต้นต้น
บคิตล้ำยากยากพระองค์	
ทรงมั่นในศาสน์ยืนยง	โดยพระเจตจำนง
เพื่อธรรมปกป้องผองนิกร	
เป็นร่มโพธิ์ทองนาคร	ต่างถวายพระพร
ให้ทรงพระเจริญนิมมาน	

สมเด็จพระเทพฯ

เนื่องในวันวิโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ

ข้อสังเกต "เรื่องสดุดีสมเด็จพระอัยยิกา"

1. ข้อคิดจาก เรื่องสมเด็จพระอัยยิกา
-
2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-

6. บทร้อยกรองเกี่ยวกับ คำอวยพร คำขวัญ เป็นบทร้อยกรองที่กล่าวอวยพรเนื่องในวันปีใหม่ หรือ อาจจะเป็นวันเกิด วาระสำคัญต่าง ๆ เป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ

สภกตวา พุทธรัตน
 อสถ อุตตม วร
 หิต เทวมนุสสถาน
 พุทธเตเชน โสตถินา
 นสสนตบุพพต สพเพ
 ทกขา วุฒสามนตเต

ข้าขอไหว้พระพุทธร
 โอสถประ เสริฐอุดม
 เกื้อกุสมนุษย์นิยม ทวยเทพอินทร์พรหม
 สมโสดถ์ด้วยเดชพุทธา
 ขอบุบิวันตรายนานา ถ้วนทุกข์โศกา
 จงสงบร้างบิโดยสวัสดิ

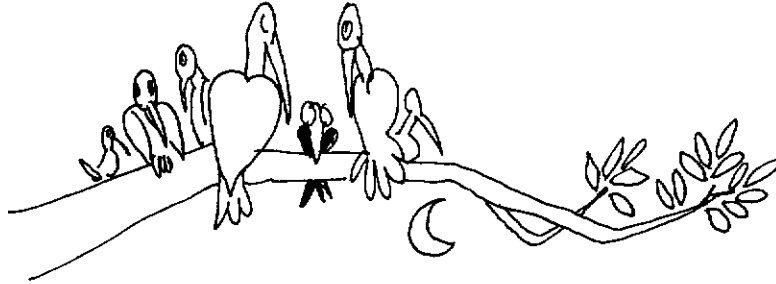
สิรินธร

พระราชทานสมาภาภาษาไทย เพื่ออัญเชิญจัดทำบัตรอวยพรปีใหม่ พ.ศ.2528

ข้อสังเกต

1. ข้อคิดจากเรื่อง
-
-
-
2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-
-
-

7. บทร้อยกรองเกี่ยวกับธรรมชาติ นำเอาธรรมชาติมาเปรียบเทียบกับโดยใช้ลมเป็นสื่อพรรณนาถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันมนุษย์

ลม

เพียงเสียงอูแว้วร้องจ้า	ก็เรารู้ว่า	ชีวิตนี้มีลมปราน ๆ
ซู่ระริกไหวใบตาล	ก็รู้สัญญาณ	ว่าในอากาศมีลม ๆ
เมื่อร่างที่ไร้ผ้าห่ม	สิ้นครางระงม	ก็รู้ว่าลมหนาวแรง ๆ
พอน้ำในหนองขุดแห้ง	ดินแตกกระแหง	ก็รู้ว่าแล้งลมร้อน ๆ
ยามเลือกกระสนชอกซอน	ก็รู้คนจร	อ่อนล้าเขือกลมหายใจ ๆ
ครั้นขำบิตเบียนเคลื่อนไป	ก็รู้ว่าเซ	แน่แท้เพราะลมปากคน ๆ
คราสันตวัตวากน	ก็รู้เสห์กส	คนสิ้นกะล่อนลมสิ้น ๆ
ที่สุดท้องก็วรอकिन	ลมปรานรวยริน	ก็เห็นชีวิต... ลม ๆ ๆ

(หนึ่งทรายมณี - ศิวกานต์ ปทุมสูติ)

ข้อสังเกต

1. ข้อคิดจากเรื่องลม

.....

2. การใช้คำโวหารภาพพจน์

.....

8. บทร้อยกรอง เกี่ยวกับ ปรัชญาที่ว่าด้วยรัก โลก โกรธ หลง หลงอำนาจ วาสนา สรรเสริญ
เย็บเย็บ สอพลอ ลามยศ จ้อจล หลงคนหลง ฯลฯ

หลงเยยหลงวาส-

นาอำนาจ	สรรเสริญเย็บเย็บ
หลงคำสำเหนียก	คำเพรียกสอพลอ
หลงตั้งนั่งต่อ	ก็ใครเล่าใคร ๆ

หลงเยยหลงลาม

คอยหามคอยหาบ	งานงำรำไป
หลงไม่รู้พอ	จ้อไม่พิกได้
มิไกลลี้มิไกล	ใครหรือใครหรือ ๆ

หลงเยยหลงทาง

ในจิตรกว้าง	กลางใจกรื้อ
ล้วนคนหลงคน	หลงกลนับถือ
คนหลงผิดถา	ถาหลงผิดคน ๆ

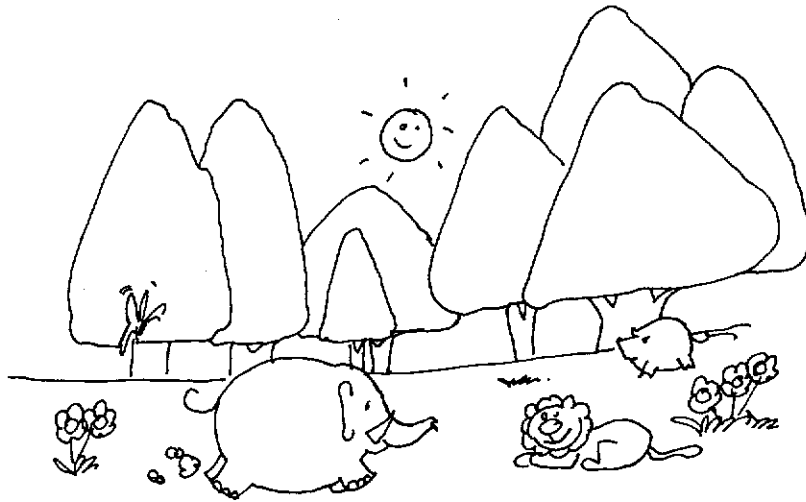

หนึ่งทรายณนี้ - ศิวกานท์ ปทุมสูติ

ข้อสังเกต

1. ข้อคิดจากเรื่องหลง
-
-
-
2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-
-
-

9. บทร้อยกรองเรื่องป่า นำเอาธรรมชาติมากล่าวทำให้เกิดการจรรโลงสังคม เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพพจน์ของป่าในปัจจุบันว่าเหลืออะไรบ้าง เราให้อุชุนได้เห็นคุณค่าของป่าเพื่อจะได้มีความรู้สึกรัก และอยากอนุรักษ์ป่าไม้ไว้ เป็นบทร้อยกรองเพื่อชีวิต

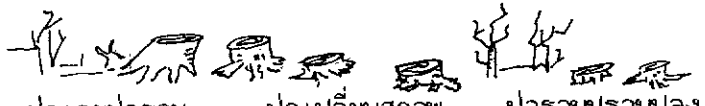
ป่า

ป่าเอยป่าเขียว บัตรพลับเตี้ย ป่าเขียวกลับกลาย
เป็นป่าเสื่อมโทรม รุกไหม้หักหาย หักร้างกลางร้าย แล้งร้ายร้อนเรง ฯ

ป่าเอยป่าดิบ ชั่วตายยิบ ป่าดิบเปิดเบง
ไม้ใหญ่น้อยครั้น ลี้ดวีตั้นกระเจิง กระเซอะกระเซิง หนีลี้ดวีลิ่งคม ฯ

ป่าเอยป่าสงวน ถูกรุกทุกส่วน ป่าสงวนราวถล่ม
ทลายรากภูโกลัน ลี้วพันไพรพนม น้ำมือโสมม สมคบบวนการ ฯ

ป่าเอยป่าเบร้ง ชักลากชักโยง ป่าเบร้งดงถ่าน
 ดงเถื่อนเกลื่อนกล่น อีหีฬอลือหีฬาล แผ่โดยกันดาร กินดำนกินดง ฯ
 ป่าเอยปาราบ ป่าเปลี่ยนสภาพ ปาราบปรานปลง
 ป่ารักน้ำไร่ อุทกภัยพิษสง หลากไร่นาลง ราบแล้วเหลือใจ ฯ

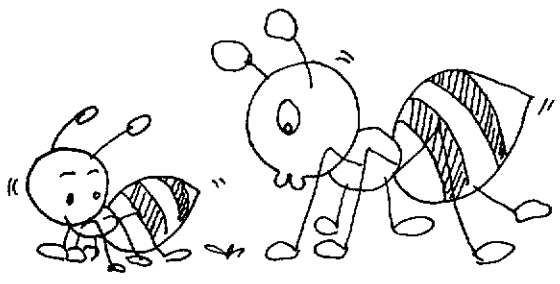
ป่าเอยป่าพฤษ์ เหลือเพียงภาพนึก ป่าพฤษ์ป่าพร
 ป่าคนกินกลืน ป่าฟันป่าไฟ ป่าหมดป่าไม้ ไร่เป็นป่าช้า ฯ

(หนึ่งทรายมณี - ศิวภานท์ ปทุมสูติ)

ข้อสังเกต

1. ข้อคิดจากเรื่อง
-
-
-
2. การใช้คำ โวหารภาพพจน์
-
-
-

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ 3 ตอนที่ 2

เรื่องการเชื่อมโยงความคิดจากภาพ คำ เพื่อให้เป็นพหุร้อยกรองสั้น ๆ

พิจารณาจากภาพ กรองให้เป็นภาพย์ ภาพมีความหมาย

เกี่ยวข้องกับสิ่งใด เขียนคำมากมาย อย่างหนึ่งดูตาย เขียนมาหนึ่งวรรค

ตัวอย่าง

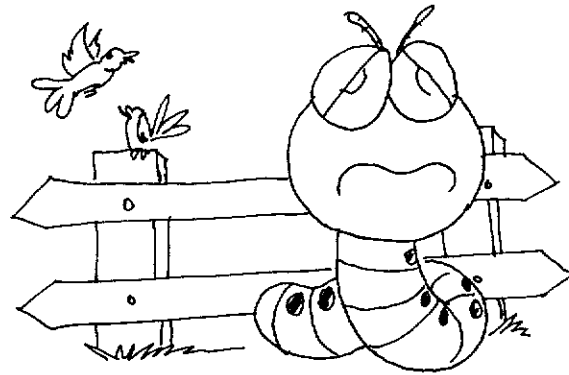
คำเกี่ยวข้อง หนังสือ นอนหนังสือ

ความรู้ วิชา ปัญญา ความเก่า ความใหม่

นักวิชาการ กระดาษ โรงพิมพ์ เครื่องพิมพ์

หมึกพิมพ์ ความเรียบร้อย ความทนทาน

ความท้าทาย สื่อ ฯลฯ

1.

คำที่เกี่ยวข้อง

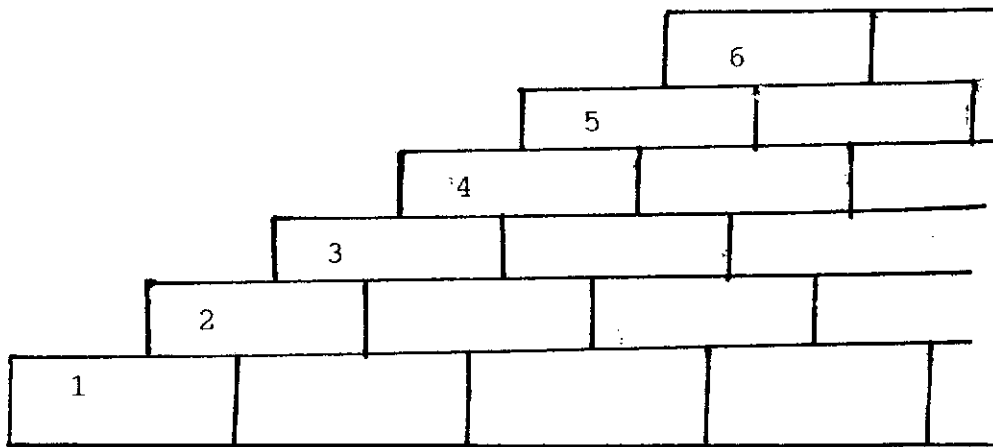
.....
.....
.....
.....
.....

2.

คำที่เกี่ยวข้อง

บันได

.....
.....
.....

คำที่เกี่ยวข้อง

.....
.....
.....
.....

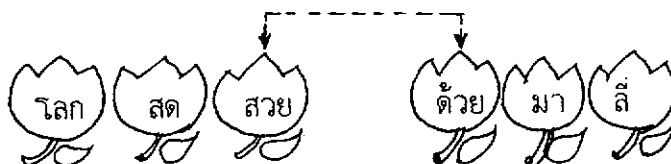
การสร้างคำจากคำกำหนดให้

อ่านคำที่กำหนด เรื่องใดที่เกี่ยวข้อง	วิเคราะห์พจน์แล้วได้ตรง เป็นคำคล้องจองเรียงดู
---	--

ตัวอย่าง

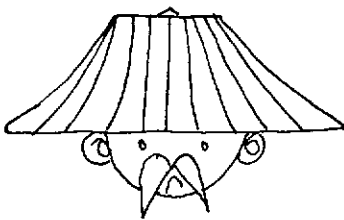

นักเรียนอาจคิดไปถึง ธรรมชาติ ความงาม สีแดง
เหลือง ขาว เขียว.... เสียงนกร้อง กลิ่นหอม
ความรัก ฯลฯ

กำหนดคำให้ เขียนมากเร็วไว ภายในห้านาที
 ฝึกคิดฝึกเขียน ฝึกเพียรเร็วรี โยงความคิดนี้ สรรค์สร้างคำกรอง

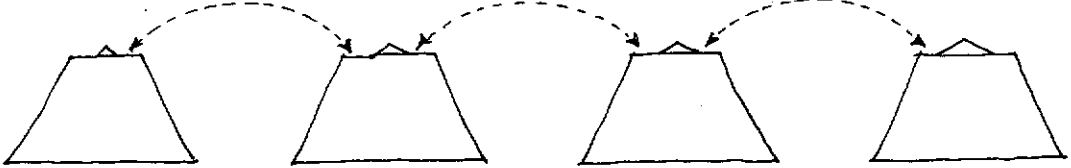
1. ชานา

.....

.....

.....

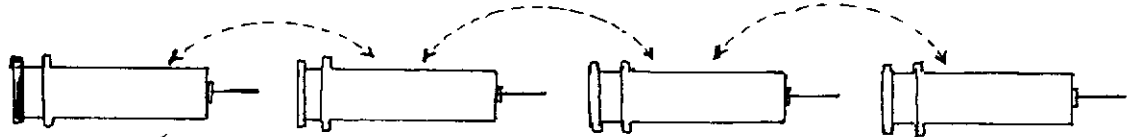
2. โรงพยาบาล

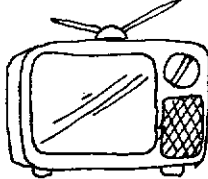
.....

.....

.....

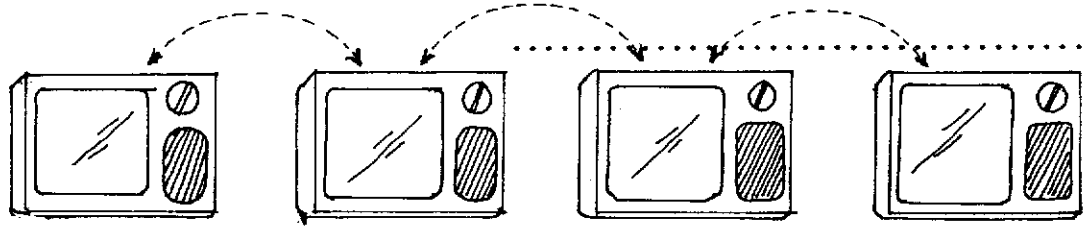

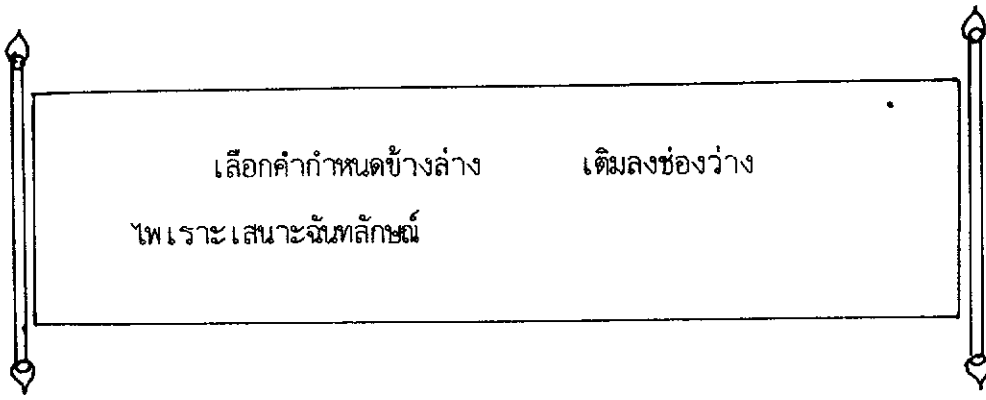
3. โทรทัศน์

.....

.....

เลือกคำกำหนดข้างล่าง เติมลงช่องว่าง
ไฟ เราะ เสนาะ จันท์ ลักษณะ

ยวน บาน ยิ้ม ยอง ใย นำ คลอง ลอง
ดอกไม้ เต็ม เต็ม เต็ม เต็ม มาลี แลลาน

ก็เลยตะลึงแลมอง

ไม้สูงยุงยางใย

ห้วยน้ำลำ

ใจตั้งเกลียดแก้วแวววาว

(ชีวิตไม่ใช่ความฝัน - วิสา คัญทัพ)

ดาว ดารา ราย เลิศ กาย สาย

ชีวิตขึ้นยืนยาว

สดใจดัง

ที่พร่างที่พราวพรรณ

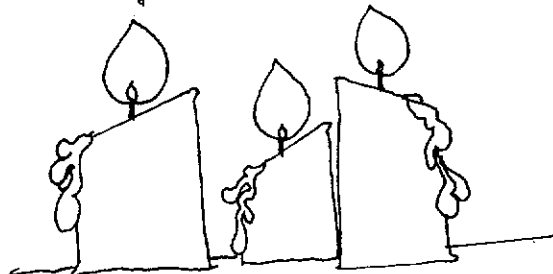
ชีวิตพร้อมยอมตาย

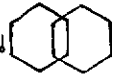
ฝังใจแล

ไว้กับภูผาป่าสวรรค์

(ชีวิตไม่ใช่ความฝัน - วิสา คัญทัพ)

สว่าง รุ่งโรจน์ เปริดพราย สดใจใส

เรื่องแสงเทียน

ส่องนำทางให้ก้าวหน้า

ความรู้ก็อุปถัมภ์

จุดแสงเทียนโชติชัยวาฬ

กรุณา ฤดูแล้ง ขาดแคลน ภูมิมา ยามแรง หมกมัว เปลี่ยนแปลง โอดโอย

ชีวิต	ที่
ชีวิต	ที่
ดอกเออย	ดอกกระแหง
เงินทุน	ที่

ช่างแร่ในเค้น	และหิวโหย
ใครจะเอื้อ
.....	ยิ่งแตกอ้า
อัตราพอก	ดอกเบ็ยบาน

ภาพยื่นคำขาดไป
นักเรียนจงไขขวาน

สรรคำใหม่มากรองกานท์
ต่อเติมความอย่ารอริ

ศรีศรีพิสุทธิ พระพุทธพ้อง วิมุตติโลกภัย

แจ้งธรรมปรหมัด อริสังเว ทุกสม นิโรธมรรดา

ศรีศรีสวัสดิ์ดีล้ำ พระธรรมแกน ดำเนิน ดำเนิน

เลื่อมใสอริยสัง ธรรมรัตน์ โลกมีธรรมมา ไม่ร้ายล้ำเค็ญ

ศรีศรีพุทธ พระสงฆ์ฮ่าง ศีลธรรมบำเพ็ญ

คงพระศาสนา โลการมเย็น ผ่านยุคบุก คลายร้อนรุนแรง

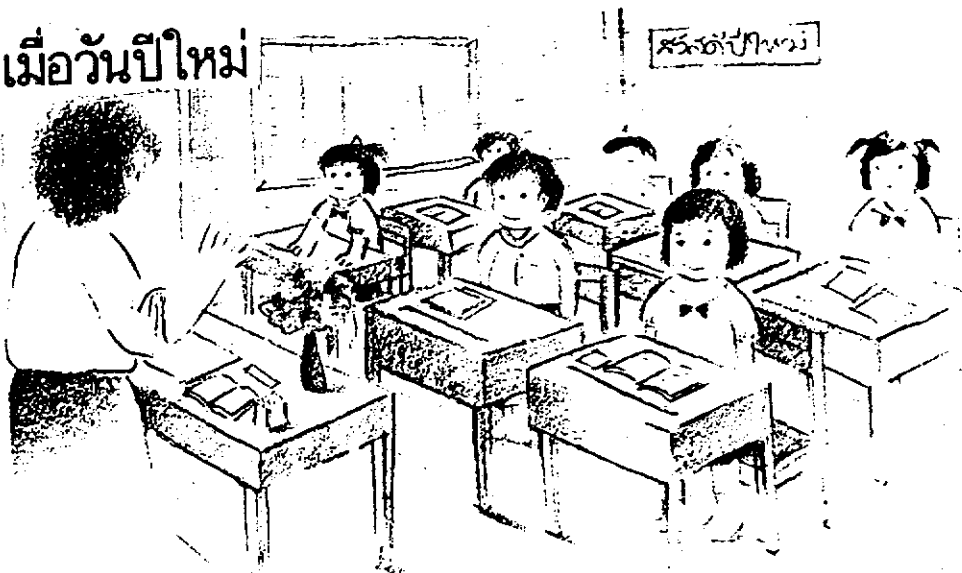
ถึงวันขึ้นปีใหม่ จักขอ งานทุกคน
 กอปรกิจคิด บ้านตลอดทั้งปีหมาย
 ซึ่งสรรท้ออันชอบ จงสิ้นทุกข์ สุขไร
 ความไข้อย่างใดสักกาย ก็ความขบขันที่องพาน

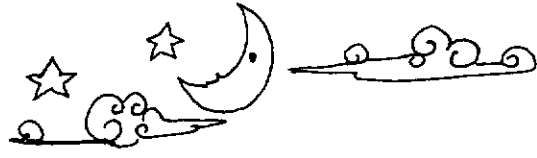
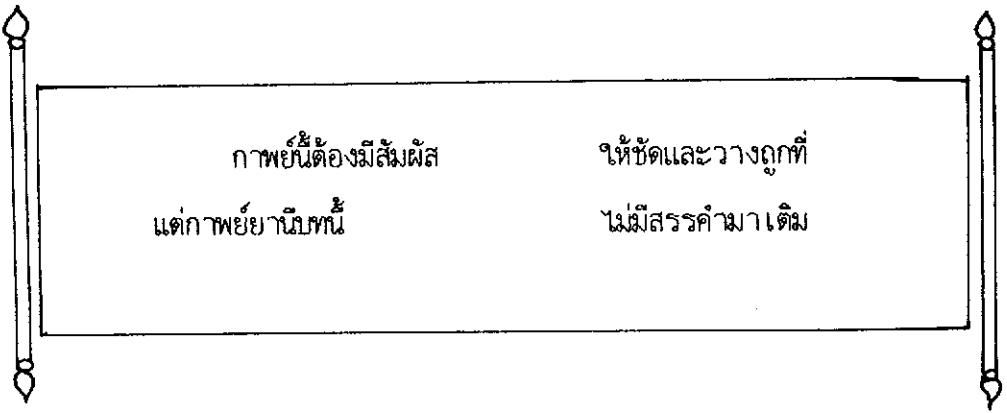
สิริสวัสดิ์.

ปีใหม่ใจสุขสมาย ทุกข์ภัยไร
 ด้วยกุศลผลบุญทำนทำ
 กิดใจไม่ผิด จงสิ้นเสียแล้ว
 สนิทดังที่ท่าพระพรหม

สิริสวัสดิ์.

เมื่อวันปีใหม่

เห็นดาว...
น้ำค้างเหน็บหนาว...

ฟ้าเสมือนจะพลอยสะท้อน
หลับหลับฝันขจรฆาน
(กวีนิพนธ์ - อังคาร)

พ่อเอยเสียแรงรัก
ขาดเจ้าแม่...

แก้วตาให้
ขอลูกได้สมเพศเวทนา

งามโฉม

ย้งนางเง

วรรณคดี

งามพิม

ซึ้งโลภ

กลจะแพ

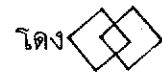
งามแก่ง

ขงรับ

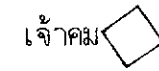
กับเนตรคม

ลักขณา

งามสัน

พินิจสม

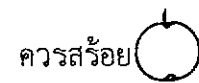
งามปราง

นางอ้อมเอิบ

ย้งงาม...

ยวนใจชาย

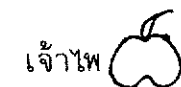
งามศอ

มณีสวม

ประชวนชม

งามเสียง

เสนาะซึ้ง

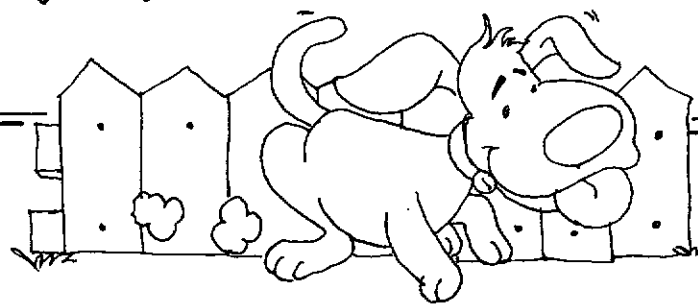
เสนต์หา

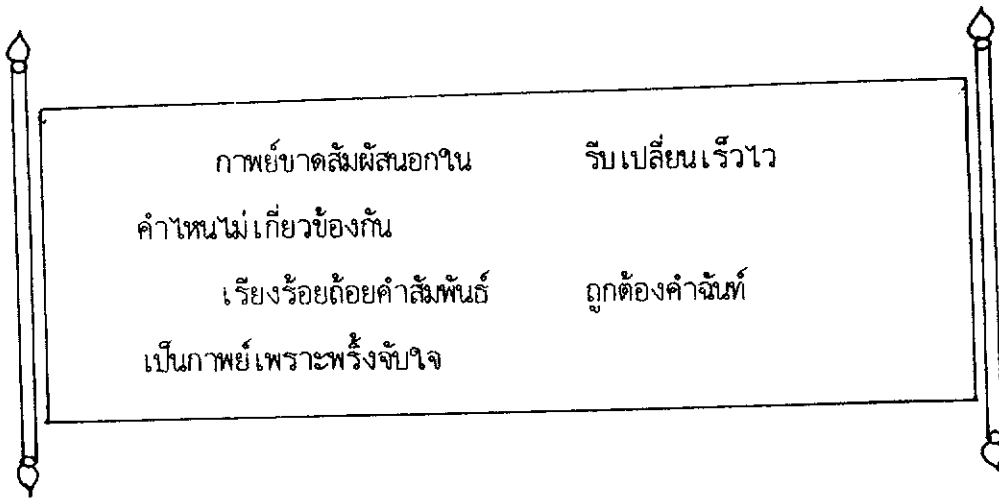
งามกุล

สมนารี

แม่ศรีไทย

ตัวอย่าง

โรงเรียนเราคิด เชิดชู

แหล่งผู้ประสาทวิทยา

ชื่อเสียงระบือเลื่องลือ

รุ่นน้องช่วยรักษธำรง

ตอบ

โรงเรียนเราคิด เชิดชู

แหล่งผู้ประสาทวิทยา

ชื่อเสียงระบือเลื่องชา

รุ่นน้องช่วยรักษธำรง

เคารพอาจารย์

พวกที่เพียรทำเคารพนครพวกที่เพียรมา

(การเขียน 2-เสนีย์ วิลาวรรณ์)

- เพียงขอให้กุบาย
ฉิบหายอันใดอย่างไร
บายสิทธิ์ทุกทิศที่
ตกทุบบแล้วทุบบเบ็ญ .

ถ้าไรมากแล้วกุเอา
กุไม่รู้กุไม่เห็น ๖
 ที่ชอกซ้ำที่ระเอา
 เพราะเหตุบายมาหลายครั้ง
 (หนึ่งทรายมณี - ศิวกาภรณ์ ปทุมสูติ)

ตอบ

.....

.....

.....

2. ดอกไม้มีมากมาย

เช่นดอกพุดจำปา

ทั้งดอกชงโคชบา

มะลิซ้อนสารภี

กลิ่นหอมหนักหนา

บัวเข็มชบาพระดี

(มีร้อยพลอยแสง - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ

.....

.....

.....

3. วิสาขมาส

นิยมยินดี

พิเศษกาล

ลูเพ็ญพระจันทร์

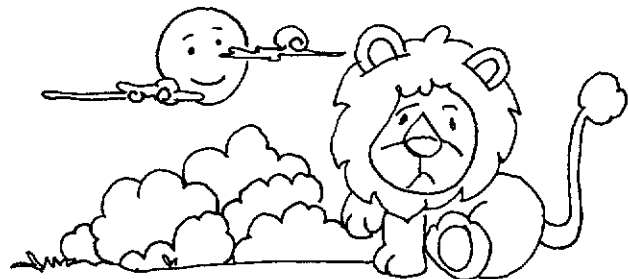
ณวันและวาร

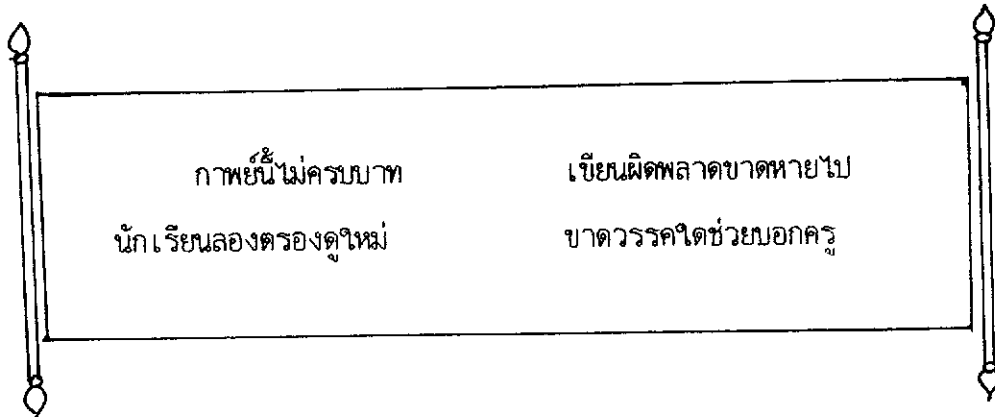
เสมอสุขุม

เสมือนสมัย

ตอบ

.....

ตัวอย่าง

สตรีมีดวงใจ

เป็นดวงไฟไม่ผันผวน

ด้วยเธอล้วนก็คือคน

(อหังการ์ของดอกไม้ - จีรนันท์ พิตรปริชา)

ตอบ วรรคที่ 3

1. การให้เกียรติยศ มนุษย์ทุกรูปนาม นั้นมีเกียรติเสมอกัน
(สร้อยสันติภาพ - ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

ตอบ

2. การชนะบุคคลอื่น ไม่ยั่งยืนอาจอัปราคา ชนะด้วยวาจา
(ชนะใจตนนั้นแหละเป็นดี - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ

3. ชีวิตความหวังคืนวัน แผ่นอันเจิดจรัสพรรณราย
(เพื่อนแก้วคำกาพย์ - ศิวกานท์ ปทุมชาติ)

ตอบ

4. ทรงเหนียวเมื่อยล้าเพียงไร เสโงกหยาดไหล
(วันเพ็ญ เซ็นตระกูล)

ตอบ

5. เพลงเอ๋ยเพลงทาง จินจิตรกว้าง กลางใจกรเื้อ
 ล้วนคนหลงคน หลงกลนับถือ ฤาหลงผิดคน ๆ

(หนึ่งพราชมณี - ศิวกาภรณ์ ปทุมชาติ)

ตอบ

6. ประจักษ์เหตุ พระคุณเพราะความ มนต์ระหนัก
 สู้ภัยดิงาม ถนัดสาม พระรัตนจรรณ

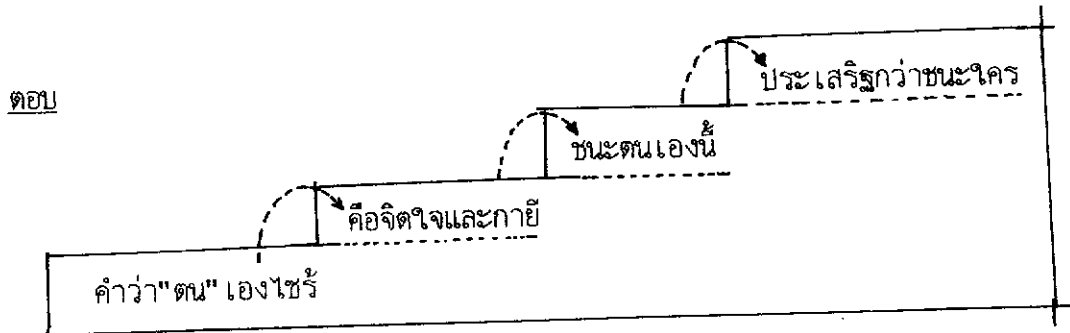
(วารวิสาขมาส - ธิดา บุรทัต)

ตอบ

คำประพันธ์นี้ ธิบจึงสลัที่ ถ้าแ่่งใครรู้
 ลองจัดเรียงใหม่ จงได้ตรงดู ๗เพราะนำดู ร้อยเรียงคำกานท์

ตัวอย่าง คือจิตใจและกายี ขณะตนเองนี้ คำว่า"ตน"นี้ไซ้ ประเสริฐกว่าชนะใคร

1. ขณะตนของตมนี้ ภายหลังกเราอาจแก้พลัน แรกขณะเขา สิ่งดีแท้ยอมแน่นอน
(มณียร้อยพลอยแสง - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ

.....

2. เพียงเสียงอูแว้ร้องจำ ชีวิตนั้นมีสมปราวณ ก็แรกรู้ว่า
(หนึ่งทรายณณ "สม" - ศิวกานต์ ปทุมสูติ)

ตอบ

.....

3. ขึ้นชะผกา เย็นจ้ำน้ำฟ้า วยุพาขจร รื่นกลิ่นเกสร
แดนต่อคลอร่อน สาระพันจันทร์อิน ว้าวอนเวียงระวัน
(ภาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู่)

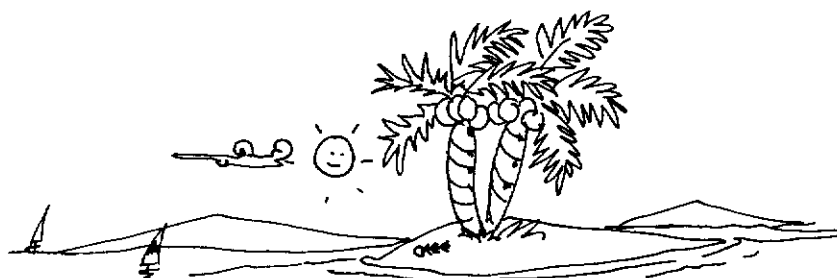
ตอบ

.....

4. แสงดาวระยับในน้ำใส หลงไหลไปจนวันตาย
หาดทรายแก้วแวววาว ย้อยรุ่งระย้าทำใจ
(กวีนิพนธ์ - อังคาร กัลยาณพงศ์)

ตอบ

.....

5. เสียเจ้าราราวรัมธี่รุ่ง มีหวังกระทั่งฝากฟ้า ชบหน้าติดดินกินทราย
มุ่งปรารถนาอะไรในหล้า

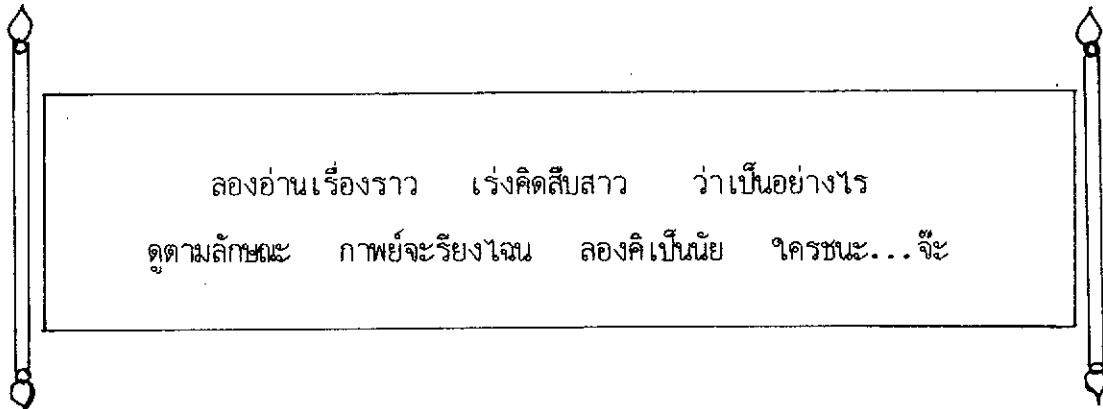

(กวีนิพนธ์ - อังคาร ทรัพย์นิพนธ์)

ตอบ

6. สดอัสถังดาว ชีวินขึ้นยืนยาว ที่พรางที่พรามพรณราย
(ชีวิตมิใช่ความฝัน - วิสา คัญทัพ)

ตอบ

ลองอ่านเรื่องราว เร่งคิดสืบสาว ว่าเป็นอย่างไร
ดูตามลักษณะ กาพย์จะเรียงไหน ลองคิดเป็นนัย ใครชนะ...จะ

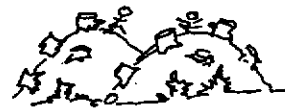
ตัวอย่าง

ป่าเหี้ยนเตียนโล่งหมดไปจนจดเขาหัวเหลืองแดดร้อนราวไฟ เรื่องรูกลามไหม้ไร่นาแล้ง

ตอบ

ป่าเหี้ยนเตียนโล่งหมด
แดดร้อนราวไฟ เรื่อง

ไปจนจดเขาหัวเหลือง
รูกลามไหม้ไร่นาแล้ง

(เพียงความเคลื่อนไหว - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

1. หัวใจเขาคือทรายเม็ดสุดท้ายสีทันทานวันใดเขาแหลกราณที่วันนั้นแหละนายเอ๋ย

(สำเนาบ้านนาทราย - เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

ตอบ

2. อันองค์พิมพ์พุทธพิชิตมารละโถมกันดารพาชนพื้นทุกระบ้นเทว

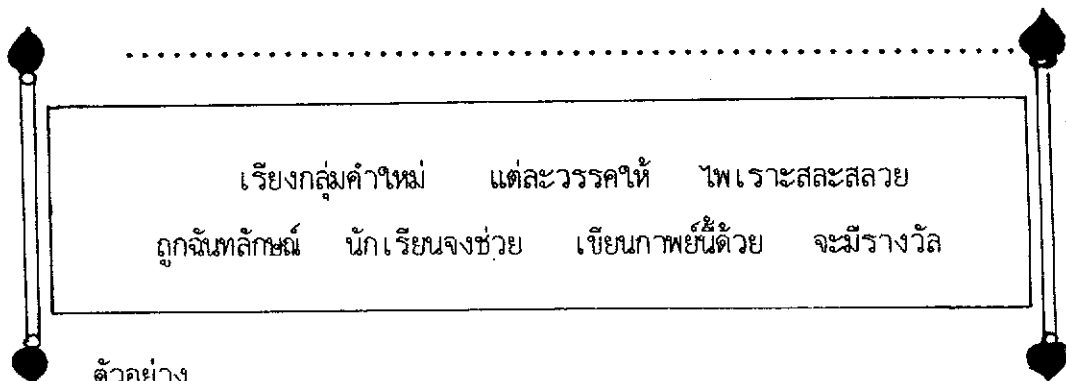
(ฉันทดุษฎีสมโภชพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร - สมเด็จพระเทพฯ)

ตอบ

3. โอ้อ้วความรักใคร่ไม่ประจักษ์กับใจได้ เจอจะรู้ฉันใดหลงไหลไพล่เปลอเสน่ห์ เสนอสนองห้องทรวง

(เพื่อนแก้วคำกาพย์ - ศิวกาภรณ์ ปทุมสูติ)

ตอบ

เรียงกลุ่มคำใหม่ แต่ละวรรคให้ ไพเราะสละสลวย
ถูกฉันทลักษณ์ นักเรียนจงช่วย เขียนกาพย์นี้ด้วย จะมีรางวัล

ตัวอย่าง

เสียงดัง เสียงป็น ยังกำธณ	---->	เสียงป็นยังกำธณ
และเสียงคน ถาเสียงใคร ยังกำธณ	---->	และเสียงคนยังกำธณ
บ้านเกิด เปลวไฟราม ไฟยังลาม	---->	บ้านเกิดไฟยังลาม
สงครามรัก ทูหนาที่ บุกชีวี	---->	สงครามรักทูหนาที่
ตอบ เสียงป็นยังกำธณ		และเสียงคนยังกำธณ
บ้านเกิดไฟยังลาม		สงครามรักทูหนาที่

(พักพล - จิรพันธ์ พิตรปรีชา)

1. เอนตัว เอนร่าง หว่างโอบคิน ----->
- สัมผัสยิบ สัมผัสดิน ใต้แสงเดือน ----->
- ถอนใจ ไหวสละเพื่อน อ่อนระอา ----->
- สะท้อนลม สะท้อนอก หม่อมราตรี ----->

(พักพล - จีรนันท์ พิตรปริษา)

ตอบ

.....

2. ระวังตัว กลัวครุ คิษย์จำ หนูเอ๋ย ----->
- ไม้เรียว หวดขวับ เจียวเหวย ----->
- ภูเคย เกรงกลัว เบ็ดหลาบ ขวายเขวียว ----->

(ภาพย์พระไชยสุริยา - สุนทรภู)

.....

.....

3. หมดที่นาเรา หมดที่ทำกิน ----->
- ต้องเขานาเขา เขานาเขาทำ เจ้าสัวพ่อค้า ----->
- ทุกหยดเหงื่อหยาด อนาถหนักหนา ระอาโรยแรง ----->
- เขากดราคา เขากำหนดค่า เขายี่หลังคน ----->

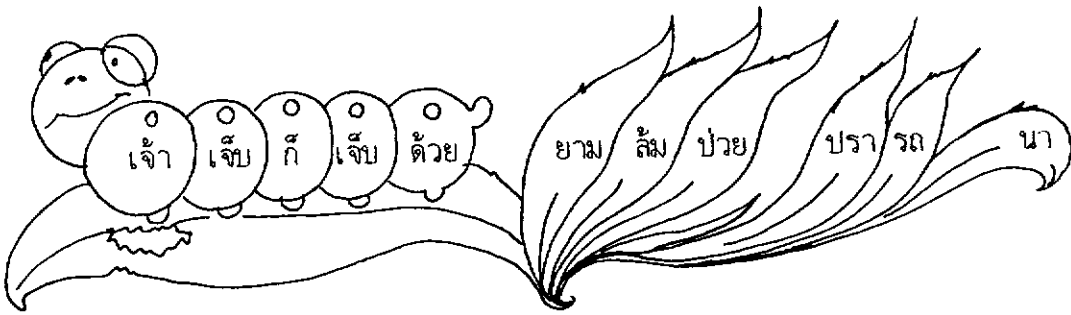
(ขอทาน - ศิวภานท์ ปทุมสูติ)

.....

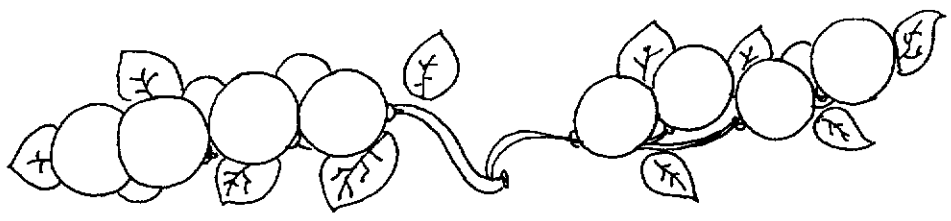
.....

เรียบเรียงกลุ่มคำนี้ สัมผัสที่ไหนไพเราะ
 ถูกฉันทักขณ์เหมาะ เป็นกาพย์สองวรรคจับใจ

ตัวอย่าง ก็เจ็บด้วย เหมือนชีวิตเจ้าเจ็บ บรรณา ยามลัมปวย

1. เมื่อเหงา จะบรรเทา เศร้าเสียใจ เมฆร้าย ให้เบาบาง

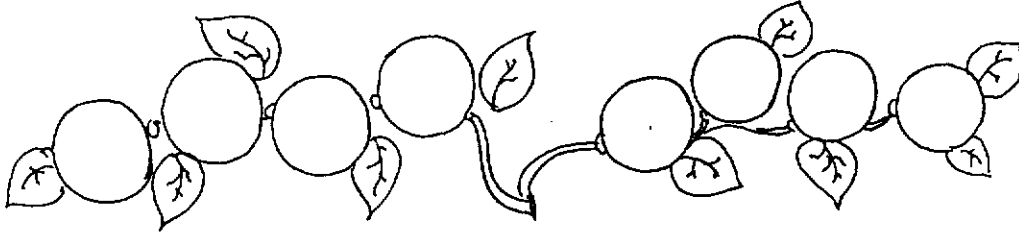

2. คราลิ้น ตวัด กะล่อน วากวน กี่จู้ เล่ห์กล

3. จุฬาลงกรณ์ พระภุชงค์ เสวยโคก เหลือสิ้น พระทรง ลีปิต
 นิพนธ์ ประดิษฐ์ ระกำ กมล เพราะทกข์ ลำเค็ญ

(บางประอิน - สมปอง พิริยะกัจ)

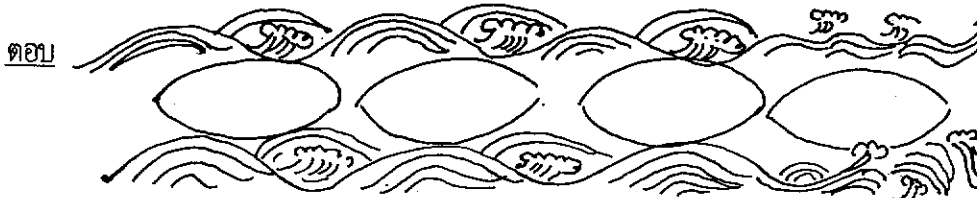
4. ทวนน้ำ นำคน ขึ้นเหนือน้ำ เพื่อเห็นน้ำ ที่อยู่เหนือ คอยจนเจือ

ตอบ ทวนน้ำขึ้นเหนือน้ำ เพื่อเห็นน้ำที่อยู่เหนือ

ถ่อเรือ สวนทางเรือ ไปทางน้ำ เพื่อเห็นเรือ ที่เฒ่า ที่สวนทาง

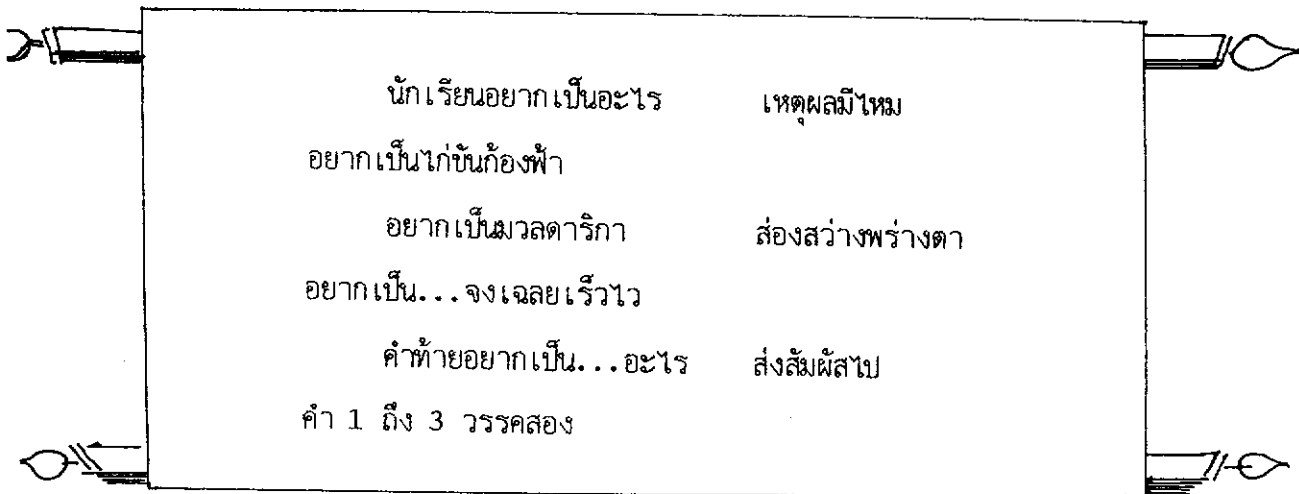

เขียนสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กำหนด

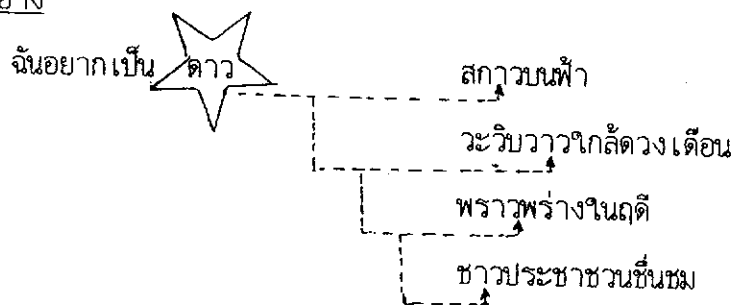
อยากเป็นอะไร

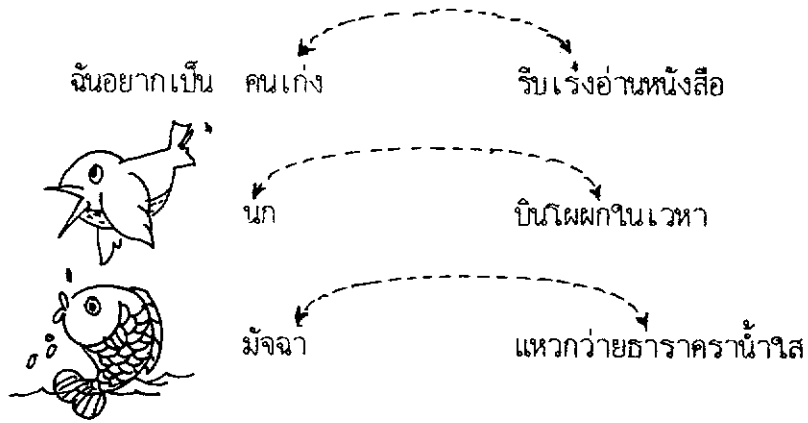
อยากเป็นนักโศภินบินเวหา	อยากเป็นปลาว่ายเล่นเป็นน้ำใส
อยากเป็นแมวเล่นลูกธูป	อยากเป็นไก่ขันก้องร้องกังวาน
อยากเป็นช่างอ้อยสายงาแหลม	อยากเป็นผีเสื้อแซมสีฝาสาน
อยากเป็นดอกไม้งามยามเบิกบาน	อยากเป็นธารน้ำใสไหลเรื่อยริน
อยากเป็นดาวรุ่งโรจน์แสงโชติช่วง	อยากเป็นดวงตะวันอันสุดสอย
อยากเป็นดวงจันทร์คราเลื่อนลอย	ไม่อยากเป็นเด็กน้อยโตช้าเอย

(ระบุปะนี้ นาคกรทรรพ)

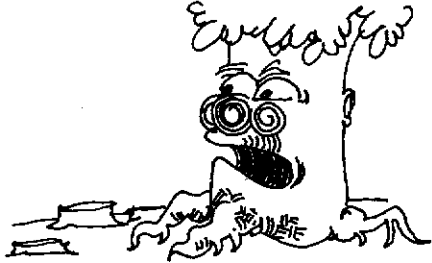

ตัวอย่าง

1. ถ้าต้นไม้แม่น้ำพูดได้

.....

.....

.....

ฯลฯ

2. ถ้าฉันบินได้

.....

.....

.....

ฯลฯ

3. ถ้าหากฉันมีเวทย์มนต์

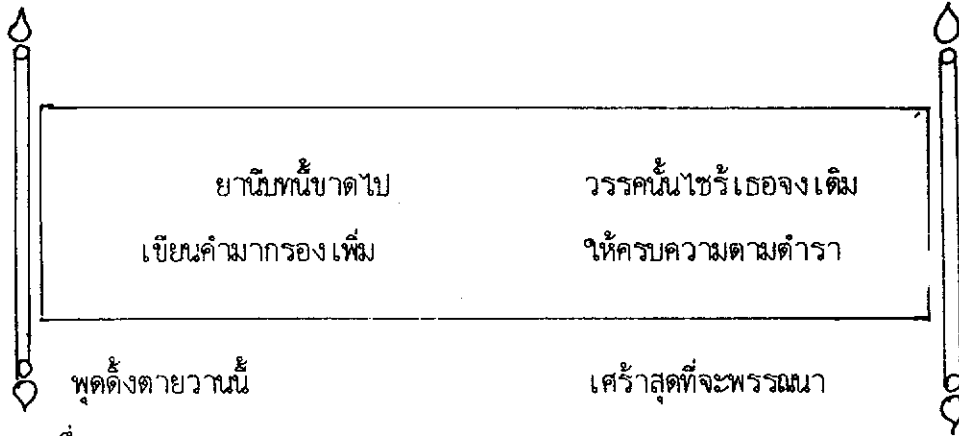

.....

.....

.....

ฯลฯ

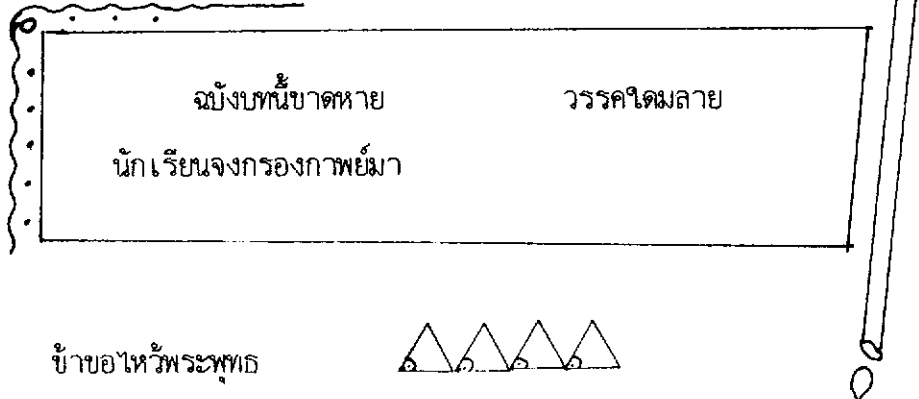

1. พุดตั้งตายวานนี้
 คนซึ่งขาดเมตตา
 เศร้าสุดที่จะพรรณนา

2. ดอกไม้หักหายจัน

 อีกกี่วันจะมาใหม่

3. ถ้าฉันเป็นนางฟ้า

1. ข้าขอไหว้พระพุทธรูป
 โอสถประเสริฐรอดม

2. เกือกกลมมนุษย์
 ด้วยเดชพุทธา
 ทวยเทพอินทร์พรหม

3. จงส่งบร่ำจืดสวัสดี
 ท้าวทศย์โตกา

สุรางคนางค์ วรรณคดีที่ว่าง สรรคาคำเต็มเต็ม
กรอง เป็นภาพพจน์มา จงอย่าเขียนเล่น เต็มความให้เป็นที่ เรื่องราวรับกัน

1. พระแก้วแม่เออย. บูรพาพันย้อม คอยรับมาร
วันนี้ไปไหน ไม่รู้เห็นหา ไอ้สองฝั่งงา กัณฑ์ชาลี
2. หนึ่งคือแม่ทราย แม่กสิตรี คือแม่ราชสีห์
ละลูกต้นไผ่ พันผ่อนจรัส หาเหยื่อเพื่อ สวาสดิ์ลูกฝั่งงา
3. อยู่หลังลูก พรานไพรใจร้าย กาจแกล้งฤษยา
ฆ่าลูกทั้งเสีย รังเปล่าเปลี่ยว เย็นแม่กลับ บเห็นใจหาย
(มหาชาติคำหลวง กัณฑ์มัทรี สำนวนครึ่งกรุงเก่า)

สุรางคนางค์ วรรณคดีที่ว่าง จงเติมด้วยคำ
ให้ได้ใจความ ขอบจงได้นำ สรรความจงจำ ภาพที่ต้องคล้องจอง

1. นามเจ้าพระยา   พวกเราชาวไทย
บึงวังยมน่าน สัธาร   หลังน้ำเย็น ไหลมารวมกัน
2. ไอ้เจ้าพระยา   จึงขุนร่าเคื้อ
ทั้งสิ่งสกปรก หมกเชื้อ   แต่นี้จักเป็น แหล่งมลภาวะ
3. อ้าปวงประชา   ไปรดเอื้ออารี
รดทั้งสิ่งของ   เพื่อเจ้าพระยานี้

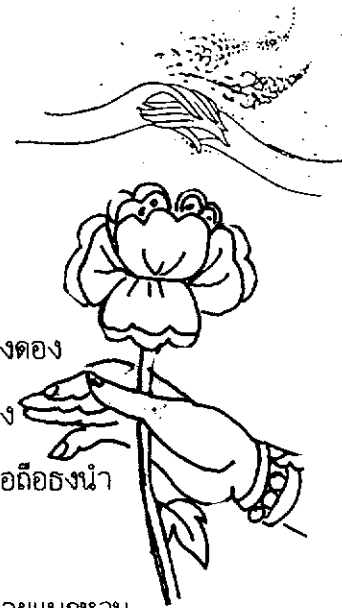
บอกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้ภายในเวลาที่กำหนดให้

อ่านข้อความนั้น ประโยชน์มีกี่ข้อ นั้นมีมากมาย
จงบอกประโยชน์ ช่วงชีวิตหลากหลาย สิ่งของข้างกาย ภายใน 10 นาที

ตัวอย่าง

มือของฉัน

มือของฉันนี้ ประโยชน์มากมี ทำได้หลายสิ่ง
พนมมือไหว้ ผู้ใหญ่ด้วย คุณครูรู้จัก มือของฉันชู
ปรบมือเสียงดัง ทุกคนชอบฟัง โบกมือให้รู้
มือเล่นดนตรี เพื่อนที่มองดู จับมือร่วมสู้ พลังปรองดอง
มือใช้ขีดเขียน อักษรเรียงเรียน ยามยืนเพลงร้อง
มือกรายร้ายรำ กวักมือเรียกน้อง มือช่วยถือของ มือถือธงนำ
มือเพาะปลูกเป็น พืชผักจำเป็น มือประดิษฐ์ทำ
มือวาดรูปงาม มือทำกิจกรรม มือมีคุณล้ำ มือช่วยแบกหาม
มือวันทยาหัตถ์ ยามมือกำหมัด กั้นภัยคุกคาม
มือเช็ดน้ำตา มือตั้งคำถาม มือไขข้อความ มือสร้างไมตรี

1. ประโยชน์ต้นไม้ มีมากหาใช้ คุณค่าอนันต์
นักเรียนจงบอก ไม้ดอกไม้ประดับ หลายอย่างต่างกัน ระบุใคร่ครวญดู

.....

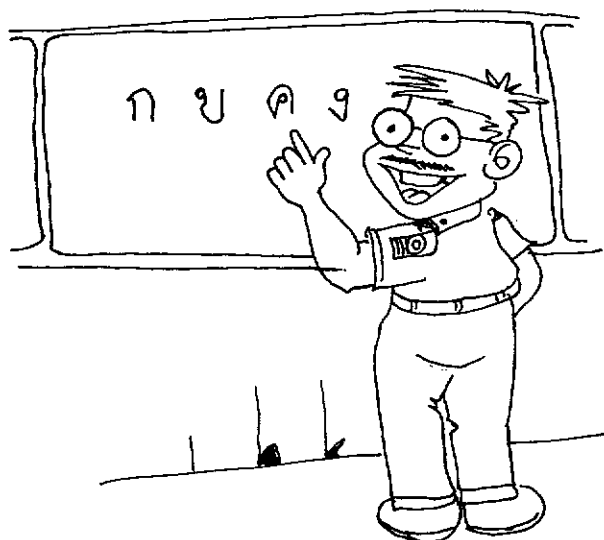
.....

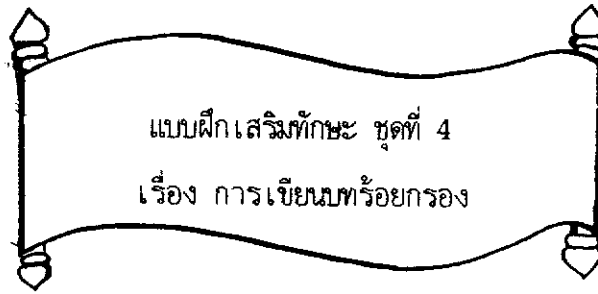
.....

.....

2. "น้ำ"มีคุณล้น ไหลมาท่วมพัน จงบอกประโยชน์
ให้มากที่สุด ดูจากความช่วงโชติ "สุโขทัย"สมโภช ประโยชน์ของน้ำ

3. ใครคือผู้ให้ ปัญหานั้นไซ้ร้อ อีกคำสั่งสอน
ใครคอยหวังดี เป็นศรีนาคร ข้าขอยอกร บอกรประโยชน์เทอญ

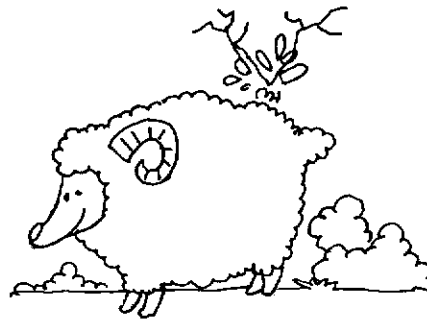

คำอธิบาย แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง ชุดที่ 4

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนคำขวัญเป็นคำคล้องจองสั้น ๆ อาจเขียนคำขวัญจากภาพ
2. ฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์จากภาพ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. แต่งคำประพันธ์ให้เป็นคำทาย "พระหมี"
4. นำสุภาษิตมาแต่งขยายความเป็นนิทานสอนใจ
5. นำนิทานมาแต่งเป็นกาพย์
6. ฝึกแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์จากภาพการ์ตูน
7. ฝึกแต่งอาศิรวาทเป็นกาพย์

เวลา 4 คาบ

แบบฝึกเสริมทักษะชุดที่ 4 การเขียนพ้อยกรอง

ฝึกเขียนคำขวัญ คล้องจองสั้นสั้น เชิญชวนทำดี
เป็นกาพย์ฉิ่ง อีกทั้งยานี สร้างคนางค์นี้ กิติ เจกกัน

ตัวอย่าง นตติ ปณฺญาสมา อภา
แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญาไม่มี

"ปัญญาเป็นกล้องแก้ว ส่องดูแถวแนวหินผา"

(วันเด็ก ปี 34 - สมเด็จพระเทพฯ)

.....
.....
.....
.....

จงเขียนคำขวัญ ร้อยเรียงจําพรรจ อนุรักษ์ป่า
 รักษาป่าอาหาร สราญธารา เลี้ยงชีพประชา ชาวไทยร่วมเย็น

.....

.....

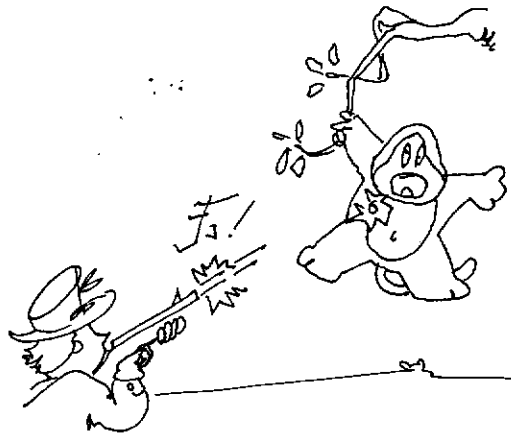
.....

.....

จากใจความนี้ เรียงคำเร็วรี่ ให้คล้องจองกัน
"คำขวัญ"สร้างสรรค์ คิดกันเร็วพลัน ร่วมแรงแข่งขัน พันกับเวลา

ดูภาพใครครวญนา	เร่งศึกษาแนวความคิด
กวีนี้ลึบิต	ถอดดวงจิตรักษาสีงใจ
นักเรียนคือคนหนึ่ง	ซึ่งสำคัญต่อพงไพร
ควรร่วมรักษป่าไทย	มรดกไว้แต่อนุชน
จากภาพสิ่งแวดล้อม	ขอจงน้อมดวงฤทัย
กรองภาพย์ภาพถัดไป	เป็นส่วนวนคำขวัญเทอญ

ตัวอย่าง

เสียงปืนที่ตั้งสน	ตัวแม่ฉันต้องสิ้นใจ
ลูกน้อยที่ทอดไว้	กระดอนไปเพราะแรงปืน
ผินใจเข้ากอดแม่	หวังแก้ไขให้แม่ฟื้น
แม่จำเพราะเสียงปืน	จึงไม่คืนชีวิตมา
โทษใดจึงประหาร	ศาลไหนพิพากษา
ถ้าลูกท่านเป็นสัตว์ป่า	ใครเข้ฆ่าท่านยอมไหม
ชีวิตใคร ใครก็รัก	ท่านประจักษ์บ้างหรือไม่
โปรดเถิดจงเห็นใจ	สัตว์ป่าไซ้ร้ก็เหมือนกัน

(สืบ นาคะเสถียร)

ป่าไม้มีประโยชน์
ไหนลองกรองภาพมาให้

ขอได้โปรดรักษาป่า
ช่วยอนุรักษ์น้ำ - ป่ากัน

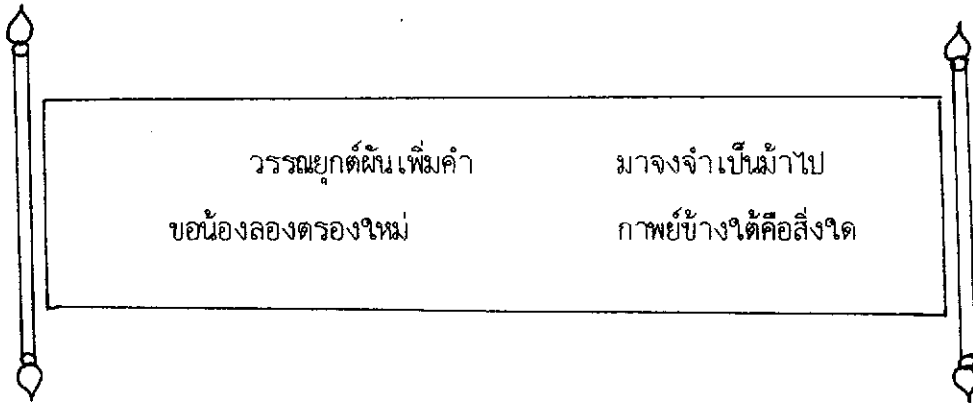
ตัวอย่าง

ในน้ำยังมีปลา
บัตินี้จะไม่เหลือ
ช่วยกันอนุรักษ์ไว้
ป่าไม้ยังคงอยู่

ส่วนในป่ามีฝูงเสือ
ทั้งป่าเสือให้หนูดู
ให้ชาวไทยได้ชื่นชม
ให้หนูดูทั้งเสือปลา

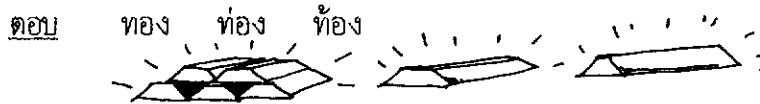
ป่ามีประโยชน์ นักเรียนได้โปรด ช่วยกันรักษา
ปลูกใจเด็กไทย เห็นในคุณค่า วนแต่งกายมา อนุรักษ์ป่ากัน

ตัวอย่าง

ธาตุหนึ่งมีราคา	เต็มเอกพาเที่ยวเที่ยวไป
เต็มโทษความหมายใหม่	กินลงไปอ้อมทันที
ไหนลองทายคำนั้น	คิดเร็วพลันเฉยวจี
สามคำกำหนดดี	ท ตัวนี้น่ารักจัง

นักเรียนลองคิดเล่น	เขียนเป็นภาพคำทายดู
พจนานุกรมระจิมตรู	เปิดหาคำขีดเขียนทาย

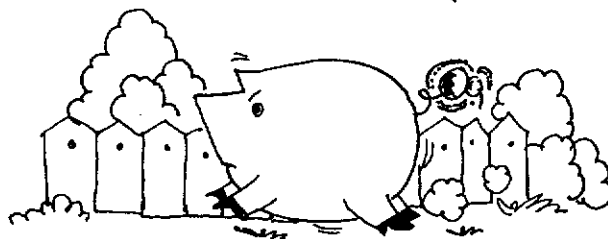
.....
.....
.....
.....

นำสภาวะจิต มาแต่งอีกนิด เพื่อขยายความ
เป็นสิ่งที่สอนใจ เด็กไทยเขตคาม หรือกรองโหวหาร ให้เป็นนิทาน

ตัวอย่าง

ดินพอกหางหมู

ด้อยชอบต้วทิว	รายการดีสนุกจริง
ห้าทุ่มยังนั่งนิ่ง	แม่ท้วงตึงให้ทำงาน
ด้อยทำทูลทวนลม	ช่างสุขสมเหลือประมาณ
ลืมนเลือนเรื่องการบ้าน	เพราะเกียจคร้านไม่สนใจ
คิดว่ามาโรงเรียน	คงจะเขียนลอกเพื่อนได้
แต่เพราะงานมากไป	ลอกไม่ทันสักวิชา
คุณครูให้อยู่เย็น	เพราะเหลือเงินงานมากหนา
เชิญผู้ปกครองมา	เป็นหูเป็นตาช่วยอบรม
เหมือนดินพอกหางหมู	ด้อยมองดูอย่างชื่นชม
ต้องนั่งหน้าเค้ารำทม	เพราะแม่ขายทีวีไป
ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา	งานไม่ช้าเสร็จเร็วไว
การเรียนดีขึ้นไป	เพราะแก้ไขปรับปรุงตน

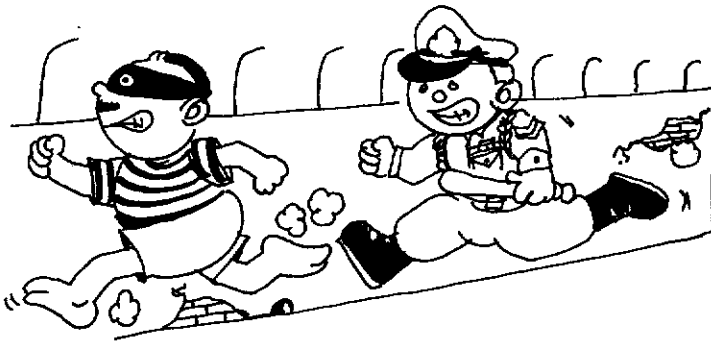
กรองภาพจากนิทานไทย อ่านง่ายสบายใจ
 ลองพินิจคิดเขียนดู
 ดูจากตัวอย่างโฉมตुरु ง่ายตายใคร่รู้
 มาแต่งนิทานภาพด้วยกัน

ตัวอย่าง

นักโทษคนหนึ่งว่องไว

หนีคุกบุกไพร

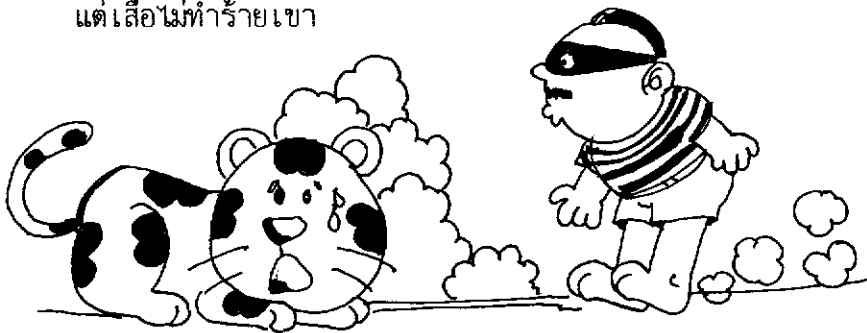
เพื่อพ้นคดีโทษทัณฑ์

ลักครู่เขาจะอะเสื่อปล้น

ออกใจไหวหวั่น

แต่เสื่อไม่ทำร้ายเขา

เสือร้องครวญครางไม่เบา เพราะหนามตำเท้า
เขาดึงหนามออกจัมไว

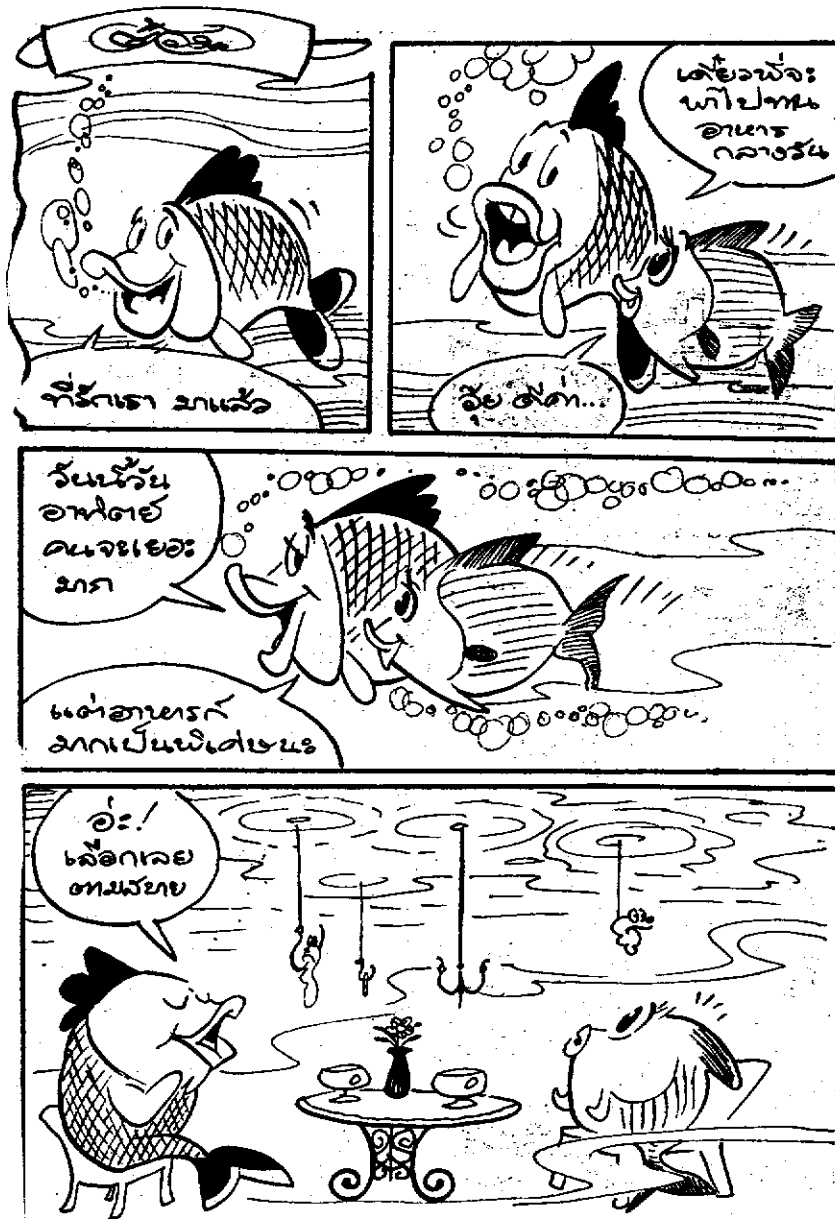
เสือวิ่งเข้าดงพงไพร ส่วนนักโทษไซร์
มีขี้ตาถูกจับลงทัณฑ์

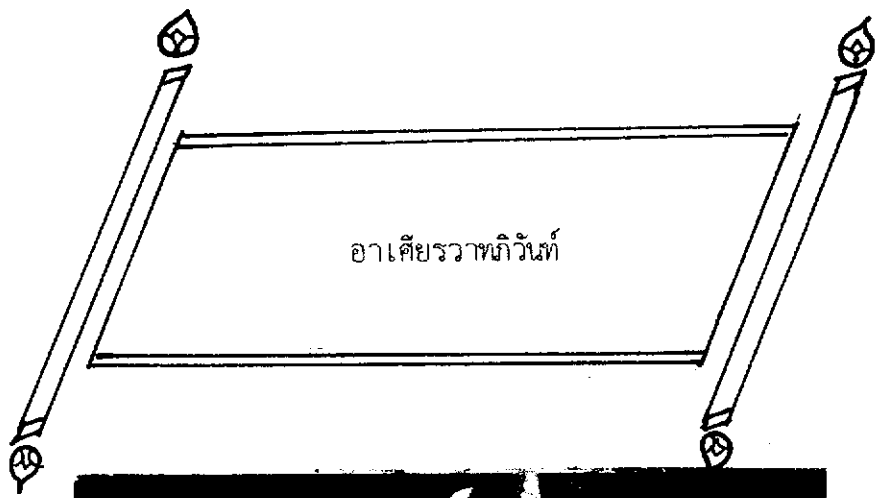

ส่งกรงเสือหิวพลัน เสอไว้ชีวิต
คนเสอเป็นมิตรไมตรี

ศึกษาจากภาพ กรองคำเป็นภาพย์ บุคคลลาธิษฐาน
นักเรียนมองเห็น เรื่องน่าสำคัญ สนุกสนาน หรือเศร้าโศกทรวง

วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๖ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการตึกรามบ้านช่อง
วิทยาลัยนาฏศิลป์ บ้านหนองไผ่ บ้านกุดนาขาม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร (บันทึกโดยช่างภาพ)

(กาพย์จมื่น)

- กราบ - บาทบัตติยเจริณ
- บาท - บุญสรสรเสริณ
- สม - เต็จพระภัทรินทร์
- เต็จ - ภัยไร้พาลแผ่นดิน
- พระ - ยศยลยิน
- ภัทร - ประยุกต์สุขสมัย
- มหา - ราชาเกรียงไกร
- รา - ชันขวัญไทย
- ชัย - ขวัญเชิดขวัญวรรณกรรม

(ศิวกาภท์ ปทุมสูติ)

อาศิรวาท ราชนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
พระเป็นมิ่งขวัญ ปวงชนชาวไทย นักเรียนตั้งใจ เขียนภาพยี่สิบสี่

ตัวอย่าง

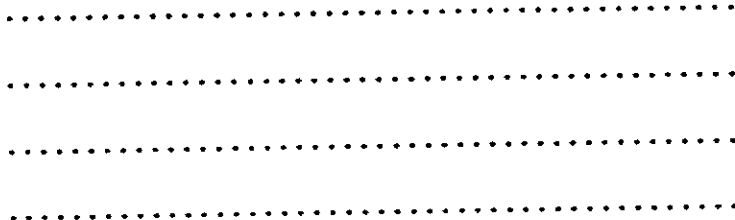

อาศิรวาท บรมราชินีนาถสตุติ

พระแม่พระมิ่งเกล้า	ชาวไทยเฝ้า เรียงรายสลอน
น้ำพระทัยแห่งองค์อร	เปี่ยม เมตตาสง่าศรี
ทวยราษฎร์ร่วมสายใจ	จงรักไถ้องค์ราชินี
พระแก้วเอื้ออารี	ราษฎร์ทูลกร่อนได้ผ่อนเย็น
พระแม่พระมิ่งขวัญ	ชนอันนิต์คลายทุกข์เบ็ญ
ทรงทราบความล้ำเค็ญ	ผู้ป่วยไข้ได้รักษา
ธ เสด็จคู่ภูวนาถ	ณ โอกาสเยือนประชา
ศิลาปาชีพนานา	ทรงริเริ่ม เสริมกุศล

วโรกาสทำรอบสมัญ	ตรุษไทยเปรมกมล
น้อมถวายชัยมงคล	เฉลิมพระชนมพรรษา
นบไหว้พระไตรรัตน์	เรื่องจรัสหลักโลกา
พิทักษ์ชาติมาตา	ราชินีนาถปราศภัยพาล
ให้ทรงพระเกษม	ในธรรมเอมชื่นชมนาม
สุขศรีจिरกาล	ใด ธิ ประสงค์จงสฤษดิ์เทอญ
	(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

จงเขียนสดุดี สมเด็จพระเทพฯ เป็นศรีนาคร
 พระทรงศึกษา พัฒนาชาติก่อน ผ่อนทุกข์ราษฎร์ พาชาติร่มเย็น

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยในการเขียนร้อยกรอง

ข้อทดสอบชุดนี้ทั้งหมด 6 ฉบับ

ฉบับที่ 1 (DMU)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปของหน่วย (DMU : Divergent Semantic Units)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที

ฉบับที่ 2 (DMC)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปของจำพวก (DMC : Divergent Semantic Classes)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที

ฉบับที่ 3 (DMR)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปแบบของความสัมพันธ์ (DMR : Divergent Semantic Relations)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 5 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 10 นาที

ฉบับที่ 4 (DMS)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปของระบบ (DMS : Divergent Semantic Systems)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที

ฉบับที่ 5 (DMT)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)
ในรูปของการแปลงรูป (DMT : Divergent Semantic Transformations)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 5 ข้อ ให้เวลาในการตอบข้อละ 3 นาที รวม 15 นาที

ฉบับที่ 6 (DMI)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)
ในรูปของการประยุกต์ (DMI : Divergent Semantic Implications)

คำอธิบายวิธีทำ

แบบทดสอบฉบับนี้มี 1 ข้อ ให้เวลาในการตอบ 20 นาที

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในการเขียนร้อยกรอง

ฉบับที่ 1 (DMU)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปของหน่วย (DMU : Divergent Semantic Units) วัดความคล่องในการคิด

คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที
2. ให้นักเรียนบอกคำสัมผัสอักษรที่กำหนดให้ เขียนมาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง

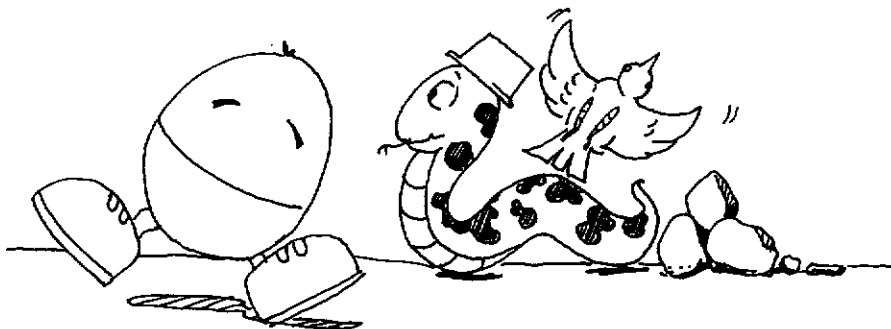
ข้อ 0) จงเขียนหน่วยคำสัมผัสอักษร "ส" ให้มากที่สุด

คำตอบ

คำสัมผัสอักษร "ส" สี..สิน..สุข..สุด..สูง.. ฯลฯ

3. นักเรียนต้องทำทุกข้อ ถ้าข้อใดยังนึกหาคำตอบไม่ได้ ให้ทำข้ออื่นที่นึกได้ก่อน และ
จงจำว่า พยายามหาคำตอบให้ได้มากที่สุด

1. จงเขียนคำสัมผัสอักษร "ข" มาให้มากที่สุด
2. จงเขียนคำสัมผัสอักษร "ง" มาให้มากที่สุด
3. จงเขียนคำสัมผัสอักษร "า" มาให้มากที่สุด
4. จงเขียนคำสัมผัสอักษร "ิ" มาให้มากที่สุด

ฉบับที่ 2 (DMC)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)
ในรูปแบบจำพวก (DMC : Divergent Semantic Classes) วัดความคล่องในการคิด
คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที
2. ให้นักเรียนเขียนคำไวพจน์ (คำที่มีความหมายเหมือนคำที่กำหนดให้) มาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ 0) จงเขียนคำไวพจน์ "ผู้หญิง" มาให้มากที่สุด

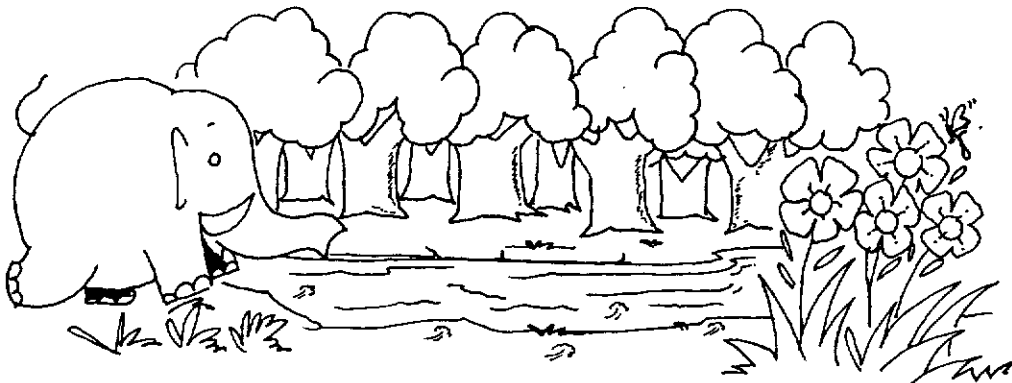

คำตอบ

คำไวพจน์ ของคำว่าผู้หญิงได้แก่ กานดา กันยา กัลยา แก้วดา นงราม ยุพดี วรุ
อรุณ... ฯลฯ

3. นักเรียนต้องทำทุกข้อ ถ้าข้อใดยังไม่หาคำตอบไม่ได้ ให้นำข้ออื่นที่นึกได้ก่อน และ
จงจำว่า พยายามนึกหาคำตอบให้ได้มากที่สุด

1. จงเขียนคำไวพจน์ของคำว่า "ช้าง" มาให้มากที่สุด
2. จงเขียนคำไวพจน์ของคำว่า "ป่า" มาให้มากที่สุด
3. จงเขียนคำไวพจน์ของคำว่า "ดอกไม้" มาให้มากที่สุด
4. จงเขียนคำไวพจน์ของคำว่า "น้ำ" มาให้มากที่สุด

ฉบับที่ 3 (DMR)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)
ในรูปแบบของความสัมพันธ์ (DMR : Divergent Semantic Relations) วัดความคล่อง
ในการคิด

คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 5 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 10 นาที
2. ให้นักเรียนลอก "ลักษณะบังคับในการเขียนร้อยกรอง" จากข้อ 1 - ข้อ 5

ตัวอย่าง

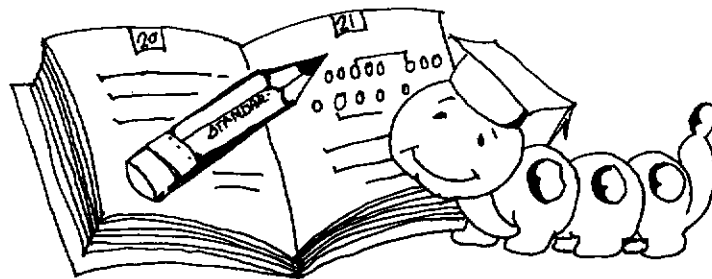
ข้อ 0) จงเขียนคำที่มีวรรณยุกต์ จัตวา มาให้มากที่สุด

คำตอบ

ผสาน หวาน รักษา ชม เตี้ยว เหลือ เขียน ดาวหาง ฯลฯ

3. นักเรียนต้องทำทุกข้อ ถ้าข้อใดยังนึกหาคำตอบไม่ได้ ให้นำข้ออื่นที่นึกได้ก่อน และ
จงจำว่า พยายามนึกหาคำตอบให้ได้มากที่สุด

1. จงเขียนคำที่มีรูปและเสียงวรรณยุกต์ เอก มาให้มากที่สุด
2. จงเขียนคำที่มีรูปและเสียงวรรณยุกต์ โท มาให้มากที่สุด
3. จงเขียน คำครุ มาให้มากที่สุด
4. จงเขียน คำสहु มาให้มากที่สุด
5. จงเขียน คำสร้อย มาให้มากที่สุด

ฉบับที่ 4 (DMS)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)

ในรูปของระบบ (DMR : Divergent Semantic Systems) วัดความคล่องในการคิด

คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบข้อละ 2 นาที รวม 8 นาที
2. ให้นักเรียนบรรยายความรู้สึกของตนเองตามประโยคแรก โดยให้คำที่ 1 คำที่ 2 หรือคำที่ 3 มีเสียงสัมผัสสระกับคำสุดท้ายของวรรคแรก เช่น

ตัวอย่าง

ข้อ 0) จงบรรยายความรู้สึกของตนเองตามประโยคแรก โดยให้คำที่ 1 คำที่ 2 หรือคำที่ 3 มีเสียงสัมผัสสระกับคำสุดท้ายของวรรคแรก เช่น ถ้าฉันบินได้....

คำตอบ

ถ้าฉันบินได้ ฉันจะไปให้ไกลสุด
 ไปยังอวกาศ
 จะไปเก็บดวงดาว
 ฉันจะไม่อยู่ในโลกมนุษย์...

3. นักเรียนต้องทำทุกข้อ ถ้าข้อใดยังไม่หาคำตอบไม่ได้ ให้ทำข้ออื่นที่นึกได้ก่อน และจงจำว่า พยายามนึกหาคำตอบให้ได้มากที่สุด

จงเขียนข้อความต่อจากวรรคแรกที่กำหนดให้ มาให้มากที่สุด

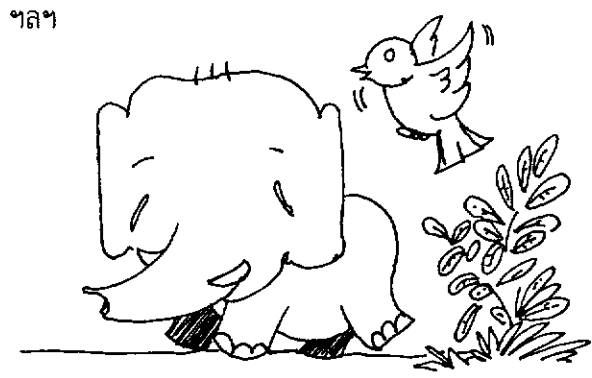
1. ฉันอยากเป็น.....
- ฉันอยากเป็น.....
- ฉันอยากเป็น.....
- ฉันอยากเป็น.....
- ฉันอยากเป็น.....

ฯลฯ

2. จินชอย
จินชอย
จินชอย
จินชอย
จินชอย

3. ถ้าต้นไม้ถูกทำลาย
ถ้าต้นไม้ถูกทำลายหมด
ถ้าต้นไม้ถูกตัดหมดแล้ว
ถ้าไม่มีป่าแล้ว

4. ถ้าทุกคนมีคุณธรรม
ถ้าทุกคนมีคุณธรรม
ถ้าทุกคนมีคุณธรรม
ถ้าทุกคนมีคุณธรรม
ถ้าทุกคนมีคุณธรรม

ฉบับที่ 5 (DMT)

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง) ในรูปของการแปลงรูป (DMT : Divergent Semantic Transformations) วัดความคล่องในการคิด

คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 5 ข้อ ให้เวลาในการตอบข้อละ 3 นาที รวม 15 นาที
2. ให้นักเรียนหาคำตอบจัดเรียงลำดับให้ถูกแผนผังลักษณะของคำประพันธ์ แต่ละประเภทที่กำหนดให้ ถ้าคำที่กำหนดให้ขาดหายไป นักเรียนสามารถหาคำมาเพิ่มได้ ถ้าคำเกินก็ตัดออกได้

ตัวอย่าง

ข้อ 0) จงนำข้อความต่อไปนี้ มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และบอกด้วยว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

ในดินขี้มีแต่ทรายในฟ้ามีน้ำน้ำตาที่ตกกรายก็รับซาบปรอซิม

คำตอบ กพยยานี 11

ในฟ้ามีน้ำ	ในดินขี้มีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกกราย	ก็รับซาบปรอซิม

1. กลางไพเราะไถ่ขันบรรเลงฟังเสียงเพียงเพลงขอแจ้งจำเรียงเรียงวัง
2. งานพิศตรมุดม่องเพียงจันทร์เพ็ญพิศตรมุดม่องตั้งเดือนเห็นม่องแผ้วจันทร์ม่องส่องแสง
เย็นพร่ายพร่างม่องบ่ปานพิศตรแก้วก่องหล้าเลื่อนจันทร์

3. ถึงบางบอนย่อนคิดถึงเรื่องเก่าโบราณแล้วว่าบอนช่อนไม่ได้มันคืบย่นคืบจับหัวใจ
ถ้าพูดออกบอกได้ก็หายคั้น

4. เพียนทองไร่เงินทองน้องจึงรักที่ไม่ได้ปลาเสียเหลือใจร้ายตามถั่วสิ้นวิญญาคาว
5. ใจว่าชีวิตใครหนอลิขิตแผนกผิตคิดดูแม่เลือกเกิดได้เลือกแห่งมธุรสลงไม่อดสุหนอยู่
ยากเบ็ญ

- ฉบับที่ 6 (DMI)

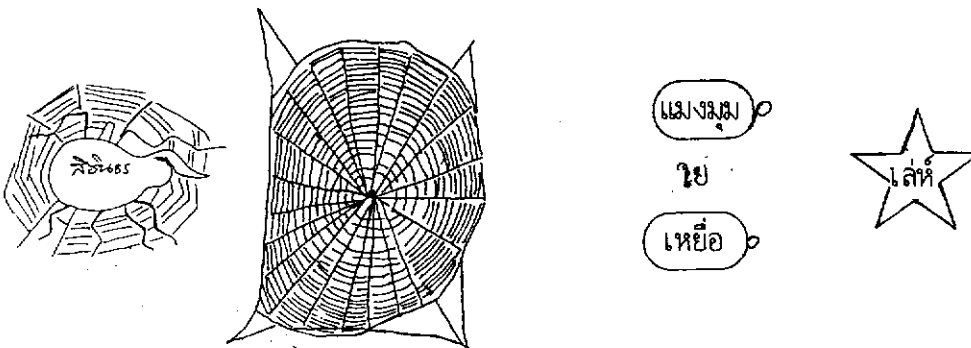
แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาไทย (ร้อยกรอง)
 ในรูปของการประยุกต์ (DMI : Divergent Semantic Implications) วัดความคล่อง
 ในการคิด

คำอธิบายวิธีทำ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 1 ข้อ ให้นำเวลาในการตอบ 20 นาที
2. ให้นำเรียนเขียนบทร้อยกรองประเภทใดก็ได้ ให้นำถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ โดยดูภาพประกอบการเขียน นักเรียนจงบรรยายภาพมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และคิดหลาย ๆ ทิศทางที่ควรจะเป็นหรือจะเกิดขึ้นตามภาพนั้น ๆ

ตัวอย่าง

ข้อ 0) จงตีความหมายจากภาพ และคำที่กำหนดให้ มาเป็นข้อความที่คล้องจองกันตาม
 ลักษณะบังคับของบทร้อยกรอง

คำตอบ คือ แมงมุม

แมงมุม เอ๋ยแมงมุม	เจ้าขยุ้มหลังนำพิศวง
ฉลาดนักชักใยให้วง	แมลงหลงเข้ามาติดชีวิตวาย
เป็นบทเรียนชีวิตลองคิดเล่น	เทียบให้เห็นเล่นพัลชานาณหลาย
ชุ่มวางแผนแยบยลกลอุบาย	ใครเคราะห์ร้ายหลงเชื่อเป็นเหยื่อเอ๋ย

(ฐ. นาคทรพรพ)

.....

I นักเรียนจงตีความหมายจากภาพ และคำที่กำหนดให้ออกมาเป็นข้อความคล้องจองกัน ตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ประเภทใดก็ได้ ที่นักเรียนชอบ และคิดหลาย ๆ ทิศทางที่ควรจะเป็นหรือควรจะเกิดขึ้นตามสถานการณ์ในภาพนั้น ๆ เวลาในการเขียน 20 นาที

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง

คำอธิบายวิธีทำ

ข้อทดสอบชุดนี้มี 2 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เป็นข้อทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก เพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรอง การเลือกใช้ถ้อยคำในคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี กาพย์ฉิ่ง กาพย์สุรางคนางค์
- ให้นักเรียนเลือกกาพย์คำตอบที่ถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ
- ชุดที่ 2 เป็นข้อทดสอบแบบอัตนัย เพื่อวัดความสามารถการใช้ภาษาในการเขียนร้อยกรองขึ้นการประยุกต์ใช้ โดยเขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์ที่นักเรียนสนใจจากภาพที่กำหนด
- แบบทดสอบทั้ง 2 ชุดนี้ ให้เวลา 1 ชั่วโมง

ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง "เรื่องคำประพันธ์ประเภทกาพย์"

วิชาการเขียน 1 (ท 041) เวลา 60 นาที คำแนนเต็ม 50 คะแนน

ชุดที่ 1

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วกากบาทลงในกระดาษคำตอบ

1. ร้อยกรองมีลักษณะแตกต่างจากร้อยแก้วมากที่สุดข้อใด
 - ก. เสียงคล้องจองกัน
 - ข. ความไพเราะสละสลวย และการเลือกใช้คำ
 - ค. จังหวะเสียงในการอ่าน และความละเอียดชัดเจน
 - ง. โวหารในร้อยกรองเรียกกวีโวหาร ส่วนร้อยแก้วเรียกสำนวนโวหาร
2. จันท์ลักษณะของร้อยกรองทุกประเภทจะต้องมี ได้แก่ข้อใดบ้าง
 - ก. คณะ พยางค์ เอกโท
 - ข. คณะ พยางค์ สัมผัส
 - ค. คณะ สัมผัส ครุสัท
 - ง. คณะ คำสร้อย พยางค์
3. ข้อใดเป็นคำประพันธ์ประเภท "ร้อยกรอง"
 - ก. แว่วเสียงไถ่กันวันใหม่ กระชั้นสำเนียงเสียงหวาน
 - ข. นกน้อยพลอยเพื่อเรียกคู่ คำนี้มีเพื่อนชมเดือน
 - ค. เสียงหัวเราะหรือน้ำตา ล้วนมีค่าเท่าเทียมกัน
 - ง. หัวใจฉันรักแท้ไม่แปรผัน แม่เป็นนามักดีมีคงมั่น
4. สัมผัสนอกในข้อใด เป็นทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร
 - ก. เมื่อผู้ต้องแหนศักดิ์ จงยอมหักอย่ายอมงอ
 - ข. ทุกที่ถ้าแผ้วถาง จึงทุกทางยอมแผ้วทำ
 - ค. ใช้กฎแห่งบุญกรรม ที่ก่อเกิดบนใจกาย
 - ง. ชีวิตนี้สั้นนัก แต่ความรักคือนิรันดร์

5. ข้อใดมีสัมผัสอักษรมากที่สุด

- ก. ช้้มดาวเดือนกลาดเกลื่อนฟ้า
- ข. น้ำค้างพรมลมเรื่อยเจื้อยเจ้อยนิว
- ค. ชีวิตเราใครเล่าเป็นเจ้าของ
- ง. มากหม่นหมองล่องนวล

6. ข้อใดมีสัมผัสสระมากที่สุด

- ก. ดารดาษด้วยมาลีสีเหลืองนวล
- ข. ดอกพราวพราวล้อมและพ้อลม
- ค. พลั่วลมพัดล่องคลื่นพองพวย
- ง. ราวเดือนเคลื่อนคล้อยลอยเด่นดวง

7. ข้อใดขาดสัมผัสบังคับ

- ก. เบ็บข้างทศคราวคำ จงสูจำเป็นอาจฉฉ
 เหงื่อที่สุกกิน จึงก่อเกิดมาเป็นคน
- ข. ข้าวนั้นะมีรส ให้ชนชิมทุกชนชั้น
 เบื้องหลังชัทักข์ทน และขมขื่นจนเปี้ยวคาว
- ค. เหงื่อหยดสีกก็หยาด ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
 ปูดโปนก็เส้นเอ็น จึงแปรรวงมาเบ็บกิน
- ง. น้ำเหงื่อที่เรือแดง และน้ำแรงอันหลังริน
 สายเลือดกู่ทั้งสิ้น ที่สุชดกำซาบพัน

8. ข้อความในข้อใดมีความเหมาะสมที่สุด ที่จะ เป็นวรรคแรกของกาพย์ยานี

- ก. อาจพึงภูผาหิน ข. และน้ำใจที่หลังริน
- ค. น้ำเลือดที่หลังไหล ง. และเงื่อมเงาตระหง่านง้า

9. ถ้ากำหนด "ต้องเพริดแพร่แก้วบุปผา" เป็นวรรครับสัมผัสของกาพย์ยานีที่สมเด็จพระเทพฯ ทรงพระนิพนธ์ ข้อใดคือวรรคแรกของกาพย์ยานีบทนี้

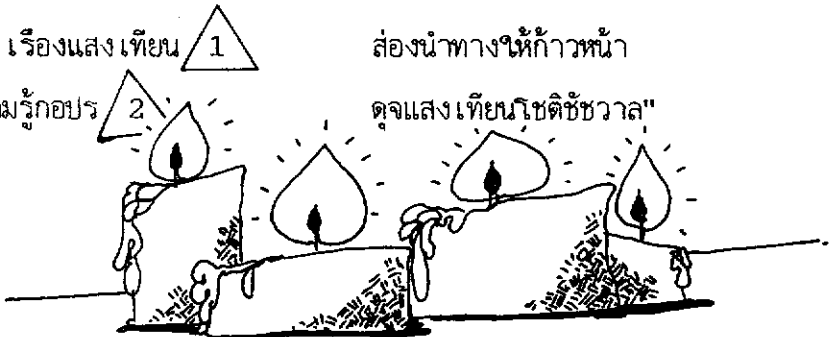
- ก. เธอเป็นดอกหญ้าแล้ว ข. บุปผาชาติชูเชิด
- ค. ดอกบัวที่งามเลิศ ง. มาตรเธอเป็นดอกแก้ว

10. ข้อใดแสดงถึง ความไม่ประณีตในการใช้ถ้อยคำ เมื่อเติมลงในช่องว่าง ที่เว้นไว้ของภาพ्यानี้

เพียงจันทร์คืนวันเพ็ญ	จันทร์ลอยเด่น...มา
หวนคิดถึงนองยา	พี่จำต้องจากดวงใจ
ก. ใน	ข. เหนือ
ค. บน	ง. คล้อย

11. "เรื่องแสงเทียน 1 ส่องนำทางให้ก้าวหน้า

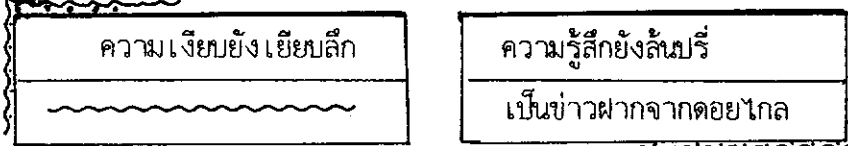
ความรู้ก็อป 2 ดุจแสงเทียนโชติชีवाल"

จากภาพ จงเลือกคำจากข้อ ก - ง มาเติมลงในช่องว่าง แทนหมายเลข 1 และหมายเลข 2

ก. ไสว - ปรัชญา	ข. ส่องสว่าง - สตินา
ค. รุ่งโรจน์ - จรรยา	ค. สว่าง - ปัญญา

12. จงเลือกข้อความที่เหมาะสมจากข้อ ก - ง เติมลงในช่องว่างของภาพ्यानี้ต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามจันท์ลักษณะ ได้ความหมาย และมีความไพเราะสละสลวยดี

ก. เขียนข่าวด้วยยินดี	ข. พิมพ์คำกวี
ค. เรียงร้อยถ้อยความดี	ง. จินตนาการอย่างเปรมปรีดี

13. จงเลือกข้อความในข้อ ก - ง เติมลงในช่องว่าง ของภาพ्यानี้ข้างล่างนี้

1. น้าขยาด	2. ชีวิตลำบาก	3. ยิ่งผูกขาด
4. ที่วังเอย	5. จึงสั่งเว	6. รัตนแหวย

18. ดอกไม้ที่มีมากมาย

ทั้งดอกชงโค 1

มะลิซ้อนมะลิลา

2 ไม้บูชาพระดี

เช่นดอกพุดตาย

หอมกลั่นหนักหนา

จากภาพและภาพพิมพ์ข้างต้น จงเลือกคำในข้อ ก - ง ซึ่งเป็นชื่อของดอกไม้มาเติมลงในช่องว่าง หมายเลข 1 และ 2

ก. กรรณิการ์ - มะลิ

ข. ชบา - บัว

ค. พุทธรักษา - กล้วยไม้

ง. กระดังงา - มาลัย

19. จงเลือกข้อความในข้อ ก - ง มาเติมลงในช่องว่างของภาพพิมพ์ต่อไปนี้

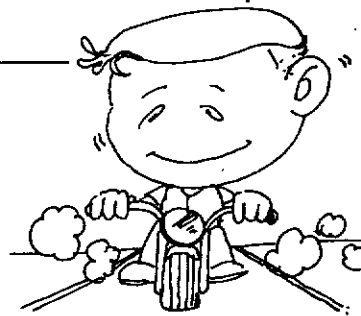
ครั้นข่าวมิดเป็นอนเกลื่อนไป	ก็รู้ว่าใช่
คราสันตะวัตวากวน คนสิ้นกะหล่อนลมสิ้น	ก็รู้เส่ห์กล

ก. เพราะการสื่อสารเปลี่ยนไป

ข. คนเล่าบิดเบือนความจริง

ค. แน่แท้เพราะลมปากกัน

ง. ขาดความเห็นใจต่อกัน

20. ข้อใด มีคำสัมผัสถูกต้องตามแผนผังบังคับของคำประพันธ์ประเภทกาพย์สุรางคนางค์

ก. เป็นบุญยิ่งแล้ว ที่มีฉัตรแก้ว มีร่มโพธิ์ทอง

พระเทพรัตน์ พระภัทรธรรม ปกเกล้าไทย พอง ให้ไทยร่มเย็น

ข. ยามราชฎ์ขึ้นทุกข์ พระทรงสิ้นสุข ร่วมทุกข์โดย พลัน

มีท้อต่อยาก พิบาก บัน บุก สรรพสู้สร้าง สรรค์ สร้างขวัญสู่ไทย

ค. ให้มีชีวิต เต็มค่าเต็มสิทธิ์ เต็มคนสุดใจ
 กล้าหวังกล้าสู้ กล้ากู้เกียรติเกร ไทย จึงเป็นไท อยู่ยั่งยืน
 ง. พระคุณสิ้นเกล้า ล้าหลากผืนฟ้า เกินกว่าจาร ลง
 ราษฏร์ล้วนรักดี พร้อมพลีชีพ แพบ เบื้องบาท ถวายองค์สิรินทร์

21. ถ้าข้อความที่กำหนดให้คือ "เป็นบุญประเทศ" เป็นวรรคแรกของกาพย์สุรางคนางค์ วรรคที่ 2 ของกาพย์บทนี้ควรเป็นข้อใด

- ก. มีพระบิดุราช ข. มีพระปกเกศ
- ค. เป็นหลักแผ่นดิน ง. คึดไทยนิรันดร์

22. จากข้อความข้างล่างนี้ ควรเลือกคำในข้อใดมาเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้มีสัมผัสระหว่าง บทถูกต้อง

ชนไทยใช้ทาส สร้างชนสร้างชาติ สิ้นเชื้อเกื้อกูล
 ทำมาหากิน ถิ่นไทยใหญ่ลย์ จำเรไรจำรูญ ส้าราณนานเนา
 กายไทยใช้ทาส อุบัติอุบาทว์ ประมาทพลาด
 ก. กลัว ข. เกรง
 ค. เขลา ง. โง่

23.

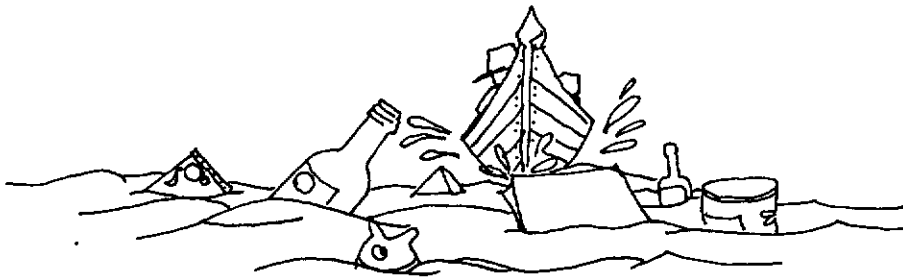
ป่าเอยป่าราบ ป่าเปลี่ยนสภาพ ป่าราบปราบปลง
 ป่ารักน้ำไร่ อุทกภัยพิขสง หลากไร่นาลง ราบแล้วเหลือใจ
 ป่าเอยป่าพถกซ์ เหลือเพียงภาพ 1 ป่าพถกซ์ป่า 2
 ป่าคนกินกลืน ป่าพื้นป่าไฟ ป่าหมดป่าไม้ ัว้เป็นป่าช้า

จากกาพย์สุรางคนางค์ข้างต้น จงเลือกคำในข้อ ก - ง มาเติมลงในช่องว่าง หมายเลข 1 และหมายเลข 2

- ก. แล้ว - แก้ว
- ข. นึก - โพร
- ค. ผัน - ไม้
- ง. คิด - ปิด

24. เลือกคำที่เหมาะสมจากข้อ ก - ง เติมลงในช่องว่างของภาพยู่สร้างคนางค์ข้างล่างนี้ให้ถูกฉันทลักษณ์ และมีเนื้อความสละสลวย

ไอ้เจ้าพระยา	ชนไม่น้ำพา	จึงขุ่นสำคัญ	
ทั้งสิ่งสกปรก	หมกเชื้อโรคเรื้อน		แหล่งมลภาวะ
ก. แต่ใจก็เป็น		ข. เราไม่เคยเห็น	
ค. คนไทยใจเย็น		ง. เด็กลงอาบเล่น	

25. จากภาพนี้ เขียนบรรยายว่า

เอาก็จะสู้บ้าง	สู้กันอย่างไม่วางใจ
ธงประชาธิปไตย	จะคว่ำชัยทุกแห่งหน

ภาพยู่ท่ใดที่มีเนื้อหาสอดคล้องต่อเนื่องจาก ภาพยู่ที่กำหนดให้ข้างต้น และถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ก. จงมารวมมารวมรัก	ร่วมสมัครร่วมปรารภนา
รวมจุดไฟศรัทธา	ประกาศกล้าประชาชน
ข. เสียงเพลงการต่อสู้	โน่น ศัตรูเป็นทิวแถว
ไฟไหม้ตลอดแนว	จะหยุดดูกระไรนา
ค. เลือดรินทุกถิ่นทั่ว	เกลือกเนื้อตัวประชาไทย
ซึ่มซาบระยับไป	ประสพกรรมแสนลำเค็ญ
ง. เมื่อใดเราใจสู้	ทวงรูปจะล่าพล
มาเถิดมามวลชน	มาชูธงประชาไทย

26. จากภาพนี้ บรรยายว่า

เวลาวาริมีชีวิต
จะเปลี่ยนจะแปรเป็นไป

ทุกขณะจิต

ภาพยัมบังบทาเดทิม เนื้อหาสอดคล้องต่อ เนื่องจากภาพที่กำหนดให้ข้างต้น

ก. เวลาวาริชีวิต	ทุกขณะสรรค
ศุภสติตั้งตรง	
ข. เวลาไม่เคยคอยใคร	วาริเรื่อยไหล
ชีวิตธาราร่วงโรย	
ค. เวลาแลห้วงมหรรมพ	เสพกรรมคำรบ
บุรุษบาปรู้... ดุรา	
ง. เวลาที่ทพพาสนา	ชั่วคราวเข้าครา
คำคล้อยถาคงยงยืน	

27. ข้อใดมีคำสำคัญลักษณะ ในบทร้อยกรองต่อไปนี้

ก. รู้เรารู้เขาถ้วน	รู้ประมวลควรประมาณ
รู้แก่สถานการณ์	รู้ททานรู้ททวน
ข. นมึถือตัวเองได้	แล้วค่อยไปนมึถือเขา
แม่ตัวยังมีวเมา	ยังโง่งเขลาจะอวดใคร
ค. คางคกขึ้นวอทอง	ลอยล่องท่องเที่ยวสวรรค
อึ่งอ่างไปด้วยกัน	เทวดาในหนึเข้ากะลา
ง. ปฏิวัติพรรคนะใหม่	เพื่อโลกใตุดจสวรรค
เมตตಾಯ่าฆ่ากัน	เอาเลือดนั้นปลุกไมตรี

28. คำประพันธ์ต่อไปนี้ ข้อใดมีอุปมาอุปไมยโวหาร

ก. ขอคุณเหวผู้เรือ	เดชก่องก้องเลื่อง
จูงม่งมาคุ้มครอง	

- ข. ข้าให้พระพทุธ ผู้เปรียบประดุก
โอสถประเสริรัฐอดม
- ค. จงค้มพระฤาสาย ำให้สรานพระกาย
อรพ่ายแพ้พระภูบาล
- ง. สัมสนนสามัคคีธรรม ร่วชาติร่วมสัสม -
พันธุ์พ้องม่งสุขสวัสดิ

29. คำประพันธ์ในข้อใดมีบุคคลาธิษฐาน

- ก. มดง่ามทำงานเงียบง่าย บิดเบียนจดหมาย
ถึงมนุษย์ให้หยุดอ่าน
- ข. แม่จำจงอย่าเสียใจ แม้ลูกจากไป
ลูกนี้จักหั้นมาเยือน
- ค. พระสุริโยทัยฮิสตรี เพื่อชาติยอมพลี
โลหิตชีวิตหวังผล
- ง. สมเด็จพระศรีนครา ทั้งพระเมตตา
แก่ข้าปวงชนชาวไทย

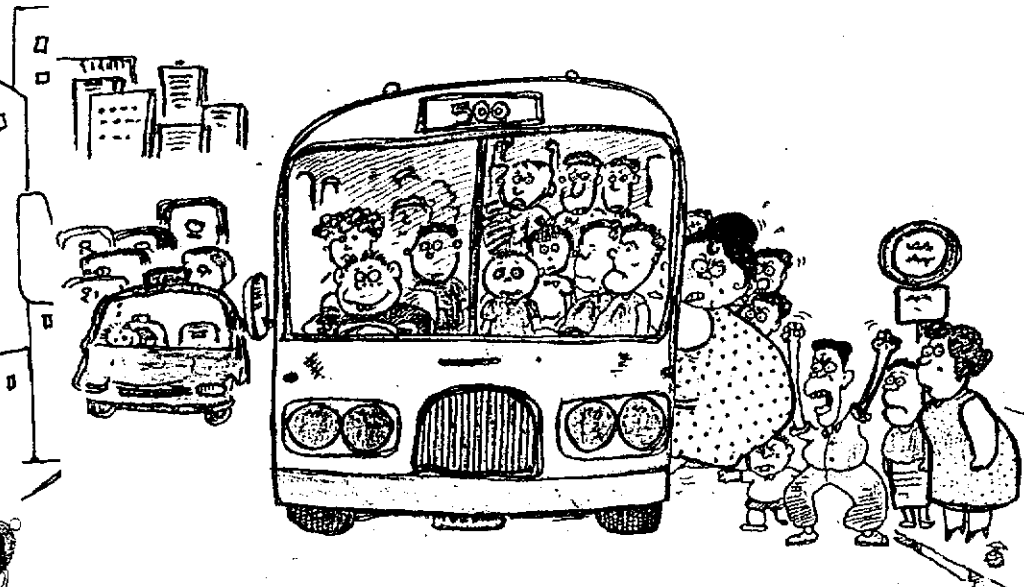
30. ข้อใดมีภาพพจน์เปรียบเทียบบนดยใช้คำเลียนเสียง บ่งบอกให้เห็นสีแสง ท่าทาง จากเสียงของคำชัดเจนที่สุด

- ก. เจ้าหญิงสตับ คำขานหวานรับ ณ กาลเวลา
ทั่วทุกแห่งพลัน กาลนั้นดอกไม้ ก็แย้มบานใน ฤทัยประชา
- ข. เสียงม้องกลองทัด ต้มโม่จากวัด ปี่แก้วแจ้วเสียง
ระนาดกรอล้อท่อม นุ่มนวลสำเนียง ไพเราะพิณเสียง เสียงพิพม์วิมาน
- ค. แว่วเสียงไก่ขัน เสียงหวานกระซ้น ผ่านทุ่งลำธาร
ปลุกผู้หลับฝัน ตื่นพลันทันการณั ยิ้มรับสัญญาณ เริ่มต้นชีวิต
- ง. รวงข้าวเรียงรำ โบกใบระบำ คอยรับคมเคียว
รวงทองลาทุ่ง ลาคุ้งนาเขียว ทั้งดินแดเดียว เจ้าร้างลาตอ

ชุดที่ 2

ข้อทดสอบชนิดอัตนัย 1 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

รูปนี้เกิดเหตุการณ์	แสนลำราญหรือโศกเศร้า
พินิจคิดเรื่องราว	ช่วยชี้เหตุบอกเจตนา
พรรณนาเกี่ยวกับภาพ	เลือกกรองภาพที่ชอบหนา
ขยายอรรถกถาเชื่อว่า	ใช้หรือไม่ใครตอบที

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางจุฑาภรณ์ ชื่อสกุล วงศ์คำดี

เกิดวันที่ 17 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2494

สถานที่เกิด อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 522 บ้านพักวิทยาลัยครูนครราชสีมา

อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครราชสีมา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

หัวหน้าคณะสัดา กรรมการบริหารโรงเรียน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสุนารีวิทยา อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520

กศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

พ.ศ. 2536

กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
กับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

เมษายน 2536

การศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและพัฒนา
การทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับการใช้แบบฝึกหัดตาม
คู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสุนารีวิทยา จ. นครราชสีมา
มา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรอง กลุ่มควบคุมเรียน
โดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู วิชาการเขียน 1 ของ กุหลาบ มลลิกะมาศ และ วิพุธ โสภวงศ์
ใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ สอนโดยใช้เนื้อหาในการทดลองเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบฝึกเสริมทักษะในการเขียนร้อยกรองและแบบฝึก
หัดตามคู่มือครู วิชาการเขียน 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง (มีค่าความ
เชื่อมั่น = .83) และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ร้อยกรอง (มีค่าความเชื่อมั่น = .87)
ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรอง ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้น อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

A COMPARISON OF POETRY WRITING ACHIEVEMENT AND CREATIVE THINKING
IN THAI LANGUAGE LEARNING OF MATHAYOM SUKSA V STUDENTS
THROUGH THE CREATIVE WRITING DRILLS AND DRILLS
IN THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

CHUTHAPORN (KAMOLCHAI) WONGKUMDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

April 1993

The purpose of this study was to compare poetry writing achievement and creative thinking in Thai language learning of mathayom sukisa V student through the creative writing drills and the drills in the teacher' manual.

The sample was the 60 mathayam sukisa V student of Suranaree School during the first semester of the 1991 academic year. Those sample were devided into equivalent groups of 30 students each. The experimental group was tought by the creative poetry writing drills. The control group was tought by the drills in the manual. Each group was tought the same contents for 14 periods. (50 minuts/period)

The research design of the experiment was the randomized control group pretest-postest design. The achievement test on creative poetry writing (reliability .83) and the creative thinking in Thailanguage poetry test(reliability .87) constucted by the researcher were used. The statistic used for analyzing data was t - test.

The result of the study indicated that :

1. The achievement in poetry writing of the students between the experimental group and the control group were significantly diferent at the .01 level.
2. The creative thinking in Thai language (poetry) of the experimental group and control group were significantly different at the .01 level.
3. The scores of achievement in creative poetry writing of the students in the experimental group were significantly higher than these before the experiment at .01 level.
4. The scores of creative thinking in Thai language (poetry) of the students in the experimental group were significantly higher than these before the experiment at.01 level.